

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ

**ІНСТИТУТ ПРАВОТВОРЧОСТІ ТА
НАУКОВО-ПРАВОВИХ ЕКСПЕРТИЗ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ**

01024, м. Київ, вул. Пилипа Орлика, 3
Тел. (044) 253-34-19

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ІПрНПЕ НАН України
Кот О.О.

**ЗВІТ
ПРО ДІЯЛЬНІСТЬ ІНСТИТУТУ ПРАВОТВОРЧОСТІ ТА
НАУКОВО-ПРАВОВИХ ЕКСПЕРТИЗ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ
У 2025 РОЦІ**

Звіт затверджений Вченою Радою
ІПрНПЕ НАН України,
протокол № 12 від 18.12.2025

Київ 2026

ЗМІСТ

ВСТУП	2
I. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕНЬ У ГАЛУЗІ ПРИРОДНИЧИХ, СОЦІОГУМАНІТАРНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ НАУК	5
II. ДАНІ ПРО ТЕМАТИКУ ТА ОБСЯГИ НДР, ЩО ВИКОНУВАЛИСЯ УСТАНОВОЮ	164
III-1. ДАНІ ПРО ВИКОНАННЯ ДОСЛІДЖЕНЬ І РОЗРОБОК ЗА ЗАМОВЛЕННЯМИ СТОРОННІХ ОРГАНІЗАЦІЙ	167
III-2. НАУКОВО-ЕКСПЕРТНА ДІЯЛЬНІСТЬ В ІНТЕРЕСАХ ТА НА ЗАМОВЛЕННЯ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ	168
IV. ВИКОРИСТАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕНЬ У ГАЛУЗЯХ ЕКОНОМІКИ.....	184
V. КООРДИНАЦІЯ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ЗВ'ЯЗКИ З ОСВІТОЮ, РОБОТА З НАУКОВОЮ МОЛОДДЮ.....	190
VI. КОНФЕРЕНЦІЇ, СЕМІНАРИ, З'ЇЗДИ ТОЩО	202
VII. СТВОРЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ОБ'ЄКТІВ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ	206
VIII. ВИДАВНИЧА ДІЯЛЬНІСТЬ	207
IX. МІЖНАРОДНЕ НАУКОВЕ ТА НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО	229
X. ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ	235
XI. РЕЗУЛЬТАТИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	236
XII. КАДРИ	237
XIII. РОЗВИТОК МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОЇ БАЗИ ДОСЛІДЖЕНЬ	253
XIV. СТАН ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УСТАНОВИ	254
XV. ФУНКЦІОНУВАННЯ ЦЕНТРІВ КОЛЕКТИВНОГО КОРИСТУВАННЯ НАУКОВИМИ ПРИЛАДАМИ	255
XVI. ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ НАУКИ.....	256
XVII. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА	262

ВСТУП

Інститут правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії наук України (ІПрНПЕ НАН України) є правонаступником майна, прав та обов'язків Науково-дослідного інституту правотворчості та науково-правових експертиз НАПрН України, який перейменовано рішенням президії НАПрН України від 14 грудня 2022 року №125/7 з Київського регіонального центру НАПрН України (створений президією Академії правових наук України 21 грудня 1993 року, забезпечував координацію діяльності наукових установ Академії, освітніх та інших закладів юридичного профілю, дійсних членів (академіків) та членів кореспондентів НАПрН України, що працювали у Київському регіоні). З січня 2021 року КРЦ НАПрН України набув статусу державної бюджетної неприбуткової наукової установи, яка функціонує на засадах наукового самоврядування.

14 грудня 2022 року постановою президії НАПрН України Київський регіональний центр НАПрН України перейменовано в Науково-дослідний інститут правотворчості та науково-правових експертиз НАПрН України.

З метою забезпечення виконання завдань, визначених частиною четвертою статті 22, частиною третьою статті 44 Закону України «Про правотворчу діяльність», зокрема розроблення наукових концепцій розвитку законодавства України та проведення юридичної (правової) експертизи проєктів законів, Кабінет Міністрів України постановою від 20.10.2023 №1099 передав Науково-дослідний інститут правотворчості та науково-правових експертиз НАПрН України у відання Національної академії наук України (увійшов до складу Відділення історії, філософії та права НАН України).

Розпорядженням Президії НАН України №39 від 16.01.2024 Науково-дослідний інститут правотворчості та науково-правових експертиз НАПрН України перейменовано в Інститут правотворчості та науково-правових експертиз НАН України.

В структурі ІПрНПЕ НАН України функціонують чотири відділи: відділ

дослідження проблем правотворчості та адаптації законодавства України до права ЄС, відділ публічно-правових досліджень, відділ приватноправових досліджень, відділ науково-правових експертиз.

Наукова діяльність ІПрНПЕ НАН України в 2025 році була зосереджена на проблемах, визначених Законом України «Про правотворчу діяльність». Зокрема, протягом року ІПрНПЕ НАН України здійснював дослідження за 5 темами наукових робіт (4 фундаментальних, 1 прикладна).

Результати науково-дослідних робіт ІПрНПЕ НАН України опубліковані у 6 монографіях, 7 аналітичних матеріалів (концепцій), 8 збірниках матеріалів наукових заходів. Співробітниками інституту опубліковано 106 наукових статей у фахових виданнях України категорії «Б» та 12 статей у виданнях, що індексуються в міжнародних наукометричних базах даних Scopus і Web of Science, 181 тезу доповідей.

У 2025 році виконання наукових робіт проходило у складних умовах воєнного стану. Разом з тим, Конституційний Суд України, Верховний Суд, профільні комітети Верховної Ради України, Міністерство юстиції України, Міністерство освіти і науки України та інші державні інституції своєчасно отримували сучасний інструментарій для ухвалення рішень з проблем правотворчості. Зокрема, підготовлено 6 законопроектів (концепцій законів), 21 пропозицію до проектів законів та інших нормативно-правових актів, 39 науково-правових висновків для органів державної влади, з яких 19 – на проекти законів та підзаконних актів, 20 – щодо правозастосовної діяльності на запити Верховного Суду, Конституційного Суду України, 2 рецензії на парламентські дослідження Дослідницької служби Верховної Ради України.

Організовано та проведено: 6 конференцій, 3 круглих столи, 1 експертне обговорення. Зокрема, 8 грудня 2025 року відбулася Всеукраїнська науково-практична конференція «Наукова концепція розвитку законодавства України як основний документ юридичного прогнозування». Захід організовано спільно з Науково-консультативною радою при Голові Верховної Ради України. В роботі конференції взяли Голова Верховної Ради України Р. Стефанчук.

Співробітники ІІрНПЕ НАН України беруть активну участь в роботі міжнародних, державних та громадських організацій, таких як: Науково-консультативна рада при Голові Верховної Ради України; Науково-консультативна рада Конституційного Суду України; Науково-консультативна рада Верховного Суду; робоча група з питань забезпечення переговорного процесу про вступ України до Європейського Союзу та адаптації законодавства України до права ЄС; робоча група з питань відновлення та розвитку економіки Національної Ради з відновлення України від наслідків війни; робоча група з підготовки законопроекту з рекодифікації (оновлення) цивільного законодавства України; робоча група щодо розробки проекту «Закону про особливості регулювання підприємницької діяльності окремих видів юридичних осіб та їх об'єднань у перехідний період» №6013, дорадча група експертів з питань сприяння суб'єктам призначення суддів Конституційного Суду України в оцінюванні моральних якостей і рівня компетентності сфері права кандидатів на посаду судді Конституційного Суду; галузева експертна рада 08 Право Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

Кадрова політика діяльності наукової установи протягом 2025 року була спрямована на зміцнення її наукового кадрового потенціалу, залучення до проведення наукових досліджень найбільш висококваліфікованих науковців та їх професійного розвитку. Станом на 31 грудня 2025 року серед наукових працівників за основним місцем роботи: 20 докторів та 11 кандидатів юридичних наук; 14 професорів та 12 доцентів (старших дослідників); 7 мають почесні звання; 5 академіки та 5 членів-кореспондентів НАПрН України.

Очолує колектив ІІрНПЕ НАН України директор інституту, чл.-кор. НАПрН України, заслужений юрист України Олексій Олександрович Кот.

I. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕНЬ У ГАЛУЗІ ПРИРОДНИЧИХ, СОЦІОГУМАНІТАРНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ НАУК

Згідно з тематичним планом НДР Інституту, у 2025 році проводились дослідження за п'ятьма держбюджетними темами, зокрема чотирма фундаментальними темами та однією прикладною. Серед фундаментальних досліджень одна тема виконувалась у межах Цільової програми наукових досліджень НАН України «Правотворчість в Україні: доктринальні засади, правове регулювання і практика здійснення» на 2025-2-27 роки.

Виконання фундаментальної тематики:

1. НДР «ПРАВОТВОРЧІСТЬ В УКРАЇНІ В УМОВАХ СВРОІНТЕГРАЦІЇ: ВДОСКОНАЛЕННЯ ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИХ ЗАСАД» (реєстр. №0124U001504, строк виконання: 01.01.2024 – 31.12.2026, відділ дослідження проблем правотворчості та адаптації законодавства України до права ЄС). Виконавці за темою: Н. В. Міловська (науковий керівник роботи), Н. І. Атаманчук, Є. М. Бодюл, чл.-кор. НАПрН України А. М. Колодій, акад. НАН України, акад. НАПрН України О. Л. Копиленко, акад. НАПрН України, почесн. акад. НАПН України М. В. Костицький, А. Г. Лапко, Я. Я. Мельник, О. В. Перевертун, В. М. Тернавська, О. О. Томкіна, А. І. Хальота.

2. НДР «ІНСТИТУЦІЙНІ СПРОМОЖНОСТІ УКРАЇНИ ДЛЯ ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ: НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ ЕФЕКТИВНОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ» (реєстр. №0124U001502, строк виконання: 01.01.2024 – 31.12.2026, відділ публічно-правових досліджень). Виконавці за темою: Л. Ф. Купіна (науковий керівник роботи), В. І. Борденюк, О. А. Гусар, Н. В. Кушакова-Костицька, Ю. О. Легеза, А. О. Монаєнко, І. В. Назаров, Б. В. Островська, Т. І. Слуцька, О. В. Токарчук, акад. НАПрН України В. І. Шакун.

3. НДР «РЕКОДИФІКАЦІЯ (ООНОВЛЕННЯ) ЦИВІЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ВИКОНАННЯ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ» (реєстр. №0124U001503, строк виконання: 01.01.2024 – 31.12.2026, відділ приватноправових досліджень). Виконавці за темою: чл.-кор. НАПрН України О. О. Кот (науковий керівник роботи), Є. А. Булат, М. М. Великанова, чл.-кор. НАПрН України О. М. Вінник, акад. НАПрН України А. Б. Гриняк, В. К. Гуцуляк, О. В. Перевертун, чл.-кор. НАПрН України С. О. Погрібний, О. С. Простибоженко, Є. О. Трубаков, Н. В. Федорченко, О. І. Шевчишин, І. Є. Якубівський.

4. НДР «СИСТЕМНЕ ПРОГНОЗУВАННЯ РОЗВИТКУ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ПОЛОЖЕНЬ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ПРАВОТВОРЧУ ДІЯЛЬНІСТЬ» (реєстр. №0125U001827, строк виконання: 01.01.2025 – 31.12.2025). Виконавці за темою: чл.-кор. НАПрН України А. М. Колодій (науковий керівник роботи); чл.-кор. НАПрН України О. О. Кот, акад. НАПрН України А. Б. Гриняк, акад. НАПрН України В. В. Носік, чл.-кор. НАПрН України С. О. Погрібний, акад. НАПрН України В. І. Шакур, М. М. Великанова, О.Є. Костюченко, Л. В. Красицька, Л. Ф. Купіна, Я. Я. Мельник, Н. В. Міловська, Є. М. Бодюл, В. І. Борденюк, Є. А. Булат, І. Є. Якубівський, В. В. Кузнецов, Ю. О. Легеза, Б. В. Островська, Н. І. Атаманчук, О. В. Токарчук, акад. НАПрН України М. В. Костицький, Н. В. Кушакова-Костицька, О. Г. Циганов, І. А. Боровська, О. А. Гусар, В. С. Карнаух, А. Г. Лапко, В. К. Гуцуляк, О. С. Простибоженко, О. О. Томкіна, Є. О. Трубаков, А. І. Хальота, О. І. Шевчишин, І. В. Зуб, Л. Г. Лічман, О. В. Перевертун.

Виконання прикладної тематики:

1. НДР «КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕВОГО ЗАКОНОДАВСТВА ЯК СКЛАДОВА ЮРИДИЧНОГО ПРОГНОЗУВАННЯ» (реєстр. №0124U001501, строк виконання: 01.01.2024 – 31.12.2026 роки, відділ науково-правових експертиз). Виконавці за темою: Л. В. Красицька (науковий керівник роботи), В. В. Кузнецов, чл.-

кор. НАПрН України В. В. Носік, чл.-кор. НАПрН України М. Є. Шумило, І. А. Боровська, І. В. Зуб, О. Є. Костюченко, Л. Г. Лічман, А. Б. Маслова, В. С. Карнаух, О. Г. Циганов.

Проведені протягом 2025 року дослідження дозволили отримати ряд важливих теоретичних та прикладних результатів:

за темою НДР «Правотворчість в Україні в умовах євроінтеграції: вдосконалення теоретико-методологічних засад»:

Метою дослідження є вдосконалення теоретико-методологічних засад правотворчої діяльності в Україні, впровадження найбільш ефективних правил і засобів нормопроектної техніки, спрямованої на забезпечення належного правового регулювання суспільних відносин, гармонізацію національного законодавства України та *acquis* ЄС з метою європейської інтеграції України у політичній, правовій та економічній сферах.

Загальний план дослідження:

- сучасні потреби правової регламентації суспільних відносин;
- пріоритетність прийняття нормативно-правових актів;
- методологічні засади оптимізації стадій правотворчого процесу;
- унормування роботи з оновлення та систематизації законодавства, заповнення прогалин, скасування множинності законів, застарілих норм;
- підходи до нормопроектування як інструменту забезпечення системності законодавства;
- формування єдиного правового простору з країнами-членами ЄС;
- дослідження змісту Директив ЄС на предмет їх імплементації в законодавство України;
- суб'єктний склад та особливості здійснення правової експертизи й обговорення проектів нормативно-правових актів;
- форми та порядок проведення правового моніторингу як засобу забезпечення якості та ефективності правотворчого процесу.

У межах зазначеної проблематики у звітному періоді досліджувалися такі основні аспекти теми: онтологія правотворчості; пропорційність у системі

принципів правотворчої діяльності; значення систематизації законодавства України як складової правотворчої діяльності; кодифікація як вид систематизованої правотворчої діяльності; ефективність реалізації права в умовах євроінтеграційних процесів; правовий статус учасників правотворчої діяльності; перспективи розвитку техніки нормопроекування в Україні в контексті *acquis* ЄС; етапи розроблення проєкту нормативно-правового акта; експертиза проєктів нормативно-правових актів як інструмент забезпечення якості правотворчої діяльності в умовах післявоєнного відновлення України; досвід країн Європейського Союзу щодо оцінки впливу проєкту нормативно-правового акта на суспільні відносини та можливості для України; правовий моніторинг глобальних правових систем; розробка пропозицій до Закону України «Про правотворчу діяльність» щодо правового моніторингу нормативно-правових актів.

Досягнення з дослідження теми та нові знання щодо удосконалення правотворчої діяльності в Україні в умовах євроінтеграції знайшли свій прояв у такому вигляді:

Наукові результати:

З урахуванням євроінтеграційних процесів в Україні особливого значення набувають питання ефективного використання правил і засобів нормопроектної техніки, спрямованих на системний виклад нормативно-правових приписів та забезпечення регулятивної здатності нормативно-правових актів з метою упорядкування суспільних відносин та адаптації законодавства України до права ЄС. Злагожденість та ефективність правотворчої діяльності є основою дієвості права, його здатності збалансувати публічні й приватні інтереси.

Правотворчість, як процес творення норм права, потребує однозначного розуміння його сутності і змісту, учасників правотворчої діяльності, вироблення науково обґрунтованих шляхів удосконалення та модернізації правотворчого процесу в Україні, обрання найбільш ефективних правових форм для належного врегулювання суспільних відносин із урахуванням позитивного європейського досвіду.

Правотворча діяльність в умовах дії воєнного стану в Україні відзначається особливою концентрацією і консолідацією зусиль держави і громадянського суспільства на мінімізації катастрофічних наслідків російської агресії для економіки України, підтриманні системи охорони здоров'я, зміцненні системи соціального захисту військовослужбовців, членів їх сімей, спрощенні дозвільних, реєстраційних та інших адміністративних процедур, посиленні кримінальної відповідальності за правопорушення.

Прийняття Закону України «Про правотворчу діяльність» від 24 серпня 2023 року №3354-IX стало важливим кроком на шляху впорядкування правотворчого процесу в нашій державі, адже якість законодавства, забезпечення його системності, повноти, логічності, відповідності визнаним світовим і європейським стандартам безпосередньо залежить від впорядкованості самої правотворчої діяльності.

Водночас продовжують розвиватися євроінтеграційні відносини України та ЄС, у зв'язку з чим помітно посилюється увага до реалізації державної політики України з адаптації законодавства до *acquis* ЄС та інституційного забезпечення адаптаційного процесу, оскільки за відсутності прогресу за цим напрямом, країна позбавляється можливості партнерства з ЄС, його сприяння політичним та економічним реформам, тіснішій економічній інтеграції та сталому розвитку, надання політичної підтримки та допомоги. За таких умов правотворча діяльність сучасної держави має особливо орієнтуватися на максимальну охорону та захист прав і свобод людини і громадянина, розумно балансує між вимушеними конституційними обмеженнями і правовими можливостями.

Таким чином, у межах даного дослідження у звітному періоді основна увага була зосереджена на аналізі та удосконаленні правотворчої діяльності, визначенні ознак якісного нормопроектування з урахуванням сучасних викликів адаптації законодавства України до стандартів ЄС та післявоєнного відновлення України, з'ясуванні ролі експертизи проєктів нормативно-правових актів як ключового інструменту забезпечення якості правотворчої діяльності, у тому числі через гармонізацію із *acquis* ЄС та міжнародними стандартами,

забезпеченні системності законодавства України задля стабільності і передбачуваності правового регулювання суспільних відносин.

З цією метою:

Визначено, що:

правотворча діяльність є формою реалізації євроінтеграційної політики України. Основні напрямки і пріоритети правотворчості диктуються сучасними умовами й об'єктивними потребами забезпечення євроінтеграційного вектора розвитку України та реалізації її національних інтересів, адаптації вітчизняного законодавства до законодавства ЄС;

під основами для адаптації законодавства України до законодавства ЄС слід розуміти сукупність нормативно-правових, юридичних та політико-економічних вихідних положень, закладених в законодавстві ЄС та Угоді про асоціацію між Україною та ЄС, які формують юридичний процес для України як асоційованого члена ЄС по прийняттю найважливіших вихідних умов для реалізації процесу адаптації законодавства України до законодавства ЄС та характеризуються особливостями політико-правового статусу України у формі обмежень у бік недопущення відхилення від виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС;

важливою для удосконалення законодавчого регулювання суспільних відносин і розвитку всієї системи права є кодифікація законодавства як форма його систематизації, у процесі якої відбувається якісна переробка діючих юридичних норм, усунення неузгодженостей, дублювань, суперечностей і прогалин в правовому регулюванні, скасування неефективних та застарілих норм. Кодифікація здатна забезпечити необхідний рівень упорядкованості нормативних приписів та дає можливість вирішити нагальні проблеми вдосконалення і підвищення ефективності чинного законодавства;

зміст нормативно-правових актів має відповідати принципу правової визначеності, який є основою для їх однакового застосування, що робить суспільні відносини стабільними. Від рівня правової визначеності залежить і рівень правової безпеки в державі, адже нечіткість, двозначність, суперечливість норм права призводить до зниження ефективності правового регулювання;

правовий моніторинг у правотворчому процесі покликаний забезпечувати реалізацію прогностичної функції права та є дієвим механізмом удосконалення системи чинних нормативно-правових актів України, що реалізується шляхом системного аналізу, оцінки ефективності та вдосконалення чинного законодавства України.

Доведено, що:

адаптація національного законодавства до права ЄС як процес приведення законів України та інших нормативно-правових актів у відповідність із *acquis* ЄС є ключовим напрямом правотворчої діяльності, який потребує належного правового, інституційного, методичного, організаційного та кадрового забезпечення. Дотримання єдиних правил правотворчої діяльності, і тим самим забезпечення реалізації положень Закону України «Про правотворчу діяльність», є вкрай необхідним на шляху до європейської інтеграції України;

системність законодавства характеризує не лише організованість системи нормативно-правових актів, а, в першу чергу, передбачає цілісність правового регулювання тих чи інших суспільних відносин. Відповідно, знання техніко-юридичних методів досягнення системності законодавства в процесі нормотворчої діяльності органів державної влади, має надзвичайно важливе значення для забезпечення якості законодавства та, як наслідок, його ефективності;

в умовах подальшого реформування та удосконалення правотворчої діяльності в Україні з урахуванням досвіду країн ЄС щодо обов'язковості здійснення оцінки впливу суб'єктом права законодавчої ініціативи, необхідним є проведення оцінювання наслідків прийняття проєктів законів на етапі підготовки таких проєктів, що дозволить визначити ефективність нових норм у врегулюванні суспільних відносин;

для розробки Наукової концепції розвитку законодавства України, що сприятиме формуванню новітньої системи законодавства, яка дозволить значно зміцнити та підвищити якість та ефективність реалізації нормативно-правових актів, поглибить їх взаємодію та вплив на суспільні відносини, важливим є врахування сучасних світових та європейських тенденцій розвитку права та

законодавства, а також національних цілей та інтересів, на досягнення яких спрямована Наукова концепція розвитку законодавства України. У контексті адаптації законодавства України до права ЄС та післявоєнного відновлення України пріоритет має становити безпекове та оборонне, економічне, соціальне, наукове законодавство;

правова експертиза проєктів нормативно-правових актів є ключовим запобіжником нормотворчих помилок, виявлення колізій, прогалин, дублювання норм із акцентом на гармонізацію з *acquis* ЄС і кращими європейськими практиками.

Обґрунтовано, що:

систематичний, науково обґрунтований та інституційно забезпечений підхід до прогнозування та планування законодавства є запорукою ефективного, скоординованого та успішного входження України до європейської правової, економічної та політичної системи, що дозволяє оптимізувати використання ресурсів, мінімізувати ризики та забезпечити сталість реформ;

закріплення у Законі України «Про правотворчу діяльність» основних засад та стандартів побудови системи законодавства, визначення її змісту, місця кожного нормативного елемента у цілісній, логічно побудованій системі, є надзвичайно важливою передумовою формування якісного вітчизняного законодавства. Упорядкування системи нормативно-правових актів має бути чітко спланованим процесом, кожен із етапів якого повинен здійснюватися комплексно та скоординовано на основі принципу верховенства права та європейських стандартів;

систематизація соціального законодавства повинна проходити із врахуванням основних соціальних стандартів та принципів, які закріплені в міжнародних документах, їх імплементації в законодавство України, яке має містити стійкі взаємозв'язки із громадянським суспільством; бути спроможним врегульовувати питання зовнішньої та внутрішньої міграції, забезпечення осіб-мігрантів належними соціальними умовами, можливості реінтеграції та їх соціалізації у громадянське суспільство; посилення рівня та модернізації соціального захисту; цифровізації процесів надання соціальних послуг, їх моніторингу та контролю;

основними аспектами правотворчості у гармонізації митного законодавства України до законодавства ЄС є: впровадження сучасних правових механізмів задля забезпечення прозорості та ефективності митного регулювання; підготовка нормативно-правових актів, що сприятимуть усуненню адміністративних бар'єрів у сфері міжнародної торгівлі; удосконалення законодавства щодо адміністрування митних платежів, впровадження єдиних правил щодо митних платежів та тарифів, електронної системи для спрощення митних процедур і їх лібералізації, уніфікації сертифікаційних вимог, вдосконалення інфраструктури та впровадження новітніх технологій; формування стабільної правової системи задля інтеграції України до міжнародних митних структур;

адаптація цивільного процесу до стандартів ЄС зумовлює потребу в уніфікації цивільного процесуального та господарського процесуального законодавства України, оптимізації цивільного та господарського судочинства в силу: однотипності процесуальних інститутів, скасування Господарського кодексу України та рекодифікації Цивільного кодексу України, використання штучного інтелекту в судочинстві.

Надано пропозиції:

внесення змін до Закону України «Про правотворчу діяльність» з метою удосконалення положень щодо правового моніторингу нормативно-правових актів, який має стати найбільш дієвим засобом контролю за якістю та ефективністю усіх правових явищ, що особливо актуально для формування громадянського суспільства та правової держави в Україні;

удосконалення положень статей 27 і 45 Закону України «Про правотворчу діяльність» щодо змісту концепції проекту нормативно-правового акта;

внесення змін до статті 18 Закону України «Про правотворчу діяльність» шляхом уточнення та розширення розуміння модельного правового акта та його класифікації;

розроблення та прийняття Основ соціального законодавства України, як фундаментального нормативно-правового акту, який би впровадив нову модель сучасного правового регулювання соціальних відносин, взаємодії із іншими

кодифікованими нормативно-правовими актами;

нормативного врегулювання здійснення юридичного прогнозування і планування правотворчої діяльності, правової експертизи та правового моніторингу, оскільки ті положення Закону України «Про правотворчу діяльність», що визначають стадії правотворчої діяльності, мають лише загальний характер, на підставі яких мають бути розроблені і прийняті фундаментальні закони «Про правову експертизу», «Про правовий моніторинг», та «Про юридичне прогнозування і планування»;

створення єдиної державної структури, яка б здійснювала функцію моніторингу нормативно-правових актів, особливо, що стосується реалізації «Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони» від 27 червня 2014 року.

Практична значимість проведеного дослідження полягає в тому, що подальше впровадження його результатів у соціальну практику забезпечить створення відповідних передумов для впорядкування законодавства, його вдосконалення з метою належного регулювання суспільних відносин, забезпечення правопорядку, належної реалізації та захисту прав фізичних і юридичних осіб, удосконалення самого правотворчого процесу та підвищення якості правотворчої діяльності в Україні, гармонізації законодавства України з правом ЄС.

За темою дослідження опубліковано: 1 монографію, 18 наукових статей, з яких 17 у фахових виданнях категорії «Б» Переліку наукових фахових видань України та 1 у науковому виданні, що індексується в міжнародних наукометричних базах даних (Scopus, Web of Science), 3 збірники матеріалів наукових заходів, 40 тез наукових доповідей. Крім того, виконавцями теми опубліковано наукові праці понад виконання показників паспорту бюджетної програми (13).

Загальний обсяг публікацій становить 107,7 у.д.а.:

1. Правотворча діяльність в Україні: європейський вектор розвитку законодавства: монографія / за заг. ред. О. О. Кота, А. Б. Гриняка, Н. В. Міловської. Київ: Алерта, 2025. 284 с. (16,51 у.д.а.)

https://lawmaking.academy/wp-content/uploads/Pravotvorcha_diyalnist_mono_251028_out.pdf

Статті у виданнях, що індексуються у міжнародних наукометричних базах:

1. Kot, O. O., Hryniak, A. B., Milovska, N. V. The Role and Importance of Legal Monitoring in the Development of Draft of Regulatory and Legal Acts in Ukraine. Journal of Law and Political Science. 2025. Vol. 44 No 1. Pp. 249–272. (1 у.д.а.) (Web of Science)

https://drive.google.com/file/d/1PVP4U7AMXfWEVZGCuX4vp52IKUD_xOJ9/view

Статті у фахових виданнях України категорії «Б» (17):

1. Атаманчук Н. І. Оцінка впливу проекту нормативно-правового акта на суспільні відносини: досвід країн Європейського Союзу та можливості для України. Нове українське право. 2025. Вип. 1. С. 9–18. (0,7 у.д.а.)

<https://doi.org/10.51989/NUL.2025.1.1>

2. Атаманчук Н. І. Гармонізація законодавства України щодо адміністрування митних платежів з правом Європейського Союзу. Науковий вісник УжНУ. Серія «Право». 2025. №87. Ч. 2. С. 267–273. (0,7 у.д.а.)

<https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.87.2.40>

3. Бодюл Є. М., Лапко А. Г. Експертиза проектів нормативно-правових актів як інструмент забезпечення якості правотворчої діяльності в умовах післявоєнного відновлення: концепція, функції, види. Нове українське право. 2025. Вип. 2. С. 9–19. (0,6 у.д.а.)

<https://doi.org/10.51989/NUL.2025.2.1>

4. Бодюл Є. М., Перевертун О. В. Стан і перспективи розвитку техніки нормопроекування в Україні в контексті *acquis* ЄС. Нове українське право. 2025. Вип. 3. С. 9–18. (0,6 у.д.а.)

<https://doi.org/10.51989/NUL.2025.3.1>

5. Колодій А. М., Тернавська В. М., Колодій О. А. Учасники правотворчої діяльності: нормативні та доктринальні аспекти розуміння в Україні. Нове українське право. 2025. Вип. 1. С. 33–41. (0,6 у.д.а.).

<https://doi.org/10.51989/NUL.2025.1.4>

6. Колодій А. М., Тернавська В. М. Ефективність реалізації права в умовах євроінтеграції: питання теорії і практики. Альманах права. 2025. Випуск 16. С. 39–45. (1,0 у.д.а.).

DOI: 1033663/2524-017X-2025-16-39-45

7. Колодій А. М., Лапко А. Г., Хальота А. І. Закон України «Про правовий моніторинг нормативно-правових актів»: необхідність, структура та закономірності набрання чинності. Нове українське право. 2025. Вип. 2. С. 27–36 (0,7 у.д.а.).

<https://doi.org/10.51989/NUL.2025.2.3>

8. Колодій А. М., Лапко А. Г., Хальота А. І. Кодифікація – вид систематизованої правотворчої діяльності. Нове українське право. 2025. Вип. 3. С. 19–27 (0,8 у.д.а.)

<https://doi.org/10.51989/NUL.2025.3.2>

9. Колодій А. М., Колодій О. А., Хальота А. І. Модельна правотворчість в Україні: сучасність та перспективи. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Міністерство освіти і науки України. Державний вищий навчальний заклад «Ужгородський національний університет». Юридичний факультет. Серія «ПРАВО». Випуск 90. Частина 1. Ужгород, 2025. 354 с. С. 69–77. (0,8 у.д.а.).

<https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.90.1.10>

10. Костицький М. В. Онтологія правотворчості. Філософські та методологічні проблеми права. 2025. №1. С. 7–12. (0,5 у.д.а.)

<https://philosophy.navs.edu.ua/index.php/philosophy/article/view/1673/1664>

11. Мельник Я. Я. Дезінтеграція у правовій системі як правотворчий процес. Юридичний науковий електронний журнал. 2025. №3. С. 36–41. (0,9 у.д.а.).

http://www.lsej.org.ua/3_2025/8.pdf

12. Мельник Я. Я. Правовий моніторинг глобальних правових систем. Філософські та методологічні проблеми права. 2025. №1. С. 38–45. (0,9 у.д.а.)

<https://philosophy.navs.edu.ua/index.php/philosophy/issue/archive>

13. Мельник Я. Я. Правова доктрина як феномен соціального права. Нове українське право. 2025. Вип. 1. С. 47–55. (0,8 у.д.а.)

<https://doi.org/10.51989/NUL.2025.1.6>

14. Мельник Я. Я. Моніторинг «права на забуття» у правовій доктрині. Нове українське право. 2025. Вип. 2. С. 37–48. (1 у.д.а.)

<https://doi.org/10.51989/NUL.2025.2.4>

15. Міловська Н. В. Сутність та значення систематизації законодавства України як складової правотворчої діяльності. Нове українське право. 2025. Вип. 3. С. 38–43. (0,5 у.д.а.)

<https://doi.org/10.51989/NUL.2025.3.4>

16. Томкіна О. О. Правова охорона та захист права власності у світлі юридичних позицій Конституційного Суду України. Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство». Вип. 5, частина 1. 2025. С. 152–157. (0,5 у.д.а.)

<https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.05.1.26>

17. Томкіна О. О. Пропорційність у системі принципів правотворчої діяльності. Нове українське право. 2025. Вип. 3. С. 44–49. (0,5 у.д.а.)

<https://doi.org/10.51989/NUL.2025.3.5>

Збірники матеріалів наукових заходів (3):

1. Міхновські юридичні читання: тези науково-практичної конференції (м. Київ, 31 березня 2025 р.). Хмельницький: Видавництво НАДПСУ, 2025. 672 с. (39,06 у.д.а.)

2. Правотворча діяльність та забезпечення системності законодавства України в умовах євроінтеграції: збірник матеріалів науково-практичного круглого столу (м. Київ, 03 квітня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. 296 с. (17,21 у.д.а.)

3. Актуальні питання юридичної науки в дослідженнях молодих вчених: збірник матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної конференції до Дня науки (м. Київ, 15 травня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. 212 с. (12,32 у.д.а.)

Тези доповідей (40):

1. Атаманчук Н. І. Правотворча діяльність Державної митної служби України в умовах реалізації економічної функції держави. Актуальні проблеми модернізації змісту функцій держави в умовах повоєнного розвитку України: збірник матеріалів науково-практичного круглого столу (м. Київ, 13 березня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. С. 9–12. (0,2 у.д.а.)

2. Атаманчук Н. І. Оцінка впливу в правотворчому процесі Республіки Польщі: досвід та можливості для України. Правотворча діяльність та забезпечення системності законодавства України в умовах євроінтеграції: збірник матеріалів науково-практичного круглого столу (м. Київ, 03 квітня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. С. 12–16. (0,2 у.д.а.)

3. Атаманчук Н. І. Гармонізація митного законодавства України до законодавства ЄС як важливий напрям правотворчої діяльності. Сучасні міжнародні відносини: актуальні питання теорії та практики – 2025: матеріали V міжнародної науково-практичної конференції / Факультет права та міжнародних відносин, Державний університет «Київський авіаційний інститут»; за загальною редакцією Я. М. Жукорської, М. В. Стригуль. Київ: ДУ «КАІ», 2025. С. 44–48. (0,2 у.д.а.)

4. Атаманчук Н. І. Досвід Республіки Естонії щодо здійснення оцінки впливу в правотворчому процесі. Актуальні питання юридичної науки в дослідженнях молодих вчених: матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції до Дня науки (м. Київ, 15 травня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. С. 8–11. (0,2 у.д.а.)

5. Атаманчук Н. І. Досвід Чеської Республіки щодо здійснення оцінки впливу в правотворчому процесі та його значення для України. Сучасний розвиток державотворення та правотворення в Україні: проблеми теорії та практики: зб.

матеріалів XIII Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 16 трав. 2025 р. / за заг. ред. М. В. Трофименка. Київ: МДУ, 2025. С. 185–190. (0,2 у.д.а.).

6. Атаманчук Н. І. Оцінка впливу передбачуваного правового регулювання у правотворчому процесі Литовської Республіки: досвід та можливості для України. Трансформація правової системи України в сучасних умовах: матеріали II Всеукраїнської інтернет-конференції (Полтава, 20 травня 2025 р.) / ред. кол.: С. О. Гладкий, Х. З. Махмудов, Г. В. Терела та ін. Полтава: ПДАУ, 2025. С. 14–19. (0,2 у.д.а.).

7. Атаманчук Н. І. Систематизація законодавства України в умовах євроінтеграції. Адаптація законодавства України до положень права Європейського Союзу: збірник матеріалів Науково-практичної конференції (м. Київ, 10 жовтня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. С. 11–15. (0,2 у.д.а.).

8. Бодюл Є. М. Методологічні підходи до нормопроєктування в умовах євроінтеграції України. Актуальні проблеми модернізації змісту функцій держави в умовах повоєнного розвитку України: збірник матеріалів науково-практичного круглого столу (м. Київ, 13 березня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. С. 31–35. (0,2 у.д.а.)

9. Бодюл Є. М. Системність як ознака якісного нормопроєктування: теорія та практика. Правотворча діяльність та забезпечення системності законодавства України в умовах євроінтеграції: збірник матеріалів науково-практичного круглого столу (м. Київ, 03 квітня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. С. 93–97. (0,2 у.д.а.)

10. Колодій А. М. Колодій О. А. Модернізація функцій Української держави: розуміння та реалізація. Актуальні проблеми модернізації змісту функцій держави в умовах повоєнного розвитку України: збірник матеріалів науково-практичного круглого столу (м. Київ, 13 березня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. С. 112–117. (0,2 у.д.а.)

11. Колодій А. М. Наукова концепція розвитку законодавства України: актуальність, структура та перспективи. Правотворча діяльність та забезпечення системності законодавства України в умовах євроінтеграції: збірник матеріалів

науково-практичного круглого столу (м. Київ, 03 квітня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. С. 24–30. (0,3 у.д.а.)

12. Колодій А. М. Демократія та права людини: конституційні аспекти співвідношення. Конституційна демократія і права людини в умовах сучасних викликів і повоєнного відновлення: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції до Дня Конституції України (м. Київ, 23 червня 2025 року): ел. збірник. Київ: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2025, С. 16–19. (0,3 д. а.)

13. Колодій А. М., Тернавська В. М. Конституціоналізація, конституціоналізм та модернізація Конституції України в умовах післявоєнного відновлення. Досвід, воєнні випробування та повоєнний ренесанс конституційно-правового розвитку незалежної України: збірник матеріалів Міжнародних науково-практичних конференцій «28-річчя Конституції України: досвід, воєнні випробування та повоєнний ренесанс» (м. Київ, 26 червня 2024 року) та «Захист незалежності України: правові засади та виклики сьогодення. До 33-ї річниці проголошення незалежності України» (м. Київ, 22 серпня 2024 року) / відп. ред. акад. НАПрН України, д. ю. н., проф. О. В. Скрипнюк, д. ю. н., проф. А. Р. Крусян та д. ю. н., проф. О. В. Батанов. Київ–Харків: Майдан, 2025. С. 90–97. (0,8 у.д.а.)

14. Колодій А. М., Тернавська В. М. Захист прав людини органами конституційної юрисдикції: національний та міжнародний аспекти. Чи є дієвим право людини без права на його ефективний захист: питання відшкодування за порушене право внаслідок визнання акта неконституційним: зб. матеріалів Міжнар. семінару-практикуму (м. Київ, 22 листопада 2024 р.) / Касац. адмін. суд у складі Верховного Суду. Харків: Право, 2025. 244 с. С. 163–168. (0,4 у.д.а.)

15. Костицький М. В. Концепція розвитку юридичної педагогіки: українська перспектива. Фундатор української академічної юридичної науки та освіти, Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції з нагоди 135 річчя від дня народження В.М. Корецького (м. Київ, 20 лютого 2025 р.). Київ, 2025. (0,2 у.д.а.) (подано до друку).

16. Костицький М. В. Світоглядні проблеми зміни підходів до функцій держави у воєнний та повоєнний часи. Актуальні проблеми модернізації змісту функцій держави в умовах повоєнного розвитку України: збірник матеріалів науково-практичного круглого столу (м. Київ, 13 березня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. С. 125–128. (0,2 у.д.а.).

17. Костицький М. В. Методологія правотворчості в Україні у контексті розвитку євроінтеграції. Правотворча діяльність та забезпечення системності законодавства України в умовах євроінтеграції: збірник матеріалів науково-практичного круглого столу (м. Київ, 03 квітня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. С. 37–40. (0,2 у.д.а.).

18. Костицький М. В. Правовий статус прав і обов'язків особи в епоху постмодерну. Виклики та перспективи сучасної науки: теорія, практика, інновації: матеріали міжнар. наук.-практ. онлайн-конференції (м. Біла Церква, Білоцерківський національний аграрний університет, 10–11 квітня 2025 р.). Біла Церква, 2025. С. 44–48. (0,2 у.д.а.).

19. Костицький М. В. Про світогляд та світорозуміння в юриспруденції. Актуальні питання юридичної науки в дослідженнях молодих вчених: матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції до Дня науки (м. Київ, 15 травня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. С. 12–14. (0,2 у.д.а.)

20. Костицький М. В. Соціально-економічні трансформації в ЄС як передумова зміни правового регулювання та значення їх для України. Адаптація законодавства України до положень права Європейського Союзу: збірник матеріалів Науково-практичної конференції (м. Київ, 10 жовтня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. (0,2 у.д.а.) (подано до друку)

21. Лапко А.Г., Лакійчук Я.О. Правова експертиза як запорука ефективного правотворення у відбудові України. Актуальні проблеми модернізації змісту функцій держави в умовах повоєнного розвитку України: збірник матеріалів науково-практичного круглого столу (м. Київ, 13 березня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. С. 161–166. (0,2 у.д.а.)

22. Лапко А. Г. Експертиза нормативно-правових актів: інструмент удосконалення законодавства України. Правотворча діяльність та забезпечення системності законодавства України в умовах євроінтеграції: збірник матеріалів науково-практичного круглого столу (м. Київ, 03 квітня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. С. 109–114. (0,2 у.д.а.).

23. Мельник Я. Я. Роль правових учень як правотворчого концепту доктрини права у зрізі епохи «ші». Війна в Україні: зроблені висновки та незасвоєні уроки: збірник тез Міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 21 лютого 2025 року) / Упоряд. У.О. Цмоць. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2025. С. 335–338. (0,2 у.д.а.).

24. Мельник Я. Я. Дисфункції права у державотворчому процесі. Актуальні проблеми модернізації змісту функцій держави в умовах повоєнного розвитку України: збірник матеріалів науково-практичного круглого столу (м. Київ, 13 березня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. С. 180–185. (0,2 у.д.а.)

25. Мельник Я. Я. Штучний інтелект як продукт правової реальності. Штучний інтелект у правовій практиці: межі та можливості: матеріали круглого столу (м. Львів, 14 березня 2025 р.). Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ. 2025. С. 149–152. (0,2 у.д.а.)

26. Мельник Я. Я. Критерії соціального експерименту в контексті правотворчості. Правотворча діяльність та забезпечення системності законодавства України в умовах євроінтеграції: збірник матеріалів науково-практичного круглого столу (м. Київ, 03 квітня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. С. 51–54. (0,2 у.д.а.)

27. Мельник Я. Я. «П'ятий елемент» Цивільного кодексу України: соціально-правовий аспект. Актуальні проблеми приватного права в умовах євроінтеграційних процесів в Україні: Науково-практичний семінар. Львівський державний університет внутрішніх справ (м. Львів, 31 жовтня 2025 р.). Львів, 2025. (0,3 у.д.а.) (подано до друку).

28. Мельник Я. Я. Антропологічні школи права як доктринальні формуляри правового забезпечення стійкості в умовах сучасної євроатлантичної інтеграції

України. Євроатлантична інтеграція України в умовах збройної агресії: теорія і практика: Науково-практичний круглий стіл (м. Київ, 23 жовтня 2025 р.) / Національна академія внутрішніх справ. Київ, 2025. (0,3 у.д.а.) (подано до друку).

29. Мельник Я. Я. Правотворчі засади глобалізму у репродукції системи виконання покарань. IV Пенітенціарний форум: Пенітенціарна система у глобальному вимірі (м. Чернігів, 19–20 грудня 2025 р.). Київ, 2025. (0,3 у.д.а.) (подано до друку).

30. Мельник Я. Я. Антагоністичний погляд на систему цивільного процесу у репродукції його джерел. Наукова концепція розвитку законодавства України: збірник матеріалів Науково-практичної конференції (м. Київ, 08 грудня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. С. 51–54. (0,3 у.д.а.)

31. Кот О. О., Міловська Н. В. Правотворча діяльність як форма реалізації євроінтеграційної політики України. Міхновські юридичні читання: тези науково-практичної конференції (м. Київ, Національна академія Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького, 31 березня 2025 р.). Хмельницький: Видавництво НАДПСУ, 2025. С. 84–89. (0,2 у.д.а.)

32. Міловська Н. В., Перевертун О. В. Адаптація законодавства України до права ЄС як важливий напрям правотворчої діяльності. Правотворча діяльність та забезпечення системності законодавства України в умовах євроінтеграції: збірник матеріалів науково-практичного круглого столу (м. Київ, 03 квітня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. С. 55–59. (0,2 у.д.а.)

33. Міловська Н. В. Договірні відносини зі страхування: аналіз законодавчих змін в контексті адаптації законодавства України до права ЄС. Договір як універсальна форма правового регулювання: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті академіка НАПрН України, заслуженого діяча науки і техніки України, доктора юридичних наук, професора В. В. Луця (1933-2021) (м. Івано-Франківськ, 04 квітня 2023 р.). Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2025. С. 65–69. (0,2 у.д.а.)

34. Міловська Н. В. Окремі аспекти порядку розроблення проекту нормативно-правового акта. Актуальні питання юридичної науки в дослідженнях молодих вчених: матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції до Дня науки (м. Київ, 15 травня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. С. 15–19. (0,3 у.д.а.)

35. Міловська Н. В. До питання правової визначеності особливостей здійснення спільної сумісної власності співвласників багатоквартирного будинку. Рекодифікація речового права: збірник матеріалів XIV Міжнародного цивілістичного форуму (м. Київ, 16 травня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. С. 105–108. (0,2 у.д.а.)

36. Копиленко О. Л., Міловська Н. В. Пріоритети правотворчої діяльності в контексті адаптації законодавства України до *acquis* ЄС. Адаптація законодавства України до положень права Європейського Союзу: збірник матеріалів Науково-практичної конференції (м. Київ, 10 жовтня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. С. 105–108. (0,2 у.д.а.)

37. Тернавська В. М. Технологія підготовки законопроектів з питань європейської інтеграції: питання теорії і практики. Правотворча діяльність та забезпечення системності законодавства України в умовах євроінтеграції: збірник матеріалів науково-практичного круглого столу (м. Київ, 03 квітня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. С. 118–121. (0,2 у.д.а.)

38. Томкіна О. О. Системний аналіз законодавства як методологічний інструмент правотлумачення. Правотворча діяльність та забезпечення системності законодавства України в умовах євроінтеграції: збірник матеріалів науково-практичного круглого столу (м. Київ, 03 квітня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. С. 122–125. (0,2 у.д.а.)

39. Хальота А. І. Прогнозування законодавства на шляху інтеграції України до ЄС. Сучасний український конституціоналізм і муніципалізм та їх трансформація в контексті європейської та євроатлантичної інтеграції України: матеріали науково-практичного круглого столу (м. Київ, 26 червня 2025 року). Київ: Національна академія внутрішніх справ, 2025. С. 164–167 (0,2 у.д.а.)

40. Хальота А. І. Роль програми діяльності Кабінету Міністрів України як програмного документу публічної політики у забезпеченні системності законодавства України в умовах євроінтеграції. Правотворча діяльність та забезпечення системності законодавства України в умовах євроінтеграції: збірник матеріалів науково-практичного круглого столу (м. Київ, 03 квітня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. С. 126–130. (0,2 у.д.а.)

Організовано та проведено:

1. Науково-практична конференція «Міхновські юридичні читання», 31 березня 2025 року, м. Київ, Національна академія Державної прикордонної служби України імені Б. Хмельницького спільно із Інститутом правотворчості та науково-правових експертиз НАН України.

2. III Всеукраїнська науково-практична конференція до Дня науки «Актуальні питання юридичної науки в дослідженнях молодих вчених», 15 травня 2025 року, м. Київ, Інститут правотворчості та науково-правових експертиз НАН України.

3. Науково-практичний круглий стіл «Правотворча діяльність та забезпечення системності законодавства України в умовах євроінтеграції», 03 квітня 2025 року, м. Київ, Інститут правотворчості та науково-правових експертиз НАН України.

Підготовлено:

1. Проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про правотворчу діяльність» щодо правового моніторингу нормативно-правових актів» (Вих. №236 від 18 листопада 2025 р.). Акт впровадження: Лист-відповідь Голови Комітету Верховної Ради України з питань правової політики Д. Маслова від 21 листопада 2025 р. №04-26/13-2025/269399.

Підготовлено науково-експертні висновки на проекти законів України та інших нормативно-правових актів (3):

1. Науково-експертний висновок №192 від 08 вересня 2025 року щодо питання чи є Уповноважений Верховної Ради України з прав людини суб'єктом, до основних завдань якого, серед іншого, належить формування державної

політики, зокрема у сфері прав і свобод людини, за запитом Відділення історії, філософії та права Національної академії наук України.

2. Науково-правовий висновок №215 від 10 жовтня 2025 р. до проєкту Закону України «Про засади державної військово-технічної політики», за запитом Міністерства оборони України.

3. Науково-правовий висновок №227 від 29 жовтня 2025 року на проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення захисту прав осіб, які належать до національних меншин (спільнот) України», за запитом Заступника Голови Державної служби України з етнополітики та свободи совісті Ігоря Лоссовського.

Підготовлено науково-експертні висновки щодо правозастосовної діяльності (на запити Конституційного суду України, Верховного суду та інших державних органів) (б):

1. Науковий висновок №107 від 25 квітня 2025 року щодо особливостей виплати грошової компенсації за належні для отримання жилі приміщення у порядку спадкування, за зверненням Голови Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду Гулька Б. І.

2. Науковий висновок №127 від 27 травня 2025 року щодо особливостей відносин між власником майна, переданого у користування третій особі, та підрядником за договором побутового підряду, за зверненням судді Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду, секретаря Пленуму Верховного Суду Луспеника Д. Д.

3. Науковий висновок №132 від 04 червня 2025 року щодо особливостей відносин за участю Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, за зверненням Голови Касаційного цивільного суду Гулька Б. І.

4. Науковий висновок №170 від 13 серпня 2025 року щодо особливостей реалізації відступлення права вимоги (цесії), за зверненням судді Великої Палати Верховного Суду Ступак О. В.

5. Науковий висновок №176 від 22 серпня 2025 року щодо особливостей касаційного оскарження судових рішень, за зверненням судді Великої Палати

Верховного Суду Ступак О. В.

6. Науково-консультативний висновок №220 від 20 жовтня 2025 року щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремого припису пункту 1 частини першої статті 2 Закону України «Про компенсацію за пошкодження та знищення окремих категорій об'єктів нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України, та Державний реєстр майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України» від 23 лютого 2023 року №2923-ІХ, за запитом судді-доповідача Конституційного Суду України А. Олійник у справі за конституційною скаргою (№369-005-16/2884 від 16 вересня 2025 року).

Науково-правові висновки, виконані на замовлення юридичних і фізичних осіб за цивільно-правовими договорами (2):

1. Науково-правовий висновок №001/2025 від 16 квітня 2025 року щодо застосування (тлумачення) норм податкового законодавства під час декларування від'ємного значення з ПДВ, у тому числі заявленого до відшкодування з бюджету, за запитом Адвокатського об'єднання «Всеукраїнська адвокатська допомога», що здійснює надання юридичних послуг (правової допомоги) Товариству з обмеженою відповідальністю «Донбаське промислово-транспортне підприємство».

2. Науково-правовий висновок №003/2025 від 19 червня 2025 року щодо правової природи відносин із надання в оренду майна та зміни істотних умов договорів, укладених ВАТ «Меридіан» ім. С. П. Корольова», за запитом Відкритого акціонерного товариства «Меридіан» ім. С. П. Корольова.

Рецензії на парламентські дослідження Дослідницької служби Верховної Ради України (2):

1. Рецензія на «Аналітичну записку з питань порівняльного законодавства щодо множинного громадянства в зарубіжних державах», підготовлена за зверненням Керівника Дослідницької служби Верховної Ради України

Л. Ваолевської від 21 січня 2025 року №22/15-2025/17067 (Вих. №36 від 03 лютого 2025 р.). Акт впровадження: Лист-відповідь Керівника Дослідницької служби Верховної Ради України Л. Ваолевської від 03 лютого 2025 року №22/19-1-15.

2. Рецензія на «Парламентське дослідження щодо порядку здійснення аналізу відповідності законопроектів зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції та праву Європейського Союзу (acquis ЄС) (Методичні рекомендації)», підготовлена за зверненням Керівника Дослідницької служби Верховної Ради України Л. Ваолевської від 21 січня 2025 року №22/15-2025/17067 (Вих. №36 від 03 лютого 2025 р.). Акт впровадження: Лист-відповідь Керівника Дослідницької служби Верховної Ради України Л. Ваолевської від 03 лютого 2025 року №22/19-1-15.

Пропозиції до проєктів законів України та інших нормативно-правових актів (8):

1. Пропозиції до проєкту наказу Міністерства освіти та науки України «Про внесення змін до Порядку формування Переліку наукових фахових видань, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 15 січня 2018 року №32», за запитом Відділення історії, філософії та права Національної академії наук України (Вих. №92 від 07 квітня 2025 р.).

2. Пропозиції та зауваження щодо проєкту Закону України «Про засади державної політики національної пам'яті Українського народу» (реєстр. №13273 від 12.05.2025) за запитом Відділення історії, філософії та права Національної академії наук України (Вих. №128 від 29 травня 2025).

3. Пропозиції та зауваження до проєкту розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції підтримки та розвитку кадрового потенціалу сфери наукової і науково-технічної діяльності «Національна система дослідників України», за запитом Відділення історії, філософії та права Національної академії наук України (Вих. №147-а від 16 червня 2025 р.).

4. Пропозиції та зауваження щодо доопрацьованого проєкту Закону України «Про пріоритетні напрями наукової, науково-технічної та інноваційної

діяльності», за запитом Відділення історії, філософії та права Національної академії наук України (Вих. №157 від 09 липня 2025 р.).

5. Пропозиції та зауваження до проекту постанови «Про звернення до Кабінету Міністрів України щодо розробки і затвердження державної програми «Молодий вчитель» з обов'язковим передбаченням серед джерел її фінансування коштів державного бюджету України» (реєстр. №13559 від 29.07.2025), за запитом Відділення історії, філософії та права Національної академії наук України (Вих. №169 від 13 серпня 2025 р.).

6. Пропозиції та зауваження до проекту Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального кодексу України щодо запобігання та протидії мові ворожнечі», за запитом Голови Державної служби України з етнополітики та свободи совісті В. Єленського (Вих. №183 від 01 вересня 2025 р.).

7. Пропозиції до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування органів правопорядку у сфері забезпечення захисту економічної безпеки України та її економічного потенціалу» (реєстр. №13725 від 02.09.2025), за запитом Відділення історії, філософії та права Національної академії наук України (Вих. №202 від 25 вересня 2025 р.).

8. Пропозиції до проекту Національної програми адаптації законодавства України до права Європейського Союзу (acquis ЄС) у частині переговорного розділу 25 «Наука та дослідження», за запитом Відділення історії, філософії та права Національної академії наук України (Вих. №262 від 05 грудня 2025 р.).

Крім того, виконавцями теми підготовлені та опубліковано наукові праці понад виконання показників робочого плану (13):

1. Атаманчук Н. І. Митні органи як суб'єкти адміністрування митних платежів: сучасний стан та перспективи подальшого реформування. Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство». 2025. Вип. 1. С. 384–389. (0,7 у.д.а.).

<https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.01.62>

2. Монаєнко А., Куц М., Атаманчук Н. Наближення законодавства України до права ЄС щодо ПДВ: практика суду ЄС. Юридична газета онлайн. 21 квітня 2025 р. (1 у.д.а.).

3. Атаманчук Н. І. Перегляд пільг податку на додану вартість в Україні задля збалансування приватних прав та публічного інтересу в умовах воєнного стану. Фінансова політика: теоретичні та практичні аспекти юридичної науки: збірник тез VII Міжнародної науково-практичної конференції, Ірпінь, 3 квітня 2025. Ірпінь: Державний податковий університет, 2025. С. 16–18. (0,2 у.д.а.).

4. Атаманчук Н. І. Правове забезпечення релокації бізнесу в Україні в умовах воєнного стану: проблемні аспекти та шляхи їх подолання. Закарпатські правові читання. Релокація в умовах екстраординарних правових режимів: матеріали XVII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Ужгород, 25–26 квітня 2025 р.). Львів–Торунь: Liha-Pres, 2025. С. 355–358. (0,2 у.д.а.).

5. Колодій А. М., Кузнєцова Н. С., Стефанчук М. М. Зміцнення і консолідація громадянського суспільства в період російської військової агресії проти України». Правове забезпечення повоєнного відродження України: монографія / За заг. ред. Р. О. Стефанчука. Київ: Юрінком Інтер, 2025. С. 63–120. (2,3 у.д.а.)

6. Колодій А. М., Тернавська В. М. Колодій О. А. Модернізація змісту функцій української держави: розуміння, форми та методи реалізації. Модернізація змісту функцій держави: ключовий вектор повоєнного відновлення України: монографія / За заг. ред. О. О. Кота, А. Б. Гриняка, Л. Ф. Купіної. Київ: Алерта, 2025. С. 43-61. (0,8 у.д.а.)

7. Стефанчук Р.О., Костицький М.В. Розвиток української державності та забезпечення національних інтересів у повоєнний період. Правове забезпечення повоєнного відродження України: монографія / За заг. ред. Р.О. Стефанчука. Київ: Юрінком Інтер, 2025. С. 13–60. (1,7 у.д.а.)

8. Костицький М. В. Світоглядні проблеми зміни підходів до функцій держави у воєнний та повоєнний час. Модернізація змісту функцій держави: ключовий вектор повоєнного відновлення України: монографія / За заг. ред.

О. О. Кота, А. Б. Гриняка, Л. Ф. Купіної. Київ: Алерта, 2025. С. 9–19. (0,4 у.д.а.)

9. Негру Ф., Костицький М. Насильство в сім'ї: основні поняття, різновиди та відповідальність. Актуальні питання психологічного забезпечення діяльності Національної поліції та закладів вищої освіти МВС України: зб. тез VII міжвід. наук.-практ. круглого столу (м. Київ, 17 квітня 2025 р.). Київ: НАВС, 2025. С. 125–126. (0,1 у.д.а.)

10. Костицький М. В. Мовні питання як «причини» російсько-української війни. Українська мова в юриспруденції: стан. проблеми, перспективи: матеріали XXI Всеукр. наук.-практ. конф. з проблем розвитку та функціонування держ. мови до Дня укр. писемності та мови (м. Київ, 20 листопада 2025 р.). Київ: Нац. акад. внутр. справ. (0,1 у.д.а.) (подано до друку)

11. Міловська Н. В. Цивільно-правова відповідальність сторін у договірних зобов'язаннях зі страхування. Вчення про цивільно-правову відповідальність: монографія / І. В. Спасибо-Фатєєва, Л. М. Баранова, О. О. Беляєв та ін.; за ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків: ЕКУС, 2025. 816 с. С. 637–655. (0,9 у.д.а.)

12. Міловська Н. В. Особливості цивільно-правової відповідальності сторін у договірних зобов'язаннях зі страхування. Сучасні проблеми цивільно-правової відповідальності: матеріали ХХІІІ наук.-практ. конф., присвяч. 103-й річниці з дня народж. д-ра юрид. наук, проф., чл.-кор. АН УРСР, ректора Харківського юридичного інституту (1962-1987 р.р.) В. П. Маслова (м. Харків, Національний юридичний університет ім. Ярослава Мудрого, 07 лютого 2025 р.). Харків: Право, 2025. С. 186–190. (0,2 у.д.а.)

13. Міловська Н. В. Коментар до статей 1212–1215 Цивільного кодексу України. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: у 2 томах / За заг. ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнєцової, В. В. Цюри. Київ: Видавництво «Юрінком Інтер», 2025. 2644 с. (1 у.д.а.)

за темою НДР «Інституційні спроможності України для післявоєнного відновлення: нормативно-правові механізми ефективної реалізації»:

Метою дослідження є визначення нормативно-правових механізмів зміцнення інституційної спроможності, що сприятиме відновленню і розвитку

України у післявоєнний період, досягнення Цілей сталого розвитку та дотримання доктрини прав людини.

Загальний план дослідження:

трансформація підходів до механізмів координації діяльності територіальних органів центральної виконавчої влади;

пропозиції щодо покращення функціонування органів місцевого самоврядування;

реформування системи правоохоронних органів, зміцнення системи суддівського самоврядування та інших органів юстиції для ефективної реалізації заходів плану відновлення України;

нероздільність соціального та економічного прогресу як ключовий принцип ЄС на шляху України до членства;

організаційно-правові проблеми досягнення Цілей сталого розвитку України;

перспективи удосконалення інституційних механізмів для відновлення та розвитку України у післявоєнний період;

правові аспекти забезпечення належної комунікації між громадянським суспільством, правовою державою та особою у післявоєнний період.

Досягнення з дослідження теми та нові знання щодо нормативно-правових механізмів зміцнення інституційної спроможності, що сприятиме відновленню і розвитку України у післявоєнний період знайшли свій прояв у такому вигляді:

Наукові результати: Україна перебуває на етапі важливих перетворень системи державного управління, зумовлених як зовнішніми викликами, так і внутрішніми потребами модернізації. Воєнний стан у країні створив виняткові умови для функціонування органів державної влади, висунувши насамперед питання безпеки та ефективності функціонування державних інституцій щодо їхньої спроможності забезпечувати подальший суспільний розвиток у повоєнний період. Особливості суспільних трансформацій в українському соціумі пов'язані з руйнуванням економічної та соціальної інфраструктури, економічною нестабільністю, демографічною кризою та іншими негативними наслідками

війни, що визначає актуальність пошуку та формування нових теоретичних підходів до модернізації функцій держави в контексті євроінтеграції. Успішна реалізація такої модернізації є запорукою забезпечення стабільного розвитку держави, підвищення добробуту її громадян та зміцнення позицій України на міжнародній арені.

Констатована необхідність вироблення ключових підходів щодо трансформаційних процесів в сфері діяльності державних органів, серед яких виділяються адаптація європейських стандартів управління, імплементація принципів прозорості, ефективності, підзвітності та орієнтації на потреби громадян. Особливу увагу приділено аналізу нормативно-правових актів, які регулюють реформування системи державного управління, а також ключовим векторам оптимізації його інституціональної структури.

У процесі досліджень встановлено, що трансформація функцій держави повинна базуватися на впровадженні інтегрованих підходів, що враховують як національні особливості, так і найкращі світові практики, наявні воєнні виклики та процеси наступної повоєнної відбудови Української держави.

Обґрунтовано, що в умовах воєнного стану постало гостро питання вдосконалення системи діяльності органів правопорядку, позаяк в ході збройної агресії РФ проти України інституції сектору безпеки і оборони України зіштовхнулись із безпрецедентними викликами, насамперед безпековими, на які довелося оперативно реагувати. Переважно формальні спроби адаптувати систему органів правопорядку до нових реалій не досягли та й не могли досягти очікуваних від них результатів. Органи правопорядку зобов'язані посилити стратегічний та операційний потенціал з метою належного виконання функцій держави, визначених законодавством України.

Узагальнено, що сучасний етап розвитку української державності характеризується тісним поєднанням організаційної функції з процесами структурної трансформації публічного управління. Її реалізація здійснюється через реформування інституційної архітектури влади, децентралізацію, кадрову реорганізацію, цифровізацію управлінських процесів і розвиток нових форм

публічно-приватної співпраці. Водночас відбувається зміщення акцентів: якщо раніше розвиток державного апарату асоціювався з кількісним зростанням, то нині пріоритетом є підвищення ефективності, гнучкості, прозорості та підзвітності. Цей процес зумовлюється як внутрішніми потребами державотворення, так і завдяки зовнішнім чинникам – євроінтеграційним зобов'язанням, вимогам міжнародних фінансових партнерів і глобальним стандартам good governance (належного врядування). Таким чином, організаційна функція перетворюється не лише на внутрішній елемент функціонування держави, а й зовнішньо детермінованим чинником її модернізації.

Повномасштабна агресія росії проти України та окупація частини території України значно прискорили переоцінку основних напрямів діяльності української держави.

З цією метою *критично опрацьовано*:

національні програми проекту Плану відновлення України <https://recovery.gov.ua/>;

План дій Ради Європи для України на 2023-2026 роки «Стійкість, відновлення та відбудова», затверджений Комітетом міністрів Ради Європи 14 грудня 2022 р.;

Підсумковий документ Конференції з питань відновлення України URC2022: «Декларація Лугано» (Лугано, 4-5 липня 2022 р.);

Указ Президента України №119/2021 від 24.03.2021 р. «Про затвердження Національної стратегії прав людини»;

Указ Президента України №722/2019 від 30 вересня 2019 року «Про Цілі Сталого розвитку України на період до 2030 року»

державні стратегічні програми та концепції, реалізація яких буде мати безпосередній вплив на відновлення України, зокрема – оновлену Концепцію реалізації державної політики у сфері сприяння розвитку соціально відповідального бізнесу в Україні на період до 2030 року, затверджену Розпорядженням Кабінету Міністрів України №66 від 24.01.2020 року; Стратегію державної політики щодо внутрішнього переміщення на період до

2025 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2023-2025 роках, затверджену Розпорядженням Кабінету Міністрів України №312-р від 7 квітня 2023 року; Стратегію повернення активів на 2023-2025 роки, затверджену Розпорядженням Кабінету Міністрів України №670-р від 01 серпня 2023 року, Стратегію діяльності Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України на 2024-2026 роки, затверджену Наказом Міністерства №126 від 26 квітня 2024 року, тощо;

напрацьовані інститутами громадянського суспільства аналітичні звіти та дослідження щодо стану виконання державних та регіональних програм розвитку регіонів України, у тому числі звільнених з тимчасової окупації, дорожніх карт та планів реалізації національних стратегій, Плану заходів з виконання Угоди про асоціацію.

національну нормативно-правову базу щодо забезпечення інформаційної функції держави та можливості її подальшого вдосконалення, у тому числі національну нормативно-правову базу щодо забезпечення інформаційної функції держави та можливості її подальшого вдосконалення, у тому числі Закон України «Про Національну програму інформатизації» №2807-IX від 01.12.2022, Закон України «Про медіа» №2849-IX від 13.12.2022, Закон України «Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні» №1667-IX від 15.07.2021, Закон України «Про інформацію» №2657-XII від 02.10.1992, Закон України «Про доступ до публічної інформації» №2939-VI від 13.01.2011, Указ Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України «Про Стратегію інформаційної безпеки» №685/2021 від 28.12.2021;

висновки Європейського комітету з соціальних прав щодо України за 2023 рік., тощо.

Опрацювання нормативної бази, робота з аналітичними дослідженнями та звітами щодо наявних проблем діяльності органів публічної влади, судової системи, правоохоронних органів, що потребують вирішення, аналіз національних і міжнародних наукових джерел, результати власних наукових розвідок створили можливість:

Визначити, що:

органи публічної влади мають перед собою важливе завдання – посилення своєї інституційної спроможності, при реалізації державної політики як в державному управлінні, так і забезпеченні реалізації прав людини. Одним з інструментів такого посилення можуть бути: ефективне нормопроекування, підвищення професійного рівня працівників органів публічної влади, впровадження політик із дотриманням антидискримінаційних міжнародних стандартів;

закріплення у наднаціональних нормах міжнародних соціальних стандартів, є орієнтиром у нормативному забезпеченні прав і свобод людини та частиною виконання Україною євроінтеграційних зобов'язань. Така цілеспрямована діяльність інституційного механізму дозволить посилити роль соціальних прав людини у демократичній правовій державі, утвердить прагнення України до розбудови європейської моделі соціальної держави, гармонізує національні соціальні стандарти із міжнародними нормами, якими задекларовано основні принципи реалізації та захисту прав людини;

актуальні проблеми правового забезпечення реалізації інформаційної функції держави; дієві механізми взаємодії держави, приватного сектора у галузі інформаційно-комунікаційних технологій, інтернет-спільноти та особи в умовах зовнішніх інформаційних загроз;

взаємозв'язок охорони репродуктивного здоров'я населення зі збереженням і захистом генофонду народу України у воєнний час, з метою повоєнного відновлення держави; ключові законодавчі прогалини у зазначеній сфері та шляхи їх вирішення;

сутність контрольної функції, яка набуває нових вимірів завдяки впровадженню сучасних інформаційних технологій та цифрових інструментів;

вектори (напрями) взаємодії держави, інститутів громадянського суспільства та особи в умовах викликів сьогодення в сфері державно-управлінської діяльності;

підхід до класифікації організаційних функцій держави через введення понять «організаційно-інтеграційна» та «організаційно-технологічна» функції, що забезпечують синергію між внутрішніми управлінськими процесами й зовнішніми детермінантами (acquis ЄС, програми Ukraine Facility, стандарти SIGMA/OECD);

актуальні проблеми правового забезпечення реалізації інформаційної функції держави; дієві механізми взаємодії держави, приватного сектору у галузі інформаційно-комунікаційних технологій, інтернет-спільноти та особи в умовах зовнішніх інформаційних загроз;

особливого значення в світлі здійснення модернізації економічної функції набуває і посилення інституційної спроможності держави – здатності ефективно реалізовувати свої функції в умовах складного та динамічного середовища, що пов'язується не лише із технічною модернізацією інституцій, але і про зміну управлінської культури: орієнтацію на результат, прозорість, підзвітність, залучення громадськості до прийняття рішень.

Встановити, що:

ключовою політикою, яка потребує впровадження міжнародних практик для забезпечення верховенства права, рівності громадян перед законом та рівноправності при реалізації своїх прав є соціально-трудова сфера, розвиток якої забезпечує інституційний механізм держави як структурний елемент здійснення соціально-економічної політики України;

модернізація соціальної функції держави може здійснюватися за прикладом розвитку моделі європейської соціальної держави, де домінують принципи людиноцентризму, забезпечення рівності прав та можливостей громадян, соціальної справедливості, доступної та ефективної державної допомоги усім верствам населення;

політична функція держави є однією з основних, оскільки вона формує умови для ефективної реалізації всіх інших державних функцій. Зміст політичної функції держави включає забезпечення народовладдя, захист прав і свобод людини, забезпечення державного суверенітету, формування політичної системи

суспільства, створення демократичних умов для самоорганізації, формування державної політики, захист конституційного ладу та територіальної цілісності;

модернізація державного управління, створює основу для сталого соціально-економічного розвитку, демократичної стійкості та повної відповідності стандартам ЄС;

існує необхідність удосконалення правового регулювання співпраці громадянського суспільства, людини та держави, в умовах євроінтеграції та дії воєнного стану, в сфері соціально-трудова прав;

потребує оновлення система принципів адміністративно-правової діяльності органів публічної адміністрації щодо запобігання корупції;

потребує модернізації судова система України як окремий ключовий напрям інституційних реформ повоєнного періоду;

варто, при повоєнному відновленні враховувати дію зовнішніх факторів (діяльність міжнародних донорів, ЄС, НАТО, Світового банку, ООН) як каталізаторів трансформації організаційних механізмів держави.

Для досягнення поставленої мети та шляхом використання діалектичного, системно-структурного, порівняльно-правового, формально-логічного, теоретико-прогностичного, логіко-лінгвістичного методів наукового пізнання, а також загальнонаукових та спеціальних техніко-правових засобів, способів і прийомів було:

Доведено, що:

між функціями держави існує системний зв'язок, за якого здійснення одних функцій створює передумови для успішної реалізації інших її функцій;

ефективне здійснення економічної функції має прямий вихід на розв'язання багатьох проблем, пов'язаних із реалізацією соціальної, екологічної, оборонної та інших функцій держави;

реалізація соціальної функції створює підґрунтя для сталого економічного розвитку;

успішна реалізація переважної більшості функцій держави багато в чому залежить від розв'язання завдань, пов'язаних із реалізацією політичної функції,

суть якої полягає насамперед у створенні ефективної системи управління державними справами;

організаційно-функціональні зміни в діяльності публічних інституцій спричинені реаліями сьогодення в умовах воєнного стану та направлені на реалізацію стратегічних та програмних документів, що спрямовані на посилення просторової згуртованості в Україні, соціально-гуманітарної допомоги та економічної стабільності для забезпечення рівня безпеки і добробуту регіонів та територіальних громад у відновленні інфраструктури та сприяння розвитку внутрішнього потенціалу територій з демократичним, децентралізованим, інклюзивним багаторівневим врядуванням;

метою політичної функції держави є формування демократичного суспільства та забезпечення його єдності як цілісного соціального організму;

з метою реалізації європейських підходів до додержання європейських цінностей, враховуючи практику Суду ЄС доцільно впроваджувати в адміністративну практику суб'єктів владних повноважень України, підходи інституцій ЄС до державного управління, які визначені установчими договорами ЄС, що допоможе Україні вдало пройти переговорний процес щодо вступу до ЄС;

концептуальними засадами зміцнення соціальної функції держави є модернізація державної політики у соціальній сфері через вивчення потреб кожного члена суспільства та формування індивідуалізованої політики соціальної підтримки, створення інклюзивної інфраструктури, цифровізації соціальної сфери з метою всеосяжного та всебічного доступу особи до соціальних послуг, налагодження системи просування соціальних прав громадян, у тому числі уразливих груп через подолання проблеми їх невикористання;

проблемами інституційної спроможності податкових органів в Україні є недосконалість кадрової політики, невиконання планів із щомісячним підвищенням показників наповнення бюджету, низька прозорість роботи; корупція; застаріла ІТ-інфраструктура (недостатня цифровізація процесів); слабка аналітична спроможність, недостатнє використання ризик-орієнтованих підходів для податкових перевірок; низький рівень довіри з боку громадян і

бізнесу; безпідставне віднесення суб'єктів господарювання до ризикових та безпідставне блокування податкових накладних; постійні зміни податкового законодавства, які створюють плутанину для платників податків; непослідовність реформ;

використання досягнень науково-технічного прогресу у сфері постмортальної репродукції є не лише визначними можливостями нашого часу, а й нагальною необхідністю для збереження генофонду українського народу з метою відбудови України та її подальшого сталого розвитку;

необхідно поглиблювати взаємодії українських судів з європейськими інституціями з метою імплементації передових правових практик та зміцнення міжнародної довіри до правосуддя в Україні;

необхідно посилити взаємозв'язок організаційної функції з процесами цифрової трансформації, децентралізації, публічно-приватного партнерства та кадрової модернізації;

варто враховувати особливості реалізації інформаційних прав та їх обмежень на конституційному та нормативному рівні, їх правомірність і доцільність в Україні в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення України.

Обґрунтовано, що:

у сучасних умовах функції держави традиційно визначаються як основні напрями (види) діяльності держави, в яких відображаються її сутність, соціальне призначення, цілі та завдання;

державі притаманні два класи (типи) функцій: об'єктні функції, через які розкривається її сутність та основні сторони її соціально-політичного призначення в суспільстві, та технологічні функції держави (державного управління), через які розкривається її роль як суб'єкта державного управління;

участь громадських організацій і підтримка громадських ініціатив допомагає органам публічної влади сформуванню нових напрямів, цілей соціально-економічної політики з урахуванням міжнародного досвіду та національної правозастосовної практики;

слід активізувати дії по завершенню адаптації національного законодавства до міжнародних стандартів, розробці нормативно-правових механізмів дотримання та захисту соціальних прав, підвищити рівень обізнаності представників органів публічної влади, місцевого самоврядування та інших надавачів соціальних послуг щодо просування, застосування та захисту соціальних прав, з метою виявлення реальних соціальних потреб налагодити комунікацію та взаємодію між владою, представниками громадянського суспільства та кінцевими споживачами соціальних послуг, що дозволить здійснювати моніторинг дотримання соціальних прав та сприятиме прийняттю управлінських рішень щодо покращення механізмів надання соціальних послуг. Вказане дозволить утвердити прагнення України у визнанні демократичних цінностей – людської гідності, рівності та свободи, досягненню балансу між соціальними та економічними аспектами реалізації прав людини та громадянина, що посилюватиме людиноцентристський підхід при здійсненні соціальної функції держави та розвитку людського капіталу;

з метою ефективності обміну податковою інформацією державам-членам Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) та державам, які планують увійти до складу ОЕСР, необхідно здійснювати тісне співробітництво з відповідними уповноваженими органами влади іноземних держав, переймати їх досвід, вносити зміни до національного законодавства відповідно до стандартів ОЕСР, дотримуватися рекомендацій ОЕСР з того чи іншого питання;

політична функція набуває нових рис і цілей, а саме: збереження національного багатства, ідентичності та об'єднання суспільства; захист національних інтересів держави різноманітними інструментами внутрішнього впливу та публічної дипломатії на міжнародному рівні; встановлення та контроль за цілісністю території та державних кордонів; забезпечення розробки та реалізації чіткого плану дій з відновлення України в усіх сферах суспільного життя; створення умов для повернення українців та забезпечення їх належного соціально-економічного, правового, політичного, екологічного та фінансового захисту;

відбувається поступова трансформація контрольно-наглядової функції держави у контрольно-координаційну, яка здатна забезпечити гнучкість, адаптивність та оперативність реагування на нові виклики, сприяючи ефективній роботі всієї системи публічного управління, що сприяє посиленню довіри громадськості до публічно-управлінських інституцій і стимулює їхній розвиток в умовах сучасності;

існує необхідність збалансованого поєднання національної ідентичності інституту прокуратури з міжнародними стандартами, уникаючи механічного копіювання, що спостерігалось у минулих реформах;

коло правових та етичних проблем щодо регулювання інтернет в аспекті інформаційної безпеки та шляхи їх вирішення; умови та особливості вдосконалення електронного / цифрового врядування, пов'язані з подальшою цифровізацією державних установ; основні правові новели та ініціативи в контексті міжнародного співробітництва щодо подальшої регламентації у галузі науки для підвищення ефективності інформаційного забезпечення наукової та науково-технічної діяльності;

модернізація економічної функції держави в умовах реалізації Стратегії сталого розвитку є не лише бажаною, а об'єктивно необхідною. Вона має забезпечити перехід до нової парадигми розвитку – такої, що враховує виклики майбутнього, орієнтується на людину та довкілля, ґрунтується на партнерстві та інноваціях. Українська держава, адаптуючи найкращі міжнародні практики та водночас враховуючи власний соціально-економічний контекст, має унікальний шанс побудувати ефективну, сталу та конкурентоспроможну економіку, здатну забезпечити гідне життя для нинішнього та майбутнього покоління;

положення про те, що органи публічної влади беруть участь у здійсненні двох класів функцій держави: об'єктних функцій держави, які асоціюються з відповідними об'єктами державного (публічного) управління, та технологічних функцій держави, через які розкривається роль держави як суб'єкта державного управління й які дають відповідь на питання як саме, в який спосіб держава забезпечує реалізацію об'єктних функцій. В теорії державного управління такі

функції держави кваліфікуються як загальні функції державного (публічного) управління, через які розкривається зміст управлінської діяльності держави.

За результатами проведених наукових досліджень було *надано пропозиції щодо:*

необхідності вирішення проблем забезпечення сталого розвитку та національної безпеки, цифровізації, екологічності та циркулярності виробництва, відновлення постраждалих від російської військової агресії сфер суспільного життя;

усунення можливих правових колізій при ототожненні домашніх працівників із працівниками, які працюють у фізичних осіб та метою ефективного застосування норм, що регулюють домашню працю, посилення гарантій забезпечення правового статусу домашніх працівників, рекомендується скасувати Наказ Міністерства праці та соціальної політики №260 від 08.06.2001 та внести зміни до Класифікатора професій в частині доповнення Розділу 9. Найпростіші професії, професією «домашній працівник». Сформувати у національному законодавстві більш ширше за змістом визначення домашньої праці, яке буде відображати її види, ознаки та характер роботи;

необхідності оновлення змісту Національного плану дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека», який затверджений Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 22 жовтня 2020 року №1544-р., який має трансформувати підходи до формування соціальної політики по подоланню усталених практики щодо ролі жінки під час війни, враховуючи те, що вони в більшій мірі страждають від збройних конфліктів та їх наслідків, але не мають рівності при ухваленні рішень, пов'язаних із вирішенням конфліктів та участі у мирних перемовинах;

оновлення та адаптації до стандартів ЄС нормативно-правової бази у сфері правового регулювання інформаційної діяльності держави в умовах повоєнного відновлення з огляду на невідпинний розвиток інформаційних технологій;

підтримати законодавчі ініціативи щодо регулювання проблем дезінформації та антиукраїнської пропаганди в національному інформаційному

просторі та її координації з відповідними структурами ЄС в контексті вдосконалення інформаційної функції держави;

підтримати законопроекти, спрямовані на посилення гарантій діяльності медіа, журналістів та права громадян на доступ до інформації в повоєнний період та відновлення інформаційних прав громадян, які було обмежено у зв'язку із воєнним станом та необхідністю забезпечення інформаційної безпеки;

вдосконалити правове забезпечення цифрової трансформації управлінських процесів в органах державної влади та місцевого самоврядування та інноваційних підходів до ухвалення рішень на різних рівнях влади, зокрема, при застосуванні штучного інтелекту;

визначити можливі обмеження прав громадян на законодавчому рівні як в умовах воєнного стану, так і у повоєнний період, адже їх неправомірне обмеження може зумовити подальший антидемократичний вектор розвитку суспільства;

проводити подальші теоретичні й прикладні наукові дослідження з проблем запобігання та протидії корупції, впровадження політики доброчесності в органах державної влади, вдосконалення антикорупційного законодавства як одного з важливих факторів модернізації функціонування органів державної влади;

посилити суспільну обізнаність та громадське обговорення щодо створення та модернізації державних інституцій та їх функціоналу через реалізацію інформаційної функції держави;

імплементації в національне законодавство міжнародно-правових норм регулювання технологій штучного інтелекту та інших сфер регулювання, пов'язаних з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.

Практична значимість проведеного дослідження полягає в тому, що результати дослідження можуть бути використані для розробки законодавчих новел у зазначеній сфері прав людини та приведення чинного законодавства у відповідність до них, а також до принципів та норм європейського та міжнародного права. Висновки досліджень можуть бути корисними для фахівців

у галузі права, а також для роботи міжгалузевих робочих груп при здійсненні ними законотворчої діяльності у різних сферах.

Результати дослідження дозволяють обґрунтовано підходити до адаптації іноземного досвіду в умовах правової реформи в Україні, зокрема, з урахуванням бажання інтегруватися до європейського правового простору.

Результати дослідження мають практичну цінність для:

удосконалення нормативно-правового регулювання функціонування органів виконавчої влади, зокрема при розробленні змін до законів України «Про Кабінет Міністрів України», «Про центральні органи виконавчої влади», «Про місцеві державні адміністрації», «Про адміністративну процедуру», «Про публічно-приватне партнерство»;

формування стратегій післявоєнного відновлення, цифровізації управління, децентралізації та кадрового оновлення державного апарату;

застосування у практиці органів державної влади для підвищення прозорості, підзвітності та ефективності реалізації публічних функцій;

використання у правничій освіті при викладанні курсів «Теорія держави і права», «Державне управління та публічна політика», «Європейське адміністративне право»;

отримані результати можуть бути використані урядовими інституціями, Національним агентством України з питань державної служби, Національною радою з відновлення України від наслідків війни, а також міжнародними партнерами у межах програм PEACE in Ukraine та Ukraine Facility для оцінювання інституційної спроможності державного управління.

За темою дослідження опубліковано: 1 монографію, 1 збірник матеріалів конференції, 1 розділ навчального посібника, 1 розділ до науково-практичного коментаря Закону України «Про державну службу», 1 інформаційний буклет, аналітичні матеріали моніторингу наукових досліджень, 1 огляд та рекомендації круглого столу, 1 статтю в іноземному фаховому виданні, 17 наукових статей у фахових виданнях категорії «Б», 4 статті у науковому виданні, які індексується у міжнародній наукометричній базі даних (Scopus), 24 тез наукових доповідей:

Загальний обсяг публікацій становить 63,67 у.д.а.:

1. Модернізація змісту функцій держави: ключовий вектор повоєнного відновлення України: монографія / за загальною редакцією О. О. Кота, А. Б. Гриняка, Л. Ф. Купіної. Київ: Алерта, 2025. 334 с. (19,41 у.д.а.)

https://lawmaking.academy/wp-content/uploads/Grinyak_Modernizaciya_zmistu_funkciy_mono_251112_out.pdf

Статті у виданнях, що індексуються у міжнародних наукометричних базах (4) (3,4 у.д.а.):

1. Ванджурак Р., Кушакова-Костицька Н., Балинська О., Панкевич О., Настасяк І. Соціально-правовий феномен суддівського розсуду в контексті реалізації функцій держави. Соціально-правові студії. 2025. Т. 8. №2. С. 108-117. (0,7 д.а) (Scopus).

<https://doi.org/10.32518/sals2.2025.108>

2. Leheza, Y., Slutska, T., & Voloshanivska, T. (2025). Administrative-legal and criminal aspects of the prosecutor's office: foreign experience and directions for improvement: foreign experience and directions for improvement. The UNIFOR Law Course Journal, 16(1), e252025. (2 у.д.а) (Web of Science).

<https://doi.org/10.24862/rcdu.v16i2.2111>

3. Pavlov, Y., Slutska, T., Kucherenko, A., Kozlenko, O., & Sukhomlyn, O. (2024). Administrative, legal and criminal aspects of liability for illegal expulsion of children. Jurnal IUS Kajian Hukum dan Keadilan, 12(2), p. 448–458. (1 у.д.а) (Scopus).

<https://doi.org/10.29303/ji12.1386>

4. Monaenko A. Principles of the legal regime of budget funds in the context of sound public financial management // Baltic Journal of Economic Studies. 2025. Vol. 14. №4. P. 53-60 (0,7 у.д.а.) (Web of Science)

<http://www.baltijapublishing.lv/index.php/issue/article/view/3014/2987>

Статті у фахових виданнях України категорії «Б» (17) (9,6 д.а.):

1. Борденюк В. І. Актуальні проблеми законодавчого забезпеченні конституційного права людини на судовий захист у сфері публічно-правових

відносин. Нове українське право. 2025. №4. С. 100-111 (0,5 у.д.а.)

<http://newukrainianlaw.in.ua/index.php/journal/article/view/822/755>

DOI <https://doi.org/10.51989/NUL.2025.4.12>

2. Борденюк В. І. Закон як форма здійснення функцій держави: поняття та види. Наукові інновації та передові технології. 2025. Вип. 12 (51). С. 2619-2631. (0,6 д.а.)

[https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-12\(52\)-2619-2631](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-12(52)-2619-2631)

3. Гусар О. А. Система принципів адміністративно-правової діяльності органів публічної влади щодо запобігання корупції в Україні: теоретико-правовий аспект. Нове українське право. Вип. 1, 2025. С. 97-104 (0,5 у.д.а.)

<http://newukrainianlaw.in.ua/index.php/journal/issue/view/26/27>

DOI <https://doi.org/10.51989/NUL.2025.1.13>

4. Гусар О. А. Філософські аспекти та психологічні особливості державного управління в умовах повоєнного відновлення. Наукові перспективи №6 (60) 2025. С. 702-714 (0,5 у.д.а.)

<http://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/25932/25906>

DOI [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-6\(60\)-702-714](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-6(60)-702-714)

5. Купіна Л. Ф. Розвиток правового регулювання домашньої праці в контексті модернізації соціальної функції держави. Нове українське право. 2025. №3 С. 85-91.(0,5 у.д.а.)

<http://newukrainianlaw.in.ua/index.php/journal/issue/view/28>

DOI <https://doi.org/10.51989/NUL.2025.3.11>

6. Кушакова-Костицька Н. В. Інформація та право на інформацію: питання визначення та правомірні обмеження використання. Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького: Серія Право. 2025. Вип. 19 (31). С. 152-162. (0,9 у.д.а.)

<https://doi.org/10.33098/2078-6670.2025.19.31.152-162>

7. Кушакова-Костицька Н. В. Вплив цифровізації на конституціоналізм: концептуальні підходи щодо перспектив державного регулювання інформаційного простору. Філософські та методологічні проблеми права. 2025.

№1. С. 29-36. (0,6 у.д.а.)

<https://philosophy.navs.edu.ua/index.php/philosophy/article/view/1676/1667>

<https://doi.org/10.33270/02252901.4>

8. Легеза Ю. О. Удосконалення нормативно-правових механізмів здійснення регіональної еколого-енергетичної політики для повоєнного відновлення України. Нове українське право. 2025. №3 С.134-141 (0,5 у.д.а.)

<http://newukrainianlaw.in.ua/index.php/journal/article/view/795/729>

DOI <https://doi.org/10.51989/NUL.2025.3.17>

9. Монаєнко А. О. Стандарти ОЕСР з обміну податковою інформацією для протидії ухиленню від сплати податків. Нове українське право. 2025. №2. С. 194-204. (0,5 у.д.а.)

<http://newukrainianlaw.in.ua/index.php/journal/issue/view/27/28>

DOI <https://doi.org/10.51989/NUL.2025.2.24>

10. Монаєнко А. О. Оподаткування ПДВ операцій з передачі права власності на об'єкти застави кредитору за Податковим кодексом України та правом ЄС: порівняльно-правовий аспект. Нове українське право. 2025. №3. С. 195-202 (0,5 у.д.а.)

<http://newukrainianlaw.in.ua/index.php/journal/article/view/802/735>

DOI <https://doi.org/10.51989/NUL.2025.3.23>

11. Назаров І. В. Перевірка на добросовісність як інструмент забезпечення інституційної спроможності органів судової влади». Нове українське право. 2025. №3 С. 142-147 (0,5 у.д.а.)

<http://newukrainianlaw.in.ua/index.php/journal/article/view/796/730>

DOI <https://doi.org/10.51989/NUL.2025.3.18>

12. Ostrovska B. Posthumous Reproduction for the Military: Practical Opportunities During the War in Ukraine. Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького: журнал. Серія Право. Івано-Франківськ: Редакційно-видавничий відділ ЗВО «Університет Короля Данила», 2025. Вип. 19 (31). С. 253-260 (0,6 у.д.а.)

<https://visnyk.iful.edu.ua/archive/>

DOI: <https://doi.org/10.33098/2078-6670.2025.19.31.253-259>

13. Островська Б. В. Посмертна репродукція для військових і цивільних: засади і перспективи правової реформи в умовах війни. Нове українське право, №4, 2025 (0,9 у.д.а.).

<http://newukrainianlaw.in.ua/index.php/journal/article/view/821/754>

DOI <https://doi.org/10.51989/NUL.2025.4.11>

14. Токарчук О. В. Дотримання правил юридичної техніки як запорука ефективної роботи органів публічної влади. Нове українське право. 2025. Вип. 1. С. 56-62. (0,5д.а.)

<http://newukrainianlaw.in.ua/index.php/journal/article/view/714/653>

DOI <https://doi.org/10.51989/NUL.2025.1.7>

15. Токарчук О. В. Політична функція держави: сучасні виклики. Альманах права. 2025. С. 110-115. (0,5 у.д.а.)

<https://almanahprava.org/almanac-of-law-16>

DOI: 10.33663/2524-017X-2025-16-110-115

16. Шакун В. І., Кузнецов В. В. Доведення правової інформації населенню як умова реалізації правоохоронної функції держави Нове українське право. 2025. Вип. 3. С. 153-160. (0,5 у.д.а.).

<http://newukrainianlaw.in.ua/index.php/journal/issue/view/27/28>

DOI <https://doi.org/10.51989/NUL.2025.2.20>

17. Шакун В. І. Лінгвістична віктимологія Нове українське право. 2025. Вип. 4. С. 152-160. (0,5 у.д.а.)

<http://newukrainianlaw.in.ua/index.php/journal/article/view/829/762>

DOI <https://doi.org/10.51989/NUL.2025.4.19>

Збірники матеріалів наукових заходів (1):

1. Актуальні проблеми модернізації змісту функцій держави в умовах повоєнного розвитку України: збірник матеріалів науково-практичного круглого столу (м. Київ, 13 березня 2025 року). Одеса: видавництво «Юридика», 2025. 304 с. (17,67 у.д.а.)

<https://lawmaking.academy/wp->

content/uploads/KRC_conf_Aktualni_problemy_modernizatsiyi_berezen_2025.pdf

Розділ в навчальний посібник (1) (1,7 у.д.а.):

1. Кушакова-Костицька Н. В. Регулювання інформаційних прав людини в умовах сучасних суспільних трансформацій: теоретичні та практичні аспекти. Колізії в реалізації та захисті прав людини: навчальний посібник / Н. І. Бровко, Н. В. Кушакова-Костицька, С. І. Сімакова [та ін.]; Білоцерківський національний аграрний університет. Біла Церква, 2025. С. 250-289. (1,7 у.д.а.)

https://rep.btsau.edu.ua/bitstream/BNAU/14105/1/Kolizii_v_realiz.pdf

Розділ до науково-практичного коментаря науково-практичного коментаря Закону України «Про державну службу» (1,5 д.а).

1. Легеза Ю. О. Закон України «Про державну службу»: науково-практичний коментар / О. В. Агапова, А. І. Берлач, М. І. Белікова та ін.; за заг. ред.: Т. Коломоєць, В. Колпакова, Д. Лученка. Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. 706 с. (с. 488-506).

Інформаційний буклет «Актуальні проблеми модернізації змісту функцій держави в умовах повоєнного розвитку України» (0,6 у.д.а.):

1. Інформаційний буклет «Актуальні проблеми модернізації змісту функцій держави в умовах повоєнного розвитку України». / Інститут правотворчості та науково-правових експертиз НАН України. Київ, 2025. 8 с.

Моніторинг наукових досліджень (4 у.д.а.)

Моніторинг наукових досліджень за темою: «Функції держави та напрями їх трансформації в умовах повоєнного відновлення України» / Інститут правотворчості та науково-правових експертиз НАН України, Національна юридична бібліотека, Центр досліджень соціальних комунікацій Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського НАН України; авт.-уклад.: Ю. Половінчак, Н. Кушакова-Костицька [та ін.]. Київ, 2025. (Науковий реферативний довідник; Вип. 6). (4 у.д.а.)

https://nbuviar.gov.ua/images/informaciyni_resursi/ROND%206_25.pdf

Огляд та рекомендації круглого столу(0,5 у.д.а.):

1. Купіна Л. Ф., Гусар О. А., Кушакова-Костицька Н. В. Актуальні проблеми

модернізації змісту функцій держави в умовах повоєнного розвитку України (огляд та рекомендації круглого столу). Філософські та методологічні проблеми права. 2025. №2. (0,5 у.д.а.) (подано до друку)

Стаття у іноземному фаховому виданні (1) (1 у.д.а.)

1. Ostrovska B. (2025). International Issues of Surrogacy During the Pandemic and the War in Ukraine. Yearbook of Private International Law. Verlag Dr. Otto Schmidt & Swiss Institute of Comparative Law. Volume 26 (2024/2025), pp. 217-231. (in English) – прийнято до друку у іноземному фаховому виданні Yearbook of Private International Law, Volume 26 (2024/2025), Швейцарія, англійською мовою. (1 у.д.а.).

<https://www.isdc.ch/en/publications/yearbook>

Тези доповідей (24) (4,3 у.д.а.):

1. Борденюк В. І. Функції держави як наукова категорія: поняття та види. Актуальні проблеми модернізації змісту функцій держави в умовах повоєнного розвитку України: збірник матеріалів науково-практичного круглого столу (м. Київ, 13 березня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. С. 35-40. (0,2 у.д.а.)

2. Борденюк В. І. Деякі питання реалізації суддями права на оскарження рішень Вищої кваліфікаційної комісії суддів України та Вищої ради правосуддя. Актуальні питання юридичної науки в дослідженнях молодих вчених: збірник матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної конференції до Дня науки (м. Київ, 15 травня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. С. 40-45. (0,2 у.д.а.)

3. Гусар О. А. Функціонування транспортної інфраструктури в умовах повоєнного відновлення: інституційна спроможність Сучасні стратегії сталого розвитку держави та суспільства: наукові горизонти та перспективи: збірник матеріалів II-ї науково-практичної конференції за міжнародною участю / за наук. ред. О. В. Чепелюк, В. Д. Філіппової, В. М. Демченка. Хмельницький: ХНТУ, 2025. Том 1. С. 168-171 (0,1 у.д.а.)

4. Гусар О. А. Організаційно-функціональні зміни діяльності публічних інституцій щодо розвитку громад і територій в умовах повоєнного відновлення України. Актуальні проблеми модернізації змісту функцій держави в умовах повоєнного розвитку України: збірник матеріалів науково-практичного круглого столу (м. Київ, 13 березня 2025 р.) / Інститут правотворчості та науково-правових експертиз НАН України. Київ, 2025. С. 12-18 (0,2 у.д.а.)

5. Купіна Л. Ф. Роль інститутів громадянського суспільства в посиленні спроможності органів публічної влади при реалізації політики рівності. Правова система України: європейський вектор розвитку в умовах воєнного стану: [Матеріали XV Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, Державний університет «Київський авіаційний інститут», 21 лютого 2025 р.]. Тернопіль: Вектор, 2025. С. 466-470 (0,2 у.д.а.)

6. Купіна Л. Ф. Концептуальні засади зміцнення соціальної функції держави для розвитку людського капіталу України. Актуальні проблеми модернізації змісту функцій держави в умовах повоєнного розвитку України: збірник матеріалів круглого столу, Одеса: Видавництво «Юридика», м. Київ, 13 березня 2025 р. С. 148-152 (0,2 у.д.а.)

7. Купіна Л. Ф. Інституційні спроможності держави у розвитку гідної праці в повоєнній Україні. Тези доповідей і наукових повідомлень учасників XV Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченій пам'яті члена-кореспондента НАПрН України, заслуженого діяча науки і техніки України, доктора юридичних наук, професора О. М. Ярошенка «Новітня парадигма трудового права та права соціального забезпечення: наукові горизонти», (м. Харків, 10 жовтня 2025 р.). С. 82-88 (0,3 у.д.а.)

8. Кушакова-Костицька Н. В. Свобода інформації як критерій демократизації сучасного українського суспільства. Фундатор української академічної юридичної науки та освіти, Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції з нагоди 135 річчя від дня народження В. М. Корецького (м. Київ, 20 лютого 2025 р.). Київ, 2025. (0,2 у.д.а.) (подано до друку)

9. Кушакова-Костицька Н. В. Електронне урядування: особливості та перспективи подальшого розвитку в Україні. Правова система України: європейський вектор розвитку в умовах воєнного стану: матеріали XV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 21 лютого 2025 р.) / Державний університет «Київський авіаційний інститут». Тернопіль: Вектор, 2025. С. 84-86. (0,2 у.д.а.)

10. Кушакова-Костицька Н. В. Інформаційна безпека громадян в контексті реалізації основних функцій держави: українські реалії. Актуальні проблеми модернізації змісту функцій держави в умовах повоєнного розвитку України: збірник матеріалів науково-практичного круглого столу (м. Київ, 13 березня 2025 р.) / Інститут правотворчості та науково-правових експертиз НАН України. Одеса: Юридика, 2025. Київ, 2025. С. 152-155. (0,2 у.д.а.)

11. Кушакова-Костицька Н. В. Захист інформаційних прав людини в умовах соціальної кризи: конституційно-правовий аспект. Modern Achievements in Legal Science and Practice: International scientific conference. Riga: Baltija Publ., 2025. (March 19–20, 2025, Riga, the Republic of Latvia). P. 19-22. (0,2 д.а.)

12. Кушакова-Костицька Н. В. Реформа освіти та інформаційна політика в Україні: філософсько-правовий аспект. Виклики та перспективи сучасної науки: теорія, практика, інновації: матеріали Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції (10-11 квітня 2025 р.) / Білоцерківський національний аграрний університет. Біла Церква, 2025. С. 40-44. (0,2 д.а.)

13. Костицький М. В., Кушакова-Костицька Н. В. Правові та етичні проблеми регулювання Інтернет в контексті інформаційної безпеки: до постановки питання. Інформаційна безпека суспільства в умовах дії режиму воєнного стану та повоєнний період: матеріали міжвід. наук.-практ. круглого столу (м. Київ, 29 травня 2025 р.) / МВС України, Нац. акад. внутр. справ, каф. теорії, історії та філософії права. Київ, 2025. С. 15-17. (0,2 у.д.а.)

14. Кушакова-Костицька Н. В. Особливості використання правничої термінології в інформаційній сфері: проблемні питання. Українська мова в юриспруденції: стан. проблеми, перспективи: матеріали XXI Всеукр. наук.-

практ. конф. з проблем розвитку та функціонування держ. мови до Дня укр. писемності та мови (м. Київ, 20 листопада 2025 р.). Київ: Нац. акад. внутр. справ. (0,1 у.д.а.) (подано до друку).

15. Легеза Ю. О. Сучасний вимір контрольного-координаційної функції держави. Актуальні проблеми модернізації змісту функцій держави в умовах повоєнного розвитку України: збірник матеріалів науково-практичного круглого столу (м. Київ, 13 березня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. С. 166-169 (0,1 у.д.а.)

16. Монаєнко А. О. Інституційна спроможність податкових органів в Україні як один з критеріїв вступу до ЄС. Актуальні питання розвитку правової системи в сучасній Україні: Міжнародна науково-практична конференція. Науково-дослідний інститут публічного права, 4 лютого 2025 р. Львів – Торунь: Liha-Pres, 2025. С.162-164 (0,1 у.д.а.).

17. Монаєнко А. О. Досвід ЄС та держав-членів у регулюванні інституційної спроможності. Актуальні проблеми модернізації змісту функцій держави в умовах повоєнного розвитку України: збірник матеріалів науково-практичного круглого столу (м. Київ, 13 березня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. С. 185-189 (0,1 у.д.а.).

18. Назаров І. В. Модернізація соціальної функції держави через призму забезпечення конституційного права на освіту. Актуальні проблеми модернізації змісту функцій держави в умовах повоєнного розвитку України: збірник матеріалів науково-практичного круглого столу (м. Київ, 13 березня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. С. 185-189. (0,1 у.д.а.)

19. Островська Б. В. Постмортальна репродукція як нова концепція модернізації функцій держави у сфері охорони репродуктивних прав людини. Актуальні проблеми модернізації змісту функцій держави в умовах повоєнного розвитку України: збірник матеріалів науково-практичного круглого столу (м. Київ, 13 березня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. С. 207-211. (0,2 у.д.а.)

20. Островська Б. В. «І мертвим, і живим, і ненародженим: перспективи посмертної репродукції задля збереження генофонду українського народу». Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції Дев'ятнадцяті юридичні читання «Наука і освіта в Україні: актуальні проблеми розвитку» (Київ, 29-30 квітня 2025 року). – Київ: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова. С. 47-49 (0,1 у.д.а.)

21. Слуцька Т. І. Модернізація судової системи України як складова інституційних реформ для повоєнного відновлення. Актуальні проблеми модернізації змісту функцій держави в умовах повоєнного розвитку України: зб. матеріалів наук.-практ. круглого столу (м. Київ, 13 берез. 2025 р.) / Одеса: Юридика, 2025. С. 236–240. (0,2 у.д.а.)

22. Слуцька Т.І. Деякі питання перегляду судових рішень у кримінальному провадженні за нововиявленими обставинами. Правотворчість у сфері кримінальної юстиції: на шляху від війни до миру: матеріали науково-практичного круглого столу (10 жовтня 2025 р.). Київ, Інститут держави і права імені Корецького НАН України. (передано до друку) (0,2 у.д.а.)

23. Токарчук О. В. Політична функція держави на сучасному етапі розвитку України. Актуальні проблеми модернізації змісту функцій держави в умовах повоєнного розвитку України: збірник матеріалів науково-практичного круглого столу (м. Київ, 13 березня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. С. 260-265. (0,2 у.д.а.)

24. Шакур В. І. Модернізація правоохоронної функції держави. Науково-практичний круглий стіл «Актуальні проблеми модернізації змісту функцій держави в умовах повоєнного розвитку України»: збірник матеріалів круглого столу, Одеса: Видавництво «Юридика», м. Київ, 13 березня 2025 р. С. 291-297 (0,3 д.а.)

Організовано та проведено:

1. Науково-практичний круглий стіл «Актуальні проблеми модернізації змісту функцій держави в умовах повоєнного розвитку України», 13 березня 2025 року, м. Київ, Інститут правотворчості та науково-правових експертиз НАН України.

Підготовлено:

1. Проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про особливості правового режиму діяльності Національної академії наук України, національних галузевих академій наук та статусу їх майнового комплексу» (Вих. №58 від 28.02.2025 р.). Акт впровадження Вх. №132 від 02.05.2025 р.)

Підготовлено науково-експертні висновки на проекти законів України та інших нормативно-правових актів (10):

1. Науково-експертний висновок на проект постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку посад у сфері освіти і науки, претенденти на зайняття яких зобов'язані володіти англійською мовою», підготовлений за дорученням НАН України на запит Міністерства освіти та науки України (Вих. №26 від 29.01.2025).

2. Науково-експертний висновок на проект Закону «Про внесення змін до Митного кодексу України та інших законів України щодо використання документа для декларування військової техніки та інших товарів (Форми 302) деякими військовими формуваннями та іншими державними органами», реєстр №12458 від 30.01.2025 р., підготовлений за дорученням НАН України на запит Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (Вих. №51 від 18.02.2025).

3. Науково-експертний висновок на проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів щодо використання мови в освітньому процесі» від 11.03.2025 реєстр. №13072, підготовлений за дорученням НАН України на запит Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (Вих. №75 від 24.03.2025)

4. Науково-експертний висновок на проект Закону України «Про внесення змін до статті 23 Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» щодо прав педагогічних працівників та здобувачів освіти», реєстр №13193 від 18.04.2025, підготовлений за дорученням НАН України на запит Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій. (вих. №118 від 05.05.2025).

5. Науково-експертний висновок на проєкт Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», реєстр. №13181 від 17.04.2025, підготовлений за дорученням НАН України на запит Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин (лист №125 від 21.05.2025).

6. Науково-експертний висновок на проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо визначення видів діяльності, які є сумісними із виконанням депутатських повноважень» підготовлений за дорученням НАН України на запит Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій №13304 від 21.05.2025 р. (Вих. №139 від 09.06.2025)

7. Науково-правовий висновок на проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо реалізації принципів відкритої науки» підготовлений за дорученням НАН України на запит Міністерства освіти і науки України (Вих. №165 від 24.07.2025).

8. Науково-експертний висновок на проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо відновлення проведення конкурсів та удосконалення порядку вступу, проходження, припинення державної служби» реєстр. №13478-1 від 16.07.2025, підготовлений за дорученням НАН України на запит Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій №369 від 10.09.2025 (Вих. №197 від 16.09.2025).

9. Науково-експертний висновок на проєкт постанови Кабінету Міністрів України «Про встановлення вимог щодо відповідного рівня володіння англійською мовою особами, які претендують на зайняття окремих посад» підготовлений за дорученням НАН України на запит МОН України (Вих. №261 від 05.12.2025 р.)

10. Науково-експертний висновок на проєкт постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку повернення історичних назв географічним об'єктам, які містять символіку російської імперської політики, у рамках відновлення історичної топонімії корінних народів України». (Вих. №263 від 09.12.2025 р.).

Науково-правові висновки, виконані на замовлення юридичних і фізичних осіб за цивільно-правовими договорами (3):

1. Науково-правовий висновок №005/2025 від 27 червня 2025 р. щодо дослідження норм законодавства України з питань майна органів державної влади підготовлений на запит Дочірнього підприємства «Хмельницький облавтодор» Відкритого акціонерного товариства «Державна акціонерна компанія» «Автомобільні дороги України».

2. Науково-правовий висновок №006/2025 від 9 липня 2025 р. щодо дослідження норм податкового законодавства України з питань оподаткування доходу нерезидента на запит Адвокатського об'єднання «Всеукраїнська адвокатська допомога».

3. Науково-правовий висновок №008|20225 від 4 грудня 2025 р. на запит ТОВ «Кременчукм'ясо» щодо дослідження норм податкового законодавства України з питань оподаткування при застосуванні норм Закону України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг».

Пропозиції до проєктів законів України та інших нормативно-правових актів (4):

1. Пропозиції та зауваження до проєкту Закону про внесення змін до Закону України «Про національні меншини (спільноти) України» та деяких інших законодавчих актів України щодо вдосконалення захисту прав національних меншин (спільнот) із використання офіційних мов Європейського Союзу для сприяння європейській інтеграції України, за запитом Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій, за дорученням НАН України (Вих. №111 від 29 квітня 2025 р.).

2. Пропозиції щодо розвитку законодавчого регулювання домашньої праці, за запитом Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (Вих. №109 від 28 квітня 2025 р.).

3. Пропозиції до проєкту постанови Кабінету Міністрів України «Про встановлення вимог щодо відповідного рівня володіння англійською мовою

особами, які претендують на заняття окремих посад», за запитом МОН України, за дорученням НАН України (Вих. №211 від 08 жовтня 2025 р.).

4. Пропозиції та зауваження до проєкту постанови Кабінету Міністрів України «Про програму діяльності Кабінету Міністрів України», за запитом Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій, за дорученням НАН України (Вих. №217 від 16 жовтня 2025 р.).

Крім того, виконавцями теми підготовлені та опубліковано наукові праці понад виконання показників робочого плану (б) (1.б. у.д.а.):

1. Гусар О. А. Державне регулювання праці домашніх працівників як функція держави. Матеріали V Міжнародної наукової конференції «Період трансформаційних процесів в світовій науці: задачі та виклики», м. Кропивницький, 6 червня, 2025 р. /Міжнародний центр наукових досліджень. Вінниця: ТОВ «УКРЛОГОС Груп, 2025. С. 138-142 (0,2 у.д.а.).

2. Слущка Т. І. Щодо питання застосування технологій в навчально-підготовчому процесі. Peculiarities of organizing the educational process for training highly qualified lawyers in higher education institutions: scientific and pedagogical internship, February 9, 2025, Riga, the Republic of Latvia / eds. A. Masharsky, I. Plotka. Riga: Baltija Publishing, 2025. p. 100-105 (0,2 у.д.а.)

3. Монаєнко А. О. Правотворча діяльність в Європейському Союзі // Інститут правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії наук України. Науково-практичний круглий стіл «Правотворча діяльність та забезпечення системності законодавства України в умовах євроінтеграції», м. Київ, 3 квітня 2025 року С. 59-61 (0,1 у.д.а.).

4. Монаєнко А. О. Адаптація, наближення чи гармонізація законодавства України з правом ЄС? Науково-практична конференція «Адаптація законодавства України до положень права Європейського Союзу», Інститут правотворчості та науково-правових експертиз НАН України, 10 жовтня 2025 року. С. 68-71 (0,1 у.д.а.)

5. Токарчук О. В. Забезпечення системності законодавства України щодо використання мови в освітньому процесі. Правотворча діяльність та

забезпечення системності законодавства України в умовах євроінтеграції: збірник матеріалів науково-практичного круглого столу (м. Київ, 03 квітня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. С. 205-210. (0,5 д.а).

6. Токарчук О. В. Аналіз окремих законодавчих ініціатив щодо захисту прав національних меншин. Актуальні питання юридичної науки в дослідженнях молодих вчених: III Всеукраїнська науково-практична конференція до Дня науки (15 травня, 2025 р.). 46-51. (0, 5 у.д.а.)

за темою НДР «Рекодифікація (оновлення) цивільного законодавства України в контексті виконання євроінтеграційних зобов'язань»:

Метою дослідження є системне оновлення цивільного законодавства України в контексті виконання євроінтеграційних зобов'язань, розробка та обґрунтування на доктринальному рівні проекту Цивільного кодексу України та окремих нормативно-правових актів, що покликані інтегрувати ціннісну орієнтацію законодавства України до стандартів ЄС та практику його застосування.

Загальний план дослідження:

системне оновлення нормативного масиву Книги першої ЦК України «Загальні положення»: уточнення сфер, у яких складаються приватноправові відносини, що регулюються цивільним законодавством; актуалізація положень щодо переліку загальних засад цивільного законодавства; системний перегляд положень щодо суб'єктів цивільних відносин; трансформація нормативних підходів до інституту договору та його недійсності;

оновлення Книги другої ЦК України «Особисті немайнові права» через конкретизацію особистих немайнових прав юридичної особи, об'єктивацію загальних положень про особисті немайнові права, удосконалення правового регулювання договірних відносин щодо оборотоздатних особистих немайнових прав;

оновлення Книги третьої ЦК України «Речове право»: системний перегляд усталених підходів до визначення змісту права власності як основного речового права, уточнення переліку об'єктів права власності з урахуванням сучасних

тенденцій розвитку світової економіки;

удосконалення Книги четвертої ЦК України «Право інтелектуальної власності» шляхом внесення змін до ЦК України та спеціального законодавства, спрямованих на імплементацію Угоди про асоціацію, адаптацію законодавства України до законодавства ЄС; врахування національної практики застосування законодавства у сфері інтелектуальної власності; узгодження положень Книги четвертої між собою та іншими положеннями ЦК України; врахування відповідного досвіду іноземних країн, зокрема країн ЄС;

оновлення Книги п'ятої ЦК України «Зобов'язальне право» шляхом усунення дисбалансу правових положень щодо поняття та заміни сторін зобов'язання; оновлення та введення нових спеціальних норм для окремих видів договірних та недоговірних зобов'язань; об'єктивація переддоговірних відносин; напрацювання дієвих та ефективних механізмів відшкодування шкоди тощо;

оновлення Книги шостої ЦК України «Спадкове право» шляхом оновлення правового регулювання спадкових відносин у системній єдності з рештою книг ЦК України;

імплементація до тексту ЦК України Книги сьомої «Сімейне право» та Книги восьмої «Міжнародне приватне право»: дані нормативні масиви є приватноправовими за своєю природою і були безпідставно виключені з тексту первісного проекту чинного ЦК України. Регулювання сімейних відносин та відносин з іноземним елементом на рівні основного акта цивільного законодавств відповідає сучасній логіці розвитку українського суспільства та наслідує найкращі світові практики нормопроекування.

Досягнення з дослідження теми та нові знання щодо оновлення цивільного законодавства України в контексті виконання євроінтеграційних зобов'язань знайшли свій прояв у такому вигляді:

Наукові результати: в умовах воєнного стану та обрання стратегії розвитку української правової системи у напрямі євроінтеграції, оновлення цивільного законодавства України набуває особливої актуальності. Підписавши і ратифікувавши Угоду про асоціацію з Європейським Союзом, Україна взяла на

себе зобов'язання щодо гармонізації свого національного законодавства із правом ЄС. Частина положень Угоди про асоціацію стосуються саме сфери приватних відносин (надання різного роду послуг, електронна торгівля, інтелектуальна власність, захист прав споживачів тощо).

Сучасні виклики актуалізували потребу оновлення (рекодифікації) Цивільного кодексу України, оскільки цивільне законодавство, як і будь-який інший нормативний масив, не може претендувати на вичерпність правового регулювання, цивільні відносини знаходяться у постійному розвитку, а тому не виключається можливість виникнення ситуацій, які не охоплюються дією чинних правових приписів, але потребують правового упорядкування. Окрім того, недосконалість вітчизняного законодавства значною мірою гальмує формування дієвих правових механізмів закріплення, гарантування, реалізації, охорони і захисту прав та законних інтересів фізичних та юридичних осіб.

Відновлення України у воєнний і післявоєнний періоди потребує, у тому числі, проведення рекодифікації, яка, у свою чергу, впливає із логіки подальшої трансформації суспільства, зокрема, формування реальної й ефективної ринкової економіки, як невід'ємної складової громадянського суспільства, та євроінтеграційної спрямованості всіх компонентів суспільства. Юридичними чинниками та передумовами є: 1) значний розвиток ринкового законодавства в країні; 2) наявність норм-моделей міжнародних актів; 3) сучасний досвід рекодифікації цивільних кодексів Франції та Німеччини – «бастіонів» приватного права; 4) законодавчий приклад нових членів ЄС – колишніх країн «соціалістичного табору»; 5) необхідний потенціал вітчизняної приватноправової науки.

Викладене дозволяє констатувати актуальність дослідження у звітному періоді таких аспектів фундаментальної теми як: оновлення Книги другої, Книги третьої та Книги четвертої Цивільного кодексу України; міжнародний досвід регулювання відносин спільної діяльності; регулювання сімейних відносин у Європейському Союзі; розуміння природи фидуціарних правовідносин, договору таймшеру; перспективи збереження поділу недійсних правочинів у цивільному

законодавстві на нікчемні та оспорювані; розробка пропозицій до низки актів спеціального законодавства у частині врегулювання приватноправових відносин у період воєнного стану.

З цією метою було *критично опрацьовано*:

нормативно-правову базу з питань пошуку дієвих механізмів післявоєнного відновлення України. Зокрема, проаналізовано План дій Ради Європи для України на 2023-2026 роки «Стійкість, відновлення та відбудова», затверджений Комітетом міністрів Ради Європи 14 грудня 2022 р.;

нормативно-правову базу з питань приватноправового регулювання, а також положення низки законопроектів у цій сфері, у тому числі Про затвердження Національної стратегії прав людини. Указ Президента України №119/2021 від 24.03.2021, Про затвердження Національної Стратегії розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021–2026 роки. Указ Президента України від 27.09.2021 №487/2021, Про затвердження Національної економічної стратегії на період до 2030 року. Постанова Кабінету Міністрів України від 03.03.2021;

нормативно-правову базу України з питань правового статусу фізичної особи як учасника цивільних відносин, у тому числі – Цивільний кодекс України від 16.01.2003 (глави 4, 5); Закон України «Про правовий режим воєнного стану» від 12.05.2015 №389-VIII; Закон України «Про правовий режим надзвичайного стану» від 16.03.2000 №1550-III; Закон України «Про санкції» від 14.08.2014 №1644-VII; Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» від 19.11.1992 №2801-XII;

нормативно-правову базу з питань пошуку дієвих механізмів післявоєнного відновлення України. Зокрема, проаналізовано положення Цивільного та поки чинного Господарського кодексів України, ЗУ «Про державно-приватне партнерство», ряд меморандумів та двосторонніх договорів про співпрацю в сфері повоєнного відновлення України;

нормативно-правову базу України з питань правового регулювання відносин інтелектуальної власності (Цивільний кодекс України від 16.01.2003

(Книга 4); Закон України «Про авторське право і суміжні права» від 01.12.2022 №2811-IX; Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» від 15.12.1993 №3687-ХІІ; Закон України «Про охорону прав на промислові зразки» від 15.12.1993 №3688-ХІІ; Закон України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» від 15.12.1993 №3689-ХІІ; Закон України «Про охорону прав на сорти рослин» від 21.04.1993 №3116-ХІІ; Закон України «Про охорону прав на компонування напівпровідникових виробів» від 05.11.1997 р. №621/97-ВР; Закон України «Про правову охорону географічних зазначень» від 16.06.1999. №752-ХІV; Закон України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» від 14.09.2006 №143-V; Закон України «Про захист від недобросовісної конкуренції» від 07.06.1996 р. №236/96-ВР; Закон України «Про інформацію» від 02.10.1992 №2657-ХІІ. та ін.;

вироблені англійськими та американськими науковцями теорії виникнення фідучіарних правовідносин, в т.ч. і передові теорії з використанням сучасної методології «права та економіки» (law and economics), зміст якої полягає у пошуку оптимального регулювання правовідносин через пояснення цих відносин через призму економічної теорії;

практику Верховного Суду щодо фродакторних правочинах в контексті різновиду фіктивних правочинів.

Опрацювання нормативної бази та проведення аналітичних досліджень вищевказаних та інших Законів України, а також вітчизняної та зарубіжної доктрини дало можливість:

Визначити:

особливості правового регулювання відносин зі спільної діяльності в європейських країнах з метою їх імплементації до оновленого цивільного законодавства України;

нагальні проблеми правового регулювання сімейних відносин; напрямки взаємодії держави, інститутів громадянського суспільства та особи в умовах викликів сьогодення в сфері аліментних правовідносин;

характерні риси та ознаки фідучіарних правовідносин, два основні види

фідуціарних обов'язків (обов'язок лояльності та обов'язок дбайливого ставлення), а також співвідношення фідуціарного обов'язку з інститутом зловживанням правами;

нагальні проблеми правового регулювання статусу фізичних осіб як учасників цивільних відносин у Цивільному кодексі України та запропонувати шляхи їх вирішення в процесі рекодифікації (оновлення) цивільного законодавства;

нагальні проблеми правового регулювання відносин у сфері інтелектуальної власності у Цивільному кодексі України та запропонувати шляхи їх вирішення в процесі рекодифікації (оновлення) цивільного законодавства;

правову природу таймшеру через призму зобов'язань та речових прав;

сучасні форми порушень прав інтелектуальної власності у цифровому просторі.

Встановити:

критерії вдосконалення вітчизняного законодавчого підходу до правового регулювання відносин зі здійснення спільної діяльності на договірній основі та можливої гармонізації його з положеннями законодавств європейських країн;

правові основи інституту фідуціарних обов'язків в умовах євроінтеграції, яка передбачає перебудову національного законодавства та його уніфікації з законодавством ЄС, в т.ч. у сфері корпоративного права, що є лідером із використання фідуціарного права;

правові основи ефективного впливу громадянського суспільства та держави в умовах євроінтеграції та дії воєнного стану в сфері майнових сімейних правовідносин;

особливості поділу майна подружжя за законодавством Болгарії, Бельгії, Данії, Франції, Словенії, Швеції, Угорщини.

Для досягнення поставленої мети та шляхом використання діалектичного, системно-структурного, порівняльно-правового, формально-логічного, теоретико-прогностичного, логіко-лінгвістичного методів наукового пізнання, а також загальнонаукових та спеціальних техніко-правових засобів, способів і прийомів було:

Доведено, що:

необхідно оновлювати підходи щодо регулювання майнових відносин у сім'ї з пошуком балансу інтересів між кожним з членів сім'ї, а також третіми особами, передусім кредиторами;

договір про спільну діяльність дозволяє закріпити умови партнерства, розподіл прав та обов'язків, процес фінансування, а також механізми захисту інтелектуальної власності та комерціалізації наукових досягнень;

договором, укладеним у рамках державно-приватного партнерства, може бути передбачено виникнення спільної часткової власності державного та приватного партнера на створювані (новозбудовані) об'єкти державно-приватного партнерства;

для більш ефективного використання медіації для захисту прав споживачів таймшерних відносин необхідно на рівні закону в Україні передбачити право для учасників таймшерних відносин її застосовувати;

наречені мають право укласти шлюбний договір, який набере чинності із дня укладення шлюбу, яким можуть не тільки бути врегульовані майнові відносини подружжя, але й визначатися правовий режим майна та можливий порядок його поділу, зокрема й після розірвання шлюбу;

щодо правової природи фідучіарної лояльності: фідучіарний обов'язок лояльності не є обов'язком у цивільно-правовому розумінні цього терміну, а скоріше правовим стандартом;

основна ознака лояльності полягає у атрибуції рішень фідучіара до інтересів бенефіціара;

у корпоративному праві обов'язок добросовісності сформувався як невід'ємна частина фідучіарного обов'язку лояльності;

поділ недійсних правочинів може існувати у науці цивільного права, а збереження його на законодавчому рівні викликає лише труднощі.

Обґрунтовано, що:

є необхідність оновлення підходу до регулювання майнових відносин у сім'ї правовідносин з пошуком балансу інтересів між кожним з членів сім'ї, а також

третіми особами, передусім кредиторами;

договір про спільну діяльність є інструментом дотримання балансу публічних та приватних майнових інтересів, в межах якого: а) держава, залучаючи приватні фінансові та інші інвестиції для реалізації суспільно значущого проекту, зберігає контроль над використанням об'єкта житлового фонду, запобігає його необґрунтованому відчуженню чи зміні цільового призначення; б) приватний партнер набуває майнові права на частину створеного об'єкта житлового фонду, що безпосередньо пов'язано з можливістю отримання економічної вигоди від вкладених інвестицій;

доцільність послідовного сприйняття концепції виключних прав при закріпленні змісту майнових прав інтелектуальної власності і відмови від диференціації майнових прав інтелектуальної власності на виключні і ті, які не наділені такою ознакою;

доцільність закріплення загальної норми щодо порядку захисту права інтелектуальної власності, яка би допускала не тільки судовий, але і позасудовий порядок захисту цього права;

доцільність подальшої правової охорони результатів фундаментальних наукових досліджень, зокрема, у воєнно-промисловому комплексі, та інших результатів інтелектуальної, творчої діяльності;

необхідність удосконалення чинного законодавства з інтелектуальної власності, приведення його у відповідність з *acquis* ЄС, Угодою про Асоціацію між Україною та ЄС, директивами Європейського Союзу та іншими міжнародно-правовими актами;

необхідність вжиття заходів зі збереження наукового, інтелектуального потенціалу країни, з урахуванням вжиття заходів щодо стимулювання і підтримки стартапів, винахідницької діяльності, збереження наукових напрацювань і розробок

природа фідуціарної лояльності є правовим стандартом, що складається із сукупності правил, який вимагає від юриста діяти в найкращих інтересах клієнта і не збагачуватися його коштом;

фідуціарні правовідносини є одним із способів запобігання зловживання правами, чинне законодавство, зокрема Цивільний кодекс України, не передбачає аналогічних способів захисту в порівнянні із фідуціарними обов'язками, а також те, що історично фідуціарні обов'язки виникли у англійському «праві справедливості» через те, що тогочасне писане право не надавало ефективних способів юридичного захисту певним верствам населення;

доцільність наступних змін до ЦК України в процесі оновлення його положень, зумовлено не лише введенням в Україні воєнного стану, а й розпочатим процесом рекодифікації (оновлення) цивільного законодавства України. Це потребує комплексного підходу, який вимагає узгодження змін до ЦК України із відповідними змінами до інших нормативно-правових актів.

За результатами проведених наукових досліджень було *надано пропозиції*:

щодо удосконалення чинного законодавства та підходів, які склалися у правозастосовній практиці у сфері майнових сімейних відносин у нових викликах сьогодення;

щодо модернізації положень Книги 4 Цивільного кодексу України, які передано до Робочої групи з підготовки законопроекту з рекодифікації (оновлення) цивільного законодавства України;

внести до Цивільного кодексу України уніфіковані норми щодо уникнення конфлікту інтересів та конфіденційності, спільні для юристів і адвокатів (з можливими суворішими обмеженнями для адвокатів);

доповнити Цивільний кодекс України положенням, що порушення фідуціарної лояльності є підставою для покладення на винну особу цивільної відповідальності. Наголошується, що лише дисциплінарна відповідальність є недостатньою; цивільне законодавство має надати клієнту право на позов для компенсації збитків;

досліджувати поділ недійсних правочинів на науковому рівні, а на рівні законодавства не поділяти недійсні правочини на нікчемні та оспорювані.

Практична значимість проведеного дослідження полягає в тому, що подальше впровадження його результатів у соціальну практику забезпечить

створення відповідних передумов для удосконалення: механізму залучення інвестицій у оборонну та цивільну сфери, що сприятиме відновленню економіки країни через сферу житлового, промислового будівництва, відновлення автомобільної та інших інфраструктур, що сприятиме активізації супутніх сфер товаровиробництва, надання послуг тощо; механізму та форм взаємодії громадянського суспільства, особи та правової держави при євроінтеграції, в умовах дії в Україні воєнного стану та післявоєнний період та гарантування дітям їх прав на належне утримання і забезпечення, передусім, від осіб, які за законом повинні надавати таке утримання; спадкового законодавства України при євроінтеграції, в умовах дії в Україні воєнного стану та післявоєнний період, що може забезпечити відчуття захищеності кожним, гарантованість прав та законних інтересів особи при реалізації спадкових прав; механізму цивільно-правового регулювання особистих немайнових та майнових відносин в напрямі його модернізації та європеїзації, розбудову ринкової економіки та громадянського суспільства в Україні.

За темою дослідження опубліковано: 1 монографію, 2 збірники матеріалів наукових заходів, 16 наукових статей у фахових виданнях категорії «Б», 3 статті у наукових виданнях, які індексуються у міжнародних наукометричних базах даних (Scopus, Web of Science), 1 стаття у зарубіжному виданні, 26 тез наукових доповідей.

Загальний обсяг публікацій становить 66,1 у.д.а.:

1. Недійсність правочинів: монографія / за заг. ред. О. О. Кота, А. Б. Гриняка, М. М. Великанової. Київ: Алерта, 2025. 232 с. (13,49 у.д.а.)

Статті у виданнях, що індексуються у міжнародних наукометричних базах (3) (1,5 у.д.а.):

1. Volodymyr Hutsuliak, Andrii Hryniak, Mariana Syhydyn. Peculiarities of the legal nature of a joint activity agreement in the areas of public-private partnership and innovation. Baltic Journal of Economic Studies. Volume 11 Number 1. Riga, Latvia: «Baltija Publishing». 2025. P. 239-246. (0,8 у.д.а.)

<http://www.baltijapublishing.lv/index.php/issue/article/view/2742/2729>.

2. Kobko-Odarii V., Shevchyshyn O., Pustovit Y., Kovalenko I., Shyian O. Mechanisms for restoring violated rights to intellectual products: law enforcement difficulties in Ukraine. The journal of law and political sciences. 2025. Vol. (47/2)-Special issue October. P. 90-108. (0,2 у.д.а.)

<https://journal-law.com/conferences/>

3. Shevchyshyn O. Contribution of Civil Society to Holding Public Authorities Accountable: Emerging Tools for Engagement. 2025 Vol.18. No. 10. P. 11-28. (0,5 у.д.а.)

https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=5278211

Стаття у зарубіжному виданні (1 у.д.а.):

1. Trubakov, Y. Decoding the fiduciary duty of loyalty. Amazonia Investiga. Volume 14 – Issu 86. 2025. P. 9-17. (1 у.д.а.)

<https://doi.org/10.34069/AI/2025.86.02.1>.

Статті у фахових виданнях України категорії «Б» (16) (7,43 у.д.а.):

1. Булат Є. А. До питання правочинів, які порушують публічний порядок, вчинених з метою, що суперечить інтересам держави і суспільства. Право і суспільство. 2025. №5. С. 52-56. (0,4 д.а.)

<https://doi.org/10.32842/2078-3736/2025.5.1.8>.

2. Булат Є. А., Кузнєцова Т. В. Деякі аспекти охорони і комерціалізації прав на результати цільових фундаментальних наукових досліджень. Juris Europensis Scientia. 2025. №4. С. 3-6. (0,4 д.а.)

<https://doi.org/10.32782/chern.v4.2025.1>.

3. Булат Є. А., Шевчишин О. І. Деякі аспекти розвитку науки, технологій і права в епоху постмодерну. Ампаро. №3. 2025. С. 137-143. (0,25 д.а.)

<https://law.journalsofznu.zp.ua/archive/visnik-3-2025/21.pdf>.

4. Великанова М. М. Трансформація підприємств в організаційно-правові форми, визначені Цивільним кодексом України. Нове українське право. 2025. №2. С. 62-67 (0,5 у.д.а.)

<http://newukrainianlaw.in.ua/index.php/journal/article/view/747/684>

5. Гриняк А. Б. Звернення стягнення на об'єкт довірчої власності у кредитних зобов'язаннях. Нове українське право. 2025. №1. С. 86–93. (0,4 у.д.а.).
<https://doi.org/10.51989/NUL.2025.1.9>.

6. Гуцуляк В. К. Форма правочину як умова його чинності у цивільному законодавстві України. Нове українське право. Вип. 3. 2025. С. 57-63. (0,4 д.а.).
<http://newukrainianlaw.in.ua/index.php/journal/article/view/785/719>.

7. Погрібний С. О. Правова природа неукладених правочинів: оцінка договору, що підписала стороння особа. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична: збірник наукових праць / головний редактор Ю. Назар. Львів: ЛьвДУВС, 2025. Вип. 3. С. 11-27. (0,8 у.д.а.).
<https://doi.org/10.32782/2311-8040/2025-3-2>.

8. Простибоженко О. Поділ між подружжям частки в статутному капіталі господарського товариства: теоретичні аспекти та практичні виклики. Київський часопис права. 2025. №2. С. 134-139. (0,5 у.д.а.).
<https://doi.org/10.32782/klj/2025.2.16>

9. Простибоженко О. Поняття «дитина»: потреба концептуальної уніфікації у контексті оновлення цивільного законодавства України. Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. 2025. Серія ПРАВО. Вип. 91: ч. 1. С. 415-420. (0,5 у.д.а.).
<https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.91.1.60>

10. Трубаков Є. О. Фідуціарний обов'язок лояльності у відносинах, пов'язаних із юридичним представництвом. Нове українське право. 2025. №1. С. 77-83. (0,4 у.д.а.).
<http://newukrainianlaw.in.ua/index.php/journal/article/view/717/656>.

11. Федорченко Н. В., Федорченко В. К. Міжнародний досвід медичного туризму та уроки для України. Нове українське право. 2025. Вип. 5. С. 150-158 (0,2 у.д.а)

12. Федорченко Н. В., Лісовий С. А. Добровільний поділ спільного майна подружжя: досвід України та зарубіжних держав. Нове українське право. 2025. №1. С. 84–89. (0,2 у.д.а.).

<http://newukrainianlaw.in.ua/index.php/journal/article/view/718/657>.

13. Шевчишин О. І. Правові аспекти порушення прав інтелектуальної власності в цифровому середовищі: перспективи рекодифікації. Соціальний розвиток: економіко-правові проблеми. №4 (2025). С. 1-11. (0,45 у.д.а.).

<https://www.eu-scientists.com/index.php/sdel/article/view/154>.

14. Шевчишин О. І. Новий погляд на поділ недійсних правочинів у цивільному праві України. Нове українське право. 2025. №3. С. 102-111. (0,45 у.д.а.).

<http://newukrainianlaw.in.ua/index.php/journal/article/view/791/725>.

15. Шевчишин О. І. Критерії поділу юридичних осіб на осіб приватного та публічного права в новому цивільному законодавстві України. Приватне та публічне право. 2025. №3. С. 42-51. (0,6 у.д.а.).

<http://pp-law.in.ua/index.php/2025>

16. Якубівський І. Є. Юридична природа права на комерційну таємницю в контексті рекодифікації цивільного законодавства України. Нове українське право. 2025. №2. С. 104-111 (0,4 у.д.а.).

<http://newukrainianlaw.in.ua/index.php/journal/article/view/754/690>.

Збірники матеріалів наукових заходів (2) 21,97 у.д.а.:

1. Рекодифікація речового права: збірник матеріалів XIV Міжнародного цивілістичного форуму (м. Київ, 16 травня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. 200 с. (11,39 у.д.а.)

2. Реформування права інтелектуальної власності в умовах рекодифікації цивільного законодавства України: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 2 жовтня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. 184 с. (10,58 у.д.а.)

Тези доповідей (26) (6,9 д.а.):

1. Булат Є. А. Концептуальний підхід до визнання окремих об'єктів інтелектуальної власності в контексті рекодифікації цивільного законодавства. Реформування права інтелектуальної власності в умовах рекодифікації цивільного законодавства України: матер. Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 2 жовтня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. С. 34-36. (0,2 у.д.а.).

2. Булат Є. А. Деякі аспекти речового права в контексті рекодифікації (оновлення) цивільного законодавства. Рекодифікація речового права: збірник матеріалів XIV Міжнародного цивілістичного форуму (м. Київ, 16 травня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. С. 30-32. (0,3 д. а.).

3. Великанова М. М. Оновлення Книги шостої «Спадкове право» Цивільного кодексу України. Рекодифікація речового права: збірник матеріалів XIV Міжнародного цивілістичного форуму (м. Київ, 16 травня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. С. 32-36. (0,3 у.д.а.).

4. Великанова М. М. Новели Закону України «Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об'єднань юридичних осіб». Актуальні питання приватноправового регулювання в умовах євроінтеграції: тези доповідей учасників III Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 127-річчю заснування Національного університету біоресурсів і природокористування України (м. Київ, 15 травня 2025 року.) / За заг. ред. проф. О. Ю. Піддубного. Київ, 2025. С. 45-48. (0,2 д. а.).

5. Вінник О. М. Відносини щодо сучасних технологій, ризиків при їх використанні та стратегічного партнерства в ракурсі вдосконалення правового регулювання відповідно до євроінтеграційного курсу України. Адаптація законодавства України до положень права Європейського Союзу: Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 10 жовтня 2025 року) Одеса: видавництво «Юридика», 2025 р. С. 42-46. (0,3 у.д.а.).

6. Вінник О. М. Інтелектуальна власність в цифрову епоху: проблема безпеки використання новітніх технологій та її правове забезпечення. Реформування права інтелектуальної власності в умовах рекодифікації цивільного законодавства України: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 2 жовтня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. С. 42-46. (0,3 д. а.).

7. Гриняк А. Б. Зміна правового режиму майна Національної академії наук України та національних галузевих академій в умовах реформування сектору

державної власності. Рекодифікація речового права: збірник матеріалів XIV Міжнародного цивілістичного форуму (м. Київ, 16 травня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. С. 39-42. (0,3 д. а.).

8. Гуцуляк В. К. Правовий режим житла як об'єкта державно-приватного партнерства. Рекодифікація речового права: збірник матеріалів XIV Міжнародного цивілістичного форуму (м. Київ, 16 травня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. С. 43-46. (0,3 д. а.).

9. Гуцуляк В. К. Підходи до недійсності правочинів в сфері інтелектуальної власності з дефектом форми за законодавством України та країн ЄС. Реформування права інтелектуальної власності в умовах рекодифікації цивільного законодавства України: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 2 жовтня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. С. 55-59. (0,3 д. а.).

10. Погрібний С. О. Про правову природу Постанови Великої Палати Верховного Суду: у контексті формування сталої судової практики. Реформування права інтелектуальної власності в умовах рекодифікації цивільного законодавства України: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 2 жовтня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. С. 115-123. (0,4 д. а.).

11. Простибоженко О. С. Припинення права співвласника на частку в спільному майні: назрілі проблеми та шляхи їх вирішення у контексті рекодифікації речового права. Рекодифікація речового права: збірник матеріалів XIV Міжнародного цивілістичного форуму (м. Київ, 16 травня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. С. 123-126. (0,3 д. а.).

12. Трубаков Є. О. Деякі проблемні питання імплементації Закону №4196-ІХ. Рекодифікація речового права: збірник матеріалів XIV Міжнародного цивілістичного форуму (м. Київ, 16 травня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. С. 143-147. (0,3 д. а.).

13. Трубаков Є. О. Фідуціарний обов'язок лояльності як фактор трансформації забезпечувальних довірчих правовідносин у банківській сфері.

Актуальні питання юридичної науки в дослідженнях молодих вчених: збірник матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної конференції до Дня науки (м. Київ, 15 травня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. С. 70-74. (0,25 д. а.).

14. Трубаков Є. О. Адаптація правового режиму охорони комерційної таємниці до законодавства ЄС: деякі питання застосування «розумних заходів». Реформування права інтелектуальної власності в умовах рекодифікації цивільного законодавства України: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 2 жовтня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. С. 146-150. (0,3 д. а.).

15. Федорченко Н. В., Фатхутдінова І. В. Значення договору таймшеру для набуття речових прав. Рекодифікація речового права: збірник матеріалів XIV Міжнародного цивілістичного форуму (м. Київ, 16 травня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. С. 148-150. (0,3 д. а.).

16. Федорченко Н. В., Безнос К. О. Законодавче регулювання медичного канабісу як альтернативного методу лікування: досвід країн Європейського Союзу. Правова система України: європейський вектор розвитку в умовах воєнного стану: [Матеріали XV Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, Державний університет «Київський авіаційний інститут», 21 лютого 2025 р.]. Тернопіль: Вектор, 2025. С. 496-498. (0,2 д. а.).

17. Федорченко Н. В., Фатхутдінова І. В. Медіація як ефективний спосіб врегулювання спорів учасників таймшерних відносин. Правотворча діяльність та забезпечення системності законодавства України в умовах євроінтеграції: збірник матеріалів науково-практичного круглого столу (м. Київ, 03 квітня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Юридика» 2025. С. 213-217. (0,2 д. а.).

18. Федорченко Н. В., Камінська Н. С. Особливості розірвання договору про надання послуг. Договір як універсальна форма правового регулювання: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті академіка НАПрН України, заслуженого діяча науки і техніки України, доктора юридичних наук, професора Володимира Васильовича Луця (1933-2021) (м.

Івано-Франківськ, 4 квітня 2025 р.). Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2025. С. 73-76. (0,2 д. а.).

19. Федорченко Н. В., Лісовий С. А. Права інтелектуальної власності та поділ спільного майна подружжя: проблемні аспекти. Реформування права інтелектуальної власності в умовах рекодифікації цивільного законодавства України: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 2 жовтня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. С. 156-158. (0,2 д. а.).

20. Шевчишин О. І. Право на стирання (право бути забутим) як інструмент захисту особистих немайнових прав у контексті євроінтеграційних процесів. Актуальні питання приватноправового регулювання в умовах євроінтеграції: тези доповідей учасників III Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 127-річниці заснування Національного університету біоресурсів і природокористування України (м. Київ, 15 травня 2025 року.) / За заг. ред. проф. О. Ю. Піддубного. Київ, 2025. С.230-234. (0,2 д. а.).

21. Шевчишин О. І. Еволюція принципу *superficies solo cedit*: від римського права до сучасного українського законодавства Рекодифікація речового права: збірник матеріалів XIV Міжнародного цивілістичного форуму (м. Київ, 16 травня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. С. 184-188. (0,3 д. а.).

22. Шевчишин О. І. Цивільно-правовий захист прав інтелектуальної власності в Україні: сучасні виклики, міжнародні стандарти та напрями модернізації. Реформування права інтелектуальної власності в умовах рекодифікації цивільного законодавства України: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 2 жовтня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. с. 167-171. (0,3 д. а.).

23. Якубівський І. Є. Основні напрями оновлення норм ЦК України про право інтелектуальної власності в процесі рекодифікації цивільного законодавства. Рекодифікація речового права: збірник матеріалів XIV Міжнародного цивілістичного форуму (м. Київ, 16 травня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. С. 189-194. (0,35 у.д.а.).

24. Якубівський І. Є. Цивільно-правова відповідальність за порушення прав інтелектуальної власності. Сучасні проблеми цивільно-правової відповідальності: матер. XXIII наук.-практ. конф., присвяченої 103-й річниці з дня народж. В. П. Маслова / відп. за вип. І. В. Спасибо-Фатєєва (Харків, 07 лютого 2025 р.). Харків: Екус, 2025. С. 338-343. (0,2 д. а.).

25. Якубівський І. Є. Альтернативні заходи в механізмі захисту права інтелектуальної власності. Проблеми вдосконалення приватноправових механізмів набуття, передачі, здійснення та захисту суб'єктивних цивільних та сімейних прав у сучасних умовах: матеріали наук.-практ. конф., присвяч. пам'яті проф. Ч. Н. Азімова (м. Харків, 13 груд. 2024 р.). Харків: Право, 2025. С. 96-100. (0,2 д. а.).

26. Якубівський І. Є. Комерційна таємниця як об'єкт цивільних прав. Проблеми цивільного права та процесу: тези доп. учасників наук.-практ. конф., присвяч. 100-й річниці від дня народж. О. А. Пушкіна (м. Вінниця, 23 трав. 2025 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ; Нац. акад. правових наук України; Харків. обл. осередок Всеукр. громад. орг. «Асоціація цивілістів України». Вінниця: ХНУВС, 2025. С. 92-95. (0,2 д. а.).

Організовано та проведено (4):

1. XIV Міжнародний цивілістичний форум «Рекодифікація речового права», присвячений пам'яті Олександра Васильовича Дзери. Інститут правотворчості та науково-правових експертиз НАН України спільно з відділенням цивільно-правових наук НАПрН України. Київ, 16 травня 2025 року.

2. Всеукраїнська науково-практична конференція «Реформування права інтелектуальної власності в умовах рекодифікації цивільного законодавства України». Інститут правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії наук України спільно з Українським національним офісом інтелектуальної власності та інновацій. Київ, 2 жовтня 2025 року.

3. Круглий стіл на тему: «Майно та майнові права інтелектуальної власності». Інститут правотворчості та науково-правових експертиз НАН України спільно з ДО «Український національний офіс інтелектуальної

власності та інновацій», НДІ інтелектуальної власності НАПрН України, ННІ права КНУ імені Тараса Шевченка, Центром досліджень інтелектуальної власності та трансферу технологій НАН України. Київ, 09 січня 2025 року.

4. Експертне обговорення «Нові горизонти приватного права України». Інститут правотворчості та науково-правових експертиз НАН України спільно з Міністерством юстиції України, Науково-консультативною радою при Голові Верховної Ради України. Київ, 07 березня 2025 р.

Підготовлено (2):

1. Проект Закону України «Про внесення змін до Цивільного кодексу України щодо майнових прав інтелектуальної власності на об'єкти, створені у зв'язку із проходженням військової служби» (вих. №59 від 28.02.2025).

2. Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо прав інтелектуальної власності на об'єкти, створені у зв'язку із проходженням військової служби» (вих. №61 від 28.02.2025).

Підготовлено науково-експертні висновки на проекти законів України та інших нормативно-правових актів (2):

1. Науково-експертний висновок на запит Головного управління військової юстиції Міністерства оборони України щодо змін до Положення про Міністерство оборони України, які стосуються повноважень з набуття, здійснення та захисту майнових прав інтелектуальної власності. (реєстр. №220/74/4 від 24.01.2025) (Вих. №33 від 03.02.2025.).

2. Науково-експертний висновок на проект закону щодо заміни інституту права постійного користування земельною ділянкою інститутом права оренди земельної ділянки з метою узгодження норм Земельного кодексу України з нормами Цивільного кодексу України та підвищення ефективності управління земельними ділянками державної та комунальної власності, наданий на запит народного депутату України Олексія Мовчана (Вих. №224 від 24.10.2025).

Підготовлено науково-експертні висновки щодо правозастосовної діяльності (на запити Конституційного суду України, Верховного суду та інших державних органів) (3):

1. Науковий висновок щодо правової позиції про визначення правового режиму майна подружжя у випадку укладання між ними цивільно-правового договору, наданий відповідно до звернення голови Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду Гулька Бориса Івановича (лист №350/0/26-24 від 12.09.2024) (Вих. №56 від 25.02.2025).

2. Науковий висновок щодо обґрунтованості нарахування 3% річних та інфляційних втрат відповідно до положень частини 2 статті 625 Цивільного кодексу України (Вих. №119 від 08.05.2025).

3. Науковий висновок щодо застосування норм права на звернення судді Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду Малашенкової Тетяни Михайлівни у справі №915/222/24 щодо застосування норм статті 38 Закону України «Про оборонні закупівлі» у взаємозв'язку з підпунктом 1 пункту 1 постанови КМУ від 20.03.2022 №335 та пункту 49 Порядку від 03.03.2021 №363 (Вих. №216 від 14.10.2025).

Науково-правові висновки, виконані на замовлення юридичних і фізичних осіб за цивільно-правовими договорами (2):

1. Науково-правовий висновок з питань, пов'язаних із звичайною господарською діяльністю акціонерного товариства від 09.07.2025 №004/2025, підготовлений на підставі договору про надання послуг від 18 червня 2025 року №004/2025, укладеного з Приватним акціонерним товариством «Опілля».

2. Науково-правовий висновок щодо окремих питань визначення права, яке застосовується до договорів та договірних правовідносин від 17.11.2025 №007/2025, підготовлений на підставі договору про надання послуг від 20 жовтня 2025 року №007/2025, укладеного з Товариством з обмеженою відповідальністю «Кернел-Трейд».

Пропозиції до проєктів законів України та інших нормативно-правових актів (7):

1. Пропозиції та зауваження до проєкту Закону України «Про внесення зміни до частини другої статті 32 Цивільного кодексу України щодо вдосконалення порядку вчинення правочинів неповнолітньою особою» (реєстр.

№12254 від 27.11.2024), надані до Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (Вих. №08 від 07.01.2025).

2. Пропозиції та зауваження до проєкту Закону України «Про внесення зміни до частини другої статті 32 Цивільного кодексу України щодо вдосконалення порядку вчинення правочинів неповнолітньою особою» (реєстр. №12254 від 27.11.2024), надані до Комітету Верховної Ради України з питань молоді та спорту (Вих. №09 від 07.01.2025).

3. Зауваження до проєкту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо окремих питань сплати аліментів на утримання неповнолітньої дитини» (реєстр. №12323 від 16.12.2024), надані до Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (Вих. №102 від 22.04.2025).

4. Зауваження до проєкту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо окремих питань сплати аліментів на утримання неповнолітньої дитини» (реєстр. №12323 від 16.12.2024), надані до Комітету Верховної Ради України з питань молоді та спорту (Вих. №103 від 22.04.2025).

5. Зауваження до проєкту Закону України «Про внесення змін до статті 164 Сімейного кодексу України щодо рішення суду про позбавлення батьківських прав» (реєстр. №12292 від 06.12.2024), надані до Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (Вих. №104 від 22.04.2025).

6. Зауваження до проєкту Закону України «Про внесення змін до статті 164 Сімейного кодексу України щодо рішення суду про позбавлення батьківських прав» (реєстр. №12292 від 06.12.2024), надані до Комітету Верховної Ради України з питань молоді та спорту (Вих. №105 від 22.04.2025).

7. Зауваження до проєкту Закону України «Про кредитну історію» (реєстраційний номер №14013 від 05.09.2025), надані до Національної академії наук України (Вих. №119 від 18.09.2025).

Крім того, виконавцями теми підготовлені та опубліковано наукові праці понад виконання показників робочого плану (8) (12,8 у.д.а.):

1. Великанова М. М. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: у 2 т. 7-ме вид. переробл. і допов. / за ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнецової, В. В. Цюри. Київ. Юрінком Інтер, 2025. Т. 2. С. 215-273; С. 650-669. (4,8 у.д.а.)

2. Гриняк А. Б. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: у 2 т. 7-ме вид. переробл. і допов. / за ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнецової, В. В. Цюри. Київ. Юрінком Інтер, 2025. Т. 2. С. 143-162 (у співавторстві); С. 637-649. (1,9 у.д.а.)

3. Кот О. О. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: у 2 т. 7-ме вид., переробл. і допов. / за ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнецової, В. В. Цюри. Київ: Юрінком Інтер, 2025. Т. 1. С. 44–51. (0,4 у.д.а.).

4. Кот О. О. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: у 2 т. 7-ме вид. переробл. і допов. / за ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнецової, В. В. Цюри. Київ. Юрінком Інтер, 2025. Т. 2. С. 19-34; С. 967-975. (0,5 у.д.а.).

5. Погрібний С. О. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: у 2 т. 7-ме вид., переробл. і допов. / за ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнецової, В. В. Цюри. Київ: Юрінком Інтер, 2025. Т. 1. С. 791–802; 809-820. (1,4 у.д.а.).

6. Федорченко Н. В. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: у 2 т. 7-ме вид. переробл. і допов. / за ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнецової, В. В. Цюри. Київ. Юрінком Інтер, 2025. Т. 2. С. 669-688. (1,2 у.д.а.)

7. Якубівський І. Є. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: у 2 т. 7-ме вид., переробл. і допов. / за ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнецової, В. В. Цюри. Київ: Юрінком Інтер, 2025. Т. 1. С. 1132–1150. (1,5 у.д.а.).

8. Якубівський І. Є. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: у 2 т. 7-ме вид., переробл. і допов. / за ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнецової, В. В. Цюри. Київ: Юрінком Інтер, 2025. Т. 2. С. 886–897. (1,1 у.д.а.).

за темою НДР «Системне прогнозування розвитку законодавства України в контексті імплементації положень Закону України «Про правотворчу діяльність»:

Метою дослідження є вироблення дієвого підходу до реалізації завдань Закону України «Про правотворчу діяльність» щодо наукового забезпечення

правотворчої діяльності, прогнозування розвитку законодавства України з метою визначення перспективного правового регулювання суспільних відносин шляхом підготовки структури Наукової концепції розвитку законодавства України, упорядкування та систематизації цивільного законодавства України та законодавства про науку та науково-технічну діяльність.

Загальний план дослідження:

визначення структури Наукової концепції розвитку законодавства України;
аналіз основних результатів кодифікації цивільного законодавства 2004 року;

окреслення шляхів законодавчого регулювання відносин у приватно-правовій сфері після визнання таким, що втратив чинність Господарського кодексу України;

моніторинг практики застосування приватноправових норм судами;

визначення пріоритетних напрямів розвитку цивільного законодавства України;

визначення пріоритетних напрямів розвитку законодавства про наукову та науково-технічну діяльність;

розробка концепцій розвитку цивільного законодавства та законодавства про науку та науково-технічну діяльність на основі системного прогнозування;

підготовка аналітичних матеріалів за результатами моніторингу сімейного законодавства, законодавства про національну безпеку і оборону, законодавства про інтелектуальну власність, законодавства про міжнародне приватне право.

Досягнення з дослідження теми та нові знання щодо системного прогнозування розвитку законодавства України в контексті імплементації положень Закону України «Про правотворчу діяльність» знайшли свій прояв у такому вигляді:

Наукові результати:

у межах проведеного фундаментального наукового дослідження сформульовано та систематизовано теоретико-методологічні засади модернізації законодавства України відповідно до положень Закону України «Про

правотворчу діяльність» та євроінтеграційних пріоритетів держави. Дослідження виходить із необхідності переходу від вузького галузевого бачення цивільного права до ширшої доктринальної моделі приватного права як самостійної, цілісної системи принципів, норм і правових інститутів, здатної забезпечувати ефективне регулювання суспільних відносин у цифрову епоху та в умовах структурних трансформацій економіки й державності;

комплексний аналіз охопив ключові сфери нормативного регулювання, які перебувають у фокусі європейської інтеграції та внутрішнього реформування: приватне (цивільне) право і рекодифікацію Цивільного кодексу України з урахуванням DCFR, PECL та Принципів UNIDROIT; модернізацію цивільного процесу відповідно до європейських стандартів доступу до правосуддя й ефективності судочинства; оновлення законодавства про науку і науково-технічну діяльність у координатах права на науку, відкритої науки та академічної доброчесності; удосконалення правового режиму інтелектуальної власності з акцентом на комерціалізацію та оборонно-промисловий потенціал; розвиток міжнародного приватного права через поглиблення автономії волі та модернізацію колізійних механізмів; систематизацію та концептуальне переосмислення безпекового законодавства на засадах національної стійкості; гармонізацію сімейного права із правом ЄС за умови збереження національних правових традицій;

з цією метою здійснено всебічне критичне опрацювання джерел, що включали національні нормативно-правові акти, практику Верховного Суду та стандарти Ради Європи й ЄСПЛ, ключові акти права ЄС і положення Угоди про асоціацію, а також сучасну вітчизняну й зарубіжну доктрину, що забезпечило наукову обґрунтованість висновків і пропозицій. Проведений аналіз дозволив виявити системні проблеми чинного правового регулювання та сформулювати доктринально узгоджену програму оновлення законодавства України з урахуванням *acquis* ЄС, цифрових трансформацій і потреб післявоєнного розвитку.

Визначено, що:

модернізація приватного права має здійснюватися на основі переходу до концепції «приватного права» як ширшої та доктринально самостійної галузі, із пріоритетом Цивільного кодексу України як базового акта приватноправового регулювання та посиленням презумпції правомірності приватноправових відносин;

рекодифікація Цивільного кодексу України потребує узгодження із європейськими модельними актами (DCFR, PECL, UNIDROIT) та нормативного реагування на явища цифрової економіки (цифрові активи, віртуальна власність, правові ефекти застосування штучного інтелекту тощо);

цивільне процесуальне законодавство потребує трансформації моделі судочинства у напрямі європейських стандартів ефективності та доступу до правосуддя, із системним унормуванням цифровізації судових процедур у межах ЦПК України;

законодавство про наукову і науково-технічну діяльність має бути переосмислене через категорію права на науку як складової системи прав людини, із закріпленням ключових дефініцій, принципів відкритої науки, академічної доброчесності та етики досліджень;

у сфері інтелектуальної власності наявний високий рівень наближення до *acquis* ЄС, однак потребує розвитку інструментарій комерціалізації результатів наукових досліджень, зокрема у військово-промисловому секторі;

міжнародне приватне право потребує подальшої модернізації шляхом розвитку автономії волі, оновлення понятійного апарату й механізмів вибору права та врегулювання транснаціональних зобов'язань, у тому числі цифрового характеру;

у сфері сімейного права наявна об'єктивна потреба в гармонізації з правом ЄС (юрисдикція, застосовне право, визнання та виконання рішень), при цьому збереження національних правових традицій має бути ключовою умовою адаптації;

безпекове законодавство характеризується фрагментарністю, внутрішніми колізіями та дублюванням повноважень, що обумовлює необхідність переходу до моделі національної стійкості і систематизації нормативного масиву із врахуванням стандартів ЄС і НАТО.

Доведено, що:

чинна модель цивільного законодавства України не відповідає викликам цифрової доби та сучасним соціально-економічним трансформаціям, а реформування приватного права має спиратися на європейські доктринальні підходи та інститути, адаптовані до цифрових, біоетичних та інформаційних реалій;

запровадження принципу судового керівництва процесом, легалізація групових позовів і астренту, унормування письмових показань свідків та уніфікація підстав перегляду судових рішень здатні підвищити ефективність судочинства та рівень правової визначеності;

відсутність комплексної державної політики у сфері науки зумовлює низьку ефективність правового регулювання; закріплення права на науку та імплементація принципів відкритої науки й академічної доброчесності є необхідними передумовами модернізації;

комерціалізація майнових прав інтелектуальної власності є стратегічним чинником технологічної модернізації та підсилення обороноздатності держави, а створення ефективної системи охорони є критично важливим у воєнний час;

чинне колізійне регулювання у сфері міжнародного приватного права потребує оновлення шляхом розвитку одно- та багатовекторних механізмів вибору права, матеріалізації колізійних норм і адаптації до новітніх приватноправових інститутів (зокрема цифрових активів);

імплементація актів права ЄС у сфері сімейного права здатна підсилити захист учасників сімейних правовідносин у транскордонному вимірі, але гармонізація має відбуватися без втрати національної правової ідентичності;

реактивність і фрагментарність безпекового законодавства знижують здатність держави до проактивного управління загрозами, а відсутність єдиної нормативної рамки ускладнює координацію суб'єктів сектору безпеки.

Обґрунтовано, що:

системна цифровізація цивільного судочинства має бути відображена на рівні ЦПК України, а застосування аналогії процесуального права – обмежене чіткими умовами наявності прогалини та об'єктивної правової необхідності;

удосконалення процесуального статусу прокурора, розмежування функцій експерта та експерта з права, а також перегляд доцільності участі присяжних у цивільних справах потребують нормативної конкретизації з урахуванням європейських стандартів рівності сторін і доступу до правосуддя;

законодавча модернізація у сфері науки має враховувати європейські підходи до академічної мобільності, відкритого доступу, стандартів доброчесності та етичних вимог до досліджень, а НАН України доцільно визначати як координуючого суб'єкта державної наукової політики;

у сфері міжнародного приватного права важливим є нормативне закріплення нових концептів («надімперативні норми», «вирішальне виконання», «особистий закон»), а також адаптація вибору права до цифрових і транснаціональних правовідносин;

оновлення сімейного законодавства має бути складовою загальної рекодифікації цивільного законодавства та забезпечувати ефективне взаємовизнання й виконання рішень у сімейних справах, включаючи питання батьківської відповідальності, партнерств, опіки та майнових режимів;

модернізація безпекового законодавства має спиратися на принципи національної стійкості та ризик-орієнтовані підходи, із наближенням до стандартів ЄС та НАТО та усуненням дублювань і колізій компетенцій.

Надано пропозиції:

реформувати Цивільний кодекс України на засадах DCFR, PECL, UNIDROIT, розширивши об'єктний склад цивільних прав (цифрові активи, віртуальна власність, об'єкти ІІІ тощо), посиливши захист особистих немайнових прав у цифровому середовищі та закріпивши роль судової практики як важливого елемента розвитку приватноправового регулювання;

внести зміни до ЦПК України, закріпивши case management, унормувавши

електронне судочинство, умови аналогії процесуального права, механізми астренту та групових позовів, а також удосконаливши інститут представництва і процесуальний статус прокурора;

розробити нову редакцію Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність», визначивши право на науку як фундаментальне право людини, закріпивши принципи відкритої науки, академічної доброчесності та етики досліджень, удосконаливши фінансування й конкурсні процедури, а також законодавчо визначивши координуючу роль НАН України;

удосконалити положення Книги 4 ЦК України та спеціального законодавства у сфері інтелектуальної власності відповідно до *acquis* ЄС, створивши нормативні механізми комерціалізації ІВ, трансферу технологій і стимулювання розробок подвійного призначення;

інкорпорувати норми міжнародного приватного права у структуру ЦК України у вигляді окремої книги, розширити автономію волі сторін, унормувати нові категорії й забезпечити гармонізацію правил визнання та виконання іноземних рішень з практиками ЄС;

забезпечити гармонізацію сімейного законодавства України з регламентами ЄС щодо юрисдикції, застосовного права, майнових режимів і взаємовизнання рішень, передбачивши поетапне впровадження європейських підходів із збереженням українських правових традицій;

сформувати цілісну доктрину національної безпеки на засадах стійкості та здійснити системну кодифікацію (або комплексну систематизацію) безпекового законодавства з інтеграцією стандартів ЄС і НАТО та реальними механізмами демократичного цивільного контролю.

Таким чином, результати фундаментального дослідження сформували доктринально узгоджене підґрунтя для комплексної модернізації приватного права та суміжних галузей законодавства України, забезпечуючи інституційно й методично обґрунтований вектор адаптації до *acquis* ЄС, підвищення якості правотворчої діяльності та відповідності сучасним викликам цифрової доби.

Практична значимість проведеного дослідження полягає в тому, що впровадження запропонованих підходів у правотворчу та правозастосовну практику забезпечить приведення цивільного законодавства у відповідність до сучасних європейських правових стандартів, його гармонізацію з *acquis communautaire*, зміцнення правової визначеності та передбачуваності правового регулювання. Реалізація результатів дослідження створює передумови для системного реформування приватного права, підвищення інституційної спроможності України у сфері правотворчості та формування ефективних механізмів цивільного судочинства, орієнтованих на забезпечення доступності, ефективності й справедливості правосуддя з урахуванням європейських стандартів та цифрової трансформації судової влади.

У сфері наукової та науково-технічної діяльності напрацьовані підходи формують підґрунтя для створення єдиної прогресивної законодавчої рамки, спрямованої на реалізацію права на науку, підвищення якості наукової продукції та інтеграцію України до Європейського дослідницького простору з урахуванням принципів відкритої науки, академічної доброчесності та наукової етики.

У галузі інтелектуальної власності результати дослідження сприяють формуванню сучасної моделі правового регулювання, здатної ефективно функціонувати в умовах безпекових викликів, забезпечувати належний рівень правового захисту, стимулювати інноваційну діяльність, підвищувати експортний потенціал оборонних технологій та сприяти сталому економічному розвитку й інтеграції України до світового високотехнологічного ринку.

У сфері міжнародного приватного права впровадження запропонованих механізмів має безпосередню прикладну цінність для підвищення ефективності регулювання правовідносин з іноземним елементом, гармонізації національного законодавства з європейським правовим простором, усунення правової невизначеності та підвищення якості правозастосування у приватноправових відносинах за участю іноземних суб'єктів.

У сфері національної безпеки та оборони реалізація результатів дослідження сприятиме формуванню цілісної та проактивної законодавчої системи, здатної ефективно реагувати на сучасні загрози, забезпечувати належну координацію суб'єктів сектору безпеки, зміцнювати демократичний цивільний контроль і поглиблювати інтеграцію України до євроатлантичного безпекового простору.

Оновлення сімейного законодавства України на основі права ЄС забезпечить стабільність правового регулювання сімейних відносин, підвищення ефективності вирішення сімейних спорів, зокрема у транснаціональному контексті, та належний рівень захисту прав дітей, подружжя і партнерів, водночас зберігаючи баланс між модернізацією правової системи та національною правовою ідентичністю.

Окремим підтвердженням практичної значимості результатів дослідження є їх апробація та впровадження у діяльність органів державної влади та науково-консультативних інституцій, що засвідчено відповідними актами впровадження. Зокрема, результати дослідження впроваджені у діяльність Комітету Верховної Ради України з питань правової політики та використовуються під час підготовки й опрацювання проєктів нормативно-правових актів у сфері приватноправового регулювання з урахуванням права Європейського Союзу, що підтверджується листом Комітету Верховної Ради України з питань правової політики №04-26/13-2026/5749 від 12 січня 2026 року.

Крім того, наукові ідеї, концептуальні підходи та пропозиції, викладені у Науковій концепції розвитку цивільного законодавства України, Науковій концепції розвитку цивільного процесуального законодавства України, а також у Науковій концепції розвитку законодавства про науку та науково-технічну діяльність, розроблених у межах наукового дослідження «Системне прогнозування розвитку законодавства України в контексті імплементації положень Закону України «Про правотворчу діяльність», впроваджені у діяльність Науково-консультативної ради при Верховному Суді, що підтверджується листом Верховного Суду №4/0/27-26 від 12 січня 2026 року.

За темою дослідження опубліковано: 2 монографії, 1 збірник матеріалів наукових заходів, 20 наукових статей у фахових виданнях категорії «Б» Переліку наукових фахових видань України, 28 тез наукових доповідей, 2 проєкти Наукових концепцій розвитку законодавства України, 4 аналітичні матеріали за результатами моніторингу законодавства України.

Крім того, виконавцями теми опубліковано наукові праці понад виконання показників технічного завдання в кількості 46: 17 наукових статей, з яких 16 – у фахових виданнях категорії «Б» Переліку наукових фахових видань України та 1 – у інших наукових виданнях, 27 тез наукових доповідей, 1 проєкт Наукової концепції розвитку законодавства України, 1 аналітичні матеріали за результатами моніторингу законодавства України.

Загальний обсяг публікацій становить 199,23 у.д.а.:

Монографії (2):

1. Правове забезпечення повоєнного відродження України: монографія / за заг. ред. Р. О. Стефанчука. Київ: Юрінком Інтер, 2025. 392 с. (24,25 у.д.а.)

2. Наукова концепція розвитку законодавства України: обґрунтування та прогнозування напрямів правотворчої діяльності: монографія / за заг. ред. Р. О. Стефанчука та Н. С. Кузнецової. Київ: Юрінком Інтер, 2025. 1060 с. (77,25 у.д.а.)

Проєкти Наукових концепцій розвитку законодавства України (2)

1. Наукова концепція розвитку законодавства України про наукову та науково-технічну діяльність / Інститут правотворчості та науково-правових експертиз НАН України. Київ: Алерта, 2025. 112 с. (6,51 у.д.а.)

2. Наукова концепція розвитку цивільного законодавства України / Інститут правотворчості та науково-правових експертиз НАН України. Київ: Алерта, 2025. 68 с. (3,95 у.д.а.)

Аналітичні матеріали за результатами моніторингу законодавства України (4)

1. Аналітичні матеріали за результатами моніторингу законодавства про інтелектуальну власність / Інститут правотворчості та науково-правових експертиз НАН України. Київ: Алерта, 2025. 48 с. (2,79 у.д.а.)

2. Аналітичні матеріали за результатами моніторингу законодавства України про міжнародне приватне право / Інститут правотворчості та науково-правових експертиз НАН України. Київ: Алерта, 2025. 56 с. (3,26 у.д.а.).

3. Аналітичні матеріали за результатами моніторингу законодавства про національну безпеку і оборону / Інститут правотворчості та науково-правових експертиз НАН України. Київ: Алерта, 2025. 392 с. (22,79 у.д.а.).

4. Аналітичні матеріали за результатами моніторингу сімейного законодавства / Інститут правотворчості та науково-правових експертиз НАН України. Київ: Алерта, 2025. 68 с. (3,95 у.д.а.).

Статті у фахових виданнях України категорії «Б» (20):

1. Атаманчук Н. І. Фінансове забезпечення наукової та науково-технічної діяльності в Україні як один з пріоритетів державної політики. Науковий вісник УжНУ. Серія «Право». 2025. №90. Ч. 3. С. 113-118. (0,5 у.д.а.).

DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.90.3.15>.

2. Бодюл Є. М. Концептуальні підходи до розвитку законодавства України у сфері інформаційної безпеки. Наукові інновації та передові технології. 2025. №11(51). С. 947–958. (0,5 у.д.а.)

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-11\(51\)-947-958](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-11(51)-947-958)

3. Боровська І. А. Концептуальні підходи щодо удосконалення правового регулювання відводу (самовідводу) судді у цивільному судочинстві України. Правничий часопис Донецького національного університету імені Василя Стуса. 2025. №1. С. 115–124. (0,65 у.д.а.)

DOI: <https://doi.org/10.31558/2786-5835.2025.1.12>

4. Булат Є. А., Зуб І. В. Порівняльний аналіз чинного законодавства у сфері інтелектуальної власності в контексті європейської інтеграції. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2025. №4. С. 28-34. (0,5 у.д.а.)

DOI: <https://doi.org/10.32782/2408-9257-2025-4-5>

5. Булат Є. А., Кот О. О., Якубівський І. Є. Концептуальні напрями подальшого розвитку цивільного законодавства в контексті інтелектуальної власності. Нове українське право. 2025. Вип. 3. С. 79-84. (0,5 у.д.а.)

DOI: <https://doi.org/10.51989/NUL.2025.3.10>.

6. Великанова М. М. Огляд напрямів оновлення приватноправового регулювання зобов'язальних відносин. Актуальні питання у сучасній науці. 2025. №9 (39). С. 536-545. (0,5 у.д.а.)

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-9\(39\)-536-545](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-9(39)-536-545)

7. Гриняк А. Б. Правовий режим майна Національної академії наук України та Національних галузевих академій наук: зміна парадигми. Нове українське право. Вип. 3. 2025. С. 50–56. (0,4 у.д.а.).

DOI: <https://doi.org/10.51989/NUL.2025.3.6>.

8. Гусар О. А. Правовий режим наукового та науково-технічного результату та інновацій (R&I results): трансформаційні зміни в умовах євроінтеграції. Успіхи і досягнення у науці (Серія «Право», Серія «Освіта», Серія «Управління та адміністрування», Серія «Соціальні та поведінкові науки»). 2025. №10(20). С. 84-95 (0,6 у.д.а.).

URL: <https://perspectives.pp.ua/index.php/sas/article/view/30569/3053>.

9. Гуцуляк В. К. Обов'язки підрядника за договором підряду на проведення пошукових робіт: оновлення статті 890 ЦК України. Нове українське право. 2025. Вип. 4. С. 31-37. (0,4 у.д.а.).

DOI: <https://doi.org/10.51989/NUL.2025.4.3>.

10. Карнаух В. С. Щодо концептуальних аспектів об'єктивації переддоговірної відповідальності в оновленому Цивільному кодексі України. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». 2025. Випуск 90. Частина 2. С. 82-89. (0,5 у.д.а.)

DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.90.2.11>

11. Колодій А. М., Лапко А. Г., Хальота А. І. Концепція національної безпеки України: актуальність та структура. Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство». 2025. №4. Ч. 1. С. 58–64. (0,8 у.д.а.).

DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.04.1.9>

12. Колодій А. М., Лапко А. Г., Хальота А. І. Концепція національної безпеки України: сучасна теорія розуміння. Науковий вісник Ужгородського

національного університету. Серія «Право». 2025. Вип. 89. Ч. 1. С. 81–88. (0,8 у.д.а.)

DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.89.1.11>.

13. Костюченко О. Є. Правові статуси фізичних осіб – суб'єктів наукової і науково-технічної діяльності. Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія «Право». 2025. Вип. №90. Ч. 2. С. 395-406. (1,15 у.д.а.)

DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.90.2.55>

14. Кот О. О., Булат Є. А., Якубівський І. Є. Концептуальні напрями подальшого розвитку цивільного законодавства в контексті інтелектуальної власності. Нове українське право. 2025. №3. С. 79-84. (0,5 у.д.а.)

DOI: <https://doi.org/10.51989/NUL.2025.3.10>

15. Кот О. О., Гриняк А. Б. Формування нової стратегії української зовнішньої політики повоєнного періоду. Нове українське право. 2025. Вип. 2. С. 112–119. (0,4 у.д.а.)

DOI: <https://doi.org/10.51989/NUL.2025.2.14>

16. Красицька Л. В. Концептуальні аспекти прогнозування розвитку сімейного законодавства України. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». 2025. Випуск 91. Частина 1. С. 353–358. (0,4 у.д.а.)

DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.91.1.51>

17. Кузнецов В. В. Ефективність реалізації оборонної функції держави як умова забезпечення національної безпеки. Правничий часопис Донецького національного університету імені Василя Стуса. 2025. №1. С. 21–33. (0,3 у.д.а.)

DOI: <https://doi.org/10.31558/2786-5835.2025.1.3>

18. Купіна Л. Ф. Концептуальні засади розвитку законодавства у сфері соціально-демографічної безпеки України. Держава та регіони. Серія «Право». 2025. №3. С. 160-165. (0,5 у.д.а.)

DOI <https://doi.org/10.32782/1813-338X-2025.3.21>

19. Кушакова-Костицька Н. В. Науково-технічний прогрес, інформатизація та національна ідентичність: питання правової взаємодії. Наукові інновації та

передові технології. Серія «Право». 2025. №4(44). С. 1685-1695. (0,5 у.д.а.)

URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/nauka/article/view/22381/22353>

20. Кушакова-Костицька Н. В., Костицький М. В. Наукова еліта в умовах сучасного державотворення: український контекст. Наукові перспективи. Серія «Право». 2025. №5. С. 1233-1245. (0,5 у.д.а.)

URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/23228/23194>.

Збірник матеріалів наукових заходів (1):

1. Наукова концепція розвитку законодавства України як основний документ юридичного прогнозування: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 8 грудня 2025 р.). Київ: Алерта, 2025. 224 с. (13,02 у.д.а.)

Тези доповідей (28):

1. Атаманчук Н. І. Повернення науковців як стратегічний напрям розвитку науки: європейський досвід та можливості адаптації для України. Наукова концепція розвитку законодавства України як основний документ юридичного прогнозування: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 8 грудня 2025 року). Київ: Алерта. 2025. С. 122-127. (0,3 у.д.а.)

2. Атаманчук Н. І. Фінансове забезпечення наукової та науково-технічної діяльності в Республіці Польщі: досвід та можливості для України. Проблемні питання та перспективи розвитку вищої освіти та науки в Україні в умовах воєнного стану: матер. Міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів-Торунь, 27 вересня 2025 р.) / Науково-дослідний інститут публічного права. Львів-Торунь: Liha-Pres, 2025. С. 5-10. (0,3 у.д.а.)

3. Бодюл Є. М. Національне законодавство з інформаційної безпеки: актуальні проблеми та шляхи вдосконалення. Наукова концепція розвитку законодавства України як основний документ юридичного прогнозування: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 8 грудня 2025 р.). Київ: Алерта, 2025. С. 175-180. (0,2 у.д.а.)

4. Борденюк В. І. Деякі питання функціонування місцевого самоврядування в умовах воєнного стану. Правова система України: європейський вектор розвитку в умовах воєнного стану: матеріали XV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, Державний університет «Київський авіаційний інститут», 21 лютого 2025 р.). Тернопіль: Вектор, 2025. С. 163-166. (0,25 у.д.а.).

5. Борденюк В. І. Деякі підходи щодо формування наукової концепції розвитку законодавства України про наукову та науково-технічну діяльність. Наукова концепція розвитку законодавства України як основний документ юридичного прогнозування: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 8 грудня 2025 р.). Київ: Алерта, 2025. С. 128-132. (0,25 у.д.а.)

6. Боровська І. А. Концептуальні положення розвитку інституту доказів та доказування у цивільному судочинстві України. Наукова концепція розвитку законодавства України як основний документ юридичного прогнозування: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 8 грудня 2025 р.). Київ: Алерта. 2025. С. 32–37. (0,2 у.д.а.).

7. Боровська І. А. Окремі аспекти удосконалення спрощених процедур у цивільному судочинстві України. Новели цивільного процесуального законодавства: спрощені провадження: матеріали Науково-практичної конференції (м. Одеса, 05 травня 2025 р.). Одеса: Національний університет «Одеська юридична академія», 2025. С. 29–33. (0,2 у.д.а.).

8. Булат Є. А. Деякі напрями оновлення чинного законодавства у сфері інтелектуальної власності в умовах євроінтеграції. Актуальні питання приватноправового регулювання в умовах євроінтеграції: матер. III Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 127 річниці заснування Національного університету біоресурсів і природокористування України (м. Київ, 15 травня 2025 р.). Київ, 2025. С. 32-33. (0,2 у.д.а.).

9. Булат Є. А. Перспективи подальшого розвитку законодавства у сфері інтелектуальної власності з огляду на його реформування. Наукова концепція розвитку законодавства України як основний документ юридичного

прогнозування: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 8 грудня 2025 р.). Київ: Алерта, 2025. С. 38-39. (0,2 у.д.а.).

10. Великанова М. М. Ефективність чинного цивільного законодавства та напрями його оновлення. Наукова концепція розвитку законодавства України як основний документ юридичного прогнозування: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 8 грудня 2025 р.). Київ: Алерта, 2025. С. 40-46. (0,3 у.д.а.).

11. Гриняк А. Б. Концептуальні засади розвитку законодавства України про науку. Наукова концепція розвитку законодавства України як основний документ юридичного прогнозування: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 8 грудня 2025 р.). Київ: Алерта, 2025. С. 133-137. (0,3 у.д.а.).

12. Гриняк А. Б. Формування стратегії зовнішньої політики України у відносинах з найближчими сусідами – членами Європейського Союзу. Адаптація законодавства України до положень права Європейського Союзу: збірник матеріалів науково-практичної конференції (м. Київ, 10 жовтня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. С. 36-39. (0,2 у.д.а.).

13. Гусар О. А. Інструментарій державного регулювання наукового та науково-технічного результату та інновацій (R&I results). Modern science: trends, challenges, solutions. Proceedings of the 2nd International scientific and practical conference. Cognum Publishing House. Liverpool, United Kingdom. 2025. Pp. 324-330. (0,25 у.д.а.).

14. Гусар О. Євроінтеграційний вимір державної політики відкритої науки в Україні. Наукова концепція розвитку законодавства України як основний документ юридичного прогнозування: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 8 грудня 2025 р.). Київ: Алерта, 2025. С. 138-142. (0,25 у.д.а.)

15. Гуцуляк В. К. Конвалідація правочинів, вчинених з дефектом форми: оновлення Глави 16 Цивільного кодексу. Наукова концепція розвитку законодавства України як основний документ юридичного прогнозування:

збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 8 грудня 2025 р.). Київ: Алерта, 2025. С. 53-56. (0,2 у.д.а.).

16. Зуб І. В. Щодо окремих питань колективного управління у проекті книги 4 «Право інтелектуальної власності» оновленого (рекодифікованого) Цивільного кодексу України. Наукова концепція розвитку законодавства України як основний документ наукового прогнозування: збірник матеріалів всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 8 грудня 2025 р.). Київ: Алерта, 2025. С. 57-60. (0,2 у.д.а.).

17. Зуб І. В. Щодо окремих питань регулювання корпоративного договору у проекті оновленого Цивільного кодексу. Збірник наукових праць за матеріалами ХХІІІ Міжнародної науково-практичної конференції «ВАСИЛЬЄВСЬКІ ЧИТАННЯ», присвяченої світлій пам'яті Заслуженої юристки України, докторки юридичних наук, професорки Валентини Антонівни Васильєвої (3-4 жовтня 2025 року, м. Івано-Франківськ) / НДІ приватного права і підприємництва імені акад. Ф. Г. Бурчака НАПрН України; за ред. канд. юрид. наук Л. В. Сіщук. Івано-Франківськ, 2025. С. 62-65. (0,2 у.д.а.)

18. Карнаух В. С. Удосконалення норм про договори в сімейному праві України: загальні підходи та окремі напрями. Наукова концепція розвитку законодавства України як основний документ юридичного прогнозування: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 8 грудня 2025 р.). Київ: Алерта, 2025. С. 61-65. (0,2 у.д.а.).

19. Колодій А. М. Законодавство України: поняття та система. Наукова концепція розвитку законодавства України як основний документ юридичного прогнозування: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 8 грудня 2025 р.). Київ: Алерта, 2025. С. 14 -20. (0,2 у.д.а.).

20. Костицький М. В. Концептуальні засади політики держави у сфері науки: український контекст. Наукова концепція розвитку законодавства України як основний документ юридичного прогнозування: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 08 грудня 2025 р.) / Інститут правотворчості та науково-правових експертиз НАН України. Київ:

Алерта, 2025. С. 143-147. (0,2 у.д.а.).

21. Костицький М. В. Науковий потенціал України як запорука подальшого суспільного розвитку. Період трансформаційних процесів в світовій науці: задачі та виклики: збірник наукових праць з матеріалами V Міжнародної наукової конференції (м. Кропивницький, 06 червня 2025 р.) / Міжнародний центр наукових досліджень. Вінниця: UKRLOGOS Group, 2025. С. 160-162. (0,1 у.д.а.).

22. Костюченко О. Є. Соціально-побутові умови праці та відпочинку наукових працівників: удосконалення правового регулювання. Проблемні питання та перспективи розвитку вищої освіти та науки в Україні в умовах воєнного стану: Міжнародна науково-практична конференція. Науково-дослідний інститут публічного права, 27 вересня 2025 р. Львів – Торунь: Liha-Pres, 2025. С. 72-76. (0,3 у.д.а.).

23. Костюченко О. Є. Шляхи вдосконалення правового статусу фізичних осіб – суб'єктів наукової і науково-технічної діяльності. Наукова концепція розвитку законодавства України як основний документ юридичного прогнозування: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 8 грудня 2025 р.). Київ: Алерта, 2025. С. 148-153. (0,26 у.д.а.).

24. Красицька Л. В. Концептуальні підходи до регулювання аліментних зобов'язань. Наукова концепція розвитку законодавства України як основний документ юридичного прогнозування: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 8 грудня 2025 р.). Київ: Алерта, 2025. С. 71–74 (0,2 у.д.а.).

25. Красицька Л. В. Концептуальні підходи до розвитку законодавства про сім'ю. Тринадцяті юридичні диспути з актуальних проблем приватного права, присвячені пам'яті Є. В. Васьковського: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 30 травня 2025 р.) / упоряд. А.Л. Святошнюк; відп. ред. В. І. Труба; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова; економ.-прав. ф-т. Одеса: Астропринт, 2025. С. 58–62. (0,2 у.д.а.).

26. Кузнецов В. В. Європейський досвід правового регулювання державної охорони. Наукова концепція розвитку законодавства України як основний

документ юридичного спрямування: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 8 грудня 2025 р.). Київ: Алерта. С. 185–189. (0,1 у.д.а.).

27. Кузнецов В. В. Проблеми реалізації оборонної функції держави. Актуальні проблеми модернізації змісту функцій держави в умовах повоєнного розвитку України: збірник матеріалів науково-практичного круглого столу (м. Київ, 13 березня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. С. 139–144. (0,2 у.д.а.).

28. Купіна Л. Ф. Колізійні норми щодо трудових відносин: концептуальні засади розвитку законодавства. Наукова концепція розвитку законодавства України як основний документ юридичного прогнозування: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 8 грудня 2025 р.). Київ: Алерта. 2025. С. 75-81 (0,4 у.д.а.).

Опубліковано наукові праці понад виконання показників технічного завдання (46):

Проекти Наукових концепцій розвитку законодавства України (1):

1. Наукова концепція розвитку цивільного процесуального законодавства України / Інститут правотворчості та науково правових експертиз НАН України. Київ: Алерта, 2025. 92 с. (5,35 у.д.а.).

Аналітичні матеріали за результатами моніторингу законодавства України (1):

1. Аналітичні матеріали за результатами моніторингу законодавства про наукову та науково-технічну діяльність: інформаційний довідник / Інститут правотворчості та науково-правових експертиз НАН України. Київ, 2025. 214 с. (10 у.д.а.).

Статті у фахових виданнях України категорії «Б» (16):

1. Легеза Ю. О. Концепція екологічної безпеки як складової національної безпеки: нормативно-правовий та праксеологічний змісти. Правові новели. 2025. Випуск 25. С. 287-292. (0,6 у.д.а.).

DOI: <https://doi.org/10.32782/ln.2025.25.36>

2. Лічман Л. Г. Мета і доцільність заочного розгляду цивільних справ. Наукові перспективи. 2025. №11 (65). С. 1462-1472. (0,45 у.д.а.)

DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-11\(65\)-1462-1471](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-11(65)-1462-1471)

3. Мельник Я. Я. Концепція розвитку цивільного процесу в євроінтеграційних умовах. Часопис Київського університету права. 2025. №2. С. 84–91. (0,8 у.д.а.)

DOI: 10.36695/2219-5521.2.2025.12

4. Мельник Я. Я., Перевертун О. В. Методолого-правові передумови рекодифікації Цивільного процесуального кодексу України: правотворчий аспект. Нове українське право. 2025. Вип. 3. С. 28–37. (0,9 у.д.а.)

DOI: <https://doi.org/10.51989/NUL.2025.3.3>

5. Міловська Н. В., Перевертун О. В. Напрями розвитку законодавства про міжнародне приватне право в контексті оновлення Цивільного кодексу України. Нове українське право. 2025. Вип. 4. С. 77–82. (0,6 у.д.а.)

DOI: <https://doi.org/10.51989/NUL.2025.4.9>

6. Островська Б. В. Інтеграція України до європейського дослідницького простору та її повоєнна відбудова. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: «Юридичні науки». 2025. Випуск 12. №4 (48). С. 322-334. (1,2 у.д.а.)

DOI: <https://doi.org/10.23939/law2025.48.322>

7. Погрібний С. О. Основні ідеї до формування концепції розвитку цивільного процесуального законодавства України. Нове українське право. 2025. Вип. 4. С. 9–22. (0,7 у.д.а.)

DOI: <https://doi.org/10.51989/NUL.2025.4.1>

8. Простибоженко О. Правове регулювання сімейних відносин у Європейському Союзі: огляд регламентів ЄС (майнові відносини подружжя). Юридичний науковий електронний журнал. 2025. №8. С. 58-61. (0,5 д.а.)

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2025-8/10>

9. Токарчук О. В. Концептуальні засади соціально-демографічної безпеки: національний вимір». Науковий вісник УжНУ. Серія «Право». 2025. Випуск 90.

Частина 1. С. 169-174. (0,5 у.д.а.)

DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.90.1.23>

10. Томкіна О. О. Сприяння розвиткові науки в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення України як конституційний обов'язок держави. Наукові перспективи. 2025. №8(62). С. 1061-1072. (0,75 у.д.а.)

DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-8\(62\)](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-8(62))

11. Трубаков Є. О. Юридичні особи публічного права: проблеми визначення правового статусу в контексті рекодифікації цивільного законодавства України. Юридичний науковий електронний журнал. 2025. №7. С. 72-75. (0,73 у.д.а.)

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2025-7/15>

12. Циганов О. Г. Еволюція правового регулювання у сферах національної безпеки і оборони Великої Британії у період активізації реваншистсько-імперської політики Росії. Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство». 2025. №5. Ч. 3. С. 421-427 (0,7 у.д.а.)

DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.05.3.62>

13. Циганов О. Г., Хальота А. І. Удосконалення законодавства України з питань проведення перевірок діяльності органів системи МВС. Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство». 2025. №3. Ч. 2. С. 278–287. (0,9 у.д.а.)

DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.03.2.45>

14. Шакун В. І., Кузнецов В. В., Сийплові М. В. Удосконалення правового статусу Управління державної охорони України як військового формування. Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство». 2025. Випуск №5. Частина 3. С. 304–309. (0,2 у.д.а.)

URL: https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2025/10/APP_05_2025_part-3-1.pdf

15. Шевчишин О. І. Запровадження інституту астренту у вітчизняне цивільне законодавство: теоретичні та практичні аспекти. Електронне наукове фахове видання «Аналітично-порівняльне правознавство». 2025. №5. Ч.1. С. 339-347. (0,33 у.д.а.)

DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.05.1.57>

16. Якубівський І. Є. Компенсація за неправомірне використання об'єкта права інтелектуальної власності: еволюція законодавчих підходів та перспективи оновлення. *Нове українське право*. 2025. Вип. 3. С. 112-118. (0,64 у.д.а.)

DOI: <https://doi.org/10.51989/NUL.2025.3.14>

Статті у інших наукових виданнях (1):

1. Шакур В. І. Толерантне ставлення суспільства до злочинності – це, скоріше за все, прояв небезпечної хвороби. *Юридичний вісник України*. 16–30 квітня 2025 р. №8 (1542). С. 6–10. (0,2 у.д.а.)

<https://yvu.com.ua/vasyl-shakun-tolerantne-stavlennya-suspilstva-do-zlochynnosti-tse-skorishe-za-vse-proyav-jogo-nebezpechnoyi-hvoroby>.

Тези доповідей (27):

1. Кушакова-Костицька Н. В. Наукова еліта як фактор розвитку держави і суспільства в еру високих технологій. *Науковий простір: актуальні питання, досягнення та інновації: збірник наукових праць за матеріалами ІХ Міжнародної наукової конференції (м. Вінниця, 23 травня 2025 р.) / Міжнародний центр наукових досліджень*. Вінниця: UKRLOGOS Group, 2025. С. 237-240. (0,2 у.д.а.)

2. Кушакова-Костицька Н. В. Національне законодавство в сфері науки: деякі аспекти розвитку в контексті євроінтеграції. *Наукова концепція розвитку законодавства України як основний документ юридичного прогнозування: збірник матеріалів всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 08 грудня 2025 р.) / Інститут правотворчості та науково-правових експертиз НАН України*. Київ: Алерта, 2025. С. 153-157. (0,2 у.д.а.)

3. Кушакова-Костицька Н. В. Підвищення ефективності інформаційного забезпечення наукової діяльності як запорука її подальшого розвитку в Україні: правові аспекти. *Бібліотека. Наука. Комунікація. Пріоритети сьогодення та перспективи: матеріали Міжнародної наукової конференції (м. Київ, 1–3 жовтня 2025 р.): у 2 т. / НАН України, Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, Асоціація бібліотек України; відп. ред. О. М. Василенко*. Київ, 2025. Т. 1. С. 225-228. (0,2 у.д.а.)

4. Лапко А. Г. Національна безпека та оборона України: розуміння та реалізація. Наукова концепція розвитку законодавства України як основний документ юридичного прогнозування: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 8 грудня 2025 р.). Київ: Алерта, 2025. С. 190–195. (0,3 у.д.а.)

5. Легеза Ю. О. Нормативно-правове забезпечення здійснення екологічного страхування як наряду гарантування екологічної безпеки. Наукова концепція розвитку законодавства як основний документ юридичного прогнозування: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (8 грудня 2025 року). Київ: Алерта, 2025. С. 196-201 (0,3 у.д.а.).

6. Лічман Л. Г. Заходи процесуального примусу у цивільному процесі України. Наукова концепція розвитку законодавства України як основний документ наукового прогнозування: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 8 грудня 2025 р.). Київ: Алерта, 2025. С. 85-90. (0,25 у.д.а.)

7. Мельник Я. Я. Трансформація моделі інститутів судового контролю та ексекватури в контексті цивільної процесуальної безпеки. Science and Technology: Theory, Practice and Progress: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Краків, Польща, 3-5 вересня 2025 р.). Краків, 2025. С. 101–105. (0,3 у.д.а.).

8. Мельник Я. Я. Антогоністичний погляд на систему цивільного процесу у репродукції його джерел. Наукова концепція розвитку законодавства України як основний документ юридичного прогнозування: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 8 грудня 2025 р.). Київ: Алерта, 2025. С. 91–94. (0,3 у.д.а.).

9. Міловська Н. В., Перевертун О. В. Окремі аспекти забезпечення ефективності правового регулювання приватноправових відносин з іноземним елементом. Наукова концепція розвитку законодавства України як основний документ юридичного прогнозування: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 08 грудня 2025 р.). Київ: Алерта, 2025.

С. 95–100. (0,3 у.д.а.).

10. Носік В. В. Земельно-правовий статус суб'єктів наукової і науково-технічної діяльності. Наукова концепція розвитку законодавства України як основний документ юридичного прогнозування: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 8 грудня 2025 р.). Київ: Алерта, 2025. С. 158-162. (0,2 у.д.а.).

11. Островська Б. В. Пріоритети європейського дослідницького простору в контексті відновлення України. Наукова концепція розвитку законодавства України як основний документ юридичного прогнозування: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 8 грудня 2025 р.). Київ: Алерта, 2025. С. 162-167. (0,24 у.д.а.).

12. Погрібний С. О. До питання про формування концепції розвитку українського законодавства. Наукова концепція розвитку законодавства України як основний документ юридичного прогнозування: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 8 грудня 2025 р.). Київ: Алерта, 2025. С. 20–26. (0,2 у.д.а.).

13. Простибоженко О. С. Принцип «єдності застосовуваного права» в європейському приватному праві та перспективи його імплементації в національне законодавство. Наукова концепція розвитку законодавства України як основний документ юридичного прогнозування: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 08 грудня 2025 р.). Київ: Алерта, 2025. С. 105-110. (0,2 у.д.а.).

14. Токарчук О. В. Людський капітал як ключовий чинник конкурентоспроможності та національної безпеки України в умовах повоєнного відновлення. Дев'ятнадцяті юридичні читання. Наука і освіта в Україні: актуальні проблеми розвитку: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 29-30 квітня 2025 року). Київ: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2025. С. 112-115. (0,5 у.д.а.)

15. Токарчук О. В. Розвиток законодавства в сфері етнокультурної політики України як складової соціальної безпеки. Наукова концепція розвитку

законодавства України як основний документ юридичного прогнозування: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 8 грудня 2025 р.). Київ: Алерта, 2025. С. 201-205 (0,4 у.д.а.).

16. Томкіна О. О. Державне регулювання у сфері науки, технологій та інновацій: системний підхід. Наукова концепція розвитку законодавства України як основний документ юридичного прогнозування: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 08 грудня 2025 р.). Київ: Алерта, 2025. С. 167-170. (0,125 у.д.а.).

17. Томкіна О. О. Українська наука і держава в умовах воєнного стану: конституційні «точки опори». Конституція в умовах війни та повоєнного відновлення: сучасні виклики і правові рішення: збірник матеріалів міжнародної конференції з нагоди відзначення 29-ї річниці ухвалення Конституції України (м. Київ, 27 червня 2025 р.). Київ: ВАІТЕ, 2025. С. 147-151. (0,3 у.д.а.)

18. Трубаков Є. О. Деякі питання зняття корпоративної вуалі відповідно до проекту Книги першої оновленого Цивільного кодексу України. Наукова концепція розвитку законодавства України як основний документ юридичного прогнозування: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 8 грудня 2025 р.). Київ: Алерта, 2025. С. 110-117. (0,35 у.д.а.)

19. Хальота А. І. Міжнародно-правові стандарти демократичного цивільного контролю за сектором безпеки та оборони. Наукова концепція розвитку законодавства України як основний документ юридичного прогнозування: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 8 грудня 2025 р.). Київ: Алерта, 2025. С. 209–215. (0,3 у.д.а.)

20. Хальота А. І. Удосконалення законодавства України щодо демократичного цивільного контролю за сектором безпеки і оборони. Глобальні виклики та інновації: шляхи розвитку сучасної науки: збірник наукових праць з матеріалами IV Міжнародної наукової конференції, м. Львів, 11 липня 2025 року / Міжнародний центр наукових досліджень. Вінниця: ТОВ «УКРЛОГОС Груп», 2025. С. 102–106. (0,2 у.д.а.)

21. Циганов О. Г. Зарубіжний досвід розроблення моделей правового регулювання у сферах національної безпеки і оборони та його актуальність для України. Наукова концепція розвитку законодавства України як основний документ юридичного прогнозування: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 08 грудня 2025 р.). Київ: Алерта, 2025. С. 206-208. (0,2 у.д.а.).

22. Циганов О. Г. Наукова концепція розвитку законодавства України у сфері національної безпеки і оборони: актуальність та мета розроблення. Академічна доброчесність в епоху штучного інтелекту: матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації (м. Львів, 4 серпня – 14 вересня 2025 року.). Львів – Торунь: Liha-Pres, 2025. С. 130-131. (0,1 у.д.а.)

23. Циганов О. Г. Юридичне прогнозування розвитку безпекового законодавства України в умовах трансформації національного конституціоналізму. Сучасний український конституціоналізм і муніципалізм та їх трансформація в контексті європейської та євроатлантичної інтеграції України: матеріали науково-практичного круглого столу (м. Київ, 26 червня 2025 р.). Київ: Національна академія внутрішніх справ, 2025. С. 173-175. (0,2 у.д.а.)

24. Шакун В. І. Теоретичні засади реформування системи державної охорони. Наукова концепція розвитку законодавства України як основний документ юридичного спрямування: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 8 грудня 2025 р.). Київ: Алерта. С. 216–223. (0,3 у.д.а.).

25. Шевчишин О. І. Забезпечення участі громадянського суспільства в процесі підготовки актів цивільного законодавства за новим законодавством України. Science, technology and art in global context: proceedings of the International scientific and practical conference (August 4-6, 2025). Dresden, Germany: naukainfo.com, 2025. Pp. 36-41. (0,21 у.д.а.)

26. Шевчишин О. І. Розвиток законодавства України у сфері науки та освіти:

сучасний стан і тенденції гармонізації (у контексті Звіту Європейської Комісії від 04 листопада 2025 року). Наукова концепція розвитку законодавства України як основний документ юридичного прогнозування: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 8 грудня 2025 р.). Київ: Алерта, 2025. С.170-174. (0,21 у.д.а.).

27. Якубівський І. Є. Об'єкти, згенеровані штучним інтелектом: сучасний стан та перспективи удосконалення законодавчого регулювання в Україні. Наукова концепція розвитку законодавства України як основний документ юридичного прогнозування: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 8 грудня 2025 р.). Київ: Алерта, 2025. С. 117-121. (0,26 у.д.а.).

Організовано та проведено:

1. Всеукраїнська науково-практична конференція «Наукова концепція розвитку законодавства України як основний документ юридичного прогнозування», 8 грудня 2025 року, м. Київ, Інститут правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії наук України спільно з Науково-консультативною радою при Голові Верховної Ради України.

за темою НДР «Концептуальні засади розвитку галузевого законодавства як складова юридичного прогнозування»:

Метою дослідження є науково-експертне забезпечення діяльності органів державної влади в післявоєнний період та на євроінтеграційному шляху на основі юридичного прогнозування та підвищення якості нормативно-правових актів, їхньої змістової обґрунтованості.

Загальний план дослідження:

проведення незалежних, системних, науково обґрунтованих, правових експертиз законів та інших нормативно-правових актів суб'єктів правотворчості на предмет ступеня врахування стану нормативного регулювання цієї або аналогічної сфери суспільних відносин;

підготовка експертних висновків щодо системно-юридичної оцінки, у тому числі встановлення всіх змістовних зв'язків положень проєкту нормативно-правового акта з нормами, що містяться в інших нормативно-правових актах;

моніторинг ефективності чинного законодавства України;

участь у підготовці пропозицій, зауважень та рекомендацій у процесі доопрацювання нормативно-правових актів;

розробка концепцій розвитку законодавства України;

надання рекомендацій з удосконалення правового забезпечення діяльності органів законодавчої, виконавчої та судової влади;

забезпечення юридичного прогнозування реалізації прийнятих органами державної влади нормативно-правових актів.

Наукові результати:

Визначення основних напрямів розвитку галузевого законодавства як складової юридичного прогнозування сприяє визначенню перспективного правового регулювання суспільних відносин, підвищення ефективності планування правотворчої діяльності, уніфікації та систематизації законодавства України.

На сьогодні в Україні триває офіційний скринінг відповідності українського законодавства праву ЄС. Тому в процесі юридичного прогнозування розвитку галузевого законодавства України мають бути враховані євроінтеграційні процеси України, зважаючи, що 23 червня 2022 р. Європейська рада офіційно надала Україні статус кандидата на вступ до ЄС.

Розробка прикладної теми «Концептуальні засади розвитку галузевого законодавства як складова юридичного прогнозування» здійснюється на виконання положень ч. 2 ст. 22 Закону України «Про правотворчу діяльність», згідно з якою документи юридичного прогнозування можуть розроблятися суб'єктами правотворчої діяльності на підставі рекомендацій суб'єктів наукової, науково-технічної діяльності, суб'єктів забезпечення правотворчої діяльності.

З цією метою було *критично опрацьовано*:

нормативно-правові акти щодо визначення перспективного правового регулювання суспільних відносин, підвищення ефективності планування правотворчої діяльності, уніфікації та систематизації законодавства України;

доктрину приватного та публічного права щодо визначення напрямів правового регулювання суспільних відносин в умовах воєнного стану в Україні та повоєнного відновлення України.

Опрацювання нормативної бази та доктрини приватного права та публічного права надало можливість:

Визначити:

поняття та зміст юридичного прогнозування розвитку національного законодавства;

зміст механізму взаємодії стабільності і динаміки закону про кримінальну відповідальність;

сутність грейдингової системи оплати праці;

сутність повноважень голови суду, зокрема голови Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду, на зборах суддів;

правову сутність заяви судді про самовідвід у цивільному судочинстві;

напрями вдосконалення правового регулювання сімейних відносин з метою усунення прогалин в сімейному праві.

Встановити, що:

європейський досвід демонструє різноманітність моделей цивільно-правового регулювання відносин за участю юридичних осіб, але зі спільною тенденцією – надання пріоритету Цивільному кодексу або єдиному акту приватного права;

необхідна кореляція між змістом конституційного права і свободи, що може підлягати обмеженню в умовах воєнного стану, та змістом заходу правового режиму воєнного стану;

розвиток законодавства у сфері національної безпеки, в тому числі внутрішньої безпеки, має базуватися на аналізі та науковому передбаченні майбутніх станів і тенденцій розвитку соціальних чи природних явищ та

процесів у вказаній сфері з урахуванням дестабілізуючих впливів, сучасних викликів і масштабних трансформацій суспільних відносин, швидких і непередбачуваних змін безпекового середовища;

необхідно оновити зміст соціальної функції держави з акцентом на соціальну та професійну адаптацію ветеранів війни;

Кодекс суддівської етики як акт судової влади має субсидіарно застосовуватися при вирішенні питань про притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності за допущення суддею поведінки, що порочить звання судді або підриває авторитет правосуддя.

Доведено, що:

юридичне прогнозування розвитку галузевого законодавства України – це діяльність з визначення перспективного правового регулювання суспільних відносин, підвищення ефективності планування правотворчої діяльності, уніфікації та систематизації законодавства України;

зміст юридичного прогнозування розвитку галузевого законодавства України становлять чинники, які обумовлюють розвиток законодавства; визначення мети та завдань такого прогнозування; заходи, які необхідно провести, для досягнення визначених мети та завдань юридичного прогнозування розвитку галузевого законодавства України, у тому числі й прийняття нормативно-правових актів;

концепція розвитку законодавства у сфері внутрішньої безпеки дозволяє на законодавчому рівні реалізовувати, розвивати і конкретизувати основні напрями державної політики у зазначеній сфері. Крім того, зазначена концепція виконує інструментальну функцію – з її допомогою формується ієрархічна система нормативно-правових актів, що регулюють суспільні відносини у сфері внутрішньої безпеки;

досягнення якісно нового рівня правового забезпечення суб'єктів забезпечення внутрішньої безпеки можливе на основі планомірного наукового підходу до процедури його вдосконалення, заснованого на принципах наступності й перспективного бачення розвитку нормативної бази у цій сфері;

в контексті правотворчості велике значення має її концептуальна основа, яку значною мірою визначає державна політика у сфері забезпечення внутрішньої безпеки. При цьому однією із функціональних складових державної політики у сфері забезпечення внутрішньої безпеки є прогнозування перспективного розвитку правового регулювання суспільних відносин у зазначеній сфері;

наявність перешкод для кваліфікації обов'язку добросовісного ведення переговорів як обов'язку у зобов'язанні та визнання в українському приватному праві зобов'язальної природи базового переддоговірного правовідношення за результатами аналізу правил Проєкту європейського приватного права (DCFR);

недоцільність заперечення в українському приватному праві правового значення конструкції переддоговірних відносин, у механізмі виникнення яких наявне волевиявлення суб'єктів, та для яких є характерною індивідуалізація соціального зв'язку (у разі законодавчого підпорядкування поведінки учасників переговорів нормативному стандарту добросовісності);

положення законопроєкту «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення умов ведення господарської діяльності» (реєстр. №13325 від 30.05.2025) не сприятимуть збереженню та відтворенню водних ресурсів, які є національним надбанням Українського народу, забезпеченню санітарно-епідемічного благополуччя населення, особливо на територіях, які є граничними з територіями, що зазнали радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи. Скасування дозвільного порядку в сфері проведення робіт (крім експлуатаційного днопоглиблення) на землях водного фонду (крім проведення робіт на землях водного фонду у межах прибережних захисних смуг уздовж морів, морських заток і лиманів, у внутрішніх морських водах, лиманах і територіальному морі) та скасування дозволів на спеціальне водокористування водних об'єктів у зоні відчуження та зоні безумовного (обов'язкового) відселення території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи, може створити передумови для порушення прав, законних інтересів суспільства, територіальних громад та громадян, життя громадян, охорони навколишнього природного середовища;

положення законопроекту «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення умов ведення господарської діяльності» (реєстр. №13325 від 30.05.2025) мають бути узгоджені з ч. 1 ст. 13 Конституції України, згідно з якою земля, її надра, атмосферне повітря, водні та інші природні ресурси, які знаходяться в межах території України, природні ресурси її континентального шельфу, виключної (морської) економічної зони є об'єктами права власності Українського народу. Від імені Українського народу права власника здійснюють органи державної влади та органи місцевого самоврядування в межах, визначених цією Конституцією. Крім того, усі води (водні об'єкти) на території України є національним надбанням Українського народу, однією з природних основ його економічного розвитку і соціального добробуту, тому виключення положень з Водного кодексу України про одну із підстав для припинення права спеціального водокористування не забезпечуватиме збереження національного надбання Українського народу;

положення законопроекту «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення умов ведення господарської діяльності» (реєстр. №13325 від 30.05.2025) щодо виключення з Основ законодавства України про охорону здоров'я положень щодо того, що «особи, які не мають спеціальної медичної освіти, зареєстровані в установленому законом порядку як фізичні особи – підприємці та отримали спеціальний дозвіл на зайняття народною медициною (цілительством), виданий центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, мають право на зайняття народною медициною (цілительством)» може призвести до погіршення здоров'я населення, особливо в умовах воєнного стану в Україні, оскільки заняття лікувальною діяльністю без спеціального дозволу особою, яка не має належної медичної освіти, може спричинити тяжкі наслідки для здоров'я населення України. Держава, забезпечуючи сприятливий інвестиційний клімат та зменшення втручання держави в господарську діяльність підприємців, при цьому має виконувати й свій головний обов'язок із забезпечення прав людини, зокрема права на охорону здоров'я. Держава має виходити не тільки з принципу

економічної доцільності, а й забезпечити неможливість «безконтрольного цілительства», бо таке «цілительство» створює ризики та загрози для здоров'я населення України;

застосування аналогії судом обумовлюється легально закріпленою заборонаю відмови у розгляді справи «з мотивів відсутності, неповноти, нечіткості, суперечливості законодавства, що регулює спірні відносини» та реалізацією принципу верховенства права. Застосування судом аналогії закону можливе у випадку існування подібності між фактичним змістом спірних правовідносин, не врегульованих законом, та юридичним змістом правовідносин, врегульованих законом. Аналогія права виходить із більш високого рівня абстрагування порівняно з аналогією закону;

із системного аналізу сімейного законодавства та іншого галузевого законодавства України, у норми якого втілений принцип забезпечення найкращих інтересів дитини, констатована відсутність законодавчої дефініції категорії «найкращі інтереси дитини» та визначення її змісту, що обумовило необхідність виокремлення критеріїв, які підлягають урахуванню при визначенні та оцінці найкращих інтересів дитини. У цьому контексті проаналізовано висновки Верховного Суду щодо розуміння відповідної категорії та базових елементів, що впливають на визначення та оцінку найкращих інтересів дитини.

при визначенні правового режиму майна, набутого одним із подружжя під час шлюбу внаслідок приватизації державного житлового фонду, та земельних ділянок, набутих внаслідок безоплатної передачі їх одному з подружжя із земель державної або комунальної власності, у тому числі приватизації, доцільно враховувати положення щодо дії сімейного законодавства у часі;

існують прогалини в правовому регулюванні відносин щодо: а) визначення походження дитини, яка народжена сурогатною матір'ю, коли замовником був одинокий чоловік; б) встановлення обов'язку батьків, позбавлених батьківських прав, утримувати як повнолітніх непрацездатних дітей, які потребують матеріальної допомоги, якщо батьки можуть таку матеріальну допомогу надавати, так і повнолітніх дітей, які продовжують навчання і у зв'язку з цим

потребують матеріальної допомоги, до досягнення ними двадцяти трьох років за умови, що батьки можуть надавати матеріальну допомогу; в) можливості зміни розміру аліментів, що були стягнуті з повнолітніх дітей на утримання їх непрацевдатних батьків, які потребують матеріальної допомоги, у разі зміни матеріального або сімейного стану платника або одержувача аліментів, погіршення або поліпшення здоров'я когось із них;

повноваження голови суду, у тому числі й голови Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду, мають представницький та управлінський характер. Голова суду скликає збори суддів касаційного суду, вносить на розгляд зборів питання та головує на їх засіданнях, але при цьому самі судді на вимогу не менше третини загальної кількості суддів цього суду мають право також скликати збори суддів, що унеможливує зловживання головою суду своїми адміністративними повноваженнями. Дотримання суддями правил своєї професійної поведінки, зокрема, питань етики, добросовісне виконання ними своїх професійних обов'язків унеможливує допуск проявів фаворитизму або дійсної чи видимої упередженості з боку голови суду. Поведінка голови суду під час проведення зборів суддів, зокрема в адміністративних судах, не зможе вплинути на дотримання засад суддівського самоврядування при вирішенні питань, які належать до компетенції зборів суддів, зважаючи на існування в Україні ефективних правових механізмів забезпечення незалежності суддів і створення системи організаційних «противаг» задля унеможливлення зловживання головою суду своїми адміністративними повноваженнями;

голова суду як суддя має право пропонувати зборам суддів кандидатури з числа суддів для їх обрання на адміністративні посади, до складу судових палат, Великої Палати Верховного Суду, а також їх характеризувати. Голова суду як голова зборів суддів не має права агітувати за конкретних кандидатів;

висновок експерта як засіб доказування має вагоме значення для формування стандарту доказування у цивільному судочинстві, оскільки є обов'язковим (допустимим) доказом у окремих категоріях справ, зокрема у

справах про обмеження цивільної дієздатності фізичної особи, визнання фізичної особи недієздатною та поновлення цивільної дієздатності фізичної особи;

аналіз ч. 7 ст. 294 ЦПК України дає підстави стверджувати про існування певних обмежень щодо реалізації принципу відшкодування судових витрат сторони, на користь якої ухвалене судове рішення (п. 12 ч. 3 ст. 2 ЦПК України), оскільки згідно з диспозицією цієї статті у справах окремого провадження «при ухваленні судом рішення судові витрати не відшкодовуються, якщо інше не встановлено законом»;

правову сутність заяви судді про самовідвід у цивільному судочинстві можна визначити як право судді, що здійснюється з метою реалізації принципу верховенства права із урахуванням особистих переконань судді, що дають змогу встановити його особисту упередженість у результаті розгляду справи (суб'єктивний критерій), а також переконливих фактів, які викликають сумніви щодо безсторонності судді, які є об'єктивно існуючими та обґрунтованими (об'єктивний критерій), та як обов'язок у випадках, чітко визначених у процесуальному законодавстві України (п. 1–4 ч. 1, ч. 2, 3 ст. 36, ст. 37 ЦПК України), що не потребують додаткового обґрунтування шляхом встановлення інших обставин, які викликають сумнів у неупередженості або об'єктивності судді;

диференціація позовного провадження на загальну та спрощену процесуальну форму впроваджена на рівні судів першої інстанції та визначається такими чинниками як-от: зменшення строків розгляду справи у суді першої інстанції, окремих його стадій та процесуальних дій суду і учасників судового процесу; запровадження письмового провадження, без повідомлення сторін за наявними у справі матеріалами за відсутності клопотання будь-якої зі сторін про інше (ч. 5, 6 ст. 279 ЦПК України); розширення дискреційних повноважень суду, у тому числі щодо вирішення питання про розгляд справи в порядку спрощеного позовного провадження (ст. 277 ЦПК України); розширення суб'єктного складу представників, а саме включенням до їх кола осіб, які досягли вісімнадцяти

років, мають цивільну процесуальну дієздатність, за винятком осіб, визначених у ст. 61 ЦПК України (ч. 2 ст. 60 ЦПК України);

у контексті здійснення права на суд, гарантованого частинами першою і другою статті 55 Конституції України, окремої уваги заслуговують проблемні аспекти тлумачення п. 1 ч. 1 ст. 424 ЦПК України щодо права звернення до суду правонаступника *causa mortis*, який не змінений процесуально у судовому провадженні, із заявою про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами, оскільки відповідно до указаних положень заяву про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами може бути подано з підстави, визначеної п. 1 ч. 2 ст. 423 цього Кодексу, – учасниками справи протягом тридцяти днів з дня, коли особа дізналася або могла дізнатися про існування обставин, що стали підставою для перегляду судового рішення. А саме, чи має право правонаступник у матеріальних правовідносинах, який не був замінений у судовому процесі, тобто не набув процесуального статусу сторони чи третьої особи (учасника справи), подавати до суду заяву про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами;

аналіз ч. 7 ст. 294 ЦПК України, дає підстави стверджувати про існування певних обмежень щодо реалізації принципу відшкодування судових витрат сторони, на користь якої ухвалене судове рішення (п. 12 ч. 3 ст. 2 ЦПК України), оскільки згідно з диспозицією цієї статті у справах окремого провадження «при ухваленні судом рішення судові витрати не відшкодовуються, якщо інше не встановлено законом»;

у контексті адаптації цивільного процесуального законодавства України до положень права ЄС, особливої уваги заслуговує переосмислення ролі і функцій суду у цивільному судочинстві та легальне закріплення принципу судового керівництва (*case management*), реалізація якого пов'язується, насамперед, із ефективністю правосуддя;

реформа цивільного процесуального законодавства України, що здійснюється у межах адаптації законодавства України до положень права ЄС, не призвела до суттєвих змін моделі суду присяжних у порівнянні з іншими

цивільними процесуальними інститутами, які були модернізовані у результаті прийняття Закону України «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів» від 03 жовтня 2017 р. №2147-VIII. Існування низки нормативно неурегульованих питань як організаційного так і процедурного характеру створюють необхідність як удосконалення процесуальної форми цивільного судочинства у справах, які розглядаються у складі судді і двох присяжних, так і переосмислення ролі присяжних у цивільному судочинстві України;

одним із механізмів реалізації принципу неупередженості суду у цивільному судочинстві є відвід (самовідвід) судді. Указаний принцип втілений у положення статей 36–37, 39–41 ЦПК України, якими визначається підстави відводу (самовідводу) судді та процесуальний порядок заяви про відвід (самовідвід) судді. Водночас у судовій практиці існують непоодинокі випадки щодо визначення критеріїв неупередженості (безсторонності) судді у площині застосування положень п. 1 ч. 2 ст. 36 ЦПК України, як підстави для обов'язку судді заявити самовідвід (згідно з ч. 2 ст. 39 ЦПК України), у випадку розгляду таким суддею справи, у якій однією із сторін є суд, в якому призначений на посаду судді його близький родич або член сім'ї;

арешт майна (коштів) боржника як захід забезпечення реального виконання судового рішення пов'язаний з реалізацією принципу обов'язковості судового рішення та досягнення мети цивільного судочинства, визначеної у ч. 1 ст. 2 ЦПК України, а саме – ефективного захисту порушених, невизнаних або оспорюваних прав, свобод чи інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб, інтересів держави. У свою чергу зняття арешту з майна (коштів) боржника є можливим у разі досягнення такої мети на стадії виконавчого провадження – виконання боржником рішення суду, сплати виконавчого збору та інших витрат виконавчого провадження, а також на інших підставах, визначених Законом України «Про виконавче провадження, з якими пов'язується завершення відповідної стадії цивільного судочинства»;

доцільно здійснювати конвергенцію інститутів цивільного процесуального законодавства України та країн ЄС за такими основними напрямками: 1) справедливий та ефективний результат – загальні зобов'язання щодо ефективного судового захисту, забезпечення реалізації окремих принципів цивільного судочинства, зокрема принципу безпосередності судового розгляду (усні слухання), вжиття тимчасових та забезпечувальних заходів (тимчасових заходів для збереження фактичної або правової ситуації, для виконання рішення суду по суті справи як до початку розгляду справи, так і на будь-якому етапі під час такого розгляду); 2) продуктивність судового розгляду – забезпечення процесуальної продуктивності, вмотивованості судових рішень, реалізація принципу судового керівництва (управління провадженням), забезпечення наявності ефективних засобів подання, отримання та збереження доказів, беручи до уваги право на захист та потребу захисту конфіденційної інформації, створення умов для призначення судової експертизи судом для проведення дослідження за межами юрисдикції суду без подання попереднього запиту до цього органу в іншій державі-члені; 3) доступність правосуддя – створення умов для примирення сторін шляхом посередництва суду та застосування примирних процедур сторонами з урахуванням усіх обставин справи на будь-якому етапі розгляду справи, забезпечення пропорційності судових витрат, зменшення дорожнечі судового процесу, пропорційне відшкодування судових витрат сторони за принципом «платить той, хто програв», забезпечення надання сторонам правничої допомоги; 4) справедливість процесу – застосування тільки тих способів вручення документів, які гарантують наявність підтвердження такого вручення, забезпечення доступу до інформації про судовий розгляд, прозорості та доступності такої інформації, публічності судового розгляду, незалежності та неупередженості суду, підвищення рівня суддівської підготовки;

в Україні утворилась система трудового законодавства (її законодавчий елемент), яка складається з відповідних норм Конституції України, КЗпП і декількох законів з окремих інститутів трудового права (причому не всіх, наприклад, інститути трудового договору і робочого часу продовжують

регулюватися у межах КЗпП без прийняття окремих законів). Разом з тим частина норм, які регулюють окремі аспекти трудових відносин, входять до складу інших законів комплексного характеру, таких як закони України «Про зайнятість населення» від 01.03.1991, «Про державну службу» від 16.12.1993, «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» від 15.09.1999, «Про соціальний діалог в Україні» від 23.12.2010, «Про організації роботодавців» від 22.06.2012 та деякі інші;

у незалежній Україні нове трудове законодавство формується не шляхом його нової кодифікації, а шляхом прийняття законів з окремих інститутів трудового права з частковим внесенням відповідних змін до КЗпП України для його узгодження з зазначеними законами, внаслідок чого на даний час трудове законодавством перебуває в стані часткової кодифікації;

до законодавчої бази регулювання колективних трудових відносин в Україні входять: 1) Закон України «Про соціальний діалог в Україні»; 2) Закони України «Про колективні договори і угоди» та «Про колективні договори та угоди», а також гл. 2 «Колективний договір» КЗпП; 3) Закон України «Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)»; 4) Закони України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» та «Про організації роботодавців»; 5) відповідні конвенції та рекомендації МОП та інші відповідні міжнародно-правові договори; 6) окремі положення інших законодавчих актів;

питання дослідження співвідношення трудового і цивільного права актуалізувалось в умовах рекодифікації ЦК України та кодифікації (рекодифікації) трудового законодавства;

в сучасній правозастосовній діяльності поєднання державного і договірною регулювання оплати праці, зокрема із застосуванням грейдингової системи оплати праці реалізується відповідно до трудової правосуб'єктності роботодавця, що деталізується в установчих документах юридичної особи. Роботодавець має право на запровадження різних систем оплати праці, за умови дотримання законодавчо визначених процедур колективно-договірною регулювання оплати праці;

практична реалізація договірного регулювання оплати праці, зокрема впровадження різних систем оплати праці на державних підприємствах, обов'язково здійснюється за участі представницького органу трудового колективу;

рейтингова система оплати праці за своєю сутністю: 1) відповідає державним соціальним гарантіям, закріпленим Конституцією України, нормами КЗпП і Закону «Про оплату праці» щодо мінімальної заробітної плати та міжнародним зобов'язанням України визначеним у Конвенції №131 МОП; 2) спирається на свободу вибору форм і систем оплати праці та колективно-договірне регулювання оплати праці згідно з приписами КЗпП, законів України «Про соціальний діалог», «Про колективні договори і угоди», «Про оплату праці»; 3) реалізує на практиці поєднання державного та договірного регулювання оплати праці, що закріплене у КЗпП та Законі України «Про оплату праці»; 4) упорядковується через локальне регулювання, що забезпечує врахування особливостей організації праці на даному підприємстві; 5) повинна послідовно регламентуватися локальними актами роботодавця та колективним договором, зокрема і щодо періодичного перегляду вилок рейдів;

механізм взаємодії стабільності і динаміки закону про кримінальну відповідальність має такий зміст: стабільне, але не динамічне кримінальне законодавство втрачає здатність адаптуватися до актуальних умов життєдіяльності суспільства; необґрунтований динамізм закону про кримінальну відповідальність робить законодавство нестабільним, не прогнозованим і негативно впливає на правозастосування. Також встановлено, що законодавство України не визначає порядок направлення проектів законів до Національної академії наук України для проведення юридичної (правової) експертизи, згідно ч. 3 ст. 44 Закону України «Про правотворчу діяльність» від 24 серпня 2023 р. Запропоновано такий механізм перевірки законопроектів передбачити у Законі України «Про Регламент Верховної Ради України» від 10 лютого 2010 р.;

суддя як носій судової влади повинен бути прикладом неухильного дотримання принципу верховенства права і вимог закону, присяги судді. Суддя

має усвідомлювати постійну увагу суспільства та демонструвати високі стандарти моральної поведінки з метою зміцнення довіри до судової влади та утвердження авторитету правосуддя;

судова етика та суддівська етика є взаємопов'язаними та взаємозумовленими поняттями, судова етика є більш широким поняттям у порівнянні з суддівською етикою, оскільки певних етичних правил мають дотримуватися всі учасники судового процесу, а суддівська етика вимагає певної поведінки від судді як носія судової влади.

Обґрунтовано, що:

розвиток законодавства у сфері національної безпеки, в тому числі внутрішньої безпеки, має базуватися на аналізі та науковому передбаченні майбутніх станів і тенденцій розвитку соціальних чи природних явищ та процесів у вказаній сфері з урахуванням дестабілізуючих впливів, сучасних викликів і масштабних трансформацій суспільних відносин, швидких і непередбачуваних змін безпекового середовища. За цих обставин інструментом забезпечення ефективного розвитку законодавства у сфері внутрішньої безпеки є впровадження системного юридичного прогнозування з урахуванням реалізації концепту стійкості;

ефективною відповіддю на сучасні виклики й трансформаційні зміни безпекового середовища може стати зміцнення національної стійкості. Оскільки формування й реалізація комплексної державної політики щодо забезпечення національної безпеки і стійкості дає можливість, з одного боку, надати безпековій політиці держави більшу гнучкість, адаптивність щодо швидких змін безпекового середовища, а з іншого – забезпечити належну готовність держави та суспільства до реагування на загрози широкого спектра, у тому числі гібридні;

наявність кореляції між змістом конституційного права і свободи, що може підлягати обмеженню, та змістом заходу правового режиму воєнного стану. Така кореляція відображає як пріоритет безпекових завдань держави в рамках функції забезпечення національної безпеки, яка набуває визначального значення серед інших функцій, так і пріоритет публічного інтересу в рамках правоохоронної

функції держави в умовах воєнного стану. Особливим випадком кореляції можна вважати зв'язок між змістом права, передбаченого статтею 38 Конституції України, та заборонаю проведення виборів Президента України, а також виборів до Верховної Ради України, Верховної Ради Автономної Республіки Крим і органів місцевого самоврядування, всеукраїнських та місцевих референдумів як гарантією законності в умовах воєнного стану, передбаченою ст. 19 Закону України «Про правовий режим воєнного стану». Така кореляція відображає зміни в змісті внутрішньої політичної функції держави;

під національною безпекою України слід розуміти механізм забезпечення державних і суспільних гарантій стабільного розвитку української нації (як трихотомії особи, суспільства і держави), захисту її базових цінностей та інтересів, джерел духовного і матеріального добробуту від зовнішніх й внутрішніх ризиків та загроз у всіх сферах життєдіяльності;

головною кваліфікуючою ознакою внутрішньої безпеки як виду національної безпеки є внутрішній характер походження (локалізації) джерела загроз. За цих умов право на безпеку особистості слід розглядати як основу внутрішньої безпеки, а також як основне базисне конституційне право людини і громадянина, оскільки реалізація цього права слугує умовою реалізації всіх інших її прав, свобод і законних інтересів незалежно від природи і місця кожного з них у правовій системі захисту особистості;

частиною внутрішньої безпеки виступають громадський порядок і громадська безпека. Змістом громадського порядку є такі системи суспільних відносин, що забезпечують життя, здоров'я, честь і гідність громадян, збереження власності, а також нормальну діяльність підприємств, установ, організацій, посадових осіб і громадян. Водночас громадську безпеку слід розглядати як систему суспільних відносин, які утворюються відповідно до правових, технічних, екологічних, будівельних та інших норм при використанні об'єктів та предметів, що становлять підвищену небезпеку для людей та суспільства в цілому, або при настанні особливих умов у зв'язку зі стихійними лихами або іншими надзвичайними обставинами природного, соціального або техногенного характеру;

поняття «внутрішня безпека», «громадський порядок» і «громадська безпека» у свідомості пересічного громадянина до останнього часу асоціювалися, насамперед, із діяльністю органів внутрішніх справ й, відповідно, головного державного органу у сфері внутрішніх справ – Міністерства внутрішніх справ України. Адже саме органи системи МВС здійснюють безпосереднє публічне адміністрування, в тому числі й у найважливішій частині сфери внутрішніх справ – у сфері забезпечення громадської безпеки і порядку;

правове регулювання діяльності суб'єктів внутрішньої безпеки здійснюється за допомогою спеціально створеного державного механізму, який базується на Конституції України, й елементом якого є чинні норми права, що закріплені в базовому законі про національну безпеку, законодавчих актах, які стосуються різновидів внутрішньої безпеки, нормативно-правових актах, котрі формують стратегію державної політики щодо забезпечення внутрішньої безпеки, та інших правових актах. З огляду на це досягнення якісно нового рівня правового забезпечення суб'єктів забезпечення внутрішньої безпеки можливе на основі планомірного наукового підходу до процедури його вдосконалення, заснованого на принципах наступності й перспективного бачення розвитку нормативної бази у цій сфері;

визнання необхідності розвитку законодавства у сфері внутрішньої безпеки України потребує нового праворозуміння, яке набуває прикладної довершеності у правотворчій діяльності й правореалізації. При цьому в контексті правотворчості велике значення має її концептуальна основа, яку у значній мірі визначає державна політика у сфері забезпечення внутрішньої безпеки. Одним із функціональних складників зазначеної політики є прогнозування перспективного розвитку правового регулювання суспільних відносин у сфері внутрішньої безпеки України;

здійснюючи системне прогнозування розвитку законодавства у такій складній сфері, якою є внутрішня безпека України, потрібно попередньо визначити, що в конкретних історичних умовах становить собою «внутрішня безпека» як об'єктивне соціально-правове явище, обґрунтувати його цілі, завдання, принципи, напрями розвитку, систему поглядів на проблеми, що виникають у цій сфері, та

шляхи їх вирішення, тобто необхідно розробити концепцію внутрішньої безпеки України, яка буде слугувати підґрунтям для формування концепції розвитку законодавства у зазначеній сфері;

наявність вимірів системності в правотворчій діяльності: загального рівня принципу системності правотворчої діяльності, підрівнів принципу системності правотворчої діяльності як особливостей вираження принципу на окремому етапі правотворчої діяльності, вимірів системності в об'єктивній правовій дійсності (рівні існуючих системи права та системи законодавства, а також елементів кожної з вказаної систем як необхідна передумова правотворчої діяльності; рівень правової системи, зі зміщенням гносеологічного акценту на врахування досягнень цілеспрямованої діяльності та ознаки динаміки що дозволяє перейти від принципу діяльності та її необхідної передумови до властивості створеного права та відповідно виявити системність на рівні результатів правотворчої діяльності – об'єктивного права);

стабільність і динаміка закону про кримінальну відповідальність є взаємопов'язаними та відносно самостійними його властивостями. Окрім того, констатовано, що в умовах воєнного стану пріоритет має динаміка закону про кримінальну відповідальність. Як перспективу, при формуванні нового кримінального законодавства, закладено пріоритет стабільності закону про кримінальну відповідальність;

потребує в цілому схвалення перспективна модель кримінальних правопорушень проти культурної спадщини за проектом КК України. Визначені дискусійні пропозиції щодо: редакції певних кримінально-правових норм за проектом КК України, які не передбачені в Нікосійській конвенції (осквернення культурної цінності або документа Національного архівного фонду; приховування культурної цінності або документа Національного архівного фонду; втрата унікального документа Національного архівного фонду з необережності; незаконні роботи на об'єкті археологічної спадщини); об'єднання в одному розділі кримінальних правопорушень проти моральності та культурної спадщини; виділення різних за формою, але близьких за змістом

предметів відповідних кримінальних правопорушень (археологічний предмет, документ Національного архівного фонду, культурна цінність, об'єкт археологічної спадщини, скарб, який має культурну цінність, культурний об'єкт);

в Україні існують передумови для виокремлення у Концепції розвитку законодавства України міжгалузевого комплексного агроекологічного законодавства як нормативної основи агроекологічного права і легальної форми виразу правової інтеграції аграрної, екологічної і соціальної політики держави у забезпеченні сталого розвитку держави на період до 2030 року з огляду на взяті Україною зобов'язання у рамках СОТ, ФАО, ЄС, міжнародно-правових угод з питань навколишнього природного середовища, сільського господарства, соціального розвитку села, адаптації законодавства до права ЄС та інноваційної трансформації правової системи за Європейським курсом сталого розвитку України;

скасування Господарського кодексу України в рамках реформ, запроваджених Законом України «Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об'єднань юридичних осіб» від 9 січня 2025 року №4196-ІХ, є значним кроком у трансформації правової системи України. Цей крок усуне правову конкуренцію між Цивільним та Господарським кодексами, яка роками спричиняла непослідовну юридичну практику, паралельні судові рішення та правову невизначеність для бізнесу та органів державної влади. Відмова від окремого регулювання комерційної діяльності дозволяє створити єдину та узгоджену систему приватного права, що сприятиме економічній стабільності завдяки більшій правовій чіткості, нижчим трансакційним витратам та підвищенню ефективності бізнесу. Особливе значення має перехід до реструктуризації державних підприємств у комерційні товариства, що, як очікується, призведе до посилення корпоративної відповідальності та прозорості в управлінні державними активами;

європейський досвід демонструє різноманітність моделей цивільно-правового регулювання, але зі спільною тенденцією – надання пріоритету Цивільному кодексу або єдиному акту приватного права;

категоріальне значення має поняття «правовідношення» в Проекті європейського приватного права (DCFR), що пояснюється використанням цього поняття при розкритті сутності договору, у положеннях речового права, поширенням на правовідношення ознаки дійсності та пов'язаних ознак;

виконання позитивного обов'язку держави, що слідує з частини третьої статті 152 Конституції України про відшкодування майнової та моральної шкоди, завданої фізичним або юридичним особам актами та діями, що визнані неконституційними, є можливим без прийняття окремого закону, який би на виключних засадах регулював відносини щодо відшкодування шкоди, завданої неконституційними актами і діями. Такий підхід відповідає досвіду окремих європейських держав (Республіка Хорватія, Чеська Республіка, Словацька Республіка);

обвинувачений не набуває процесуального статусу цивільного відповідача у разі пред'явлення до нього цивільного позову під час кримінального провадження;

держава не може виступати у кримінальному провадженні як цивільний відповідач у разі виникнення зобов'язання про відшкодування шкоди на підставі статті 1174 Цивільного кодексу України. Держава є відповідачем у цивільному процесі у справах про відшкодування шкоди, завданої фізичній або юридичній особі незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю посадової або службової особи органу державної влади при здійсненні нею своїх повноважень, незалежно від вини цієї особи;

з огляду на положення частини 2 статті 176 ЦК України неправомірно покладати обов'язок відшкодування шкоди, завданої посадовою чи службовою особою органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим або органу місцевого самоврядування, на юридичну особу, створену державою, Автономною Республікою Крим, територіальними громадами;

на державу, Автономну Республіку Крим або орган місцевого самоврядування покладається обов'язок відшкодування шкоди, завданої їх посадовою чи службовою особою в результаті вчиненого кримінального правопорушення, на підставі положень статті 1174 ЦК України за наявності в сукупності трьох умов: 1) рішення, дії чи бездіяльність посадової або службової особи органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим або органу місцевого самоврядування повинні мати незаконний характер, що підтверджується обвинувальним вироком суду, що набрав законної сили; 2) наявність шкоди (майнової та (або) моральної); 3) причинний зв'язок між неправомірними рішеннями, діями чи бездіяльністю і заподіяною шкодою;

не може покладатися на обвинуваченого та державу солідарний обов'язок відшкодування шкоди, завданої посадовою чи службовою особою органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим або органу місцевого самоврядування в результаті вчинення кримінального правопорушення;

«об'єкт незавершеного будівництва» набуває цивільну оборотоздатність і може існувати як самостійний об'єкт права власності тільки у випадку, якщо було здійснено державну реєстрацію права власності на об'єкт незавершеного будівництва, проте державна реєстрація права власності на об'єкт незавершеного будівництва вперше провадиться щодо особи, яка здійснює будівництво такого об'єкта (замовник будівництва), якщо інше не встановлено законом. Державна реєстрація права власності на об'єкт незавершеного будівництва проводиться за наявності відомостей про зареєстроване право власності чи інше речове право замовника будівництва на земельну ділянку, на якій споруджується такий об'єкт будівництва, про його технічні характеристики та про діюче право на виконання будівельних робіт. Відомості про технічні характеристики об'єкта будівництва та про діюче право на виконання будівельних робіт отримуються державним реєстратором з Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва;

якщо не відбувалася державна реєстрація права власності на об'єкт незавершеного будівництва, який було збудовано подружжям в період шлюбу і

не здано в експлуатацію, то до прийняття новоствореного нерухомого майна до експлуатації та його державної реєстрації право власності на об'єкт незавершеного будівництва у подружжя або одного з подружжя як на самостійний об'єкт цивільного обороту не виникає, у такому випадку подружжя або один з подружжя є власником лише матеріалів, обладнання, які були використані в процесі цього будівництва (створення майна);

належним та ефективним способом захисту права одного з подружжя, який (яка) вважає себе співвласником об'єкта незавершеного будівництва буде (залежно від викладеної в позові вимоги): а) визнання за подружжям ідеальних часток в праві власності на будівельні матеріали і конструктивні елементи будівлі і залишення їх у спільній частковій власності; б) визнання за одним із подружжя права власності на будівельні матеріали і конструктивні елементи будівлі і стягнення на користь другого з подружжя компенсації вартості 1/2 частини використаних у процесі будівництва матеріалів (за умови попереднього внесення позивачем відповідної грошової суми на депозитний рахунок суду); в) стягнення з другого з подружжя компенсації вартості 1/2 частини використаних у процесі будівництва матеріалів з визнанням за ним права власності на всі будівельні матеріали, обладнання, використані в процесі будівництва;

аналогія закону може бути застосована із урахуванням умов, визначених у ч. 9, 10 ст. 10 ЦПК України, а саме: 1) відсутність закону, який регулює спірні відносини, які є предметом судового розгляду; 2) наявність закону, який регулює подібні правовідносини; 3) зміст нерегульованих законом спірних відносин та відносин, що врегульовані законом, є подібним. Для застосування аналогії права, крім визначених умов, додатковою умовою є відсутність закону, який регулює подібні за змістом правовідносини;

при кваліфікації «подібних за змістом правовідносин» варто врахувати «тотожність» (однаковість) або «спільність» їх рис за основним критерієм – змістом спірних правовідносин (суб'єктивних прав та суб'єктивних обов'язків їх учасників) та додатковими критеріями – суб'єктивним складом правовідносин (що

актуалізується у разі існування специфічного суб'єктного складу), об'єктом правовідносин. Основними критеріями подібності цивільних процесуальних правовідносин варто вважати подібність (схожість, тотожність) їх змісту і об'єкту;

цивільне процесуальне законодавство України характеризується недостатньо урегульованою законодавчою регламентацією процедури проведення експертизи на замовлення учасників справи щодо порядку збирання матеріалів для її проведення. У випадку використання учасником справи права подати висновок експерта, складений на його замовлення (ст. 106 ЦПК України), законодавством не встановлений обов'язок підтвердження судом самостійно визначених учасником справи питань, з яких має бути проведена експертиза та можливість їх відхилення, на відміну від призначення експертизи судом (ч. 5 ст. 103 ЦПК України), що у свою чергу може звужувати інформацію, яка входить до предмета доказування або, навпаки, створювати підстави для невідповідності висновку експерта вимогам належності;

у справах окремого провадження безспірний характер вимог не означає відсутність процедури доказування, адже у таких справах можливий спір про факти, що буде вимагати судового підтвердження. При розгляді і вирішення справ окремого провадження на учасників справи покладається обов'язок подавати докази для підтвердження юридичних фактів, що супроводжується витратами, пов'язаними з розглядом справи. Крім того, у окремих категоріях справ ЦПК України передбачається обов'язкова участь адвоката, зокрема у справах про надання особі психіатричної допомоги у примусовому порядку (ч. 2 ст. 341 ЦПК України);

вирішуючи питання про самовідвід, судді не повинні діяти автоматично, а мають виходити як із об'єктивного, так і суб'єктивного критерію для визначення неупередженості у результаті розгляду справи. При вирішенні питання самовідводу суддя має керуватися суб'єктивним критерієм, який визначається його особистими переконаннями та поведінкою, що дають змогу встановити виявлення його упередженості або безсторонності у справі. Неупередженість

судді вважається такою, що існує поки не буде доведено протилежне. Об'єктивний критерій неупередженості судді полягає у відсутності або наявності переконливих фактів, які викликають сумніви щодо безсторонності судді та які є об'єктивно обґрунтованими. Суддя не повинен зловживати правом на самовідвід;

недоцільність поширення процедури спрощеного позовного провадження на діяльність суду касаційної інстанції пов'язана з тим, що цей суд не розглядає цивільну справу по суті. З урахуванням особливостей апеляційного і касаційного розгляду та доцільності запровадження у ЦПК України самостійної процедури для перегляду судових рішень;

застосування дисциплінарної відповідальності не повинно бути універсальним наслідком порушення правил суддівської етики, визначених Кодексом суддівської етики. Дисциплінарні правопорушення, за вчинення яких суддю можна притягнути до дисциплінарної відповідальності, можуть визначатися виключно законами України;

Кодекс суддівської етики є внутрішнім актом судової влади і його положення є загальнообов'язковими для всіх органів суддівського самоврядування та всіх суддів України. Положення Кодексу суддівської етики не є нормами права, а сам Кодекс суддівської етики не належить до нормативно-правового акту в розумінні Закону України «Про правотворчу діяльність»;

Кодекс суддівської етики як акт судової влади має субсидіарно застосовуватися при вирішенні питань про притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності за допущення суддею поведінки, що порочить звання судді або підриває авторитет правосуддя, зокрема в питаннях моралі, чесності, непідкупності, відповідності способу життя судді його статусу, дотримання інших норм суддівської етики та стандартів поведінки, які забезпечують суспільну довіру до суду;

у аспекті реалізації принципу забезпечення найкращих інтересів дитини у цивільному судочинстві, під час розгляду і вирішення справ, які виникають із сімейних правовідносин і пов'язані із захистом прав та інтересів дитини, варто урахувати такі критерії: першочергове (переважне) застосування норми (норм)

права, якою (якими) визначаються права та інтереси дитини (визначеної групи дітей, невизначеної групи дітей), тобто превалювання інтересів дитини над інтересами інших осіб; у разі існування множинності нормативних положень – застосування такого положення, що слугуватиме найбільш ефективному забезпеченню інтересів дитини; при ухваленні судом рішення у справах щодо захисту прав та інтересів дитини (дітей) – оцінка судом критеріїв впливу ухваленого рішення на дитину (дітей) з подальшим обґрунтуванням у рішенні яким чином було враховано процедурне правило щодо забезпечення найкращих інтересів дитини, зокрема які критерії забезпечення найкращих інтересів дитини лежать в основі рішення, яке значення ухвалене рішення має для забезпечення інтересів дитини та яке значення надане інтересам дитини у порівнянні з іншими міркуваннями, що стосуються приватної чи суспільної сфери, прав та інтересів інших осіб тощо;

цивільне процесуальне правонаступництво характеризується такими ознаками: 1) цивільне процесуальне правонаступництво можливе якщо спірні правовідносини допускають перехід до правонаступника (спадкоємця) цивільних прав та обов'язків, що є предметом спору; 2) цивільне процесуальне правонаступництво здійснюється шляхом залучення судом правонаступника відповідної сторони або третьої особи; 3) цивільне процесуальне правонаступництво можливе на будь-якій стадії судового процесу; 4) цивільне процесуальне правонаступництво передбачає автоматичний перехід усіх цивільних процесуальних прав та цивільних процесуальних обов'язків, що висновується зі змісту ч. 2 ст. 55 ЦПК України, а саме – «усі дії, вчинені в цивільному процесі до вступу правонаступника, обов'язкові для нього так само, як вони були обов'язкові для особи, яку він замінив»;

у справах окремого провадження безспірний характер вимог не означає відсутність процедури доказування, адже у таких справах можливий спір про факти, що буде вимагати судового підтвердження. При розгляді і вирішення справ окремого провадження на учасників справи покладається обов'язок подавати докази для підтвердження юридичних фактів, що супроводжується

витратами, пов'язаними з розглядом справи. Крім того, у окремих категоріях справ ЦПК України передбачається обов'язкова участь адвоката, зокрема у справах про надання особі психіатричної допомоги у примусовому порядку (ч. 2 ст. 341 ЦПК України);

компаративний аналіз цивільного процесуального законодавства України та інших європейських країн дає підстави констатувати, що концепція *case management* інтегрована лише фрагментарно у національному цивільному процесуальному законодавстві. Наразі суд наділений повноваженнями вчиняти численні процесуальні дії з власної ініціативи, зокрема у сфері доказування (ч. 2 ст. 13, ч. 7 ст. 81, ч. 7 ст. 85, ч. 6 ст. 95, ч. 5 ст. 102, ч. 2 ст. 294 ЦПК України), під час вирішення питання про порядок розгляду справи (ч. 10 ст. 34, ч. 2, 6 ст. 188, ч. 10 ст. 212, ч. 5 ст. 279, ч. 1 ст. 404 ЦПК України), на стадії розгляду справи по суті та виконання рішення суду (ч. 6 ст. 227, ч. 12 ст. 230, ч. 1 ст. 269, ч. 1 ст. 270, ч. 6 ст. 453-1, ч. 3 ст. 453-4, ч. 2 ст. 456 ЦПК України), що свідчить про посилення активної ролі суду у цивільному судочинстві та є позитивним моментом у світлі досягнення продуктивності розгляду та вирішення цивільних справ. Разом з тим, у ЦПК України варто передбачити додаткові повноваження суду із урахуванням складності справи, її значення для учасників справи, що буде корелюватися з тенденціями розвитку цивільного процесуального законодавства в ЄС. У свою чергу, систематизація норм, якими урегульовуються дії суду щодо керівництва провадженням у справі на рівні інституту у цивільному процесуальному законодавстві України, слугуватиме оптимізації цивільного судочинства в аспекті правозастосування відповідних норм;

участь у здійсненні правосуддя реалізується присяжним, за їх згодою, у двох формах, а саме шляхом: 1) вирішення присяжним справи у складі суду разом із суддею; 2) залучення присяжного до здійснення правосуддя. При цьому незалежно від вищенаведеної диференціації форм участі, у законодавстві не передбачена правова регламентація вимог до присяжного із урахуванням виду судочинства (адже форма участі присяжних в кримінальному та цивільному судочинстві суттєво відрізняється) тощо, що висновується із аналізу положень

ст. 65 Закону України «Про судоустрій та статус суддів». У цій площині варто звернути увагу на відсутність у законодавстві вимог щодо професійної кваліфікації присяжного з урахуванням повноваження – «вирішення присяжним справи у складі суду разом із суддею». Адже, передбачаючи компетенцію присяжних при колегіальному розгляді (у складі одного судді і двох присяжних) справ окремого провадження, визначених пунктами 1, 3, 4, 9, 10 ч. 2 ст. 293 ЦПК України, вирішувати справу, користуючись усіма правами судді, законодавець оминув встановлення низки професійних вимог, зокрема щодо наявності вищої юридичної освіти, а також щодо добору присяжних, які передбачаються для судді, зокрема ч. 3 ст. 127 Конституції України, ч. 1 ст. 69 Закон України «Про судоустрій та статус суддів»;

із системного аналізу п. 1 ч. 1, ч. 3 ст. 36 ЦПК України, ч. 1 ст. 1 Закону України «Про запобігання корупції» можна дійти висновку, що нормативно не визначено обов'язок судді заявити самовідвід, якщо суддя не є членом сім'ї або близьким родичем сторони або інших учасників судового процесу або інших осіб, які надавали стороні або іншим учасникам справи правничу допомогу у цій чи іншій справі, або іншого судді, який входить до складу суду, що розглядає чи розглядав справу. У даному випадку суддя зобов'язаний заявити самовідвід за наявності підстав, визначених п. 5 ч. 1 ст. 36 ЦПК України, а саме існування інших обставин, які викликають сумнів у неупередженості або об'єктивності судді, з урахуванням як об'єктивного, так і суб'єктивного критерію;

системний спосіб тлумачення дозволяє встановити зміст певної норми права виходячи з аналізу інших норм права, пов'язаних із нею. Телеологічний спосіб тлумачення передбачає з'ясування змісту норми права за допомогою її мети. Мету норми права можна визначити двома шляхами: 1) шляхом аналізу змісту та текстуального вираження норми права; 2) шляхом аналізу норм-цілей нормативно-правового акта, в якому вона міститься, норм-цілей інституту та/або галузі права, до яких вона належить, або норм-цілей, що мають загальносистемне значення. Цей спосіб тлумачення допомагає впроваджувати у поведінку суб'єктів стандарти основоположних принципів права, забезпечуючи тим самим

доцільність кожної норми права. Застосовуючи телеологічний та інші способи тлумачення правових норм, що викладені в статтях 37, 39, 40 Закону України «Про виконавче провадження», можна зробити висновок, що мета арешту майна (коштів) боржника як забезпечувального заходу у виконавчому провадженні полягає у гарантуванні *реального* виконання рішення, а також відшкодування боржником виконавчого збору, витрат виконавчого провадження;

у контексті оптимізації цивільного процесу (оптимізації процесуальних норм з метою реалізації принципу правової визначеності як складової верховенства права, оптимізації окремих проваджень) виходячи зі змісту положень п. 1, 2 ч. 6 ст. 19, п. 5 ч. 4 ст. 274, п. 2 ч. 3 ст. 389 ЦПК України, можна висновувати про відсутність єдиних законодавчих підходів щодо кваліфікації малозначних справ за критерієм «ціна позову», оскільки такий розмір в межах диференційованих спрощених процедур (спрощеного позовного провадження, наказного провадження) та стадії цивільного судочинства – касаційного провадження, визначається по-різному, а саме як такий, верхня межа якого не перевищує «вісімдесяти розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб», «ста розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб» та «двохсот п'ятдесяти розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб»;

у контексті удосконалення механізму продуктивності судового розгляду шляхом інституалізації концепції судового керівництва (*case management*), слід звернути увагу, що попри численні зміни, які були внесені до цивільного процесуального законодавства України, елементи відповідної концепції та окремих її напрямів, як-от керівництва часом судового розгляду (*judicial time management*), залишаються на рівні фрагментарного відтворення. З огляду на нагальність інституалізації у цивільному процесуальному законодавстві України концепції *case management* та легального закріплення принципу судового керівництва у системі основних засад (принципів) цивільного судочинства (ч. 3 ст. 2 ЦПК України) у світлі активізації євроінтеграційних процесів в Україні, особливої уваги заслуговує дослідження та урахування положень Принципів

транскордонного цивільного процесу 2004 року, як відправних у світлі реформування вітчизняного цивільного процесуального законодавства;

у контексті доступності правосуддя щодо забезпечення пропорційності розподілу судових витрат та повного відшкодування судових витрат сторони, на користь якої ухвалене судове рішення обґрунтовано, що у площині врахування балансу інтересів наукову дискусію викликає законодавчий підхід щодо забезпечення і попередньої оплати судових витрат (ст. 135 ЦПК України), який певною мірою дисонує із положеннями, що є основоположними у визначенні змісту норм, у яких втілений принцип пропорційності та принцип повного відшкодування судових витрат сторони, на користь якої ухвалене судове рішення (п. 6, 12 ч. 3 ст. 2 ЦПК України). Із аналізу положень ч. 2, 4 ст. 134 ЦПК України, можна висновувати про існування правової невизначеності указаних процесуальних норм в контексті відсутності у законодавстві переліку обставин, які у разі неподання стороною попереднього розрахунку суми судових витрат разом з першою заявою по суті спору впливають на вирішення судом одного з питань: відмовити у відшкодуванні судових витрат, за винятком сплаченого судового збору (ч. 2 ст. 134 ЦПК України) або попередньо визначити суму судових витрат (крім витрат на професійну правничу допомогу), пов'язаних з розглядом справи (ч. 4 ст. 134 ЦПК України);

головними причинами провалу прийняття розроблених проектів Трудового кодексу є не їх якість (хоча варто зазначити, що значна частина висловлених зауважень до їх приписів є обґрунтованими), а відсутність політичної волі державних органів для їх прийняття, пов'язана, в тому числі і з нерозумінням вищими посадовими особами держави значення адекватного правового регулювання трудових відносин для розвитку країни; небажання представників державної влади та профспілок знайти компроміс при вирішенні спірних питань регулювання трудових відносин; соціальний популізм;

тимчасові обмеження, на період дії воєнного стану, щодо застосування статті 43 КЗпП України у більшості випадків фактично нівелюють роль профспілок, тобто обмеження повноважень профспілок суперечить їхній

основній функції – захисту прав працівників. Такі обмеження мають бути скасовані, а відновлення елементів правового механізму захисту працівників від незаконного звільнення за участі профспілок не суперечить державним інтересам;

необхідність оновлення змісту соціальної функції держави з акцентом на соціальну та професійну адаптацію ветеранів війни, що має забезпечити не лише злагодження соціальних суперечностей у суспільстві, а й створення робочих місць для тих громадян, які внаслідок війни потребують відновлення чи розвитку своїх здібностей до праці у професії;

поєднання соціальної та професійної адаптації ветеранів війни містить потенціал: 1) для укріплення інституцій громадянського суспільства, що впливають на формування державної соціальної політики та 2) залучення ветеранів війни до суспільно корисної праці, що виступає основним джерелом економічної незалежності громадянина та держави в цілому;

недостатньо обґрунтованим є запровадження з 1 січня 2025 року зміни розміру пенсій (пенсійних виплат) особам, право на пенсійне забезпечення яким встановлене спеціальними законами України, шляхом застосування понижуючих коефіцієнтів до виплат, розмір яких перевищує десять прожиткових мінімумів, установлених для осіб, які втратили працездатність, оскільки стаття 46 Конституції України, яка проголошує право громадян на соціальний захист, не передбачена в пункті 3 Указу Президента України від 24 лютого 2022 року №64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», відповідно, право громадян на соціальний захист, складовою якого є право на пенсійне забезпечення, не входить до вичерпного переліку конституційних прав і свобод людини і громадянина, які тимчасово обмежуються у зв'язку з введенням воєнного стану;

положення щодо конституційної природи щорічної разової грошової виплати до Дня Незалежності України особам з інвалідністю внаслідок війни: 1) на щорічну разову грошову допомогу особам з інвалідністю внаслідок війни зміст конституційного права на соціальний захист, гарантованого статтею 46

Конституції України, як його складової не поширюється, адже така виплата охоплюється соціальним захистом, який за своєю конституційною природою є складником цілісного механізму захисту суверенітету і територіальної цілісності України, забезпечення її економічної та інформаційної безпеки; 2) щорічну разову грошову допомогу не можна вважати *ex gratia*, тобто такою, яку держава надає добровільно і яка не є складовою конституційно гарантованого права на соціальний захист; 3) щорічну разову грошову допомогу не можна розглядати як додаткову соціальну пільгу; її необхідно розглядати як допомогу, яку надає держава виключно в межах її обов'язку щодо соціального піклування про осіб з інвалідністю внаслідок війни, без конституційної вимоги забезпечення її конкретного розміру та порядку виплати;

на щорічну разову грошову виплату до Дня Незалежності України особам з інвалідністю внаслідок війни не поширюються гарантії статті 46 Конституції України. На таку виплату поширюється частина п'ята статті 17 Конституції України; на щорічну разову грошову виплату поширюються гарантії статті 41 Конституції України в частині захисту легітимних очікувань; на щорічну разову грошову виплату, про яку йдеться, поширюються гарантії статті 17 та приписи статті 41 Конституції України. Делегування Верховною Радою України Кабінету Міністрів України права визначати порядок і розміри такої щорічної виплати без визначення будь-яких матеріальних меж, стандартів чи формули мінімальних гарантій є неправомірним.

За результатами проведених наукових досліджень було *надано пропозиції*:

щодо системного прогнозування розвитку законодавства у сфері внутрішньої безпеки попередньо доцільно визначити, що в конкретних історичних умовах воно являє собою складне об'єктивне соціально-правове явище, обґрунтувати його цілі, завдання, принципи, напрями розвитку, систему поглядів на виникаючі проблеми у цій сфері та шляхи їх вирішення, тобто необхідно розробити концепцію внутрішньої безпеки України, яка буде слугувати підґрунтям для формування концепції розвитку законодавства у зазначеній сфері;

за результатами аналізу проєкту Закону України «Про пріоритетні напрями наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності» (реєстр. №13629 від 15.08.2025) запропоновано: 1) доповнити статтю 1 законопроєкту реєстр. №13629 частиною другою щодо побудови єдиної цілісної системи формування і реалізації пріоритетних напрямів наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності; 2) зміни до статті 5 законопроєкту реєстр. №13629 щодо розмежування прогностно-аналітичних та форсайтних досліджень; 3) доповнити абзац 4 підпункту 9 пункту 3 прикінцевих та перехідних положень законопроєкту реєстр. №13629 певними положеннями щодо повноважень НАН України та Національних галузевих академій наук;

доповнити Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» такими положеннями: 1) частину четверту статті 27, що має назву «Підготовка наукових кадрів та підвищення їхньої кваліфікації», доповнити абзацом третім такого змісту: «Форми та види підвищення кваліфікації наукових працівників, окрім поіменованих у цій статті, визначаються вченою (науковою, науково-технічною, технічною) радою наукової установи»; 2) частину третю статті 10, що має назву «Вчена (наукова, науково-технічна, технічна) рада наукової установи», доповнити пунктом дванадцятим такого змісту: «форм та видів підвищення кваліфікації наукових працівників»;

щодо удосконалення проєкту КК України: по-перше, потребує самостійної регламентації презумпція знання кримінального закону та стабільність Кримінального кодексу; по-друге, закріплення конкретних часових меж внесення змін до КК України негативно вплине на реалізацію динаміки закону про кримінальну відповідальність; по-третє, нормативне врегулювання механізму внесення змін до КК України не гарантує дотримання таких норм і потребує встановлення відповідальності за їх невиконання;

виділити в Особливій частині КК України самостійний Розділ V-A «Кримінальні правопорушення проти відносин у сфері охорони культурних цінностей» з нормами про відповідальність за: контрабанду культурних цінностей; незаконне заволодіння культурною цінністю; неповернення на

територію України культурних цінностей; незаконні дії з пошуку, придбання та збуту культурних цінностей; набуття чи отримання безоплатно культурної цінності, що завідомо протиправно були вилучені у власника чи законного володільця; умисне знищення, пошкодження або приховування культурної цінності; необережне знищення або пошкодження культурних цінностей;

підготувати збалансовану програму (концепцію) вдосконалення чинного Кримінального процесуального кодексу з урахуванням його 13-річного терміну застосування з орієнтацією на німецьку модель кримінального процесу, в якій передбачити: унормування диференціації засад досудового розслідування і судового провадження, зважаючи на їхню різну правову природу; узгодженість норм-засад провадження із спеціальними нормами, що регулюють порядок проведення процесуальних дій і прийняття процесуальних рішень у конкретних правовідносинах; приведення вимог ч. 2 ст. 23 КПК 2012 р. у відповідність до норм, що регулюють доказову діяльність у кримінальному провадженні; усунення розбіжностей у правовому регулюванні виявлення і фіксації та вилучення доказових відомостей у провадженнях кримінальних проступків та злочинів; запровадження інституту детективів в органах досудового розслідування; вирішення питання про розумну деформалізацію досудового розслідування; уточнення повноважень прокурора в стадії досудового розслідування; врегулювання судового порядку формування доказів; унормування розмежування фізичного захоплення запідозреної особи у вчиненні кримінального правопорушення і затримання підозрюваного у кримінальному провадженні;

сценарне прогнозування в митному законодавстві України має перейти з теоретичного рівня до рівня практичної політики – із розробкою законодавчих дорожніх карт, формуванням індикативних правових моделей і запровадженням регулярного перегляду стратегічних цілей у сфері митного регулювання;

напрями перспективного розвитку митного законодавства України охоплюють три стратегічні вектори: гармонізацію з правом Європейського Союзу, цифрову трансформацію із упровадженням технологій блокчейн та

смарт-контрактів, а також переорієнтацію на превентивну модель управління ризиками. Поетапна гармонізація із Єдиним митним кодексом Європейського Союзу передбачає інтеграцію ключових елементів, таких як статус авторизованого економічного оператора, цифрові транзитні процедури через систему NCTS, принцип «єдиного вікна», моделі довірчої взаємодії «бізнес–митниця» та запровадження екологічних стандартів СВМ як нової митної реальності;

внести в ЦК України зміни і передбачити окремі положення, які б регламентували відносини щодо відшкодування шкоди, завданої фізичним або юридичним особам актами і діями, що визнані неконституційними;

внесення змін до окремих нормативно-правових актів (Цивільний кодекс України, Закон України «Про судовий збір») може бути шляхом вдосконалення існуючих законодавчих норм для ефективного усунення наявної правової прогалини, пов'язаної з відсутністю спеціального закону, який установлює порядок відшкодування державою матеріальної чи моральної шкоди, завданої фізичним або юридичним особам актами і діями, що визнані неконституційними;

для визначення права, застосовуваного до переддоговірного правовідношення, змістом якого є двосторонній обов'язок добросовісного ведення переговорів з відповідним кореспондуючим правом кожної сторони (для цілей з'ясування змісту обов'язку добросовісного ведення переговорів), у разі відсутності вибору права сторонами, може використовуватися колізійна прив'язка до права держави, де має звичайне місце проживання сторона, яка розпочала переговори про укладення договору. Альтернативою може бути доповнення норми, що на даний момент передбачена ч. 1 ст. 47 Закону України «Про міжнародне приватне право», шляхом включення порядку ведення переговорів до сфери дії права, що застосовується до договору;

серед зарубіжних підходів (Франція, Австрія, Німеччина, європейські уніфіковані джерела) найбільш оптимальними для формулювання норм щодо ведення переговорів та переддоговірної відповідальності в оновленому Цивільному кодексі України вбачаються положення Принципів Європейського

договірному права (PECL) та DCFR (ст. 2:301 PECL та ст. II. –3:301 DCFR). Указані правила можуть бути використані як основа для закріплення обов'язку добросовісної поведінки учасників переговорів та наслідків його порушення. При вирішенні питання щодо характеру відповідальності обґрунтованим виглядає визначення загального правила щодо обмеження розміру збитків категорією негативного договірному інтересу;

з метою уніфікації підходу щодо застосування такого заходу відповідальності як відшкодування матеріальної та моральної шкоди за порушення сімейних прав доцільно викласти п. 6 ч. 2 ст. 18 СК України в такій редакції: «відшкодування матеріальної та моральної шкоди»;

внести зміни до СК України щодо порівняння на час вирішення майнового спору між подружжям вартості об'єкта до та після поліпшення для того, щоб з'ясувати, чи відбулося за час шлюбу таке істотне збільшення вартості майна, що належало дружині, чоловікові, внаслідок спільних трудових чи грошових затрат або затрат другого з подружжя;

удосконалити сімейне законодавство України щодо стягнення аліментів на утримання одного з подружжя, а саме: а) визначити одного з подружжя таким, що потребує матеріальної допомоги, якщо його доходи за місяць (заробітна плата, пенсія, доходи від використання майна, інші доходи) становлять суму, що є меншою за розмір мінімальної заробітної плати, встановленої законом; б) виключити з СК України положення, які надавали право на утримання після розірвання шлюбу тому з подружжя, який у зв'язку з вихованням дитини, веденням домашнього господарства, піклуванням про членів сім'ї, хворобою або іншими обставинами, що мають істотне значення, не мав можливості здобути освіти, працювати, зайняти відповідну посаду;

в СК України доцільно передбачити положення про стягнення неустойки за прострочення сплати аліментів, стягнутих на утримання будь-якого учасника сімейних правовідносин;

доцільно надати суду право зменшувати розмір неустойки за прострочення сплати аліментів з урахуванням інших обставин, які мають істотне значення,

враховуючи, що в СК України закладено підхід, що за загальним правилом розмір неустойки (пені) за прострочення сплати аліментів не може бути більше 100 відсотків заборгованості;

потребують удосконалення підходи законодавця щодо стягнення трьох процентів річних із простроченої суми та інфляційних втрат у разі порушення сімейних прав. Статтю 203 СК України доцільно доповнити частиною другою в такій редакції: «2. У разі прострочення оплати додаткових витрат на батьків з вини платника такий платник зобов'язаний на вимогу одержувача додаткових витрат сплатити суму заборгованості за додатковими витратами з урахуванням встановленого індексу інфляції за весь час прострочення, а також три проценти річних із простроченої суми. Платник додаткових витрат вважається таким, що прострочив оплату, якщо він не виконав свій обов'язок щодо оплати додаткових витрат у строк, встановлений рішенням суду, а в разі невстановлення такого строку – після спливу семи днів після пред'явлення відповідної вимоги одержувачем додаткових витрат, який фактично їх оплатив»;

потребують удосконалення підходи щодо відповідальності за порушення сімейних прав у частині застосування таких заходів відповідальності, які мають немайновий характер. Зокрема мають бути визначені заходи відповідальності, які можуть бути застосовані до інших членів сім'ї та родичів у разі порушення ними права на спілкування з внуками, правнуками, братами, сестрами, наприклад, позбавлення баби та діда, прабаби та прадіда, братів та сестер права на спілкування або обмеження у праві спілкування з внуками, правнуками, братами та сестрами;

щодо доцільності застосування за аналогією положень ч. 11 ст. 187 ЦПК України у разі виявлення судом апеляційної інстанції недоліків апеляційної скарги після відкриття апеляційного провадження (ст. 356, 357, 359 ЦПК України). При застосуванні процесуальної аналогії суд має виходити із меншого ступеня абстрактності із урахуванням принципу формалізму, дотриманням процесуальної форми, яка регламентована положеннями цивільного процесуального законодавства України, та меж судового активізму;

щодо удосконалення правового регулювання проведення експертизи на замовлення учасників справи із урахуванням наявності законодавчих прогалин, які можуть створити труднощі під час збирання, подання, дослідження та оцінки доказів, а також реалізації основних засад (принципів) цивільного судочинства, зокрема змагальності та пропорційності;

щодо удосконалення механізму відшкодування судових витрат, які пов'язані з розглядом справ окремого провадження, як таких, що характеризуються наявністю спору про факти та супроводжуються судовими витратами, які покладаються на заявника, зокрема витратами на професійну правничу допомогу;

з метою подолання колізій законодавства, внутрішнього узгодження положень Цивільного процесуального кодексу України, якими урегульована процедура самовідводу судді (ч. 1 ст. 36 та ч. 1 ст. 39 цього Кодексу), їх уніфікації зі ст. 15 Кодексу суддівської етики та урахування судової практики ЄСПЛ як джерела права, доцільно викласти ч. 1 ст. 39 ЦПК України у редакції «З підстав, зазначених у пунктах 1-4 частини 1, частинах 2, 3 статті 36, статтях 37, 38 цього Кодексу суддя, секретар судового засідання, експерт, спеціаліст, перекладач зобов'язані заявити самовідвід. З підстав, зазначених у пункті 5 частини 1 статті 36 цього Кодексу, у разі виникнення сумнівів у судді щодо його неупередженості у результаті розгляду справи суддя має право заявити самовідвід. Суддя не повинен зловживати правом на самовідвід»;

щодо внутрішнього узгодження приписів ч. 4 ст. 19 ЦПК України та п. 5 ч. 4 ст. 274 ЦПК, п. 2 ч. 3 ст. 389 ЦПК України, якими визначається розмір позовних вимог (ціни позову), покладений в основу кваліфікації цивільних справ як малозначних справ;

Кодекс суддівської етики є внутрішнім актом судової влади і його положення стали загальнообов'язковими для всіх органів суддівського самоврядування та всіх суддів України. Положення цього Кодексу не є нормами права, а сам Кодекс не належить до нормативно-правового акту в розумінні ст. ст. 8 і 9 Закону України «Про правотворчу діяльність». Одночасно Кодекс

суддівської етики несе й інші навантаження, оскільки його положення свідчать про визнання суддями етичних норм і готовність їх дотримуватися та виконувати з метою захисту суддівської незалежності і підвищення рівня довіри до судів. Крім того, норми Кодексу «підсилюють» значення і дію законодавчих норм суддівської етики, застосовуються у практиці дисциплінарних палат Вищої ради правосуддя та у судовій практиці. Цей акт судової влади набуде субсидіарного застосування при вирішенні питань про притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності за пунктом 3 частини першої статті 106 Закону України «Про судоустрій і статус суддів»;

щодо реалізації принципу забезпечення найкращих інтересів дитини у цивільному судочинстві, які мають бути ураховані судом під час розгляду і вирішення справ щодо захисту прав та інтересів дитини (дітей), а саме застосування норм права, у яких втілений принцип найкращих інтересів дитини, та відображення критеріїв, які лежать в основі застосування таких норм, у мотивувальній частині рішення.

щодо тлумачення статті 55 Конституції України як такої, що забезпечує безперервність судового захисту у випадку смерті сторони провадження, якщо, по-перше, спірні правовідносини допускають правонаступництво, по-друге, особа – правонаступник *causa mortis* (спадкоємець) прийняла спадщину. У даному разі відбувається перехід (трансмісія) усіх цивільних процесуальних прав та цивільних процесуальних обов'язків, що висновується зі змісту ч. 2 ст. 55 ЦПК України. Констатовано, що припис п. 1 ч. 1 ст. 424 ЦПК України, в контексті визначення правового статусу правонаступника *causa mortis*, що не змінений процесуально у судовому провадженні, варто тлумачити через призму автоматичного переходу до нього усіх процесуальних прав та процесуальних обов'язків, а також обов'язковості усіх дій, які вчинені в цивільному процесі до його вступу так само, як вони були обов'язкові для особи, яку він замінив, у тому числі переходу права подавати заяву про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами, тобто автоматичного набуття статусу учасника справи (сторони, третьої особи);

щодо удосконалення механізму відшкодування судових витрат, які пов'язані з розглядом справ окремого провадження як таких, що характеризуються наявністю спору про факти та супроводжуються судовими витратами, які покладаються на заявника, зокрема витратами на професійну правничу допомогу, є пріоритетним напрямом правотворчості;

щодо доцільності переосмислення нормативних підходів до процедури подання, витребування доказів та строків подання (витребування) доказів, визначених у статтях 83, 84 ЦПК України, передбачивши повноваження суду у сприянні сторонам для встановлення дійсних обставин справи (до прикладу, щодо витребування доказів, долучення нових доказів до справи), що слугуватиме підґрунтям для ухвалення законного та обґрунтованого рішення суду;

щодо удосконалення правового регулювання процесуального статусу присяжних у цивільному судочинстві України, зокрема шляхом розмежування компетенції суду (судді) і компетенції присяжних, що сприятиме підвищенню якості судових рішень. У відповідному аспекті на увагу заслуговує наближення української моделі суду присяжних до «класичної» моделі, яка притаманна країнам англо-американської правової сім'ї, а саме – вирішення присяжними питань встановлення факту та можливості висловлювати думку рекомендаційного характеру з питань, які стосуються застосування норм права. Проте застосування норм права при ухваленні судового рішення – віднести до виключних повноважень судді;

з метою правомірного застосування процесуальних правил самовідводу судді, неприпустимості зловживання суддею правом на самовідвід, забезпечення справедливого вирішення справи у розумні строки, варто розглядати принцип неупередженості суду у багатоаспектному значенні – як об'єктивну та суб'єктивну неупередженість;

зняття арешту з майна (коштів) боржника як захід забезпечення реального виконання судового рішення є можливим у разі досягнення мети цивільного судочинства на стадії виконавчого провадження – виконання боржником рішення суду, сплати виконавчого збору та інших витрат виконавчого

провадження, а також на інших підставах, визначених Законом України «Про виконавче провадження», з якими пов'язується закінчення відповідної стадії цивільного судочинства. Повернення виконавчого документа стягувачу, крім випадків передбачених п. 1, 3, 11 ч. 1 ст. 37, п. 10 ч. 1 ст. 39, ч. 4 ст. 40 Закону України «Про виконавче провадження», а також пропуск строку пред'явлення (повторного пред'явлення) виконавчого документа до виконання стягувачем не є підставами закінчення виконавчого провадження та зняття арешту з майна (коштів) боржника. Водночас при тлумаченні зазначених норм права необхідним є урахування принципу пропорційності у співвідношенні з принципами верховенства права та обов'язковості судового рішення;

у світлі адаптації законодавства України до положень права ЄС, перспективним та доцільним напрямом є формування нової ідеології у правотворчій діяльності (зміна традиційних підходів у дихотомічному поділі права на приватне та публічне), комплексного підходу до систематизації законодавства, та як наслідок створення єдиного кодифікованого нормативно-правового акта для регулювання судового процесу у справах, що виникають з приватноправових спорів. Перспективним напрямом удосконалення цивільного процесуального законодавства у межах реалізації принципу судового керівництва є запровадження ефективних методів керівництва часом судового розгляду (*judicial time management*). Урахуванню підлягають підходи, визначені у проекті Європейських правил цивільного процесу щодо «організації розгляду справи та її планування», що містять положення, спрямовані на реалізацію принципу судового керівництва організацією розгляду справи та визначаються низкою процесуальних обов'язків суду, а саме обов'язком: 1) активної та ефективної організації судом розгляду справи; 2) консультиватися зі сторонами та, коли це можливо, забезпечити їхню згоду щодо форми, змісту та термінів здійснення конкретних процесуальних дій; 3) співпрацювати зі сторонами та іншими учасникам судового процесу при плануванні своїх процесуальних дій та строків їх виконання. Обов'язок суду щодо активної організації розгляду справи також передбачає надання суддям права заохочувати сторони до виявлення

реальних проблем та відкрито обговорювати зі сторонами відповідні кроки та способи їх реалізації;

запропоновано виключити ч. 2 ст. 5 Закону України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» з метою відновлення обмежених повноважень профспілок, що своєю чергою забезпечить правові умови здійснення профспілками захисту працівників від незаконного звільнення;

щодо вдосконалення правового регулювання колективних трудових відносин, зокрема, щодо надання визначення змісту терміну «колективні переговори»; щодо необхідності законодавчого врегулювання участі працівників в управлінні підприємством; щодо уточнення суб'єктів колективних трудових відносин;

щодо вдосконалення правового регулювання трудового договору у проекті ТК України;

щодо вдосконалення правового регулювання нестандартних форм зайнятості (у першу чергу, дистанційної роботи та гіг-контракту) у проекті ТК України;

доповнити Державний стандарт соціальної адаптації, затверджений наказом Міністерства соціальної політики України від 18 травня 2015 року №514, положеннями щодо соціальної адаптації ветеранів війни або створити окремий державний стандарт для цієї категорії громадян;

розробити Державний стандарт професійної адаптації ветеранів війни для оновлення правового інструментарію залучення особи до соціально-економічного розвитку України через реалізацію її здібностей до праці.

За темою дослідження опубліковано: 1 монографію, 1 збірник матеріалів наукових заходів, 20 наукових статей у фахових виданнях категорії «Б», 3 статті у наукових виданнях, які індексуються у міжнародних наукометричних базах даних (Scopus, Web of Science), 1 наукову статтю в іншому науковому виданні, 1 підрозділ в колективній монографії, 36 тез наукових доповідей.

Загальний обсяг публікацій становить 67,35 у.д.а.:

Монографії:

1. Юридичне прогнозування розвитку галузевого законодавства України: теорія та практика: монографія / за загальною редакцією О. О. Кота, А. Б. Гриняка, Л. В. Красицької. Київ: Алерта, 2025. 326 с. (18,95 у.д.а.).

Статті у виданнях, що індексуються у міжнародних наукометричних базах (3) (2 у.д.а.):

1. Kukhariev, O., Kostiuchenko, O., & Krasyska, L. (2025). Reforming Ukraine's Civil Legislation as a Tool for Economic Recovery and Ensuring Sustainable Development in the Post-War Period. *Baltic Journal of Economic Studies*, 11(2), 264–272 (1 у.д.а.) (Web of Science).

<https://doi.org/10.30525/2256-0742/2025-11-2-264-272>

<http://www.baltijapublishing.lv/index.php/issue/article/view/2858/2838>

2. Andrii Petrovskyi, Larysa Neskorozhena, Vitalii Kucher, Iryna Borovska, Volodymyr Bondar. Practice of the European Court of Human Rights as a factor in the development of private law. *Jurnal Cita Hukum*. 2025. Vol. 13. №3. (0,5 д.а.) (Web of Science).

<https://share.google/oXG7Mi2hwG624eDtM>. DOI: <https://doi.org/10.15408/jch.v13i3.46853>

3. Viktoriia Pylypenko, Anna Maslova, Viktoriia Holubieva, Anton Mariienko and Vitalii Kapuliak (2025). Theoretical, administrative and criminal legal ambushes against drugs and alcohol in everyday minds: foreign evidence and comparative analysis. *Journal of Drug and Alcohol Research*. Volume 14, Issue 6 (Scopus) (0,5 д.а.)

DOI: 10.4303/JDAR/236455

<https://www.ashdin.com/articles/theoretical-administrative-and-criminal-legal-ambushes-against-drugs-and-alcohol-in-everyday-minds-foreign-evidence-and-.pdf>

Статті у фахових виданнях України категорії «Б» (20) (11,6 у.д.а.):

1. Боровська І. А. Аналогія у цивільному процесуальному праві: проблемні аспекти правозастосування *Журнал східноєвропейського права*. 2025. №133. С. 77–88. (0,9 у.д.а.)

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15399673>

https://easternlaw.com.ua/wp-content/uploads/2025/04/borovska_133.pdf.

2. Боровська І. А. Реалізація принципу найкращих інтересів дитини в цивільному судочинстві України. Журнал східноєвропейського права. 2025. №139. С. 26–34. (0,6 д.а)

DOI: <http://doi.org/10.71404/2409-6415.139.3>

https://easternlaw.com.ua/wp-content/uploads/2025/10/borovska_139.pdf.

3. Боровська І. А. Процесуальне правонаступництво у контексті реалізації принципу доступу до правосуддя: проблемні аспекти теорії та практики. Аналітично-порівняльне правознавство. 2025. №6. Частина 1. С. 282–289. (0,6 у.д.а.)

<https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.06.1.41>

https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2025/12/APP_06_2025_part-1.pdf

4. Зуб І. В. Співвідношення та взаємодія трудового і цивільного законодавства в умовах їх рекодифікації (кодифікації) при регулюванні нестандартних форм зайнятості. Аналітично-порівняльне законодавство. 2025. №6. Частина 2. С. 29–35. (0,5 у.д.а.).

<https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.06.2.4>

5. Карнаух В. С. Базове переддоговірне правовідношення: стан та перспективи обґрунтування. Нове українське право. 2025. Вип. 2. С. 80–87. (0,5 у.д.а.).

<https://doi.org/10.51989/NUL.2025.2.10>

<http://newukrainianlaw.in.ua/index.php/journal/article/view/751>

6. Карнаух В. С. Відшкодування шкоди, завданої особі неконституційним актом: до питання про необхідність законодавчих змін. Нове українське право. 2025. Вип. 4. С. 45–52. (0,5 у.д.а.).

<https://doi.org/10.51989/NUL.2025.4.5>

<http://newukrainianlaw.in.ua/index.php/journal/article/view/815/748>

7. Костюченко О. Є. Кваліфікація як складова трудової правосуб'єктності вченого. Нове українське право. 2025. Вип. 3. С. 71–78. (0,8 у.д.а.).

<https://doi.org/10.51989/NUL.2025.3.9>

<http://newukrainianlaw.in.ua/index.php/journal/article/view/787/721>

8. Костюченко О. Є. Національна рамка наукових кваліфікацій як

підсистема національної системи кваліфікацій. Нове українське право. 2025. Вип. 4. С. 53–59. (0,7 у.д.а.).

<https://doi.org/10.51989/NUL.2025.4.6>

<http://newukrainianlaw.in.ua/index.php/journal/article/view/816/749>

9. Красицька Л. В. Поділ майна подружжя як спосіб захисту права власності одного з подружжя. Нове українське право. 2025. Вип. 4. С. 60–66. (0,5 у.д.а.).

<https://doi.org/10.51989/NUL.2025.4.7>

<http://newukrainianlaw.in.ua/index.php/journal/article/view/817/750>

10. Красицька Л. В., Лічман Л. Г. Вплив рішень Європейського суду з прав людини та Конституційного Суду України на розвиток законодавства України в сфері приватних відносин. Журнал східноєвропейського права. 2025. №140. С. 32–39. (0,5 у.д.а.).

http://easternlaw.com.ua/wp-content/uploads/2025/12/krasytska_lichman_140.pdf

11. Кузнецов В. В. Криміналізація порушення законодавства про санкції: витоки і проблеми нормотворчої діяльності Нове українське право. 2025. Вип. 1. С. 123–131. (0,5 у.д.а.)

<https://doi.org/10.51989/NUL.2025.1.16>

<http://newukrainianlaw.in.ua/index.php/journal/article/view/723/662>

12. Кузнецов В. В., Сийпловіч М. В. Відновлення національної системи військових судів: сучасні проблеми правотворчості Аналітично-порівняльне правознавство. 2025. №3. Ч. 3 С. 226–233. (0,5 у.д.а.).

<https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.03.3.34>

https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2025/06/APP_03_2025-part-3.pdf

13. Шакун В. І., Кузнецов В. В. Доступ до правосуддя як умова реалізації правоохоронної функції держави. Нове українське право. 2025. Вип. 2. С. 153–160. (0,5 у.д.а.).

<https://doi.org/10.51989/NUL.2025.2.20>

<http://newukrainianlaw.in.ua/index.php/journal/issue/view/27/28>

14. Кузнецов В. В. Кримінально-правова охорона культурних цінностей:

національна правотворчість та європейський досвід. Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького: Журнал. Серія Право. 2025. Вип. 19 (31). С. 351–360. (0,6 у.д.а.).

<https://doi.org/10.33098/2078-6670.2025.19.31.351-360>

<https://visnyk.iful.edu.ua/випуск-19-31/кузнецов-в-в-кримінально-правова-охор/>

15. Лічман Л. Г. Дотримання і виконання суддею норм суддівської етики пі час здійснення правосуддя. Нове українське право. 2025. №1. С. 105–112 (0,5 у.д.а.).

<https://doi.org/10.51989/NUL.2025.1.14>

<http://newukrainianlaw.in.ua/index.php/journal/article/view/721/660>

16. Маслова А. Б. Інституційна ефективність та нормативна детермінація управління арештованими активами в Україні. Проблеми сучасних трансформацій. Серія: право, публічне управління та адміністрування. 2025. №16. (0,5 у.д.а.).

<https://doi.org/10.54929/2786-5746-2025-16-02-10>

<https://reicst.com.ua/pmtl/article/view/2025-16-02-10/2025-16-02-10>

17. Носік В. В. Правовий режим земель сільськогосподарського призначення науково-дослідних установ та організацій в Україні. Аналітично-порівняльне законодавство. 2025. №6. Частина 2. С. 147–154. (0,5 у.д.а.).

<https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.06.2.23>

18. Циганов О. Г. Сутність та зміст протидії нелегальній міграції. Нове українське право. 2025. Вип. 2. С. 127–135 (0,7 у.д.а.).

<https://doi.org/10.51989/NUL.2025.2.16>

<http://newukrainianlaw.in.ua/index.php/journal/article/view/757/693>

19. Циганов О. Г. Правове забезпечення системи внутрішньої безпеки США. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». 2025. Вип. 91. Ч. 5. С. 235–240.

<https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.91.5.33> (0,7 у.д.а.)

20. Шумило М. Є., Кузнецов В. В. Належність доказів чи належність

доказівних фактів у вітчизняному кримінальному процесі: до якого ж берегу пристати? Вісник НАПрН України. 2025. №2. С. 178–197. (0,5 у.д.а.).

<https://doi.org/10.31359/1993-0909-2025-32-2-178>

Збірники матеріалів наукових заходів (1):

1. Адаптація законодавства України до положень права Європейського Союзу: збірник матеріалів науково-практичної конференції (м. Київ, 10 жовтня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. 376 с. (21,62 у.д.а.).

Тези доповідей (36) 7,4 у.д.а.:

1. Боровська І. А. Окремі аспекти удосконалення інституту судових витрат у цивільному процесуальному законодавстві України. Фінансова політика теоретичні та практичні аспекти юридичної науки. Збалансування приватних прав та публічного інтересу в умовах воєнного стану: матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Ірпінь, 3 квітня 2025 р.). Ірпінь: Державний податковий університет. 2025. С. 41–45. (0,2 у.д.а.).

2. Боровська І. А. Окремі аспекти удосконалення спрощених процедур у цивільному судочинстві України. Новели цивільного процесуального законодавства: спрощені провадження: матеріали Науково-практичної конференції (м. Одеса, 05 травня 2025 р.). Одеса: Національний університет «Одеська юридична академія». 2025. С. 29–33. (0,2 у.д.а.).

3. Боровська І. А. Формування професійних компетенцій правоохоронців у використанні телеологічного та системного способів тлумачення норм права в контексті проблемних аспектів зняття арешту з майна (коштів) боржника. Theoretical and practical training of legal professionals in Ukraine and EU countries: Scientific and pedagogical internship, July 28 September 7, 2025. Lodz, the Republic of Poland. P. 19–24. (0,3 у.д.а.).

4. Боровська І. А. Адаптація цивільного процесуального законодавства України до положень права Європейського Союзу у сфері судового керівництва. Адаптація законодавства України до положень права Європейського Союзу: матер. науково-практичної конференції (м. Київ, 10 жовтня 2025 року). Київ. Інститут правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії

наук України 2025. С. 231-235. (0,2 д.а.)

5. Боровська І. А. Окремі аспекти удосконалення інституту присяжних у цивільному судочинстві України: матер. круглого столу, присвяченого «Європейському дню правосуддя» (м. Харків, 24 жовтня 2025 р.). Кафедра цивільної юстиції та адвокатури Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого та кафедра процесуального права Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Харків, 2025. С. 23–27. (0,2 у.д.а.).

6. Боровська І. А. Проблемні аспекти реалізації принципу неупередженості суду у цивільному судочинстві України. Актуальні проблеми приватного права: матер. Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції. (м. Ірпінь, 31 жовтня 2025 р.). Ірпінь. Міністерство фінансів України. Навчально-науковий інститут права Державного податкового університету, 2025. С. 20–24. (0,2 у.д.а.).

7. Зуб І. В. Деякі питання змішаного договору за проектом Цивільного кодексу України. Адаптація законодавства України до положень права Європейського Союзу: збірник матеріалів науково-практичної конференції (м. Київ, 10 жовтня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. С. 240-243 (0,2 у.д.а.).

8. Карнаух В. С. До питання про зв'язок між функціями держави та обмеженнями конституційних прав і свобод в умовах воєнного стану. Актуальні проблеми модернізації змісту функцій держави в умовах повоєнного розвитку України: збірник матеріалів науково-практичного круглого столу (м. Київ, 13 березня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. С. 104-107 (0,2 у.д.а.).

9. Карнаух В. С. Щодо вимірів системності в правотворчій діяльності. Правотворча діяльність та забезпечення системності законодавства України в умовах євроінтеграції: збірник матеріалів науково-практичного круглого столу (м. Київ, 03 квітня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. С. 101-104 (0,2 у.д.а.).

10. Карнаух В. С. Категорія правовідношення в Проекті європейського приватного права (DCFR). Актуальні питання юридичної науки в дослідженнях

молодих вчених: збірник матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної конференції до Дня науки (м. Київ, 15 травня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. С. 63-67 (0,2 у.д.а.).

11. Карнаух В. Відшкодування шкоди, завданої особі неконституційним (незаконним) актом: досвід правового регулювання окремих європейських держав. Чи є дієвим право людини без права на його ефективний захист: питання відшкодування за порушене право внаслідок визнання акта неконституційним: зб. матеріалів Міжнар. семінару-практикуму (м. Київ, 22 листопада 2024 р.) / Касац. адмін. суд у складі Верховного Суду. Харків: Право, 2025. С. 130-137 (0,3 у.д.а.).

12. Карнаух В. С. До питання про адаптацію законодавства України до права ЄС у сфері колізійного регулювання переддоговірних правовідносин. Адаптація законодавства України до положень права Європейського Союзу: збірник матеріалів науково-практичної конференції (м. Київ, 10 жовтня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. С. 243-248 (0,2 у.д.а.).

13. Костюченко О. Є. Роль профспілок у забезпеченні соціально-трудоових прав працівників. Права людини в глобалізованому світі: сучасний стан, шляхи реалізації та механізми захисту [Електронне видання]: матеріали II всеукраїнської науково-практичної конференції, 25 квітня 2025 р. / Держ. біотехнологічний ун-т. Харків, 2025. С. 162-165 (0,2 у.д.а.).

14. Костюченко О. Є. Соціальна та професійна адаптація ветеранів війни в умовах повоєнного розвитку України. Актуальні проблеми модернізації змісту функцій держави в умовах повоєнного розвитку України: збірник матеріалів науково-практичного круглого столу (м. Київ, 13 березня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. С. 128-132 (0,2 у.д.а.).

15. Костюченко О. Є. Шляхи удосконалення правового регулювання підвищення кваліфікації наукових працівників. Новітня парадигма трудового права та права соціального забезпечення: наукові горизонти: тези доп. та наук. повідомл. учасників XV Всеукр. наук.-практ. конф., присвячена пам'яті чл.-кор. НАПрН України, засл. діяча науки і техніки України, д-ра юрид. наук, проф.

О. М. Ярошенка (м. Харків, 10 жовт. 2025.) / уклад. О. Г. Серета, О. В. Соловйов; за ред. О. Г. Серети. Харків, 2025. С. 79-83. (0,2 у.д.а.).

16. Костюченко О. Є. Удосконалення трудового законодавства щодо кваліфікацій працівників різних категорій. Адаптація законодавства України до положень права Європейського Союзу: збірник матеріалів науково-практичної конференції (м. Київ, 10 жовтня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. С. 248-252 (0,2 у.д.а.).

17. Красицька Л. В. Напрями розвитку законодавства України щодо відповідальності за порушення сімейних прав. Сучасні проблеми цивільно-правової відповідальності: матеріали ХХІІІ наук.-практ. конф., присвяч. 103-й річниці з дня народж. д-ра юрид. наук, проф., чл.-кор. АН УРСР, ректора Харківського юридичного інституту (1962–1987 рр.) В. П. Маслова (Харків, 7 лют. 2025 р.). Харків: ЕКУС, 2025. С. 128–132 (0,2 у.д.а.).

18. Красицька Л. В. Способи захисту сімейних прав та інтересів: наукова спадщина І. В. Жилінкової та сучасні проблеми правозастосування. Актуальні проблеми сімейного права: матеріали ІІ міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. пам'яті д-ра юрид. наук, проф., чл.-кор. НАПрН України Жилінкової Ірини Володимирівни (м. Харків, 11 квіт. 2025 р.) / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Каф. цив. права; Гром. орг. «Цивілістична платформа». Харків: Право, 2025. С. 53–57 (0,2 у.д.а.).

19. Красицька Л. В. Про відшкодування шкоди, завданої фізичним або юридичним особам актами і діями, що визнані неконституційними. Проблеми цивільного права та процесу: тези доп. учасників наук.-практ. конф., присвяч. 100-й річниці від дня народження О. А. Пушкіна (м. Вінниця, 23 трав. 2025 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ; Нац. акад. правових наук України; Харків. обл. осередок Всеукр. громад. орг. «Асоціація цивілістів України». Вінниця: ХНУВС, 2025. С. 46–49 (0,2 у.д.а.).

20. Красицька Л. В. Забезпечення найкращих інтересів дитини при визначенні місця проживання дитини. Актуальні проблеми здійснення та захисту прав та інтересів дітей у приватних правовідносинах в умовах воєнного стану:

зб. наук. пр. / за ред. С. Д. Гринько. Хмельницький: Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2025. С. 110–115 (0,2 у.д.а.).

21. Красицька Л. В. Напрями удосконалення законодавства України про відшкодування шкоди в контексті євроінтеграції. Адаптація законодавства України до положень права Європейського Союзу: збірник матеріалів науково-практичної конференції (м. Київ, 10 жовтня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. С. 252-255 (0,2 у.д.а.)

22. Кузнецов В. В. Адаптація національного кримінального законодавства до кримінально-правової політики ЄС. Наукова спадщина професора В. Я. Тація і актуальні проблеми кримінального права: матеріали всеукр. наук.-практ. конф., що відбулася 21 січ. 2025 р. / [редкол. Ю.А. Пономаренко (голова) та ін.]. Харків: Право. 2025. С. 204–210 (0,2 у.д.а.).

23. Кузнецов В. В. Криміналізація порушення обмежувального заходу (санкції): європейський виклик для України. Актуальні проблеми правоохоронної діяльності в умовах воєнного стану: тези III Всеукраїнської науково-практичної конференції (Хмельницький, 14 березня 2025 року). Хмельницький: Видавництво НАДПСУ, 2025. С. 399–403 (0,2 у.д.а.).

24. Кузнецов В. В. Незнання законів не звільняє від кримінальної відповідальності: проблеми правозастосування. Міхновські юридичні читання: тези науково-практичної конференції (м. Київ, 31 березня 2025 року). Хмельницький: Видавництво НАДПСУ, 2025. С. 328–332 (0,2 у.д.а.).

25. Кузнецов В. В. Директива ЄС 2024/1226 щодо відповідальності за порушення обмежувальних заходів: особливості національної імплементації. Правотворча діяльність та забезпечення системності законодавства України в умовах євроінтеграції: збірник матеріалів науково-практичного круглого столу (м. Київ, 03 квітня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. С. 177–182 (0,2 у.д.а.).

26. Кузнецов В. В. Імплементация положень Нікосійської конвенції: особливості національної правотворчості. Актуальні питання кримінального права та процесу: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

(м. Київ, 25 квітня 2025 р.) / за заг. ред. д.ю.н., проф., В. І. Фелика, за наук. ред. д.ю.н., проф., О. В. Драган; Київ. ун-т інтелект. власн. та права. Київ: АА Тандем, 2025. С. 36–38 (0,2 у.д.а.).

27. Кузнецов В. В. Вплив ідей М. І. Панова на формування якісного кримінального законодавства України IUS PUNIENDI: голоси епох в суголоссі днів – до 85-річчя від дня народження проф. М.І. Панова (in memoriam): матеріали круглого столу, що відбувся у межах ІХ Харківського міжнародного юридичного форуму 27 вер. 2025 р. / [редкол.: Ю. А. Пономаренко (голов. ред.), О. Е. Радутний, О. В. Харитоновна]. Харків: Право. 2025. С. 30–36. (0,2 у.д.а.).

28. Кузнецов В. В. Основні джерела кримінально-правової політики Європейського Союзу. Адаптація законодавства України до положень права Європейського Союзу: збірник матеріалів науково-практичної конференції (м. Київ, 10 жовтня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. С. 157-162 (0,2 у.д.а.).

29. Кузнецов В. В. Реформування кримінальної відповідальності за порнографію: сучасні проблеми правотворчості. Актуальні проблеми кримінального права: матеріали XVI Всеукр. наук.-теорет. конф., присвяч. пам'яті проф. П. П. Михайленка (Київ, 27 листоп. 2025 р.) / редкол.: Р. А. Сербин, О. С. Тарасенко, С. С. Чернявський, Л. О. Мостепанюк. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2025. С. 112–116.

30. Лічман Л. Г. Проблемні питання відновлення втраченого судового провадження у цивільному судочинстві України. Адаптація законодавства України до положень права Європейського Союзу: збірник матеріалів науково-практичної конференції (м. Київ, 10 жовтня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. С. (0,2 у.д.а.).

31. Маслова А. Б. Репутаційний вимір євроінтеграції: інститут репутації державної влади України в контексті генезису нормативно-правового регулювання відносин між Україною та Європейським Союзом. Адаптація законодавства України до положень права Європейського Союзу: збірник матеріалів науково-практичної конференції (м. Київ, 10 жовтня 2025 р.). Одеса:

Видавництво «Юридика», 2025. С. 64-68 (0,2 у.д.а.).

32. Носік В. В. До питання про Наукову концепцію розвитку земельного законодавства України. Адаптація законодавства України до положень права Європейського Союзу: збірник матеріалів науково-практичної конференції (м. Київ, 10 жовтня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. С. 165-168 (0,2 у.д.а.).

33. Циганов О. Г. Розбудова інклюзивного суспільства як важливий напрям діяльності Української держави у поствоєнний період. Актуальні проблеми модернізації змісту функцій держави в умовах повоєнного розвитку України: збірник матеріалів науково-практичного круглого столу (м. Київ, 13 березня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. С. 282-285 (0,2 у.д.а.).

34. Циганов О. Г. Принцип системності як інструмент здійснення належної адаптації вітчизняного законодавства до законодавства Європейського Союзу. Правотворча діяльність та забезпечення системності законодавства України в умовах євроінтеграції: збірник матеріалів науково-практичного круглого столу (м. Київ, 03 квітня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. С. 82-86 (0,2 у.д.а.).

35. Циганов О. Г. Адаптація законодавства України у сферах національної безпеки і оборони до положень права ЄС. Адаптація законодавства України до положень права Європейського Союзу: збірник матеріалів науково-практичної конференції (м. Київ, 10 жовтня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. С. 204-207 (0,2 у.д.а.)

36. Шумило М. Є. Питання доказового права у КПК-2012 р.: тернистий шлях адаптації до положень права країн Європейського Союзу. Адаптація законодавства України до положень права Європейського Союзу: збірник матеріалів науково-практичної конференції (м. Київ, 10 жовтня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. С. 217-221 (0,2 у.д.а.)

Організовано та проведено:

1. Науково-практичну конференцію «Адаптація законодавства України до положень права Європейського Союзу», 10 жовтня 2025 року, м. Київ, Інститут

правотворчості та науково-правових експертиз НАН України.

Підготовлено (2):

1. Проект Закону України «Про внесення змін до Цивільного кодексу України та Закону України «Про судовий збір» щодо відшкодування шкоди, завданої фізичним або юридичним особам актами і діями, що визнані неконституційними» (вих. №247 від 01.12.2025).

Акт впровадження від народного депутата В. Ватраса щодо взяття до опрацювання проекту Закону України «Про внесення змін до Цивільного кодексу України та Закону України «Про судовий збір» щодо відшкодування шкоди, завданої фізичним або юридичним особам актами і діями, що визнані неконституційними» (вх. №340 від 09 грудня 2025 року).

2. Концепція проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо процесуального статусу прокурора Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, прокурорів Генеральної прокуратури України у справах про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави» (вих. №271 від 15.12.2025).

Акт впровадження від народного депутата В. Ватраса щодо взяття до опрацювання Концепції проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо процесуального статусу прокурора Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, прокурорів Генеральної прокуратури України у справах про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави» (вх. №349 від 19.12.2025).

Науково-правові висновки на проекти законів та інших нормативно-правових актів (4):

1. Науково-правовий висновок №99 від 16 квітня 2025 р. на проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про національну безпеку України» щодо діяльності органів, які входять до складу сектору безпеки і оборони» (реєстр. №13141 від 28.03.2025) на виконання доручення від 10.04.2025 Відділення історії, філософії та права Національної академії наук України (щодо опрацювання звернення Голови Комітету Верховної Ради України з питань

освіти, науки та інновацій Сергія Бабака, викладеного у листі за вх. №141 від 09.04.2025).

2. Науково-правовий висновок №144 від 12 червня 2025 р. на проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення умов ведення господарської діяльності» (реєстр. №13325 від 30.05.2025) на виконання доручення від Відділення історії, філософії та права Національної академії наук України.

3. Висновок №182 від 29 серпня 2025 р. до проєкту Закону України «Про пріоритетні напрями наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності» (реєстр. №13629 від 15.08.2025) на виконання доручення від Відділення історії, філософії та права Національної академії наук України.

4. Науково-правовий висновок №161 від 15 липня 2025 р. про проєкт Стандарту державної мови «Правнича термінологія. Термінологія конституційного права» (другої доопрацьованої редакції)

Науково-правові висновки за запитами органів державної влади, у тому числі судових органів (11):

1. Науково-правовий висновок №20 від 20 січня 2025 р. щодо тлумачення та застосування норм права у справі №2/1522/11652/11 за скаргою фізичної особи на бездіяльність державного виконавця, яка передана на розгляд Великої Палати Верховного Суду за зверненням судді Великої Палати Верховного Суду О. В. Ступак (лист вих. №. 473/0/26-24 від 17.12.2024).

2. Науковий висновок №69 від 6 березня 2025 р. щодо визначення належного способу захисту права одного з подружжя, який (яка) вважає себе співвласником об'єкта незавершеного будівництва, за зверненням судді Великої Палати Верховного Суду С. Ю. Мартєва (вих. №27/0/26-25 від 27.01.2025).

3. Науково-правовий висновок №77 від 26 березня 2025 р. з питань тлумачення та застосування норм права за зверненням судді Верховного Суду Аркадія Буценка (лист вих. №84/0/26-25 від 04.03.2025).

4. Науково-правовий висновок №95 від 8 квітня 2025 р. щодо правової сутності заяви про самовідвід судді за зверненням голови Касаційного

адміністративного суду у складі Верховного Суду Михайла Смоковича (вих. №573/0/58-25 від 02.04.2025).

5. Науково-правовий висновок №106 від 25 квітня 2025 р. щодо доцільності внесення Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини до Конституційного Суду України подання відповідність Конституції України (конституційність) положень статті 46 Закону України «Про Державний бюджет України на 2015 рік» від 19.11.2024 №4059-IX та постанови Кабінету Міністрів України «Про визначення порядку виплати пенсій деяким категоріям осіб у 2025 році у період воєнного стану» від 03.01.2025 №1 за зверненням Представника Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини в системі судоустрою з права на справедливе правосуддя та представництва в Конституційному Суді України (лист №26939.4//43.3 від 24.03.2025)

6. Науково-правовий висновок №122 від 14 травня 2025 р. щодо проведення зборів суддів та ролі голови суду в забезпеченні засад суддівського самоврядування, за зверненням голови Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду Михайла Смоковича (вих. №787/0/58-25 від 07.05.2025).

7. Науково-правові позиції №189 від 4 вересня 2025 р. щодо застосування норм права у правовідносинах, пов'язаних з користуванням пляжами на узбережжі Чорного моря.

8. Науковий висновок №190 від 8 вересня 2025 р. щодо тлумачення та застосування норм права про відшкодування шкоди у справі №754/1519/22 (провадження №51-28 км 25) за зверненням судді Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду Фоміна С. Б.

9. Науково-правовий висновок №234 від 17 листопада 2025 р. щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 1 частини першої статті 424 Цивільного процесуального кодексу України

10. Науково-правовий висновок №242 від 24 листопада 2025 р. з питань з питань тлумачення та застосування норм права за зверненням №390/0/26-25 від 13 жовтня 2025 р. судді Верховного Суду О. Г. Яновської.

11. Науково-правовий висновок №260 від 4 грудня 2025 р. щодо конституційної природи щорічної разової грошової виплати до Дня Незалежності України особам з інвалідністю внаслідок війни за зверненням судді Конституційного Суду України Олександра Водяннікова (№370-005-25/4025 від 30.10.2025).

Науково-правові висновки, виконані на замовлення юридичних і фізичних осіб за цивільно-правовими договорами (1):

1. Науковий висновок №002/2025 від 13.05.2025 щодо впровадження грейдингової системи оплати праці в ДП «Ліси України». Проведено науково-правове дослідження окремих положень чинного законодавства України, локальних актів ДП «Ліси України» та правової доктрини щодо правових можливостей даного державного підприємства проваджувати грейдингову систему оплати праці для окремих категорій працівників.

Пропозиції до проєктів законів України та інших нормативно-правових актів (2):

1. Пропозиції №108 від 28 квітня 2025 р. до проєкту постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Порядку формування та діяльності кваліфікаційної ради з питань видачі кваліфікаційних документів» (№05/13/3555-25 від 22.04.2025) на виконання доручення від 23.04.2025 Відділення історії, філософії та права Національної академії наук України.

2. Пропозиції та зауваження №284 від 23 грудня 2025 р. до проєкту Закону України «Про цифрову доступність в Україні» від 5 грудня 2025 р. №14278

Крім того, виконавцями теми підготовлені та опубліковано наукові праці понад виконання показників робочого плану (1):

Наукова стаття в іншому науковому виданні (1) (1 д.а.):

1. Красицька Л. Способи захисту сімейних прав та інтересів: проблемні питання правового регулювання і правозастосування. Цивілістична платформа: наук. юрид. журн. / редкол.: І. Спасибо-Фатєєва (гол. ред.) та ін. Харків: ГО «Цивілістична платформа», 2025. №2 (5). С. 46–65 (1 у.д.а.).

<https://doi.org/10.69724/2786-8834-2025-5-2-46-65>

<https://clp.org.ua/sposoby-zakhystu-simejnykh-prav-ta-interesiv-problemni-pytannia-pravovoho-rehuliuвання-i-pravozastosuvannia/>

Підрозділ в колективній монографії (1) (0,6 д.а.):

1. Кузнецов В. В. Особливості кваліфікації окремих злочинів проти основ національної безпеки України. Актуальні питання кримінально-правової кваліфікації: Liber Amicorum на честь професора Петра Андрушка. Упоряд. А. А. Стрижевська, К. П. Задоя. Київ: Юрінком Пресс, 2025. С. 253–264 (0,6 д.а.).

II. ДАНІ ПРО ТЕМАТИКУ ТА ОБСЯГИ НДР, ЩО ВИКОНУВАЛИСЯ УСТАНОВОЮ

Таблиця II-1. Дані про тематику та обсяги НДР, що виконує Інститут правотворчості та науково-правових експертиз НАН України у 2025 році

Вид тематики наукових досліджень	Кількість наукових і науково-технічних робіт, що виконувались у звітному році				Обсяги фінансування (тис.грн.)	
	Всього		в т.ч. завершено у звітному році		загальний фонд	спеціальний фонд
	загальний фонд	спеціальний фонд	загальний фонд	спеціальний фонд		
1. Державна тематика	-	-	-	-	-	-
1.1. Тематика, яка виконувалась за державним замовленням на науково-технічну продукцію з пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки (прикладні дослідження).	-	-	-	-	-	-
1.2. Проекти Національного фонду досліджень України:	-	-	-	-	-	-
фундаментальні дослідження;	-	-	-	-	-	-
прикладні дослідження;	-	-	-	-	-	-
2. Програмно-цільова та конкурсна тематика НАН України	1	-	1	-	10000,000	-
2.1. Тематика, що виконувалась в рамках конкурсу за напрямом «Підтримка пріоритетних для держави наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок» бюджетної програми 6541230:	-	-	-	-	-	-
фундаментальні дослідження;	-	-	-	-	-	-

прикладні дослідження;	-	-	-	-	-	-
2.2. Тематика, що виконувалась за завданнями цільових програм фундаментальних досліджень НАН України.	1	-	1	-	10000,000	-
2.3. Тематика що виконувалась за завданнями цільових програм прикладних досліджень НАН України.	-	-	-	-	-	-
2.4. Тематика, що виконувалась в рамках спільних проектів та конкурсів з міжнародними організаціями (EISCAT тощо):	-	-	-	-	-	-
фундаментальні дослідження;	-	-	-	-	-	-
прикладні дослідження;	-	-	-	-	-	-
2.5. Наукові, науково-технічні, проекти та розробки.	-	-	-	-	-	-
фундаментальні дослідження;	-	-	-	-	-	-
прикладні дослідження;	-	-	-	-	-	-
2.6. Науково-дослідні роботи молодих учених НАН України (фундаментальні дослідження).	-	-	-	-	-	-
2.7. Гранти НАН України дослідницьким лабораторіям/групам молодих вчених НАН України для проведення досліджень за пріоритетними напрямками розвитку науки і техніки:	-	-	-	-	-	-
фундаментальні дослідження;	-	-	-	-	-	-
прикладні дослідження;	-	-	-	-	-	-
2.8. Інфраструктурні програми і проекти (прикладні дослідження).	-	-	-	-	-	-
3. Відомча тематика	4	-	-	-	20000,000	-

3.1. Тематика фундаментальних досліджень, що фінансувалась за бюджетною програмою 6541030.	3	-	-	-	15000,000	-
3.2. Тематика прикладних досліджень, що фінансувалась за бюджетною програмою 6541030.	1	-	-	-	5000,000	-
4. Пошукова тематика	-	-	-	-	-	-
4.1. Тематика, що фінансувалась за бюджетною програмою 6541030 (фундаментальні дослідження).	-	-	-	-	-	-
4.2. Тематика, що фінансувалась за бюджетною програмою 6541030 (прикладні дослідження).	-	-	-	-	-	-
5. Договірна тематика	-	-	-	-	-	-
5.1. Тематика, що фінансувалась в рамках договорів та контрактів із вітчизняними та іноземними замовниками (фундаментальні дослідження).	-	-	-	-	-	-
5.2. Тематика, що фінансувалась в рамках договорів та контрактів із вітчизняними та іноземними замовниками (прикладні дослідження).	-	-	-	-	-	-
5.3. Тематика, що виконувалась за рахунок грантів міжнародних та закордонних організацій:	-	-	-	-	-	-
фундаментальні дослідження;	-	-	-	-	-	-
прикладні дослідження;	-	-	-	-	-	-
Загалом	5	0	1	0	30000,000	0,000

**III-1. ДАНІ ПРО ВИКОНАННЯ ДОСЛІДЖЕНЬ І РОЗРОБОК ЗА
ЗАМОВЛЕННЯМИ СТОРОННІХ ОРГАНІЗАЦІЙ**

ФОРМА III-1

Дані про виконання досліджень і розробок за замовленнями сторонніх організацій (за договорами та контрактами, в т. ч. зовнішньоекономічними)

Кількість госпдоговорів та контрактів, що виконувались установами НАН України (без включення грантів), од.				Обсяги фінансування, тис. грн. (без включення грантів)		Частка в загальному обсязі фінансування, %	Кількість впроваджених розробок, од.
Усього	У т. ч. на замовлення організацій			Усього	У т.ч. контрактів з іноземними замовниками		
	м. Києва	України	Зарубіжжя				
8	6	2		384,00			8

III-2. НАУКОВО-ЕКСПЕРТНА ДІЯЛЬНІСТЬ В ІНТЕРЕСАХ ТА НА ЗАМОВЛЕННЯ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ

У 2025 році Інститут правотворчості та науково-правових експертиз НАН України продовжував підтримувати зв'язки з центральними органами державної влади, окремими відомствами, установами, організаціями в сфері державотворення, правотворення, правоохоронними та судовими органами влади України. Наукові співробітники Інституту брали участь в роботі наукових та науково-консультативних рад, активно працювали над проектом змін до Закону України «Про правотворчу діяльність», проводили експертизи та надавали науково-консультативну і науково-методичну допомогу, а саме: Конституційному Суду України, Верховному Суду, профільним комітетам Верховної Ради України, Міністерству юстиції України, Міністерству оборони України, Міністерству освіти і науки України, Національному агентству із забезпечення якості вищої освіти тощо.

Члени Науково-консультативної ради при Голові Верховної Ради України – чл.-кор. НАПрН України О. О. Кот, акад. НАПрН України В. І. Шакун, М. М. Великанова, І. Є. Якубівський,

Члени Науково-консультативної ради Верховного Суду чл.-кор. НАПрН України О. О. Кот, акад. НАПрН України А. Б. Гриняк, акад. НАПрН України В. І. Шакун, чл.-кор. НАПрН України В. В. Носік, М. М. Великанова, Л. В. Красицька, Н. В. Міловська, А. О. Монаєнко, О. С. Простибоженко, І. Є. Якубівський.

Члени Науково-консультативної ради Конституційного Суду України – чл.-кор. НАПрН України О. О. Кот, акад. НАПрН України В. І. Шакун, акад. НАПН України, чл.-кор. НАПрН України М. В. Костицький, чл.-кор. НАПрН України А. М. Колодій, чл.-кор. НАПрН України О. М. Вінник, О. О. Томкіна.

Члени Наукової ради Міністерства внутрішніх справ України акад. НАПН України, чл.-кор. НАПрН України М. В. Костицький, чл.-кор. НАПрН України А. М. Колодій.

Члени робочої групи з питань відновлення та розвитку економіки Національної Ради з відновлення України від наслідків війни чл.-кор. НАПрН України О. О. Кот, акад. НАПрН України А. Б. Гриняк.

Заступник голови Робочої групи з підготовки законопроекту з рекодифікації (оновлення) цивільного законодавства України – чл.-кор. НАПрН України О. О. Кот, члени робочої групи – М. М. Великанова, Н. В. Міловська, І. Є. Якубівський,

Заступник голови Робочої групи щодо розробки проекту «Закону про особливості регулювання підприємницької діяльності окремих видів юридичних осіб та їх об'єднань у перехідний період» №6013 від 09.09.2021 р. – чл.-кор. НАПрН України О. О. Кот, член робочої групи – акад. НАПрН України А. Б. Гриняк.

Акад. НАПрН України В. І. Шакун – член з питань сприяння суб'єктам призначення суддів Конституційного Суду в оцінюванні моральних якостей і рівня компетентності сфері права кандидатів на посаду судді Конституційного Суду.

М. М. Великанова – Голова Галузевої експертної ради 08 Право Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, член робочої групи щодо підготовки проекту Закону України «Про академічну доброчесність».

Л. Ф. Купіна – член робочої групи Мінекономіки України з підготовки проекту Трудового кодексу України.

Є. М. Бодюл – учений секретар Науково-координаційної ради з питань правотворчої діяльності при Президії НАН України.

О. Є. Костюченко працює у складі групи на базі Національної служби посередництва і примирення з підготовки проекту Закону України «Про соціальний діалог в Україні» (нова редакція).

В. В. Кузнецов – член робочої групи МОН України з питань протидії поширенню російської пропаганди та припинення співпраці міжнародних організацій з російським академічним середовищем.

Б. В. Островська та О. В. Токарчук – члени робочої групи з підготовки

Національною академією наук України в ініціативному порядку пропозицій щодо вдосконалення правових засад наукової діяльності в Україні в частині покращення.

Ю. О. Легеза є експертом НАЗЯВО, брала участь як член робочої групи НМК МОН України із: розробки стандарту вищої освіти зі спеціальності 081 Право другого (магістерського) рівня вищої освіти, затвердженого Наказом МОН України від 20.07.2022 року №643; розробки стандарту вищої освіти зі спеціальності 081 Право третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, затвердженого Наказом МОН України від 31.07.2023 року №924.

За звітний період Інститутом правотворчості та науково-правових експертиз НАН України підготовлено 6 законопроекти (концепції законів), 21 пропозицію до проектів законів та інших нормативно-правових актів, 39 науково-правових висновків для органів державної влади, з яких 19 – на проекти законів та підзаконних актів, 20 – щодо правозастосовної діяльності на запити Верховного Суду, Конституційного Суду України, 2 рецензії на парламентські дослідження Дослідницької служби Верховної Ради України.

Законопроекти (концепції законів) (6):

1. Проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про правотворчу діяльність» щодо правового моніторингу нормативно-правових актів» (Вих. №236 від 18 листопада 2025 р.). Акт впровадження: Лист-відповідь Голови Комітету Верховної Ради України з питань правової політики Д. Маслова від 22. 1 листопада 2025 р. №04-26/13-2025/269399.

2. Проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про особливості правового режиму діяльності Національної академії наук України, національних галузевих академій наук та статусу їх майнового комплексу» (Вих. №58 від 28.02 2025 р.). Акт впровадження (Вх. №132 від 02.05.2025 р.)

3. Проект Закону України «Про внесення змін до Цивільного кодексу України щодо майнових прав інтелектуальної власності на об'єкти, створені у зв'язку із проходженням військової служби» (вих. №59 від 28.02.2025).

4. Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів

України щодо прав інтелектуальної власності на об'єкти, створені у зв'язку із проходженням військової служби» (вих. №61 від 28.02.2025).

5. Проект Закону України «Про внесення змін до Цивільного кодексу України та Закону України «Про судовий збір» щодо відшкодування шкоди, завданої фізичним або юридичним особам актами і діями, що визнані неконституційними» (вих. №247 від 01.12.2025). Акт впровадження від народного депутата В. Ватраса щодо взяття до опрацювання проекту Закону України «Про внесення змін до Цивільного кодексу України та Закону України «Про судовий збір» щодо відшкодування шкоди, завданої фізичним або юридичним особам актами і діями, що визнані неконституційними» (вх. №340 від 09 грудня 2025 року).

6. Концепція проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо процесуального статусу прокурора Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, прокурорів Генеральної прокуратури України у справах про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави» (вих. №271 від 15.12.2025). Акт впровадження від народного депутата В. Ватраса щодо взяття до опрацювання Концепції проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо процесуального статусу прокурора Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, прокурорів Генеральної прокуратури України у справах про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави» (вх. №349 від 19.12.2025).

Науково-експертні висновки на проекти законів України та інших нормативно-правових актів (19):

1. Науково-експертний висновок №192 від 08 вересня 2025 року щодо питання чи є Уповноважений Верховної Ради України з прав людини суб'єктом, до основних завдань якого, серед іншого, належить формування державної політики, зокрема у сфері прав і свобод людини, за запитом Відділення історії, філософії та права Національної академії наук України.

2. Науково-правовий висновок №215 від 10 жовтня 2025 р. до проекту

Закону України «Про засади державної військово-технічної політики», за запитом Міністерства оборони України.

3. Науково-правовий висновок №227 від 29 жовтня 2025 року на проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення захисту прав осіб, які належать до національних меншин (спільнот) України», за запитом Заступника Голови Державної служби України з етнополітики та свободи совісті Ігоря Лоссовського.

4. Науково-експертний висновок на проєкт постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку посад у сфері освіти і науки, претенденти на зайняття яких зобов'язані володіти англійською мовою», підготовлений за дорученням НАН України на запит Міністерства освіти та науки України (Вих. №26 від 29.01.2025).

5. Науково-експертний висновок на проєкт Закону «Про внесення змін до Митного кодексу України та інших законів України щодо використання документа для декларування військової техніки та інших товарів (Форми 302) деякими військовими формуваннями та іншими державними органами», реєстр №12458 від 30.01.2025 р., підготовлений за дорученням НАН України на запит Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (Вих. №51 від 18.02.2025).

6. Науково-експертний висновок на проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законів щодо використання мови в освітньому процесі» від 11.03.2025 реєстр. №13072, підготовлений за дорученням НАН України на запит Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (Вих. №75 від 24.03.2025)

7. Науково-експертний висновок на проєкт Закону України «Про внесення змін до статті 23 Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» щодо прав педагогічних працівників та здобувачів освіти», реєстр №13193 від 18.04.2025, підготовлений за дорученням НАН України на запит Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій. (вих. №118 від 05.05.2025).

8. Науково-експертний висновок на проєкт Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», реєстр. №13181 від 17.04.2025, підготовлений за дорученням НАН України на запит Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин (лист №125 від 21.05.2025).

9. Науково-експертний висновок на проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо визначення видів діяльності, які є сумісними із виконанням депутатських повноважень» підготовлений за дорученням НАН України на запит Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій №13304 від 21.05.2025 р. (Вих. №139 від 09.06.2025)

10. Науково-правовий висновок на проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо реалізації принципів відкритої науки» підготовлений за дорученням НАН України на запит Міністерства освіти і науки України (Вих. №165 від 24.07.2025).

11. Науково-експертний висновок на проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо відновлення проведення конкурсів та удосконалення порядку вступу, проходження, припинення державної служби» реєстр. №13478-1 від 16.07.2025, підготовлений за дорученням НАН України на запит Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій №369 від 10.09.2025 (Вих. №197 від 16.09.2025).

12. Науково-експертний висновок на проєкт постанови Кабінету Міністрів України «Про встановлення вимог щодо відповідного рівня володіння англійською мовою особами, які претендують на зайняття окремих посад» підготовлений за дорученням НАН України на запит МОН України (Вих. №261 від 05.12.2025 р.)

13. Науково-експертний висновок на проєкт постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку повернення історичних назв географічним об'єктам, які містять символіку російської імперської політики, у рамках відновлення історичної топонімії корінних народів України». (Вих. №263 від 09.12.2025 р.).

14. Науково-експертний висновок на запит Головного управління військової юстиції Міністерства оборони України щодо змін до Положення про Міністерство оборони України, які стосуються повноважень з набуття, здійснення та захисту майнових прав інтелектуальної власності. (реєстр. №220/74/4 від 24.01.2025) (Вих. №33 від 03.02.2025.).

15. Науково-експертний висновок на проект закону щодо заміни інституту права постійного користування земельною ділянкою інститутом права оренди земельної ділянки з метою узгодження норм Земельного кодексу України з нормами Цивільного кодексу України та підвищення ефективності управління земельними ділянками державної та комунальної власності, наданий на запит Народного депутата України Олексія Мовчана (Вих. №224 від 24.10.2025).

16. Науково-правовий висновок №99 від 16 квітня 2025 р. на проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про національну безпеку України» щодо діяльності органів, які входять до складу сектору безпеки і оборони» (реєстр. №13141 від 28.03.2025) на виконання доручення від 10.04.2025 Відділення історії, філософії та права Національної академії наук України (щодо опрацювання звернення Голови Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій Сергія Бабака, викладеного у листі за вх. №141 від 09.04.2025).

17. Науково-правовий висновок №144 від 12 червня 2025 р. на проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення умов ведення господарської діяльності» (реєстр. №13325 від 30.05.2025) на виконання доручення від Відділення історії, філософії та права Національної академії наук України.

18. Висновок №182 від 29 серпня 2025 р. до проекту Закону України «Про пріоритетні напрями наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності» (реєстр. №13629 від 15.08.2025) на виконання доручення від Відділення історії, філософії та права Національної академії наук України.

19. Науково-правовий висновок №161 від 15 липня 2025 р. про проект Стандарту державної мови «Правничча термінологія. Термінологія

конституційного права» (другої доопрацьованої редакції).

Науково-експертні висновки щодо правозастосовної діяльності (на запити Конституційного суду України, Верховного суду та інших державних органів) (20):

1. Науковий висновок №107 від 25 квітня 2025 року щодо особливостей виплати грошової компенсації за належні для отримання жилі приміщення у порядку спадкування, за зверненням Голови Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду Гулька Б. І.

2. Науковий висновок №127 від 27 травня 2025 року щодо особливостей відносин між власником майна, переданого у користування третій особі, та підрядником за договором побутового підряду, за зверненням судді Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду, секретаря Пленуму Верховного Суду Луспеника Д. Д.

3. Науковий висновок №132 від 04 червня 2025 року щодо особливостей відносин за участю Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, за зверненням Голови Касаційного цивільного суду Гулька Б. І.

4. Науковий висновок №170 від 13 серпня 2025 року щодо особливостей реалізації відступлення права вимоги (цесії), за зверненням судді Великої Палати Верховного Суду Ступак О. В.

5. Науковий висновок №176 від 22 серпня 2025 року щодо особливостей касаційного оскарження судових рішень, за зверненням судді Великої Палати Верховного Суду Ступак О. В.

6. Науково-консультативний висновок №220 від 20 жовтня 2025 року щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремого припису пункту 1 частини першої статті 2 Закону України «Про компенсацію за пошкодження та знищення окремих категорій об'єктів нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України, та Державний реєстр майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України» від 23 лютого 2023 року

№2923-IX, за запитом судді-доповідача Конституційного Суду України А. Олійник у справі за конституційною скаргою (№369-005-16/2884 від 16 вересня 2025 року).

7. Науковий висновок щодо правової позиції про визначення правового режиму майна подружжя у випадку укладання між ними цивільно-правового договору, наданий відповідно до звернення голови Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду Гулька Бориса Івановича (лист №350/0/26-24 від 12.09.2024) (Вих. №56 від 25.02.2025).

8. Науковий висновок щодо обґрунтованості нарахування 3% річних та інфляційних втрат відповідно до положень частини 2 статті 625 Цивільного кодексу України (Вих. №119 від 08.05.2025).

9. Науковий висновок щодо застосування норм права на звернення судді Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду Малашенкової Тетяни Михайлівни у справі №915/222/24 щодо застосування норм статті 38 Закону України «Про оборонні закупівлі» у взаємозв'язку з підпунктом 1 пункту 1 постанови КМУ від 20.03.2022 №335 та пункту 49 Порядку від 03.03.2021 №363 (Вих. №216 від 14.10.2025).

10. Науково-правовий висновок №20 від 20 січня 2025 р. щодо тлумачення та застосування норм права у справі №2/1522/11652/11 за скаргою фізичної особи на бездіяльність державного виконавця, яка передана на розгляд Великої Палати Верховного Суду за зверненням судді Великої Палати Верховного Суду О. В. Ступак (лист вих. №. 473/0/26-24 від 17.12.2024).

11. Науковий висновок №69 від 6 березня 2025 р. щодо визначення належного способу захисту права одного з подружжя, який (яка) вважає себе співвласником об'єкта незавершеного будівництва, за зверненням судді Великої Палати Верховного Суду С. Ю. Мартєва (вих. №27/0/26-25 від 27.01.2025).

12. Науково-правовий висновок №77 від 26 березня 2025 р. з питань тлумачення та застосування норм права за зверненням судді Верховного Суду Аркадія Буценка (лист вих. №84/0/26-25 від 04.03.2025).

13. Науково-правовий висновок №95 від 8 квітня 2025 р. щодо правової

сутності заяви про самовідвід судді за зверненням голови Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду Михайла Смоковича (вих. №573/0/58-25 від 02.04.2025).

14. Науково-правовий висновок №106 від 25 квітня 2025 р. щодо доцільності внесення Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини до Конституційного Суду України подання відповідності Конституції України (конституційність) положень статті 46 Закону України «Про Державний бюджет України на 2015 рік» від 19.11.2024 №4059-IX та постанови Кабінету Міністрів України «Про визначення порядку виплати пенсій деяким категоріям осіб у 2025 році у період воєнного стану» від 03.01.2025 №1 за зверненням Представника Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини в системі судоустрою з права на справедливе правосуддя та представництва в Конституційному Суді України (лист №26939.4//43.3 від 24.03.2025)

15. Науково-правовий висновок №122 від 14 травня 2025 р. щодо проведення зборів суддів та ролі голови суду в забезпеченні засад суддівського самоврядування, за зверненням голови Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду Михайла Смоковича (вих. №787/0/58-25 від 07.05.2025).

16. Науково-правові позиції №189 від 4 вересня 2025 р. щодо застосування норм права у правовідносинах, пов'язаних з користуванням пляжами на узбережжі Чорного моря.

17. Науковий висновок №190 від 8 вересня 2025 р. щодо тлумачення та застосування норм права про відшкодування шкоди у справі №754/1519/22 (провадження №51-28 км 25) за зверненням судді Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду Фоміна С. Б.

18. Науково-правовий висновок №234 від 17 листопада 2025 р. щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 1 частини першої статті 424 Цивільного процесуального кодексу України

19. Науково-правовий висновок №242 від 24 листопада 2025 р. з питань з питань тлумачення та застосування норм права за зверненням №390/0/26-25 від 13 жовтня 2025 р. судді Верховного Суду О. Г. Яновської.

20. Науково-правовий висновок №260 від 4 грудня 2025 р. щодо конституційної природи щорічної разової грошової виплати до Дня Незалежності України особам з інвалідністю внаслідок війни за зверненням судді Конституційного Суду України Олександра Водяннікова (№370-005-25/4025 від 30.10.2025).

Науково-правові висновки, виконані на замовлення юридичних і фізичних осіб за цивільно-правовими договорами (8):

1. Науково-правовий висновок №001/2025 від 16 квітня 2025 року щодо застосування (тлумачення) норм податкового законодавства під час декларування від'ємного значення з ПДВ, у тому числі заявленого до відшкодування з бюджету, за запитом Адвокатського об'єднання «Всеукраїнська адвокатська допомога», що здійснює надання юридичних послуг (правової допомоги) Товариству з обмеженою відповідальністю «Донбаське промислово-транспортне підприємство».

2. Науково-правовий висновок №003/2025 від 19 червня 2025 року щодо правової природи відносин із надання в оренду майна та зміни істотних умов договорів, укладених ВАТ «Меридіан» ім. С. П. Корольова», за запитом Відкритого акціонерного товариства «Меридіан» ім. С. П. Корольова.

3. Науково-правовий висновок №005/2025 від 27 червня 2025 р. щодо дослідження норм законодавства України з питань майна органів державної влади підготовлений на запит Дочірнього підприємства «Хмельницький облавтодор» Відкритого акціонерного товариства «Державна акціонерна компанія» «Автомобільні дороги України».

4. Науково-правовий висновок №006/2025 від 9 липня 2025 р. щодо дослідження норм податкового законодавства України з питань оподаткування доходу нерезидента на запит Адвокатського об'єднання «Всеукраїнська адвокатська допомога».

5. Науково-правовий висновок №008|20225 від 4 грудня 2025 р. на запит ТОВ «Кременчукм'ясо» щодо дослідження норм податкового законодавства України з питань оподаткування при застосуванні норм Закону України «Про

застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг».

6. Науково-правовий висновок з питань, пов'язаних із звичайною господарською діяльністю акціонерного товариства від 09.07.2025 №004/2025, підготовлений на підставі договору про надання послуг від 18 червня 2025 року №004/2025, укладеного з Приватним акціонерним товариством «Опілля».

7. Науково-правовий висновок щодо окремих питань визначення права, яке застосовується до договорів та договірних правовідносин від 17.11.2025 №007/2025, підготовлений на підставі договору про надання послуг від 20 жовтня 2025 року №007/2025, укладеного з Товариством з обмеженою відповідальністю «Кернел-Трейд».

8. Науковий висновок №002/2025 від 13.05.2025 щодо впровадження грейдингової системи оплати праці в ДП «Ліси України». Проведено науково-правове дослідження окремих положень чинного законодавства України, локальних актів ДП «Ліси України» та правової доктрини щодо правових можливостей даного державного підприємства проваджувати грейдингову систему оплати праці для окремих категорій працівників.

Рецензії на парламентські дослідження Дослідницької служби Верховної Ради України (2):

1. Рецензія на «Аналітичну записку з питань порівняльного законодавства щодо множинного громадянства в зарубіжних державах», підготовлена за зверненням Керівника Дослідницької служби Верховної Ради України Л. Ваолевської від 21 січня 2025 року №22/15-2025/17067 (Вих. №36 від 03 лютого 2025 р.). Акт впровадження: Лист-відповідь Керівника Дослідницької служби Верховної Ради України Л. Ваолевської від 03 лютого 2025 року №22/19-1-15.

2. Рецензія на «Парламентське дослідження щодо порядку здійснення аналізу відповідності законопроектів зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції та праву Європейського Союзу (acquis ЄС) (Методичні рекомендації)», підготовлена за зверненням Керівника Дослідницької служби

Верховної Ради України Л. Ваолевської від 21 січня 2025 року №22/15-2025/17067 (Вих. №36 від 03 лютого 2025 р.). Акт впровадження: Лист-відповідь Керівника Дослідницької служби Верховної Ради України Л. Ваолевської від 03 лютого 2025 року №22/19-1-15.

Пропозиції до проєктів законів України та інших нормативно-правових актів (21):

1. Пропозиції до проєкту наказу Міністерства освіти та науки України «Про внесення змін до Порядку формування Переліку наукових фахових видань, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 15 січня 2018 року №32», за запитом Відділення історії, філософії та права Національної академії наук України (Вих. №92 від 07 квітня 2025 р.).

2. Пропозиції та зауваження щодо проєкту Закону України «Про засади державної політики національної пам'яті Українського народу» (реєстр. №13273 від 12.05.2025 р.) за запитом Відділення історії, філософії та права Національної академії наук України (Вих. №128 від 29 травня 2025 р.).

3. Пропозиції та зауваження до проєкту розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції підтримки та розвитку кадрового потенціалу сфери наукової і науково-технічної діяльності «Національна система дослідників України», за запитом Відділення історії, філософії та права Національної академії наук України (Вих. №147-а від 16 червня 2025 р.).

4. Пропозиції та зауваження щодо доопрацьованого проєкту Закону України «Про пріоритетні напрями наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності», за запитом Відділення історії, філософії та права Національної академії наук України (Вих. №157 від 09 липня 2025 р.).

5. Пропозиції та зауваження до проєкту постанови «Про звернення до Кабінету Міністрів України щодо розробки і затвердження державної програми «Молодий вчитель» з обов'язковим передбаченням серед джерел її фінансування коштів державного бюджету України» (реєстр. №13559 від 29.07.2025 р.), за запитом Відділення історії, філософії та права Національної академії наук України (Вих. №169 від 13 серпня 2025 р.).

6. Пропозиції та зауваження до проєкту Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального кодексу України щодо запобігання та протидії мові ворожнечі», за запитом Голови Державної служби України з етнополітики та свободи совісті В. Єленського (Вих. №183 від 01 вересня 2025 р.).

7. Пропозиції до проєкту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування органів правопорядку у сфері забезпечення захисту економічної безпеки України та її економічного потенціалу» (реєстр. №13725 від 02.09.2025), за запитом Відділення історії, філософії та права Національної академії наук України (Вих. №202 від 25 вересня 2025 р.).

8. Пропозиції до проєкту Національної програми адаптації законодавства України до права Європейського Союзу (acquis EC) у частині переговорного розділу 25 «Наука та дослідження», за запитом Відділення історії, філософії та права Національної академії наук України (Вих. №262 від 05 грудня 2025 р.).

9. Пропозиції та зауваження до проєкту Закону про внесення змін до Закону України «Про національні меншини (спільноти) України» та деяких інших законодавчих актів України щодо вдосконалення захисту прав національних меншин (спільнот) із використання офіційних мов Європейського Союзу для сприяння європейській інтеграції України, за запитом Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій, за дорученням НАН України (Вих. №111 від 29 квітня 2025 р.).

10. Пропозиції щодо розвитку законодавчого регулювання домашньої праці, за запитом Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (Вих. №109 від 28 квітня 2025 р.).

11. Пропозиції до проєкту постанови Кабінету Міністрів України «Про встановлення вимог щодо відповідного рівня володіння англійською мовою особами, які претендують на заняття окремих посад», за запитом МОН України, за дорученням НАН України (Вих. №211 від 08 жовтня 2025 р.).

12. Пропозиції та зауваження до проєкту постанови Кабінету Міністрів

України «Про програму діяльності Кабінету Міністрів України», за запитом Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій, за дорученням НАН України (Вих. №217 від 16 жовтня 2025 р.).

13. Пропозиції та зауваження до проєкту Закону України «Про внесення зміни до частини другої статті 32 Цивільного кодексу України щодо вдосконалення порядку вчинення правочинів неповнолітньою особою» (реєстр. №12254 від 27.11.2024), надані до Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (Вих. №08 від 07.01.2025).

14. Пропозиції та зауваження до проєкту Закону України «Про внесення зміни до частини другої статті 32 Цивільного кодексу України щодо вдосконалення порядку вчинення правочинів неповнолітньою особою» (реєстр. №12254 від 27.11.2024), надані до Комітету Верховної Ради України з питань молоді та спорту (Вих. №09 від 07.01.2025).

15. Зауваження до проєкту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо окремих питань сплати аліментів на утримання неповнолітньої дитини» (реєстр. №12323 від 16.12.2024), надані до Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (Вих. №102 від 22.04.2025).

16. Зауваження до проєкту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо окремих питань сплати аліментів на утримання неповнолітньої дитини» (реєстр. №12323 від 16.12.2024), надані до Комітету Верховної Ради України з питань молоді та спорту (Вих. №103 від 22.04.2025).

17. Зауваження до проєкту Закону України «Про внесення змін до статті 164 Сімейного кодексу України щодо рішення суду про позбавлення батьківських прав» (реєстр. №12292 від 06.12.2024), надані до Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (Вих. №104 від 22.04.2025).

18. Зауваження до проєкту Закону України «Про внесення змін до статті 164 Сімейного кодексу України щодо рішення суду про позбавлення батьківських прав» (реєстр. №12292 від 06.12.2024), надані до Комітету Верховної Ради

України з питань молоді та спорту (Вих. №105 від 22.04.2025).

19. Зауваження до проекту Закону України «Про кредитну історію» (реєстраційний номер №14013 від 05.09.2025), надані до Національної академії наук України (Вих. №119 від 18.09.2025).

20. Пропозиції №108 від 28 квітня 2025 р. до проекту постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Порядку формування та діяльності кваліфікаційної ради з питань видачі кваліфікаційних документів» (№05/13/3555-25 від 22.04.2025) на виконання доручення від 23.04.2025 Відділення історії, філософії та права Національної академії наук України.

21. Пропозиції та зауваження №284 від 23 грудня 2025 р. до проекту Закону України «Про цифрову доступність в Україні» від 5 грудня 2025 р. №14278.

10. Програмні продукти, програмно-технологічна документація	-	-	-	-	-	-	-	-
11. Аналітичні матеріали	8	-	-	-	-	-	-	-
12. Інше:	5	-	1	-	-	-	-	-
12.1. Заключні чи проміжні звіти	-	-	-	-	-	-	-	-
12.2. Монографії (або їх глави)	5	-	1	-	-	-	-	-
12.3. Математичні моделі	-	-	-	-	-	-	-	-
12.4. Хімічні речовини, препарати, біологічно активні речовини	-	-	-	-	-	-	-	-
12.5. Технічна документація, технічні умови, стандарт, регламент, тощо	-	-	-	-	-	-	-	-
12.6. Експертні (науково-експертні) висновки	-	-	-	-	-	-	-	-
12.7. Відібрані штами та лінії мікроорганізмів, культури клітин, дослідні та експериментальні зразки біологічного походження, колекції	-	-	-	-	-	-	-	-
Всього:	17	-	3	-	2	-	2	-

ФОРМА IV-2

Приклади розробок, впроваджених у галузях економіки в 2025 році

№ з/п	Включити до звіту	Вид тематики	Назва розробки (автори)	Призначення НТП	Загальне фінансування за всі роки створення розробки, млн. грн	Показники результативності, значення для галузей економіки, економічна ефективність	Місце впровадження дата впровадження	Перспективи подальшого використання
1	<u>Так</u>	III. Відомча тематика	Проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про особливості правового режиму діяльності Національної академії наук України, національних галузевих академій наук та статусу їх майнового комплексу»	Нормативне вдосконалення правового режиму діяльності Національної академії наук України та національних галузевих академій наук, забезпечення належного управління їх майновим комплексом, підвищення ефективності функціонування наукової сфери та зміцнення інституційних засад розвитку науки в Україні	10,130	Удосконалення законодавства	Верховна рада України 02.05.2025	Прийняття Закону України
2	<u>Так</u>	III. Відомча тематика	Проект Закону України «Про внесення змін до Цивільного кодексу України та Закону України «Про судовий збір» щодо відшкодування шкоди, завданої фізичним або юридичним особам актами і діями, що визнані неконституційними»	Нормативне врегулювання механізму відшкодування шкоди, завданої фізичним і юридичним особам актами та діями, що визнані неконституційними, з метою забезпечення ефективного судового захисту, реалізації принципу відповідальності держави та зміцнення гарантій верховенства права	10,000	Удосконалення законодавства	Верховна рада України 09.12.2025	Прийняття Закону України

3	Так	III. Відомча тематика	Концепція проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо процесуального статусу прокурора Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, прокурорів Генеральної прокуратури України у справах про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави»	Формування цілісної та науково обґрунтованої моделі процесуального статусу прокурора Спеціалізованої антикорупційної прокуратури та прокурорів Генеральної прокуратури України у справах про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави з метою підвищення ефективності антикорупційного правозастосування та забезпечення правової визначеності	10,000	Удосконалення законодавства	Верховна рада України 19.12.2025	Розробка проекту Закону України
4	Так	III. Відомча тематика	Проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про правотворчу діяльність» щодо правового моніторингу нормативно-правових актів»	Нормативне закріплення інституту правового моніторингу нормативно-правових актів як складової правотворчої діяльності з метою підвищення якості законодавства, забезпечення його стабільності, системності, правової визначеності та відповідності європейським стандартам правового регулювання	10,043	Удосконалення законодавства	Верховна рада України 21.11.2025	Прийняття Закону України

ФОРМА IV-3

Дані про досягнення результативних показників за бюджетною програмою 6541230 у 2025 році

№ з/п	Показники	Кількість	Обсяг фінансування тис. грн.
	I. затрат	0	0
1	Кількість виконуваних пріоритетних наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок науковими підрозділами категорії А, всього, у т.ч.:	0	0
1.1	фундаментальні наукові дослідження	0	0
1.2	прикладні наукові дослідження	0	0
2	Кількість створених на конкурсних засадах дослідницьких лабораторій (груп) молодих вчених	0	х
3	Кількість наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок, які проводяться дослідницькими лабораторіями (групами) молодих вчених	0	0
4	Кількість спільних міжнародних наукових досліджень, які проводяться на конкурсній основі	0	0
5	Проведено ремонтів існуючого наукового обладнання (поточні видатки)	х	0
6	Придбано новітнє та модернізовано існуюче наукове обладнання (капітальні видатки)	х	0
7	Кількість придбаного новітнього обладнання та комплектуючих для модернізації існуючого наукового обладнання	0	х
8	Кількість придбаних комплектуючих та витратних матеріалів для ремонту наукового обладнання	0	х
	II. Продукту	0	0
1	Кількість публікацій з новими важливими результатами, які відповідають міжнародним стандартам високого рівня, в наукових виданнях, всього, у т.ч.:	0	х
1.1	в іноземних наукових виданнях	0	х
2	Кількість завершених науковими підрозділами категорії А пріоритетних наукових досліджень і науково-технічних(експериментальних) розробок, всього, у т.ч.:	0	0
2.1	результати яких перевищують кращі світові аналоги	0	0
3	Кількість завершених завдань за спільними міжнародними проектами	0	0
4	Кількість створеної новітньої науково-технічної продукції (нових видів виробів, технологій, матеріалів, сортів рослин, методів, теорій тощо), всього, у т.ч.:	0	х
4.1	при виконанні наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок науковими підрозділами категорії А	0	х
5	Кількість впровадженої новітньої науково-технічної продукції (нових видів виробів, технологій, матеріалів, сортів рослин, методів, теорій тощо) всього, у т.ч.:	0	х
5.1	при виконанні наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок науковими підрозділами категорії А	0	х
6	Кількість заявок на видачу патентів на винаходи та корисні моделі	0	х

ФОРМА IV-4

**Інформація про реєстрацію технологій та їх складових,
що створені або придбані за рахунок бюджетних коштів**

№ з/п	Назва технології та її державний реєстраційний номер	Назва науково-дослідної роботи, в рамках якої створено технологію, та термін її виконання
1.	0	0
2.	0	0

V. КООРДИНАЦІЯ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ЗВ'ЯЗКИ З ОСВІТОЮ, РОБОТА З НАУКОВОЮ МОЛОДІЮ

Інститут підтримує тісні партнерські та науково-професійні зв'язки з Верховною Радою України, Конституційним Судом України, Науково-консультативною радою при Голові Верховної Ради України, Дослідницькою службою Верховної Ради України, Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку, Адміністрацією Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, Національним інститутом стратегічних досліджень, а також із провідними науковими та освітніми установами України, зокрема: Інститутом держави і права імені В. М. Корецького НАН України, Державною установою «Інститут економіки та прогнозування НАН України», Інститутом проблем моделювання в енергетиці ім. Г. Є. Пухова НАН України, Науково-дослідним інститутом вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України, Науково-дослідним інститутом приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України, Національною академією педагогічних наук України, Національною академією внутрішніх справ, Національною академією Національної гвардії України, Національним університетом цивільного захисту України, Національним університетом «Києво-Могилянська академія», Національним університетом «Одеська юридична академія», Національним університетом оборони України, Національним юридичним університетом імені Ярослава Мудрого, Навчально-науковим інститутом права Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Львівським національним університетом імені Івана Франка, Чернівецьким національним університетом імені Юрія Федьковича, Запорізьким національним університетом, Західноукраїнським національним університетом, Одеським національним університетом імені І. І. Мечникова, Національним університетом біоресурсів та природокористування України, Харківським національним університетом внутрішніх справ, Хмельницьким університетом управління та права імені Леоніда Юзькова, Українським

державним університетом імені Михайла Драгоманова, Державним вищим навчальним закладом «Ужгородський національний університет» та Державним некомерційним підприємством «Державний університет «Київський авіаційний інститут», Юридичним інститутом Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана, Навчально-науковим юридичним інститутом Карпатського національного університету імені Василя Стефаника та ін.

Протягом звітнього періоду здійснювалася координація наукових досліджень шляхом залучення провідних фахівців до участі у виданнях, які готуються співробітниками Інституту, зокрема:

для підготовки монографії «Правове забезпечення повоєнного відродження України» були залучені 7 науковців з інших установ: В. М. Геєць – акад. НАН України, директор ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України»; А. А. Гриценко – акад. НАН України, заступник директора з наукової роботи ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України»; Н. С. Кузнєцова – акад. НАПрН України; К. В. Смирнова – проректор з науково-педагогічної роботи (міжнародне співробітництво) Київського національного університету імені Тараса Шевченка; Р. О. Стефанчук – акад. НАПрН України, Голова Верховної Ради України; М. М. Стефанчук – професор кафедри юстиції Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка; А. О. Янчук – заступник Керівника Апарату Верховної Ради України;

для підготовки монографії «Наукова концепція розвитку законодавства України: обґрунтування та прогнозування напрямів правотворчої діяльності» були залучені 75 науковців з інших установ: Н. М. Бакаянова – член науково-консультативної ради при Голові Верховної Ради України, Національний університет «Одеська юридична академія»; Ю. В. Баулін – акад. НАПрН України, член науково-консультативної ради при Голові Верховної Ради України, Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого; О. М. Бірюков – Київський національний університет імені Тараса Шевченка;

С. В. Бобровник – член науково-консультативної ради при Голові Верховної Ради України, Київський національний університет імені Тараса Шевченка; С. В. Брояков – Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого; Л. А. Ваолевська – член науково-консультативної ради при Голові Верховної Ради України, Дослідницька служба Верховної Ради України; О. П. Васильченко – член науково-консультативної ради при Голові Верховної Ради України, Київський національний університет імені Тараса Шевченка; В. А. Ватрас – Верховна Рада України; М. Я. Ващишин – Львівський національний університет імені Івана Франка; Р. О. Гаврилюк – член науково-консультативної ради при Голові Верховної Ради України, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича; О. В. Грищук – Конституційний Суд України; М. Л. Грїбов – Національна академія внутрішніх справ; А. С. Довгерт – чл.-кор. НАПрН України, член науково-консультативної ради при Голові Верховної Ради України, Київський національний університет імені Тараса Шевченка; Ю. М. Жорнокуй – член науково-консультативної ради при Голові Верховної Ради України, Харківський національний університет внутрішніх справ; І. Р. Калаур – чл.-кор. НАПрН України, Верховна Рада України; Н. М. Квіт – Львівський національний університет імені Івана Франка; С. М. Князєв – Національна академія внутрішніх справ; Д. А. Кобильнік – Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого; В. В. Ковтунець – Інститут вищої освіти Національної академії педагогічних наук України; Т. О. Коломоець – чл.-кор. НАПрН України, член науково-консультативної ради при Голові Верховної Ради України, Запорізький національний університет; В. К. Колпаков – Запорізький національний університет; О. Л. Копиленко – акад. НАН України, акад. НАПрН України, Верховна Рада України; В. М. Коссак – член науково-консультативної ради при Голові Верховної Ради України, Львівський національний університет імені Івана Франка; А. М. Котенко – Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого; В. Г. Кремень – акад. НАН України, академік НАПрН України, Національна академія педагогічних наук

України; І. Є. Криницький – акад. НАПрН України, член науково-консультативної ради при Голові Верховної Ради України, Полтавський юридичний інститут Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого; Н. С. Кузнєцова – акад. НАПрН України, заступник голови науково-консультативної ради при Голові Верховної Ради України, Київський національний університет імені Тараса Шевченка; М. П. Кучерявенко – акад. НАПрН України, член науково-консультативної ради при Голові Верховної Ради України, Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого; Я. В. Лазур – член-кореспондент НАПрН України, член науково-консультативної ради при Голові Верховної Ради України, ДВНЗ «Ужгородський національний університет»; М. О. Лібанов – Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку; О. С. Лотюк – Київський національний університет імені Тараса Шевченка; І. С. Лукасевич-Крутник – Західноукраїнський національний університет; М. В. Менджул – ДВНЗ «Ужгородський національний університет»; М. М. Микієвич – Львівський національний університет імені Івана Франка; С. Є. Морозова – Одеський національний університет імені І. І. Мечникова; Н. Б. Москалюк – Західноукраїнський національний університет; А. А. Музика – член-кореспондент НАПрН України, член науково-консультативної ради при Голові Верховної Ради України, Інститут держави і права імені В. М. Корецького НАН України; Л. А. Музика – Національний університет «Києво-Могилянська академія»; О. А. Музика-Стефанчук – чл.-кор. НАПрН України, Київський національний університет імені Тараса Шевченка; Н. М. Оніщенко – акад. НАПрН України, член науково-консультативної ради при Голові Верховної Ради України, Інститут держави і права імені В. М. Корецького НАН України; М. С. Орлик – Асоціація правників України; О. П. Орлюк – акад. НАПрН України, член науково-консультативної ради при Голові Верховної Ради України, Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій; Л. В. Панова – Київський національний університет імені Тараса Шевченка; Н. М. Пархоменко – чл.-

кор. НАН України, чл.-кор. НАПрН України, член науково-консультативної ради при Голові Верховної Ради України, Інститут держави і права імені В. М. Корецького НАН України; П. С. Пацурківський – Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича; О. В. Петришин – акад. НАПрН України, Конституційний Суд України; С. І. Пирожков – акад. НАН України, Національна академія наук України; В. І. Пішта – Ужгородський національний університет; В. Я. Погребняк – Касаційний господарський суд у складі Верховного Суду; Ю. Д. Притика – Київський національний університет імені Тараса Шевченка; О. О. Рафальський – акад. НАН України, акад. НАПН України, НАН України, Інститут політичних і етнонаціональних досліджень імені І. Ф. Кураса НАН України; С. В. Різник – Конституційний Суд України; Г. В. Россіхіна – Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна; Р. Б. Сабодаш – Вища кваліфікаційна комісія суддів України; М. Ф. Селівон – акад. НАПрН України, Міжнародний комерційний арбітражний суд при ТПП України; О. В. Синегубов – чл.-кор. НАПрН України, Харківська обласна військова адміністрація; В. М. Слома – Західноукраїнський національний університет; К. В. Смирнова – член науково-консультативної ради при Голові Верховної Ради України, Київський національний університет імені Тараса Шевченка; Є. М. Смичок – Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого; М. І. Смокович – Касаційний адміністративний суд у складі Верховного Суду; В. А. Смолій – акад. НАН України, Інститут історії НАН України; О. В. Совгиря – Конституційний Суд України; А. Х. Степанюк – Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»; М. М. Стефанчук – Київський національний університет імені Тараса Шевченка; М. О. Стефанчук – Верховна Рада України; Р. О. Стефанчук – акад. НАПрН України, Голова Верховної Ради України; О. В. Таран – Національна академія внутрішніх справ; Л. М. Токарчук – Одеський національний університет імені І. І. Мечникова; В. І. Труба – член науково-консультативної ради при Голові Верховної Ради України, Одеський національний університет

імені І. І. Мечникова; С. А. Федчишин – член науково-консультативної ради при Голові Верховної Ради України, Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого; М. І. Хавронюк – Національний університет «Києво-Могилянська академія»; О. З. Хотинська-Нор – член науково-консультативної ради при Голові Верховної Ради України, Київський національний університет імені Тараса Шевченка; С. С. Чернявський – Національна академія внутрішніх справ; І. Є. Чумаченко – Національний університет «Одеська юридична академія»; С. І. Шимон – член науково-консультативної ради при Голові Верховної Ради України, ДВНЗ «Ужгородський національний університет»; Н. Я. Якимчук – Київський національний університет імені Тараса Шевченка; А. О. Янчук – Апарат Верховної Ради України;

для підготовки Аналітичних матеріалів за результатами моніторингу законодавства про національну безпеку і оборону були залучені 16 науковців з інших установ: О. В. Батюк – Національна академія Національної гвардії України; А. А. Білека – Національний університет цивільного захисту України; А. А. Вознюк – Національна академія внутрішніх справ; В. М. Гесць – акад. НАН України, директор ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України»; А. А. Гриценко – акад. НАН України, заступник директора з наукової роботи ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України»; А. В. Давидюк – Інститут проблем моделювання в енергетиці ім. Г. Є. Пухова НАН України; О. В. Кирницький – Національна академія внутрішніх справ; О. Г. Кулик – Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України; Б. А. Ніколаєнко – Адміністрація Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України; К. М. Пасинчук – Національний університет цивільного захисту України; М. С. Пузирьов – Національна академія Національної гвардії України; О. О. Резнікова – Національний інститут стратегічних досліджень; О. М. Стрільців – Національна академія внутрішніх справ; О. М. Суходоля – Національний інститут стратегічних досліджень; В. І. Тробюк – Національна академія Національної гвардії України; Б. Д. Халмурадов – ДНП «Державний

університет «Київський авіаційний інститут»; С. С. Чернявський – Національна академія внутрішніх справ;

для підготовки Наукової концепції розвитку цивільного процесуального законодавства України була залучена С. С. Бичкова – Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України.

О. В. Токарчук є професором кафедри історії та теорії держави і права УДУ імені Михайла Драгоманова; О. О. Кот, І. Є. Якубівський є членами спеціалізованої вченої ради Д 35.051.27 в Львівському національному університеті імені Івана Франка; А. Б. Гриняк – член спеціалізованої вченої ради ради Д 58.082.04 в Західноукраїнському національному університеті; М. М. Великанова – член спеціалізованої вченої ради Д 64.700.02 в Харківському національному університеті внутрішніх справ; Н. В. Міловська, А. М. Колодій – члени спеціалізованої вченої ради Д 26.007.04 в Національній академії внутрішніх справ; М. В. Костицький є членом спеціалізованої вченої ради Д 26.007.01 у Національній академії внутрішніх справ та професором кафедри філософії права філософії та юридичної логіки Національної академії внутрішніх справ; В. І. Шакур – член спеціалізованої вченої ради Д 26.007.03 у Національній академії внутрішніх справ та професор кафедри кримінального права Національної академії внутрішніх справ; В. І. Борденюк є членом спеціалізованої вченої ради Д 26.007.03 у Національному авіаційному університеті; В. В. Кузнецов – член спеціалізованої вченої ради Д 26.150.01 в Київському університеті інтелектуальної власності та права Національного університету «Одеська юридична академія»; Н. В. Федорченко є членом спеціалізованої вченої ради Д 26.001.06 в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка.

Інститут взаємодіє з закладами вищої освіти та науковими установами МОН, МВС, МО, зокрема у підготовці підручників, навчальних посібників, навчальних програм, нових лекційних курсів, а також в організації та проведенні спільних семінарів, шкіл, наукових конференцій тощо:

А. М. Колодій підготував:

рецензію на монографію «Оптимізація правотворчої діяльності: теоретико-правові засади» / за заг. ред. Н. М. Пархоменко. Київ: Юрінком Інтер, 2025. 512 с.;

рецензію на монографію Кубка А. Є. «Державний інтерес в публічному та приватному праві (теоретико-методологічне дослідження)». К.: Інститут держави і права імені В.М. Корецького НАН України, 2025. 320 с.;

рецензію на Глосарій термінів конституційного права / О. І. Зозуля, С. В. Шутенко та ін. Київ: 7БЦ, 2025. 84 с.

М. В. Костицький підготував рецензію на навчальний посібник «Колізії в реалізації та захисті прав людини» / Н. І. Бровко, Н. В. Кушакова-Костицька, С. І. Сімакова [та ін.]; Білоцерківський національний аграрний університет. Біла Церква, 2025, 332 с.

О. О. Кот залучався у 2025 році до роботи ЕК на кафедрі цивільного права Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

А. Б. Гриняк залучався у 2025 році до роботи ЕК у Навчально-науковому інституті міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Викладає низку юридичних дисциплін М. М. Великанова, яка працює за сумісництвом на кафедрі цивільного права Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка та кафедрі цивільного та господарського права Національного університету біоресурсів і природокористування України.

Є. А. Булат працює за сумісництвом професором кафедри цивільного, трудового та господарського права юридичного факультету Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Н. В. Федорченко – завідувач кафедри загальноюридичних дисциплін, цивільного права та правового забезпечення туризму Київського університету туризму, економіки і права; І. Є. Якубівський – професор кафедри цивільного

права і процесу Львівського національного університету імені Івана Франка.

В. В. Кузнецов є членом редколегії наукового журналу Судово-експертного центра Міністерства Юстиції Азербайджанської Республіки "Məhkəmə ekspertizası, kriminalistika və kriminologiyanın aktual məsələləri" ("Актуальні питання судової експертизи, криміналістики та кримінології").

15 травня 2025 року в Інституті правотворчості та науково-правових експертиз НАН України Радою молодих вчених проведено III Всеукраїнську науково-практичну конференцію до Дня науки «Актуальні питання юридичної науки в дослідженнях молодих вчених», у якій взяли участь молоді вчені, аспіранти та студенти, а також працівники з практичним досвідом роботи. У рамках конференції обговорено питання тенденцій розвитку законодавства України у сфері публічно-правових та приватноправових відносин, гармонізації вітчизняного законодавства із законодавством ЄС та інші проблемні питання. За результатами наукового заходу підготовлено збірку матеріалів конференції.

30 квітня 2025 року на підставі рішення Вченої ради Інституту правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії наук України утворена спеціалізована вчена рада з правом прийняття до розгляду та проведення разового захисту дисертації В. В. Дектярова на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» зі спеціальності 081 «Право». Дисертація на тему: «Довірча власність як спосіб забезпечення виконання зобов'язань за кредитним договором». А. Б. Гриняк призначений головою ради, М. М. Великанова та Є. О. Трубаков рецензентами.

На підставі рішення Вченої ради Інституту правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії наук України від 25 вересня 2025 року утворена спеціалізована вчена рада з правом прийняття до розгляду та проведення разового захисту дисертації І. В. Фатхутдінової на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» зі спеціальності 081 «Право». Дисертація на тему: «Договір таймшеру». А. Б. Гриняк призначений головою ради, М. М. Великанова та Н. В. Міловська рецензентами.

В. В. Кузнецов підготував:

1. Експертний висновок на роботу «Особливості забезпечення права на захист у процесі розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень: європейські стандарти справедливого судового розгляду» (м 21), підготовлену доктором юридичних наук, доцентом Т. В. Волошанівською та представлену Одеським державним університетом внутрішніх справ на здобуття премії Президента України для молодих вчених 2025 року (лист-звернення №01-18/54 від 11 березня 2025 р. Комітету з Національної премії України імені Бориса Патона).

2. Експертний висновок на роботу «Кримінальна відповідальність за порушення екологічного законодавства в Україні: правотворчі та правозастосовні проблеми» (м 15), підготовлену доктором юридичних наук, професором Р. О. Мовчаном та представлену Донецьким національним університетом імені Василя Стуса на здобуття премії Президента України для молодих вчених 2025 року (лист-звернення №01-18/54 від 11 березня 2025 р. Комітету з Національної премії України імені Бориса Патона).

М. Є. Шумило як голова Координаційного бюро з проблем кримінального процесу відділення кримінально-правових наук НАПрН України проводить засідання бюро з питань надання експертної оцінки поданих ЗВО та науковими установами тем дисертаційних досліджень на здобуття наукових ступенів доктора юридичних наук і доктора філософії.

Підвищення кваліфікації, стажування:

1. Боровська І. А. Науково-педагогічне стажування на тему «Теоретична та практична підготовка фахівців у сфері права в Україні і країнах ЄС (м. Лодзь, республіка Польща) з 28 липня по 7 вересня 2025 р. зі спеціальності «Право».

2. Циганов О. С. Всеукраїнське науково-педагогічне підвищення кваліфікації «Академічна доброчесність в епоху штучного інтелекту», організоване Центром українсько-європейського наукового співробітництва (4 серпня – 14 вересня 2025 року).

Інститут правотворчості та науково-правових експертиз НАН України

(назва установи НАН України)

Окремі чисельні показники співпраці

із закладами вищої освіти (ЗВО)

та установами Міністерства освіти і науки України (МОН)

1.	Договори про співпрацю, укладені між науковою установою та закладами вищої освіти		
	Загальна кількість чинних договорів станом на 31.12.2025:		
	Кількість договорів, укладених у звітному році:		
	– з них договорів про виконання програм академічної мобільності		
	<i>(назви договорів, укладених у звітному році, з зазначенням ЗВО)</i>		
2.	Створені спільно з закладами вищої освіти:		
	– спільні кафедри (філії кафедр)		
	Загальна кількість спільних кафедр (філій кафедр) станом на 31.12.2025:		
	Кількість спільних кафедр (філій кафедр), створених у звітному році:		
	<i>(назви спільних кафедр (філій кафедр), створених у звітному році, з зазначенням ЗВО)</i>		
	– спільні лабораторії		
	Загальна кількість спільних лабораторій станом на 31.12.2025:		
	Кількість спільних лабораторій, створених у звітному році:		
	<i>(назви спільних лабораторій, створених у звітному році, з зазначенням ЗВО)</i>		
	– інші спільні наукові, навчальні структури (центри, творчі колективи, дорадчі та інші органи тощо)		
	Загальна кількість спільних структур станом на 31.12.2025:		
	Кількість спільних структур, створених у звітному році:		
	<i>(назви спільних структур, створених у звітному році, з зазначенням ЗВО)</i>		
	3.	Кількість студентів закладів вищої освіти, які в 2024/2025 навчальному році проходили магістерську підготовку в спільних науково-навчальних структурах, що функціонують на базі наукової установи та зазначені у п. 2 цієї таблиці	
		Кількість студентів закладів вищої освіти, які проходять магістерську підготовку в 2025/2026 навчальному році в спільних науково-навчальних структурах, що функціонують на базі наукової установи та зазначені у п. 2 цієї таблиці (додатково вказати назви спеціальностей та спеціалізацій, з яких здійснювалася підготовка магістрів)	
4.	Кількість наукових робіт, які у звітному році виконувались спільно з працівниками закладів вищої освіти		

5.	Кількість наукових працівників наукової установи, які у звітному році працювали викладачами в системі освіти, всього	10
	у тому числі: академіків НАН України	
	членів-кореспондентів НАН України	
	очолюють: кафедри факультети	1
6.	Кількість працівників ЗВО, які у звітному році входили до складу спеціалізованої вченої ради при науковій установі	3
7.	Кількість працівників наукової установи, які у звітному році входили до спеціалізованих вчених рад при закладах вищої освіти	10
8.	Кількість студентів, які у звітному році виконували в науковій установі дипломні роботи	
9.	Кількість студентів, які у звітному році проходили практику в науковій установі	
10.	Кількість фахівців з вищою освітою другого (магістерського) рівня, що були працевлаштовані науковою установою у звітному році:	4
	з них у шкільні роки займалися в гуртках Малої академії наук учнівської молоді	
11.	Кількість опублікованих у звітному році монографій, що були підготовлені спільно з працівниками ЗВО	
12.	Кількість опублікованих у звітному році:	
	підручників для здобувачів вищої освіти	
	здобувачів середньої освіти	
	навчальних посібників для здобувачів вищої освіти	
	здобувачів середньої освіти	
13.	Кількість працівників закладів вищої освіти та установ МОН, які у звітному році підвищували кваліфікацію у науковій установі	
14.	Кількість дисертаційних робіт, захищених працівниками ЗВО у звітному році на спеціалізованій вченій раді при науковій установі, всього	
	у тому числі: на здобуття наукового ступеня доктора наук	
	на здобуття наукового ступеня кандидата наук	

VI. КОНФЕРЕНЦІЇ, СЕМІНАРИ, З'ЇЗДИ ТОЩО

Інформація про проведені в 2025 році установою конференції, семінари, з'їзди, наради тощо, в яких установа виступила як **організатор або співорганізатор**:

Назва	Співорганізатори	Дата проведення	Місце проведення	Кількість учасників (в т.ч. з-за кордону)	Загальна проблематика; найбільш вагомі результати заходу (рішення, рекомендації, зміст резолюції)
Науково-практичний круглий стіл «Актуальні проблеми модернізації змісту функцій держави в умовах повоєнного розвитку України»		13 березня 2025 р.	м. Київ, Інститут правотворчості та науково-правових експертиз НАН України	70	Визначено світоглядні проблеми зміни підходів до функцій держави у воєнний та повоєнний час. Обґрунтовано необхідність модернізації економічної функції держави за рахунок прийняття Економічного кодексу України. Запропоновано удосконалення безпекової функції держави, засади розвитку оборонної функції держави, що передбачає удосконалення законодавчої бази з урахуванням досвіду провідних країн НАТО та ЄС; модернізувати правоохоронну функцію держави в аспекті удосконалення криміналістичної діяльності за рахунок впровадження сучасних технологій.
Науково-практична конференція «Міхновські юридичні читання»	Національна академія Державної прикордонної служби України імені Б. Хмельницького	31 березня 2025 р.	м. Київ, Національна академія Державної прикордонної служби України імені Б. Хмельницького	165	Обговорено актуальні проблеми розвитку правової системи України крізь призму ідей Миколи Міхновського, зосереджено увагу на національно-правових аспектах державотворення, правах людини та ролі права у зміцненні національної ідентичності
Науково-практичний круглий стіл «Правотворча діяльність та забезпечення системності законодавства України в умовах євроінтеграції»	-	03 квітня 2025 р.	м. Київ, Інститут правотворчості та науково-правових експертиз НАН України	80	Обговорено пріоритети розвитку правотворчої діяльності в Україні в контексті євроінтеграційних процесів з метою забезпечення системності та дієвості національного законодавства
III Всеукраїнська науково-практична конференція до Дня науки «Актуальні питання юридичної науки в дослідженнях молодих вчених»	-	15 травня 2025 р.	м. Київ, Інститут правотворчості та науково-правових експертиз НАН України	55	Обговорено питання тенденцій розвитку законодавства України у сфері публічно-правових та приватноправових відносин, гармонізації вітчизняного законодавства із законодавством ЄС та інші проблемні питання

Круглий стіл «Майно та майнові права інтелектуальної власності»	ДО «Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій», НДІ інтелектуальної власності НАПрН України, ННІ права КНУ імені Тараса Шевченка, Цетром досліджень інтелектуальної власності та трансферу технологій НАН України	09 січня 2025 р.	м. Київ, Інститут правотворчості та науково-правових експертиз НАН України	48	Обговорення проблемних питань участі держави у приватних відносинах як суб'єкта майнових прав інтелектуальної власності, права інтелектуальної власності на об'єкти, що створюються у зв'язку з виконанням службових обов'язків під час проходження військової служби, видів об'єктів цивільних прав, зокрема не лише результатів інтелектуальної, творчої діяльності, а й майнових прав інтелектуальної власності.
XIV Міжнародний цивілістичний форум «Рекодифікація речового права», присвячений пам'яті Олександра Васильовича Дзери	відділення цивільно-правових наук НАПрН України	16 травня 2025 р.	м. Київ, Інститут правотворчості та науково-правових експертиз НАН України	108 (4)	Обговорення проблем оновлення Цивільного кодексу України. Основними новелами оновленого Цивільного кодексу України є загальна орієнтація на європейський вектор розвитку та післявоєнне відновлення країни
Експертне обговорення «Нові горизонти приватного права України»	Міністерство юстиції України, Науково-консультативна рада при Голові Верховної Ради України	07 березня 2025 р.	м. Київ, Інститут правотворчості та науково-правових експертиз НАН України	51	Обговорення значення Закону України №4196, який є важливим кроком у напрямку гармонізації українського законодавства із стандартами ЄС. Мета закону – вдосконалення корпоративного управління, підвищення інвестиційної привабливості країни, забезпечення ефективного контролю за об'єктами державної та комунальної власності
Всеукраїнська науково-практична конференція «Реформування права інтелектуальної власності в умовах рекодифікації цивільного законодавства України»	Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій	02 жовтня 2025 р.	м. Київ, Інститут правотворчості та науково-правових експертиз НАН України	67	Обговорення питань реформування і охорони права інтелектуальної власності. Інтелектуальна власність – одна з найбільш динамічних сфер суспільних відносин, і саме тому обговорення шляхів розвитку цивільного законодавства в цій площині є вкрай важливим
Всеукраїнська науково-практична конференція «Адаптація законодавства України до положень права Європейського Союзу»		10 жовтня 2025 р.	м. Київ, Інститут правотворчості та науково-правових експертиз НАН України	90	Адаптація законодавства України до стандартів Європейського Союзу є ключовим етапом зміцнення правової системи та інтеграції України у європейський правовий простір. Важливість комплексного підходу, поєднання законодавчих реформ з практичним впровадженням європейських стандартів дозволить

					забезпечити ефективність і сталість національного законодавства, а також створить підґрунтя для подальшого розвитку українського права.
Всеукраїнська науково-практична конференція «Наукова концепція розвитку законодавства України як основний документ юридичного прогнозування»	Науково-консультатив на рада при Голові Верховної Ради України	8 грудня 2025 р.	м. Київ	75	Наукове обґрунтування концепції розвитку законодавства України як інструменту стратегічного юридичного прогнозування та модернізації національної правової системи

Інформація про заплановані на 2026 рік заходи, в яких установа є організатором або співорганізатором:

Назва (Назви заходів навести українською та англійською мовами)	Дата проведення	Місце проведення	Перелік співорганізаторів	Посилання на веб-сайт Інституту або конференції
XV Міжнародний цивілістичний форум «Зобов'язальне право» (назва орієнтовна) XV International Civil Law Forum «Law of Obligations»	Березень 2026 р.	м. Київ	Відділення цивільно-правових наук НАПрН України	https://lawmaking.academy/category/zahody/
Науково-практична конференція та/або круглий стіл «Право та справедливість як гарант розбудови миролюбного та відкритого суспільства» (назва орієнтовна) Scientific and Practical Conference and/or Round Table «Law and Justice as a Guarantee of Building a Peaceful and Open Society»	Березень 2026 р.	м. Київ		https://lawmaking.academy/category/zahody/
Всеукраїнська науково-практична конференція «Правотворча діяльність в Україні в умовах євроінтеграції» (назва орієнтовна) All-Ukrainian Scientific and Practical Conference «Legislative Activity in Ukraine in the Context of European Integration»	Квітень 2026 р.	м. Київ		https://lawmaking.academy/category/zahody/
IV Всеукраїнська науково-практична конференція до Дня науки «Актуальні питання юридичної науки в дослідженнях молодих вчених» (назва орієнтовна) IV All-Ukrainian Scientific and Practical Conference on the Day of Science «Current Issues of Legal Science in the Research of Young Scientists»	Травень 2026 р.	м. Київ	Рада молодих вчених	https://lawmaking.academy/category/zahody/
Всеукраїнська науково-практична конференція «Проблеми забезпечення прав військовослужбовців та членів їх сімей» (назва орієнтовна)	Червень 2026 р.	м. Київ		https://lawmaking.academy/category/zahody/

All-Ukrainian Scientific and Practical Conference «Problems of Ensuring the Rights of Military Personnel and Their Family Members»				
Всеукраїнська науково-практична конференція «Реформування приватного права» (назва орієнтовна) All-Ukrainian Scientific and Practical Conference «Reform of Private Law»	Жовтень 2026 р.	м. Київ		https://lawmaking.academy/category/zahody/
«Стратегічне забезпечення розвитку законодавства України про наукову та науково-технічну діяльність» (орієнтовна назва) Strategic Support for the Development of Ukrainian Legislation on Scientific and Scientific-Technical Activity	Листопад 2026 р.	м. Київ		https://lawmaking.academy/category/zahody/

VII. СТВОРЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ОБ'ЄКТІВ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

У звітному періоді Інститутом правотворчості та науково-правових експертиз НАН України створення та використання винаходів, комп'ютерних програм та інших об'єктів права інтелектуальної власності, ноу-хау не проводилось.

VIII. ВИДАВНИЧА ДІЯЛЬНІСТЬ

У 2025 р. наукові співробітники Інституту правотворчості та науково-правових експертиз НАН України (далі – Інститут) підготували до друку й опублікували: 6 монографій, 118 наукових статей (з них 12 входять до наукометричних баз Scopus і Web of Science, 181 тезу доповідей, 8 збірників матеріалів наукових заходів, 7 аналітичних матеріалів (концепцій).

Загальний обсяг публікацій співробітників інституту, враховуючи наукові статті, тези конференцій тощо склав близько 504,05 у.д.а.

У 2025 році усі видання здійснені в межах бюджетної програми КПКВ 6541030.

Юридичні науки. Правотворча діяльність в Україні: європейський вектор розвитку законодавства: монографія / за заг. ред. О. О. Кота¹, А. Б. Гриняка¹, Н. В. Міловської¹ / Інститут правотворчості та науково-правових експертиз НАН України. – Київ: Алерта, 2025. – 284 с. (Умовн.-друк. арк. 16,51). – 50 прим. – ISBN 978-617-566-949-5.

¹ Інститут правотворчості та науково-правових експертиз НАН України
URL: <https://lawmaking.academy/monografiyi-ta-zbirnyku-naukovyih-prats/>

Монографія присвячена актуальним питанням правотворчої діяльності в Україні в умовах євроінтеграційних процесів, визначенню правових основ та пріоритетних напрямів адаптації законодавства України до права Європейського Союзу, дослідженню принципів та джерел права ЄС у визначенні ключових напрямів імплементації європейських стандартів у національне законодавство. Особлива увага приділяється питанням планування та прогнозування українського законодавства на шляху до формування єдиного правового простору з ЄС, розроблення концепції проєкту нормативно-правового акта, нормопроектування та вимог до змісту нормативно-правового акта, експертизи проєктів нормативно-правових актів України на їх відповідність зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції та праву Європейського Союзу, а також правового моніторингу як важливого інструменту євроінтеграційної правової політики України.

Сформульована низка пропозицій щодо удосконалення правотворчого процесу та забезпечення системності законодавства України в умовах євроінтеграції.

Видання адресовано науковим і науково-педагогічним працівникам, докторантам, аспірантам, практикуючим юристам та всім, хто цікавиться актуальними питаннями правотворчої діяльності.

Юридичні науки. Недійсність правочинів: монографія / за заг. ред. О. О. Кота¹, А. Б. Гриняка¹, М. М. Великанової¹ / Інститут правотворчості та науково-правових експертиз НАН України. – Київ: Алерта, 2025. – 232 с. (Умовн.-друк. арк. 13,49). – 50 прим. – ISBN 978-617-566-948-8.

Монографія присвячена комплексному дослідженню недійсності правочинів. У роботі розкрито поняття, ознаки та види недійсних правочинів, зокрема нікчемних і оспорюваних, проаналізовано окремі умови чинності правочинів, а також висвітлено трансформацію підходів до їх правового регулювання. Розглянуто недійсність як механізм судового захисту цивільних прав, а також актуальні виклики, що виникають в умовах цифровізації та євроінтеграції. Особливу увагу приділено аналізу правових наслідків недійсності, включаючи реституцію та кондикцію, а також специфіці окремих категорій недійсних правочинів. Сформульовано практичні пропозиції щодо вдосконалення законодавчого регулювання та узгодження правозастосування із принципами приватного права. Видання розраховано на науковців, викладачів, студентів, аспірантів, практичних працівників та читачів, які досліджують приватне право.

Юридичні науки. Модернізація змісту функцій держави: ключовий вектор повоєнного відновлення України: монографія / за заг. ред. О. О. Кота¹, А. Б. Гриняка¹, Л. Ф. Купінової¹ / Інститут правотворчості та науково-правових експертиз НАН України. – Київ: Алерта, 2025. – 334 с. (Умовн.-друк. арк. 19,41). – 50 прим. – ISBN 978-617-566-958-7.

¹ Інститут правотворчості та науково-правових експертиз НАН України

URL: <https://lawmaking.academy/monografiyi-ta-zbirnyku-naukovyh-prats/>

Монографія є комплексним науковим дослідженням, що поєднує теоретико-правовий аналіз необхідності модернізації функцій та визначає практичні орієнтири здійснення державної політики у сфері відбудови України через призму реалізації її окремих основних та технологічних функцій.

Колектив авторів, до якого увійшли вчені Інституту правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії наук України, розглядають світоглядні проблеми та механізми реалізації функцій держави в умовах воєнного стану та післявоєнний період. Нове бачення авторів полягає в тому, що функції держави представляють систему, яка повинна бути динамічною, інноваційною та здатною відповідати на кризові виклики. Обґрунтовано нову парадигму здійснення функцій держави у поєднанні з класичними та інноваційними теоретико-правовими підходами, орієнтованими на виклики глобалізації, поширюючи цифровізацію та забезпечуючи інституційну стійкість.

Юридичні науки. Юридичне прогнозування розвитку галузевого законодавства України: теорія та практика: монографія / за заг. ред. О. О. Кота¹, А. Б. Гриняка¹, Л. В. Красицької¹ / Інститут правотворчості та науково-правових експертиз НАН України. – Київ: Алерта, 2025. – 326 с. (Умовн.-друк. арк. 18,95). – 50 прим. – ISBN 978-617-566-957-0.

¹ Інститут правотворчості та науково-правових експертиз НАН України

URL: <https://lawmaking.academy/monografiyi-ta-zbirnyku-naukovyh-prats/>

Монографія присвячена розгляду актуальних питань юридичного прогнозування розвитку галузевого законодавства України в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення України з метою вдосконалення механізму правового регулювання суспільних відносин.

Видання розраховано на науковців, науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників, а також усіх, хто цікавиться проблемами публічного та приватного права.

Юридичні науки. Правове забезпечення повоєнного відродження

України: монографія / за заг. ред. Р. О. Стефанчука / Інститут правотворчості та науково-правових експертиз НАН України. – Київ: Юрінком Інтер, 2025. – 392 с. (Умовн.-друк. арк. 24,25). – 300 прим. – ISBN 978-966-667-889-1.

URL: <https://lawmaking.academy/monografiyi-ta-zbirnyku-naukovyh-prats/>

Монографія присвячена актуальним питанням повоєнного відродження України в контексті євроінтеграційних і євроатлантичних процесів. Колектив авторів, до якого увійшли науковці Інституту правотворчості та науково-правових експертиз НАН України, ДУ «Інституту економіки та прогнозування НАН України», Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Національної академії внутрішніх справ, дослідив проблемні аспекти розвитку української державності у повоєнний період, консолідації громадянського суспільства, посилення гарантій прав людини, запропонував підходи до модернізації правових засад національної безпеки і оборони держави, окреслив акценти посилення міжнародної суб'єктності України, відновлення її економічного потенціалу, розвитку правової системи в умовах євроінтеграції. У монографії зосереджено увагу на особливостях накопичення та розвитку людського капіталу як основи національного багатства України, запропоновано правовий механізм інтеграції деокупованих територій у єдиний державно-політичний простір України.

Монографія буде корисною для представників органів публічної влади та громадських організацій, сприятиме розвитку наукових інтересів учених, викладачів, здобувачів усіх рівнів вищої юридичної освіти.

Юридичні науки. Наукова концепція розвитку законодавства України: обґрунтування та прогнозування напрямів правотворчої діяльності: монографія / за заг. ред. Р. О. Стефанчука та Н. С. Кузнєцової / Інститут правотворчості та науково-правових експертиз НАН України. – Київ: Юрінком Інтер, 2025. – 1060 с. (Умовн.-друк. арк. 66,25). – 300 прим. – ISBN 978-966-667-934-8.

URL: <https://lawmaking.academy/monografiyi-ta-zbirnyku-naukovyh-prats/>

Монографію присвячено аналізу сучасного стану національного

законодавства та прогнозуванню основних напрямів його розвитку. У роботі представлено цілісне бачення законодавства як структурованої системи, що розвивається на засадах верховенства права, конституціоналізму та європейської інтеграції. Розкрито закономірності функціонування національного законодавства, обґрунтовано потребу його реформування, визначено пріоритети правотворчої діяльності держави у публічно-правовій, приватноправовій та соціальній сферах. Значну увагу приділено конституційним засадам розвитку законодавства, ролі наукового прогнозування у формуванні ефективної правової політики та забезпеченні узгодженості системи нормативних актів. Видання спрямоване на формування наукових засад державної правотворчої політики, забезпечення узгодженості системи нормативних актів та розробку системної моделі розвитку національного законодавства в контексті європейської інтеграції та глобальних правових трансформацій.

Монографія розрахована на широке коло фахівців у галузі права, представників органів державної влади, правотворчих та правозастосовних інституцій, чия діяльність пов'язана з розробленням та вдосконаленням законодавства України.

Юридичні науки. Міхновські юридичні читання: тези науково-практичної конференції (м. Київ, 31 березня 2025 р.) / Національна академія Державної прикордонної служби України. – Хмельницький: Видавництво НАДПСУ, 2025. – 672 с. (Умовн.-друк. арк. 39,06). – 20 прим.

31 березня 2025 року в Національній академії Державної прикордонної служби України імені Б. Хмельницького спільно з Інститутом правотворчості та науково-правових експертиз НАН України проведено Науково-практичну конференцію «Міхновські юридичні читання».

Видання містить тези доповідей науково-практичної конференції «Міхновські юридичні читання», у яких розглянуто актуальні проблеми розвитку правової системи України крізь призму ідей Миколи Міхновського. Зосереджено увагу на національно-правових аспектах державотворення,

правах людини та ролі права у зміцненні національної ідентичності. Матеріал має теоретичне й практичне значення для подальших наукових досліджень у сфері юриспруденції.

Юридичні науки. Правотворча діяльність та забезпечення системності законодавства України в умовах євроінтеграції: збірник матеріалів науково-практичного круглого столу (м. Київ, 03 квітня 2025 р.) / Інститут правотворчості та науково-правових експертиз НАН України. – Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. – 296 с. (Умовн.-друк. арк. 17,21). – 100 прим. – ISBN 978-617-8574-08-6

<https://lawmaking.academy/zbirnyky-materialiv-konferentsij-kruglyh-stoliv-ta-seminariv/>

03 квітня 2025 року в Інституті правотворчості та науково-правових експертиз НАН України проведено науково-практичний круглий стіл «Правотворча діяльність та забезпечення системності законодавства України в умовах євроінтеграції».

У рамках круглого столу обговорено пріоритети розвитку правотворчої діяльності в Україні в контексті євроінтеграційних процесів з метою забезпечення системності та дієвості національного законодавства.

Видання адресоване науковим та науково-педагогічним працівникам закладів вищої освіти і наукових установ, аспірантам, практикуючим юристам та всім, хто цікавиться актуальними питаннями правотворчої діяльності.

Юридичні науки. Рекодифікація речового права: збірник матеріалів XIV Міжнародного цивілістичного форуму (м. Київ, 16 травня 2025 р.) / Інститут правотворчості та науково-правових експертиз НАН України. – Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. – 200 с. (Умовн.-друк. арк. 11,39). – 100 прим. – ISBN 978-617-8574-20-8.

До збірника увійшли тези доповідей з питань основних напрямів рекодифікації книги третьої Цивільного кодексу України.

16 травня 2025 року в Інституті правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії наук України відбувся XIV Міжнародний

цивілістичний форум «Рекодифікація речового права». У форумі взяли участь відомі науковці України, цивілісти київської, львівської, харківської, одеської, тернопільської та інших наукових шкіл, члени робочої групи з підготовки законопроекту з рекодифікації (оновлення) цивільного законодавства України, народні депутати, судді, юристи-практики та адвокати, а також представники наукової спільноти з Республіки Казахстан, Республіки Молдова та Німеччини.

Юридичні науки. **Реформування права інтелектуальної власності в умовах рекодифікації цивільного законодавства України:** збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 2 жовтня 2025 р.) / Інститут правотворчості та науково-правових експертиз НАН України. – Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. – 184 с. (Умовн.-друк. арк. 10,58). – 100 прим. – ISBN 978-617-8574-47-5.

2 жовтня 2025 року Інститутом правотворчості та науково-правових експертиз НАН України спільно з Українським офісом інтелектуальної власності та інновацій проведено Всеукраїнську науково-практичну конференцію «Реформування права інтелектуальної власності в умовах рекодифікації цивільного законодавства України». У рамках конференції обговорено конкретні пропозиції щодо оновлення Книги 4 Цивільного кодексу України та удосконалення регулювання у сфері інтелектуальної власності. Наголошено, що основна цінність Цивільного кодексу України у закріпленні системи права інтелектуальної власності. ЦК України здатен звести всі об'єкти інтелектуальної власності в систему і показати місце права інтелектуальної власності у системі приватного права. Саме тому одним із напрямків оновлення Цивільного кодексу України є ревізія цих об'єктів у першу чергу на предмет тих, які не працюють – задекларовані, але реально не охороняються.

Юридичні науки. **Актуальні питання юридичної науки в дослідженнях молодих вчених:** збірник матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної конференції до Дня науки (м. Київ, 15 травня 2025 р.) / Інститут

правотворчості та науково-правових експертиз НАН України. – Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. – 212 с. (Умовн.-друк. арк. 12,32). – 100 прим. – ISBN 978-617-8574-23-9

<https://lawmaking.academy/zbirnyky-materialiv-konferentsij-kruglyh-stoliv-ta-seminariv/>

15 травня 2025 року в Інституті правотворчості та науково-правових експертиз НАН України Радою молодих вчених проведено III Всеукраїнську науково-практичну конференцію до Дня науки «Актуальні питання юридичної науки в дослідженнях молодих вчених», у якій взяли участь молоді вчені, аспіранти та студенти, а також працівники з практичним досвідом роботи.

У рамках конференції обговорено питання тенденцій розвитку законодавства України у сфері публічно-правових та приватноправових відносин, гармонізації вітчизняного законодавства із законодавством ЄС та інші проблемні питання.

Видання адресоване науковим та науково-педагогічним працівникам закладів вищої освіти і наукових установ, студентам, аспірантам, докторантам та всім, хто цікавиться актуальними питаннями юридичної науки.

Юридичні науки. Актуальні проблеми модернізації змісту функцій держави в умовах повоєнного розвитку України: збірник матеріалів науково-практичного круглого столу (м. Київ, 13 березня 2025 року) / Інститут правотворчості та науково-правових експертиз НАН України. – Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. – 304 с. (Умовн.-друк. арк. 17,67). – 50 прим. – ISBN 978-617-8574-05-5

<https://lawmaking.academy/zbirnyky-materialiv-konferentsij-kruglyh-stoliv-ta-seminariv/>

До збірника увійшли тези доповідей з питань пошуку та розробки науково-обґрунтованих рішень, що дозволять посилити інституційну спроможність органів публічної влади у період повоєнного відновлення України.

Збірник матеріалів круглого столу присвячено формуванню

консолідованої позиції щодо трансформаційних змін змісту функцій держави у воєнний та повоєнний період. виробленню ключових підходів щодо трансформаційних процесів в сфері діяльності державних органів, серед яких виділяються адаптація європейських стандартів управління, імплементація принципів прозорості, ефективності, підзвітності та орієнтації на потреби громадян.

Матеріали містять аналіз нормативно-правових актів, які регулюють реформування системи державного управління, а також визначають ключові вектори оптимізації його інституціональної структури. Разом з тим, визначаються перспективні напрями вдосконалення діяльності органів державної влади, а саме: розвиток людського капіталу в системі державного управління, підвищення рівня цифровізації та автоматизації управлінських процесів, запровадження дієвих механізмів моніторингу та оцінювання результативності реформ, у тому числі з боку громадськості.

Узагальнюючи зміст збірника матеріалів науково-практичного круглого столу необхідно визнати, що трансформація функцій держави повинна базуватися на впровадженні інтегрованих підходів, що враховують як національні особливості, так і найкращі світові практики, наявні воєнні виклики та процеси наступної повоєнної відбудови Української держави.

Юридичні науки. **Адаптація законодавства України до положень права Європейського Союзу:** збірник матеріалів науково-практичної конференції (м. Київ, 10 жовтня 2025 року) / Інститут правотворчості та науково-правових експертиз НАН України. Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. – 460 с. (Умовн.-друк. арк. 26,7). – 50 прим. – ISBN 978-617-8574-05-5

<https://lawmaking.academy/zbirnyky-materialiv-konferentsij-kruglyh-stoliv-ta-seminariv/>

До збірника увійшли тези доповідей щодо правової системи Європейського Союзу та генезису нормативно-правового регулювання відносин між Україною та Європейським Союзом, адаптації галузевого законодавства України у сфері публічного та приватного права до положень

права Європейського Союзу.

Тези доповідей на науково-практичній конференції присвячено визначенню правової системи Європейського Союзу, її особливостей та основних функцій, формуванню стратегії зовнішньої політики України у відносинах з найближчими сусідами – членами Європейського Союзу, аналізу методів правотворчої техніки щодо адаптації законодавства України до права Європейського Союзу, виокремленню пріоритетів правотворчої діяльності в контексті адаптації законодавства України до *acquis* ЄС тощо.

Учасниками конференції також розглянуто питання адаптації законодавства України у сферах національної безпеки і оборони до положень права ЄС, політичні та економічні трансформації як передумова зміни правового регулювання в ЄС, євроінтеграційні зобов'язання України у сфері боротьби з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, міжнародні стандарти в системі військового права та кримінальної юстиції, основні джерела кримінально-правової політики Європейського Союзу, особливості адаптації національного законодавства у сфері відновлюваної енергетики відповідно до права Європейського Союзу, формування системи інтегрованого управління державним кордоном України у відповідності до європейських стандартів, особливості створення спеціального трибуналу щодо злочину агресії проти України.

Окремий блок тез доповідей на науково-практичній конференції присвячено, зокрема, визначенню джерел приватного (цивільного) права в проекті змін до Книги першої ЦК України, адаптації житлового законодавства України до скоординованого підходу ЄС щодо житлової політики, визначенню правового режиму житла як об'єкта державно-приватного партнерства, адаптації законодавства України до права ЄС у сфері колізійного регулювання переддоговірних правовідносин та у сфері захисту персональних даних, адаптації трудового законодавства України із правом Європейського Союзу.

Узагальнюючи основні положення, викладені в тезах доповідей на

науково-практичній конференції, варто зазначити, що уніфікація, гармонізація, адаптація та стандартизація є самостійними способами правової інтеграції. Вибір форми інтеграції у праві зумовлений статусом країни як асоційованої, кандидата чи члена певного міждержавного союзу, що впливає на правотворчий процес держави. Важливим кроком на шляху євроінтеграції України є адаптація законодавства України у сфері публічного та приватного права до права ЄС. Зокрема адаптація законодавства України у сферах національної безпеки і оборони до стандартів ЄС є ключовим елементом зміцнення обороноздатності України та демократизації сектору безпеки і охоплює реформування системи оборонного планування, гармонізацію у сфері кібербезпеки та захисту критичної інфраструктури, впровадження концепції національної стійкості.

Юридичні науки. **Наукова концепція розвитку законодавства України як основний документ юридичного прогнозування:** збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 8 грудня 2025 року) / Інститут правотворчості та науково-правових експертиз НАН України. Київ: Алерта, 2025. – 224 с. (Умовн.-друк. арк. 13,02). – 30 прим. – ISBN 978-617-566-962-4

<https://lawmaking.academy/zbirnyky-materialiv-konferentsij-kruglyh-stoliv-ta-seminariv/>

8 грудня 2025 року Інститутом правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії наук України спільно з Науково-консультативною радою при Голові Верховної Ради України проведено науково-практичну конференцію, присвячену науковому обґрунтуванню концепції розвитку законодавства України як інструменту стратегічно го юридичного прогнозування та модернізації національної правової системи.

Видання може зацікавити науковців і науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти та наукових установ, здобувачів вищої освіти й докторантів, а також представників органів публічної влади, правників, які займаються розробленням і вдосконаленням законодавства України.

Юридичні науки. **Наукова концепція розвитку законодавства України про наукову та науково-технічну діяльність** / Інститут правотворчості та науково-правових експертиз НАН України. Київ: Алерта, 2025. – 112 с. (Умовн.-друк. арк. 6,51). – 30 прим. – ISBN 978-617-566-963-1

URL: <https://lawmaking.academy/analitychne-doslidzhennya/>

Наукова концепція розвитку законодавства України про наукову та науково-технічну діяльність підготовлена з метою створення правових та організаційних передумов для розбудови сучасної, ефективної системи управління науковою сферою, що гармонізована з європейськими та світовими стандартами. Видання розраховане на широке коло читачів.

Юридичні науки. **Наукова концепція розвитку цивільного законодавства України** / Інститут правотворчості та науково-правових експертиз НАН України. Київ: Алерта, 2025. – 68 с. (Умовн.-друк. арк. 3,95). – 30 прим. – ISBN 978-617-566-954-9

URL: <https://lawmaking.academy/analitychne-doslidzhennya/>

Наукова концепція розвитку цивільного законодавства України підготовлена з метою створення правових та організаційних передумов для розбудови сучасної, ефективної та справедливої системи цивільного законодавства України, що гармонізована з європейськими та світовими стандартами. На підставі аналізу доктрини приватного права, чинного законодавства та правозастосовної практики запропоновані напрями розвитку цивільного законодавства України. Видання розраховане на широке коло читачів.

Юридичні науки. **Наукова концепція розвитку цивільного процесуального законодавства України** / Інститут правотворчості та науково-правових експертиз НАН України. Київ: Алерта, 2025. – 92 с. (Умовн.-друк. арк. 5,35). – 30 прим. – ISBN 978-617-566-955-6

URL: <https://lawmaking.academy/analitychne-doslidzhennya/>

Концепція розвитку цивільного процесуального законодавства України містить результати проведеного моніторингу цивільного процесуального

законодавства, а також наукового аналізу проблемних питань правового регулювання цивільних процесуальних правовідносин та євроінтеграційних процесів в Україні в контексті формування Наукової концепції розвитку законодавства України. Видання розраховано на науковців, науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників, а також усіх, хто цікавиться проблемами публічного та приватного права.

Юридичні науки. Аналітичні матеріали за результатами моніторингу законодавства про інтелектуальну власність / Інститут правотворчості та науково-правових експертиз НАН України. Київ: Алерта, 2025. – 48 с. (Умовн.-друк. арк. 2,79). – 30 прим. – ISBN 978-617-566-951-8

URL: <https://lawmaking.academy/analitychne-doslidzhennya/>

Аналітичні матеріали містять результати проведеного моніторингу законодавства України про інтелектуальну власність та наукове обґрунтування напрямів подальшого розвитку сфери інтелектуальної власності в умовах воєнного стану. Наведено сучасний аналіз законодавства з огляду на євроінтеграційний вектор розвитку України. Містить пропозиції і рекомендації з оновлення законодавства у сфері інтелектуальної власності. Видання розраховано на науковців, науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників, а також усіх, хто цікавиться проблемами публічного та приватного права.

Юридичні науки. Аналітичні матеріали за результатами моніторингу законодавства України про міжнародне приватне право / Інститут правотворчості та науково-правових експертиз НАН України. Київ: Алерта, 2025. – 56 с. (Умовн.-друк. арк. 3,26). – 30 прим. – ISBN 978-617-566-952-5

URL: <https://lawmaking.academy/analitychne-doslidzhennya/>

Аналітичні матеріали містять результати проведеного моніторингу законодавства України про міжнародне приватне право та наукового аналізу проблемних питань оцінки його ефективності в умовах воєнного стану в Україні та євроінтеграційних процесів України в контексті формування Наукової концепції розвитку законодавства України. Видання розраховано на

науковців, науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників, а також усіх, хто цікавиться проблемами публічного та приватного права.

Юридичні науки. Аналітичні матеріали за результатами моніторингу законодавства про національну безпеку і оборону / Інститут правотворчості та науково-правових експертиз НАН України. Київ: Алерта, 2025. – 392 с. (Умовн.-друк. арк. 22,79). – 30 прим. – ISBN 978-617-566-961-7

URL: <https://lawmaking.academy/analitychne-doslidzhennya/>

Аналітичні матеріали присвячено комплексному моніторингу та аналізу законодавства України у сфері національної безпеки і оборони в умовах воєнного стану та євроінтеграційних змін. У роботі визначено основні недоліки чинної нормативної бази, зокрема наявність прогалин і колізій, а також її переважно ситуативний характер нормотворення. Окрему увагу приділено проблемі недостатньої узгодженості законодавства з європейськими стандартами. В контексті формування Наукової концепції розвитку законодавства України сформульовано пропозиції щодо оновлення та удосконалення правового регулювання у ключових напрямках безпекової сфери.

Видання розраховано на науковців, науково-педагогічних працівників, практичних працівників, а також усіх, хто цікавиться проблемами правового регулювання у сферах національної безпеки і оборони.

Юридичні науки. Аналітичні матеріали за результатами моніторингу сімейного законодавства / Інститут правотворчості та науково-правових експертиз НАН України. Київ: Алерта, 2025. – 68 с. (Умовн.-друк. арк. 3,95). – 30 прим. – ISBN 978-617-566-953-2

URL: <https://lawmaking.academy/analitychne-doslidzhennya/>

Аналітичні матеріали містять результати проведеного моніторингу сімейного законодавства та наукового аналізу проблемних питань правового регулювання сімейних відносин в умовах воєнного стану в Україні та євроінтеграційних процесів України в контексті формування Наукової

концепції розвитку законодавства України. Видання розраховано на науковців, науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників, а також усіх, хто цікавиться проблемами приватного права.

Юридичні науки. Аналітичні матеріали за результатами моніторингу законодавства про наукову та науково-технічну діяльність: інформаційний довідник / Інститут правотворчості та науково-правових експертиз НАН України. Київ: Алерта, 2025. – 214 с. (Умовн.-друк. арк. 10). – 30 прим.

URL: <https://lawmaking.academy/analitychne-doslidzhennya/>

Інформаційний довідник містить аналіз міжнародно-правових документів, національного та зарубіжного законодавства станом на 01 вересня 2025 року в контексті розроблення Наукової концепції розвитку законодавства України про наукову та науково-технічну діяльність. Рекомендовано для науковців та фахівців у галузі юриспруденції.

Науковий журнал «Нове українське право».

Видається з 2021 року, спрямований на популяризацію новітніх досягнень та обмін передовим досвідом у сфері права, юридичної освіти, висвітлення актуальних питань практичного застосування законодавства України. У виданні публікуються науково-теоретичні та практичні матеріали з актуальних загальнотеоретичних та галузевих юридичних питань. Періодичність видання: 6 номерів на рік.

Наказом МОН України від 19.04.2021 №420 (додаток 3) журнал включено до Категорії «Б» Переліку наукових фахових видань України зі спеціальності 081 Право.

В 2024 році Інститут пройшов у Національній раді України з питань телебачення і радіомовлення реєстрацію суб'єкта у сфері медіа (ідентифікатор медіа – R30-03473). Протягом року 2024 року оновлено політику журналу (започатковано рубрику з проблем правотворчої діяльності) та редколегію.

Журнал індексується у ERIN PLUS. Кожному випуску журналу і

науковим статтям присвоюється цифровий ідентифікатор DOI, за системою CROSSREF. Електронне видання наукового журналу зберігається у Національній бібліотеці імені В. І. Вернадського.

З 2021 року в інтернет-мережі функціонує офіційний сайт (<http://newukrainianlaw.in.ua>) наукового журналу «Нове українське право», де у вільному доступі розміщено повнотекстовий архів усіх номерів журналу, що також сприяє поширенню наукових результатів інституту.

ФОРМА VIII-1

Загальні показники друкованої продукції

Інституту правотворчості та науково-правових експертиз НАН України

Монографії		Підручники, навчальні посібники, кількість	Довідники, науково- популярна література, кількість	Опубліковані брошури, рекомендації, методики, кількість	Розділи у монографіях, кількість	Статті, кількість			Тези, кількість
Кількість	Обсяг (обл.-вид. арк.)					у вітчизняних видання (у тому числі укр / англ / інші мови ЄС)	у зарубіжних виданнях (у тому числі укр / англ / інші мови ЄС)	у наукових фахових журналах (вітчизняних і зарубіжних), що входять до міжнародних баз даних	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
6	215,13			7	5	106/0	2/2	12	181

ФОРМА VIII-2

Показники книжкових видань Інституту правотворчості та науково-правових експертиз НАН України

Видавництво «Наукова думка»		Видавничий дім «Академперіодика»		Інші видавництва		Поза видавництвами		Зарубіжні видавництва	
кількість	обсяг (обл.-вид. арк.)	кількість	обсяг (обл.-вид. арк.)	кількість	обсяг (обл.-вид. арк.)	кількість	обсяг (обл.-вид. арк.)	кількість	обсяг (обл.-вид. арк.)
				6	215,13				

ФОРМА VIII-3

Показники книжкових видань Інституту правотворчості та науково-правових експертиз НАН України,
надрукованих поза видавництвами (відомча література)

Вид видання	Кількість назв	Обсяг, обл.-вид. арк.
Монографії	6	215,13
Збірники наукових праць		
Препринти		

ФОРМА VIII-4

**Публікації Інституту правотворчості та науково-правових експертиз НАН України
у виданнях, які індексуються у міжнародних наукометричних базах даних**

Вид публікації	Публікація	Мова публікації	Код бюджетної програми, в межах якої підготовлена публікація	Наукометрична база даних, в якій проіндексовано журнал	Квартіль наукового журналу (Q) для статей	Адреса публікації
Стаття	Kot, O.O, Hryniak, A.B, Milovska, N.V. The Role and Importance of Legal Monitoring in the Development of Draft of Regulatory and Legal Acts in Ukraine. Journal of Law and Political Science. 2025. Vol. 44 No 1. Pp. 249–272	англійська	КПКВК 6541030	Web of Science		https://drive.google.com/file/d/1PV P4U7AMXfWEVZGCuX4vp52IKU D_xOJ9/view
Стаття	Leheza, Y., Slutska, T., & Voloshanivska, T. (2025). Administrative-legal and criminal aspects of the prosecutor's office: foreign experience and directions for improvement: foreign experience and directions for improvement. The UNIFOR Law Course Journal, 16(1), e252025	англійська	КПКВК 6541030	Scopus	Q3	https://doi.org/10.24862/rcdu.v16i2.2111
Стаття	Pavlov, Y., Slutska, T., Kucherenko, A., Kozlenko, O., & Sukhomlyn, O. (2024). Administrative, legal and criminal aspects of liability for illegal expulsion of children. Jurnal IUS Kajian Hukum dan Keadilan, 12(2), 448–458	англійська	КПКВК 6541030	Scopus	Q3	https://doi.org/10.29303/ji12.1386
Стаття	Vandzhurak, R., Kushakova-Kostytska, N., Balynska, O., Pankevych, O., & Nastasak, I. (2025). Socio-legal phenomenon of judicial reasoning in the context of the implementation of a functional state. Social & Legal Studios, 8(2), 108-117	англійська	КПКВК 6541030	Scopus	Q3	https://doi.org/10.32518/sals2.2025.108
Стаття	Monaenko A. Principles of the legal regime of budget funds in the context of sound public financial management. Baltic Journal of Economic Studies. 2025. Vol. 14. №4. P. 53-60	англійська	КПКВК 6541030	Web of Science		https://doi.org/10.30525/2256-0742/2025-11-4-53-60
Стаття	Volodymyr Hutsuliak, Andrii Hryniak, Mariana Syhydyn. Peculiarities of the legal nature of a joint activity agreement in the areas of public-private partnership and	англійська	КПКВК 6541030	Web of Science	-	http://www.baltijapublishing.lv/index.php/issue/article/view/2742/2729

	innovation. Baltic Journal of Economic Studies. Volume 11 Number 1. Riga, Latvia: «Baltija Publishing». 2025. P. 239-246					
Стаття	Kobko-Odarii V., Shevchyshyn O., Pustovit Y., Kovalenko I., Shyian O. Mechanisms for restoring violated rights to intellectual products: law enforcement difficulties in Ukraine. The journal of law and political sciences. 2025. Vol. (47/2)-Special issue October. P. 90-108	англійська	КПКБК 6541030	Web of Science	-	https://journal-law.com/conferences/
Стаття	Shevchyshyn O. Contribution of Civil Society to Holding Public Authorities Accountable: Emerging Tools for Engagement. 2025 Vol.18. No. 10. P. 11-28	англійська	КПКБК 6541030	Scopus	Q4	https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=5278211
Стаття	Kukhariev, O., Kostiuhenko, O., & Krasyska, L. (2025). Reforming Ukraine's Civil Legislation as a Tool for Economic Recovery and Ensuring Sustainable Development in the Post-War Period. Baltic Journal of Economic Studies, 11(2), 264–272	англійська	КПКБК 6541030	Web of Science	-	https://doi.org/10.30525/2256-0742/2025-11-2-264-272
Стаття	Viktoriia Pylypenko, Anna Maslova, Viktoriia Holubieva, Anton Mariienko and Vitalii Kapuliak (2025). Theoretical, administrative and criminal legal ambushes against drugs and alcohol in everyday minds: foreign evidence and comparative analysis. Journal of Drug and Alcohol Research. Volume 14, Issue 6	англійська	КПКБК 6541030	Scopus	Q4	DOI: 10.4303/JDAR/236455
Стаття	Andrii Petrovskyi, Larysa Neskorozhena, Vitalii Kucher, Iryna Borovska, Volodymyr Bondar. Practice of the european court of human rights as a factor in the development of private law. Jurnal Cita Hukum. 2025. Vol. 13. №3.	англійська	КПКБК 6541030	Web of Science	-	https://doi.org/10.15408/jch.v13i3.46853
Стаття	Viktoriia Pylypenko, Anna Maslova, Viktoriia Holubieva, Anton Mariienko and Vitalii Kapuliak (2025). Theoretical, administrative and criminal legal ambushes against drugs and alcohol in everyday minds: foreign evidence and comparative analysis. Journal of Drug and Alcohol Research. Volume 14, Issue 6	англійська	КПКБК 6541030	Scopus	Q3	DOI: 10.4303/JDAR/236455

ФОРМА VIII-5

**Дані для анкети Національної ради України з питань розвитку науки і технологій
Наукова/науково-технічна продукція і науково-публікаційна активність**

	Кількість
Наукові публікації, всього	351
Публікації у виданнях, що індексуються базами Web of Science чи Scopus, всього	12
з них: у виданнях, що віднесені до квінтілів Q1/Q2	
у виданнях, що віднесені до квінтілів Q3/Q4 (квінтілі за класифікацією Scimago https://www.scimagojr.com)	6
Публікації у виданнях категорії «А» Переліку наукових фахових видань України (Перелік наукових фахових видань України https://nfv.ukrintei.ua/)	
Публікації у виданнях категорії «Б» Переліку наукових фахових видань України	106
Публікації у інших наукових періодичних виданнях (маються на увазі публікації у виданнях, що не входять до категорій «А» та «Б» Переліку наукових фахових видань України)	7
Монографії	6
з них: виданих в Україні	6
виданих за кордоном	-
Розділи в монографіях	5
з них: виданих в Україні	5
виданих за кордоном	-
Підручники та навчальні посібники	-
Науково-довідкові видання (енциклопедії, довідники, наукові каталоги, огляди, публікації джерел, пам'яток науки та культури тощо)	3

Інші публікації (вказіть окремо за видами)	
науково-популярні збірники	8
препринти	
брошури та методичні матеріали	
аналітичні матеріали	7
тези	181

Видавнича активність.

Інститут правотворчості та науково-правових експертиз НАН України станом на 31.12.2025 є засновником наукового журналу «Нове українське право» (ідентифікатор медіа – R30-03473), який включено до категорії «Б» Переліку наукових фахових видань України.

На сайті Інституту розміщені електронні версії:

збірників матеріалів конференцій, круглих столів та семінарів – URL: <https://lawmaking.academy/zbirnyky-materialiv-konferentsij-kruglyh-stoliv-ta-seminariv/>

монографії, наукові праці, підручники, коментарі, законодавства та ін. – URL: <https://lawmaking.academy/monografiyi-ta-zbirnyku-naukovyh-prats/>

аналітичні матеріали – URL: <https://lawmaking.academy/analychne-doslidzhennya/>

ІХ. МІЖНАРОДНЕ НАУКОВЕ ТА НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Інститут веде активну діяльність у галузі міжнародного наукового та науково-технічного співробітництва, що сприяє розвитку правових досліджень, обміну знаннями та формуванню спільних підходів до правотворення.

Основними напрямками такої співпраці є: співробітництво з міжнародними науковими організаціями та закладами вищої освіти; проведення спільних наукових досліджень; організація міжнародних наукових конференцій та круглих столів за участю міжнародних експертів; стажування науковців за кордоном; видання спільних наукових праць, монографій і статей у міжнародних журналах.

В 2025 році Інститут співпрацював з науковцями з Республіки Казахстан, Німеччини, Італії, Молдови та інших країн. Так, у межах такої співпраці проводяться наукові заходи, у яких брали участь: М. К. Сулейменов, директор Науково-дослідного інституту приватного права Каспійського суспільного університету; Ф. С. Карагусов, академік Національної академії наук Республіки Казахстан; головний науковий співробітник Науково-дослідного інституту приватного права Каспійського суспільного університету; С. Бієшу, завідувач департаменту приватного права факультету права Молдавського державного університету; Ганс-Йоахім Шрамм, професор Університету прикладних наук, технологій, бізнесу і дизайну міста Вісмар.

О. О. Томкіна бере участь як національний експерт у проєкті Офісу Ради Європи в Україні «Зміцнення прав людини в системі кримінальної юстиції України – Фаза II», що є частиною Плану Ради Європи для України «Стійкість, відновлення, відбудова» на 2023–2026 рр.

О. І. Шевчишин здійснила міжнародне стажування у East European association of scientists (м. Варшава, Польща, 2 квітня – 14 травня 2025 року). Тема стажування: Effective use of artificial intelligence by scientists in their professional activities

Інститут правотворчості та науково-правових експертиз НАН України (Ефективне використання штучного інтелекту науковцями у професійній діяльності). Сертифікат №0204-1405-45, 180 годин (6 кредитів ECTS).

Л. Ф. Купіна була експертом проекту «Посилення соціального виміру в Україні», який впроваджувався Радою Європи в межах Плану дій Ради Європи для України «Стійкість, відновлення та відбудова на 2023-2026 роки» (Рамковий контракт №9312/2025/01, з Офісом Ради Європи в Україні).

На сьогодні провідний співробітник відділу старша дослідниця Б. В. Островська є запрошеним науковцем факультету права Фрібурзького університету (Швейцарія) від України, яка веде активну наукову діяльність з метою популяризації української науки та вивченню міжнародного досвіду у посиленні інституційної спроможності влади задля розвитку європейського суспільства та держави.

За звітній період наукові співробітники відділу брали участь у ряді заходів з міжнародним елементом:

Л. Ф. Купіна:

міжнародний круглий стіл «Законодавчі реформи в Україні та європейські трудові та соціальні стандарти у контексті інтеграції України до ЄС» (22-23 травня 2025 р., організатор: Рада Європи, Юридичний факультет Університету Палацького в Оломоуці (Чехія), Навчально-науковий інститут міжнародних відносин КНУ імені Тараса Шевченка).

В. І. Борденюк, Л. Ф. Купіна, Н. В. Кушакова-Костицька:

XV Міжнародна науково-практична конференція «Правова система України: європейський вектор розвитку в умовах воєнного стану» (21 лютого 2025 р., організатор: Державний університет «Київський авіаційний інститут»);

О. А. Гусар:

друга науково-практична конференція за міжнародною участю «Сучасні стратегії сталого розвитку держави та суспільства: наукові горизонти та перспективи». (07 лютого 2025 р. Хмельницький університеті управління та права

Інститут правотворчості та науково-правових експертиз НАН України імені Леоніда Юзькова ХНТУ);

V Міжнародна наукова конференція «Період трансформаційних процесів в світовій науці: задачі та виклики» (06 червня 2025 року у м. Кропивницький, Україна)

А. О. Монаєнко:

Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні питання розвитку правової системи в сучасній Україні» (4 лютого 2025 р., Науково-дослідний інститут публічного права, Львів – Торунь).

Б. В. Островська:

Ukrainian Science Diaspora Mentorship Program (Програма наставництва української наукової діаспори) (From 4 February to 31 May 202, отримала сертифікат учасника в ролі наставника);

Justice for Children and Violence Against Children Expert, UNICEF – United Nations Children's Fund / ECARO (Europe and Central Asia Regional Office), Geneva, Switzerland. (Activity rate: 100%. From 18.02.2025 to 17.08.2025).

Міжнародна наукової конференції XIX Юридичні читання «Наука і освіта в Україні: актуальні проблеми розвитку» (29-30 квітня 2025 р., Київ. Навчально-науковий інститут права та політології Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, Інститут держави і права імені В. М. Корецького НАН України).

Міжнародна конференція «Доторкнімося до тренінгових технологій// Let's touch the training technologies»», Тренінговий центр прокурорів України, 23 жовтня 2025 року, м. Київ.

Міжнародна конференція в Університеті Фрібурга «Боротьба з торгівлею людьми», 6 червня 2025 року (Швейцарія).

Н. В. Кушакова-Костицька:

IV Міжнародна науково-практична конференція «Публічна управління в Україні: виклики сьогодення та глобальні імперативи» (м. Хмельницький,

07 лютого 2025 р.);

Міжнародна науково-практична конференція з нагоди 135 річчя від дня народження В. М. Корецького «Фундатор української академічної юридичної науки та освіти, Інституту держави і права імені В.М. Корецького НАН України» (м. Київ, 20 лютого 2025 р.);

XV Міжнародна науково-практична конференція *Modern Achievements in Legal Science and Practice: International scientific conference* (м. Київ, 21 лютого 2025 р.), (Riga, the Republic of Latvia, March 19–20, 2025);

Міжнародна науково-практична конференція онлайн-конференція «Виклики та перспективи сучасної науки: теорія, практика, інновації» (м. Біла Церква, 10-11 квітня 2025 р.);

IX Міжнародна науково-теоретична конференція «Науковий простір: актуальні питання, досягнення та інновації» (м. Вінниця, 23 травня 2025 р.),

Міжвідомчий науково-практичний круглий стіл «Інформаційна безпека суспільства в умовах дії режиму воєнного стану та повоєнний період» (м. Київ, 29 травня 2025 р.).

О. В. Токарчук: XVI Міжнародна науково-практична конференція «Феномен реалізації права у контексті сучасного наукового дискурсу» (23 квітня 2025 р., Інститут держави і права імені В.М. Корецького НАН України).

Ю. О. Легеза пройшла міжнародне науково-педагогічного стажування у період з 24 лютого по 6 квітня 2025 року у Вищій школі менеджменту інформаційних систем (ISMA) (м. Рига, Латвійська Республіка) на тему: «Цифрові технології в юридичній освіті» зі спеціальності «Право» обсягом 6 кредитів (180 годин).

Т. І. Слущька взяла участь у «*Peculiarities of organizing the educational process for training highly qualified lawyers in higher education institutions: scientific and pedagogical internship*» (February 9, 2025, Riga, the Republic of Latvia).

Статистичні дані про міжнародну діяльність Інституту наведені нижче.

Статистичні дані щодо міжнародного співробітництва

Інститут правотворчості та науково-правових експертиз НАН України

Проводилась робота по темах		Віізди за кордон		Прийнято закордонних вчених та спеціалістів		Прямі зв'язки з закордонними партнерами (кількість)		Участь у роботі міжнародних конференцій, симпозіумів, семінарів тощо		Участь у роботі міжнародних організацій комісій, редакцій тощо		Лекційна діяльність за кордоном	Міжнародні відзнаки українських учених
Загальна кількість	Почато в 2025 р.	Загальна кількість віізлів	Загальна кількість осіб	Загальна кількість	Угоди	Спільні лабораторії	Спільні групи	За кордоном	В Україні	Загальна кількість	Загальна кількість		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
				1		1		3	17	2	1		

В 2025 році Інститут участі у грантах міжнародних та зарубіжних організацій не приймав (ФОРМА ІХ-2).

Спільні наукові теми із зарубіжними партнерами у звітному періоді не виконувалися (ФОРМА ІХ-3).

Відомості про чинні угоди (договори) з іноземними партнерами

№	Країна	Установа НАН України	Установа – партнер (укр. та англ. мовами)	Назва документа (укр. та англ. мовами)	Термін дії (роки, місяці)	Результати
1	Республіка Казахстан	Інститут правотворчості та науково-правових експертиз НАН України	Науково-дослідний інститут приватного права Каспійського суспільного університету (Caspian University)	Меморандум про наукове та освітнє співробітництво (Memorandum on scientific and educational cooperation)	Діє з 4 жовтня 2023 р.	Спільна участь у наукових заходах, інформаційно-консультаційна співпраця з питань розвитку приватного права
2	Республіка Молдова	Інститут правотворчості та науково-правових експертиз НАН України	Молдовський державний університет	Меморандум про співпрацю	Діє з 21 листопада 2023 року	Спільна участь у наукових заходах, інформаційно-консультаційна співпраця з питань розвитку приватного права

X. ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ

В 2025 році Інститут зовнішньоекономічну діяльність не здійснював.

XI. РЕЗУЛЬТАТИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У 2025 році Інститут не провадив підприємницької діяльності.

ХІІ. КАДРИ

1. Станом на 01.01.2026 в Інституті працюють 47 наукових працівників, з яких 32 – за основним місцем роботи та 15 – за сумісництвом, серед них: 31 доктор юридичних наук, з яких 20 – за основним місцем роботи; 15 кандидатів юридичних наук, з яких 11 – за основним місцем роботи; 25 професорів, з яких 14 – за основним місцем роботи; 13 доцентів та старших дослідників, з яких 12 – за основним місцем роботи; 13 мають почесні звання, зокрема 11 – «Заслужений юрист України», з яких 7 – за основним місцем роботи, та 2 – «Заслужений діяч науки і техніки України»; 5 академіків та 5 членів-кореспондентів НАПрН України, з яких 4 – за основним місцем роботи. Загальна характеристика кадрів за формою ХІІ-1-к додається.

2. За звітний період 2 співробітників Інституту обрано дійсними членами (академіками) НАПрН України.

3. У 2025 році захисту дисертацій співробітниками Інституту не було.

4. У 2025 році згідно наказу МОН України №100-л від 03.06.2022 «Про ліцензування освітньої діяльності» Інститут продовжував освітню діяльність у сфері вищої освіти на третьому освітньо-науковому рівні за акредитованою Освітньо-науковою програмою (видача сертифіката про акредитацію 29.05.2024, строк дії 01.07.2029).

5. Станом на 01.01.2026 в аспірантурі Інституту всього навчається 30 аспірантів. З них, 28 аспірантів – навчаються за контрактом, з яких 18 – на денній (очній) і 10 – на заочній формі здобуття освіти, 2 аспіранти 2025 року набору – за державним замовленням на денній формі. У 2025 році завершили навчання в аспірантурі достроковим захистом 2 аспіранти. В Інституті продовжує підготовку 1 докторант.

6. В Інституті відповідно до наказу МОН України №530 від 06.2022 діяла спеціалізована вчена рада Д 26.505.05, яка приймала до розгляду та проводила захисти дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за

Інститут правотворчості та науково-правових експертиз НАН України
профілем: 12.00.03 «Цивільне право і процес; сімейне право; міжнародне приватне
право». У звітній період захистів не проводилося.

В 2025 році було утворено 2 разові спеціалізовані вчені ради, в яких відбулися захисти 2 аспірантів Інституту.

7. Отримує стипендію Президента України для молодих учених 1 особа: д.ю.н., завідувачка відділу дослідження проблем правотворчості та адаптації законодавства України до права ЄС Міловська Н.В.

8. Інформація про кількість працівників (у т.ч. наукових) які виїхали за кордон у зв'язку з воєнними діями без звільнення з роботи та наукових працівників, яких направлено на стажування в установи зарубіжних країн наводиться нижче в таблиці за формою XII-5.

9. За сумісництвом в Інституті працює 15 осіб на посадах: головного наукового співробітника – 10, провідного наукового співробітника – 3, старшого наукового співробітника – 2. З них, доктори наук – 11, кандидати наук – 4.

10. Згідно з постановою Президії НАН України від 14.04.2021 №135 сформовано резерв керівних кадрів, зокрема адміністрації, завідувачів наукових відділів.

11. У поточному році нагороджених співробітників Інституту державними нагородами, присудження Державних премій не було.

Президія Національної академії наук України
Відділ наукових і керівних кадрів
252601, Київ 30, вул. Володимирська, 54

Інститут правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії наук України

установа, яка подає звіт

01024, Київ, вул. Пилипа Орлика,3.

адреса

Назва посади	Разом працівників спискового складу, які вважаються на основній роботі	За віком			За освітою		3 гр.1-жінок	Прийнято в звітному році працівників	Вибуло в звітному році працівників	3 гр.1 – кандидатів наук (докторів філософії)	3 гр.1-докторів наук	Працюють за контрактом за основним місцем роботи	
		до 35 років	50 років і старші	з них пенсійного віку	повна вища	базова вища							
А	Б	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	Разом	37	1	13	7	36	1	21	8	2	12	20	1
	працівників, які займають посади керівників та професіоналів												
	у т.ч. керівників	12		5	2	11	1	8	2		2	6	1
	з них:												
	Директор	1				1						1	1
	Заступники директора	2		1	1	2					1	1	
	Учений секретар	1				1					1		
	Зав. науковим відділом	4		1		4		4				4	
	Інші керівники:												
	Зав. господарським відділом	1		1	1		1	1					
	Головний бухгалтер	1		1		1		1					
	Заступник головного бухгалтера	1		1		1		1	1				
	Головний економіст	1				1		1	1				
	у т.ч. професіоналів	25	1	8	5	25		13	6	1	10	14	
	з них:												
	Головні наукові співробітники	5		3	3	5		1	1			5	

Інститут правотворчості та науково-правових експертиз НАН України

Провідні наукові співробітники	13		5	2	13		10	5	1	5	8	
Старші наукові співробітники	5				5					4	1	
Наукові співробітники	2	1			2		2			1		
у т.ч. фахівців та технічних службовців									1			
з них:												
Технік									1			
Докторів	20		7	4	20		12	5			20	1
Кандидатів	12	1	3	2	12		4	1	1	12		

Довідка: Чисельність ВСІХ працівників спискового складу (за основним місцем роботи) на 31 грудня 2025 року **39** чоловіки.
«03» січня 2026 р.

Директор Інституту

Олексій КОТ

Анатолій ЛАПКО 096 599 55 55

Д О В І Д К А
про чисельний і віковий склад наукових працівників
Інституту правотворчості та науково-правових експертиз
Національної академії наук України

№№ п/п	Найменування показників	Одиниця вимірювання	Всього по комплексу	У тому числі:	
				інститут	дослідно-виробнича база (ДЗ, ЕВ, НТЦ)
1	2	3	4	5	6
1.	Загальна чисельність працівників за основним місцем роботи (без сумісників) на 31.12.2024 р. у т.ч. жінок	чол.	39/22		
2.	Чисельність наукових працівників (без сумісників) за контрольним списком на кінець року (у т.ч. жінок)	чол. % до п. 1	32/17 81,1 %/ 77,3 %		
3.	Середній вік наукових працівників	середн. вік сума рік/чол	48,8 1561/32		
	з них а/. за ступенем:				
3.1	доктора наук (без членів НАН України)	середн. вік сума рік/чол	50,95 1019/20		
3.2	кандидата наук	середн. вік сума рік/чол	45,5 500/11		
	б/. за посадами:				
3.3	науково-керівний склад	середн. вік сума рік/чол	46,9 328/7		
	у т.ч. зав. відділами	середн. Вік сума літ/чол	47,3 189/4		
3.4	головні наукові співробітники	середн. вік сума рік/чол	61,0 305/5		
3.5	провідні наукові співробітники	середн. вік сума рік/чол	50,2 652/13		
3.6	старші наукові співробітники	середн. вік сума рік/чол	40,0 200/5		
3.7	наукові співробітники	середн. вік сума рік/чол	38,0 76/2		
3.8	молодші наукові співробітники	середн. вік сума рік/чол		-	
3.9	інші наукові співробітники (головні, провідні та інш. фахівці)	середн. вік сума рік/чол		-	

Учений секретар

Євген БОДЮЛ

Заступник директора
з загальних питань

Анатолій ЛАПКО

03 січня 2026 р.

Окремі чисельні показники,
що характеризують стан роботи з молодими вченими в

(назва установи НАН України)

1.	Кількість молодих вчених-стипендіатів станом на 31.12.2025:	
	<i>Президента України для молодих вчених</i>	1
	<i>Верховної Ради України для молодих учених – докторів наук</i>	
	<i>НАН України для молодих вчених</i>	
	<i>Імені академіка НАН України Б. Є. Патона для молодих вчених НАН України – кандидатів наук (докторів філософії) і докторів наук</i>	
	Форми підтримки для молодих вчених:	К-ть премій, грантів, стипендій, отриманих у звітному році
2	Державні та академічні форми підтримки молодих вчених	
	<i>Премія Президента України для молодих вчених</i>	1
	<i>Премія Верховної Ради України молодим ученим</i>	
	<i>Премія Кабінету Міністрів України за особливі досягнення молоді у розбудові України</i>	
	<i>Гранти Президента України для підтримки наукових досліджень молодих учених</i>	
	<i>Гранти Президента України для обдарованої молоді</i>	
	<i>Гранти НАН України дослідницьким лабораторіям/групам молодих вчених НАН України для проведення досліджень за пріоритетними напрямками розвитку науки і техніки</i>	
	<i>Іменні стипендії найкращим молодим ученим для увічнення подій Революції Гідності та вшанування подвигу Героїв України – Героїв Небесної Сотні</i>	
	<i>Програма постдокторальних досліджень у НАН України</i>	
	<i>НДР молодих учених НАН України</i>	
	<i>Премія НАН України для молодих учених і студентів закладів вищої освіти за кращі наукові роботи</i>	
	<i>Додаткові відомчі теми для молодих вчених, які виступали з науковими повідомленнями на засіданнях Президії НАН України</i>	
3.	Премії чи стипендії імені видатних вчених – колишніх співробітників наукової установи	
	<i>(вказати назву премій або стипендій та їх розмір)</i>	

4.	Премії, стипендії, гранти для молодих вчених, які засновані обласними та міськими державними адміністраціями:	
	<i>Премія Київського міського голови за особливі досягнення молоді у розбудові столиці України – міста-героя Києва</i>	
	<i>Премія обласної державної адміністрації та обласної ради для працівників наукових установ закладів вищої освіти Львівської області</i>	
	
	(вказати назву форми адресної підтримки, її розмір, ким надана)	
5.	Інші форми адресної підтримки молодих вчених (що не включалися до вищезазначених, у тому числі міжнародні)	
	(вказати назву форми адресної підтримки, ким надана, країна)	
6.	Кількість молодих вчених, яких направлено на стажування в установи чи організації (із зазначенням назви країни, а також назви установи (організації), яка профінансувала стажування):	
7.	Наявність у науковій установі ради молодих вчених і спеціалістів та постійно діючої комісії по роботі з молоддю при вченій раді	є _немає
8.	Кількість проведених організаційних заходів, спрямованих на активізацію роботи з науковою молоддю в установі (школи, конференції молодих вчених тощо)	3
	<p>III Всеукраїнська науково-практична конференція до Дня науки «Актуальні питання юридичної науки в дослідженнях молодих вчених».</p> <p>Здійснено огляд законодавчих змін в частині підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти та військового обліку наукових та науково-педагогічних працівників.</p> <p>Взято участь у підготовці пропозицій та зауважень до проекту постанови «Про звернення до Кабінету Міністрів України щодо розробки і затвердження державної програми «Молодий вчитель» з обов'язковим передбаченням серед джерел її фінансування коштів державного бюджету України» (реєстр. №13559 від 29.07.2025 р.), за запитом Відділення історії, філософії та права Національної академії наук України (Вих. №169 від 13 серпня 2025 р.).</p> <p>(вказати назви заходів)</p>	

ПОКАЗНИКИ забезпечення молодими вченими (за станом на 31.12.2024)

(обов'язково заповнюється електронний примірник за посиланням: <https://forms.gle/BAkmRXpVXu9tcRjy8>)

Інститут правотворчості та науково-правових експертиз

Законом України від 26.11.2015 №848 «Про наукову і науково-технічну діяльність» визначено, що «молодий вчений – **вчений віком до 35 років включно**, який має вищу освіту не нижче другого (магістерського) рівня, або **вчений віком до 40 років включно**, який має науковий ступінь доктора наук».

Молоді вчені									Разом молодих вчених	З них		
Науково-керівний персонал	Головні наукові співробітники	Провідні наукові співробітники	Старші наукові співробітники	Наукові співробітники	Молодші наукові співробітники	Професіонали та фахівці, які провадять наукову діяльність	Аспіранти	Докторанти		докторів наук	кандидатів в наук / докторів філософії	без ступеня
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
			1			1			1		1	

Список молодих вчених віком до 40 років включно, які мають науковий ступінь доктора наук

Прізвище, ім'я, по батькові	Дата народження (день/місяць/рік)	Науковий ступінь
Шевчишин Оксана Ігорівна	24.10.1991	к.ю.н.

Зауваження щодо заповнення форми:

1. При визначенні показників забезпечення молодими вченими враховуються лише молоді вчені, які працюють у відповідній установі **за основним місцем роботи** та/або проходять в цій установі підготовку в аспірантурі чи докторантурі.
2. У звітному 2024 р. вимога щодо віку молодого вченого:
 - «до 35 років включно» стосується осіб, які мають вищу освіту не нижче другого (магістерського) рівня та яким не виповнилось 36 років станом на 31.12.2024 р.;
 - «до 40 років включно» стосується докторів наук, яким не виповнився 41 рік станом на 31.12.2024 р.
3. Сума чисел у колонках 1-9 має дорівнювати числу в колонці 10, а також сумі чисел у колонках 11-13.
4. Установи подвійного підпорядкування подають показники забезпечення молодими вченими лише щодо молодих вчених, які фінансуються з бюджету НАН України.

**Склад працівників Інституту правотворчості та науково-правових експертиз
Національної академії наук України за категоріями та освітньо-кваліфікаційним рівнем**

Спискова чисельність працівників	З них										
	За категоріями						За освітньо-кваліфікаційним рівнем				
	керівники	професіонали	фахівці	технічні службовці	кваліфіковані робітники	робітники найпростіших професій	магістри	спеціалісти	бакалаври	молодші спеціалісти	кваліфіковані робітники
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
39	12	25				2	13	24		2	

Примітки:

1. Розподіл працівників за категоріями здійснюється згідно з посадами (професіями) відповідно до Класифікатора професій ДК003: 2010.
2. Сума показників у колонках 2 – 7 має дорівнювати показнику у колонці 1.
3. Розподіл працівників за освітньо-кваліфікаційним рівнем здійснюється згідно з документами про освіту (професійну підготовку). Працівники, які до набрання чинності Законом України «Про освіту» (23.06.1991 р.) здобули повну вищу освіту, відносяться до освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста, а ті, які здобули середню спеціальну освіту – до освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста.
4. Сума показників у колонках 8 – 12 може бути меншою за показник у колонці 1 за рахунок працівників, які не мають спеціальної (професійної) освіти.

Директор Інституту

Олексій КОТ

ДАНІ
про працівників наукових установ НАН України,
які виїжджали за межі України в 2025 році

Країна	Виїжджали в зв'язку з воєнними діями без звільнення з роботи, осіб				Стажування, осіб			
	Всього	без наукового ступеня	кандидатів наук (докторів філософії)	докторів наук	Всього	без наукового ступеня	кандидатів наук (докторів філософії)	докторів наук
Італія	1	0	0	1	0	0	0	0
Швейцарія	1	0	0	1	0	0	0	0
Німеччина	1	0	0	1	0	0	0	0
Разом	3	0	0	3	0	0	0	0
З них наукових працівників	3	0	0	3	0	0	0	0

Директор Інституту
__ січня 2026 р.

Олексій КОТ

Довідка про кількість працівників, залучених до виконання наукових (науково-технічних) робіт у 2025 році, для Національної ради України з питань розвитку науки і технологій

Кількість працівників, залучених до виконання наукових (науково-технічних) робіт	Осіб
Всього	0
з них: штатних працівників	0
працівників, що працюють за сумісництвом	0
наукових працівників	0
з них: молодих вчених	0
вчених віком понад 60 років	0
науково-педагогічних працівників	0
з них: молодих вчених	0
вчених віком понад 60 років	0
працівників, що належать до допоміжного та технічного персоналу	0
працівників керівних органів	0
докторів наук	0
докторів філософії (кандидатів наук)	0

Директор Інституту
__ січня 2026 р.

Олексій КОТ

ДАНИ

про захист співробітниками Інституту правотворчості та науково-правових експертиз НАН України дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора наук, кандидата наук та доктора філософії у **2025 році**

Прізвище, ім'я та по батькові	Рік народження	Шифр спеціальності, за яким захищена дисертація	На здобуття якого наукового ступеня чи ступеня вищої освіти захищена дисертація	Дата захисту
0	0	0	0	0

Директор Інституту

Олексій КОТ

ДАНІ
про поповнення молодими спеціалістами
та звільнення з роботи у **2025 році**
в Інституті правотворчості та науково-правових експертиз НАН України

1. Прийнято на роботу спеціалістів з вищою освітою у віці до 35 років (включно)
всього: 0
 - в т.ч. випускників закладів вищої освіти 2025 року 0
 - і окремо по закладах вищої освіти 0
2. Кількість співробітників, що закінчили заочну форму навчання в закладах вищої освіти в 2025 році 0
3. Звільнено з роботи спеціалістів з вищою освітою у віці до 35 років (включно)
всього : 0 , в т. ч. випускників закладів вищої освіти 2023-2025 рр. 0
з причин:
 - перехід на роботу в інші установи НАН України 0
 - зарахування до аспірантури 0
 - незадоволення заробітною платою 0
 - інші причини (вказати) 0

Директор Інституту

Олексій КОТ

ДАНІ
про студентів закладів вищої освіти, які у **2025 році**
проходили виробничу практику в
Інституті правотворчості та науково-правових експертиз НАН України

Назва закладу вищої освіти	Загальна кількість практикантів	Кількість практикантів, які		Кількість спеціалістів прийнятих на роботу в 2025 р. з числа студентів, які проходили виробничу практику
		виконували дипломні роботи	працювали на інженерно-технічних посадах з оплатою	
0	0	0	0	0

Директор Інституту

Олексій КОТ

ДАНІ

про працевлаштування аспірантів, які навчалися за рахунок коштів державного бюджету і закінчили навчання **в 2025 році** в Інституті правотворчості та науково-правових експертиз НАН України

План випуску аспірантів			Фактично закінчили навчання в аспірантурі			Кількість аспірантів, що не працевлаштовані (вказати з яких причин)
Галузь знань	Спеціальність	Кількість випускників (розпорядження Президії НАН України від 28.07.2025 №368)	Всього (зокрема із захистом або поданням до захисту дисертації)	із них працевлаштовані:		
				в науковій організації НАН України	в іншій установі, організації (повна назва)	
1	2	3	4	5	6	7
0	0	0	0	0	0	0

Директор Інституту

Олексій КОТ

ВІДОМОСТІ

про діяльність у **2025 році** спеціалізованих вчених рад при
Інституті правотворчості та науково-правових експертиз НАН України

Діючі спеціалізовані вчені ради (вказати шифр спецради, галузь знань, шифр і найменування спеціальності)	Номер і дата наказу, відповідно до якого створено спеціалізовану вчену раду, термін повноважень	Кількість проведених у 2025 р. засідань	Кількість захищених дисертацій у 2025 р. (вказати науковий ступінь)	Прийняті до захисту дисертації (вказати науковий ступінь)	Відхилені дисертації (вказати науковий ступінь та причини відхилення)	Прізвища членів спеціалізованих вчених рад, які відвідали менше половини засідань рад
Спеціалізовані вчені ради із захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора наук/кандидата наук – 1						
Д 26.505.05, галузь знань 081 Право, спеціальність 12.00.03 Цивільне право і процес; сімейне право; міжнародне приватне право	наказ МОН № 530 від 06 червня 2022 р., 3 роки до 6 червня 2025 р.	0	0	0	0	0
Разові спеціалізовані вчені ради із захисту дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії – 3						
ДФ 9202, галузь знань 081 Право, спеціальність 081 «Право»	наказ Інституту правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії наук України від 14 травня 2025 року № 58	1	1 доктор філософії	0	0	0
ДФ 11027, галузь знань 081 Право, спеціальність 081 «Право»	наказ Інституту правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії наук України від 30 вересня 2025 року № 142	1	1 доктор філософії	0	0	0
ДФ 11431, галузь знань 081 Право, спеціальність 081 «Право»	наказ Інституту правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії наук України від 28 листопада 2025 року № 198	0	0	1 доктор філософії	0	0

Директор Інституту

Олексій КОТ

ХІІІ. РОЗВИТОК МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОЇ БАЗИ ДОСЛІДЖЕНЬ

ФОРМА ХІІІ-1

№ з/п	Назва приладу, марка, фірма-виробник, країна	Вартість закупівлі (тис. грн.)			
		Загальний фонд держбюджету			Спеціальний фонд держбюджету
		Бюджетна програма		в т.ч. через ДУ «НЦ ГГГРІ НАН України»	
		6541030	6541230		
1	2	3	4	5	6
Разом:					

ФОРМА ХІІІ-2

№ з/п	Назва приладу, марка, фірма-виробник, країна	Вартість закупівлі (тис. грн.)			
		Загальний фонд держбюджету			Спеціальний фонд держбюджету
		Бюджетна програма		в т.ч. через ДУ «НЦ ГГГРІ НАН України»	
		6541030	6541230		
1	2	3	4	5	6
Разом:					

ФОРМА ХІІІ-3

№п/п	Джерела придбання ПЕОМ	Кількість (шт.)	Вартість закупівлі (тис. грн.)
1	Загальний фонд держбюджету,		
2	в т.ч. НЦ ГГГРІ НАН України		
3	Спеціальний фонд держбюджету	2	46,122
Разом:			46,122

ФОРМА ХІІІ-4

№ з/п	Назва приладу (українською мовою та мовою оригіналу) і його марка, фірма – виробник, країна походження	Обґрунтування потреби закупівлі приладу (обладнання) в розрізі наукової тематики, що виконується установою	Вартість, дол. США або євро
1	2	3	4

XIV. СТАН ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УСТАНОВИ

Інститут забезпечено комп'ютерними засобами зі стандартним програмним забезпеченням. У наявності є підключення до мережі Internet по виділеному каналу, створено вебсайт наукової установи.

Інститутом укладено угоду із Державною науково-технічною бібліотекою щодо отримання доступу до міжнародних наукометричних баз даних Scopus і Web of Science.

Експлуатацією і супроводженням засобів інформатизації в Інституті зайнятий 1 спеціаліст.

Проблемними питаннями, що потребують вирішення в Інституті є: поліпшення інформаційного забезпечення, поповнення ліцензійним програмним забезпеченням, коштами на придбання та модернізацію техніки.

ФОРМА XIV-1

Перелік вітчизняних та зарубіжних наукових журналів, що передплачуються установою

№	Назва наукового журналу	Видавець	Кількість примірників, що передплачуються	Форма (паперова чи електронна)	Вартість річної передплати
1	2	3	4	5	6
	0	0	0	0	0

XV. ФУНКЦІОНУВАННЯ ЦЕНТРІВ КОЛЕКТИВНОГО КОРИСТУВАННЯ НАУКОВИМИ ПРИЛАДАМИ

Інститут у звітному році не співпрацював і не надавав послуг центру колективного користування науковими приладами на академічному, міжвідомчому та міжнародному рівнях.

XVI. ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ НАУКИ

Науково-дослідна і науково-організаційна робота наукових співробітників Інституту поєднується з освітнім процесом, де вони забезпечують читання курсів лекцій або спецкурсів. Сучасні об'єктивні обставини (воєнний стан, повітряні тривоги, інші обмеження) суттєво ускладнили масові просвітницькі наукові заходи офлайн. Завданням, над яким працює Інститут, є активне залучення молоді до організованих за допомогою інтернет ресурсів наукових конференцій, круглих столів, семінарів тощо. Виправдала себе практика оприлюднення наукової продукції наукових співробітників на сайті Інституту. Статті наукових співробітників Інституту, опубліковані у фаховому журналі «Нове українське право», знаходяться у вільному доступі на сайті цього журналу.

Популяризація науки здійснюється через презентацію та вручення: 1) видань Інституту народним депутатам України, посадовим особам органів державної влади та управління, рецензентам та членам авторського колективу, провідним вченим, науковим співробітникам Інституту, направлення (передачу) до державних органів та установ, наукових бібліотек, наукових установ та закладів вищої освіти юридичного спрямування; 2) збірників матеріалів наукових заходів та буклетів.

Формою пропаганди власних досліджень є також використання загальноновизнаних у світі ідентифікаторів ORCID, DOI тощо, створення науковими співробітниками Інституту акаунтів на порталі academia.edu, ResearchGate та інших і регулярне розміщення на них власних статей.

Науковими співробітниками Інституту створені та підтримуються в актуальному стані профілі в Е-середовищі: GOOGLE SCHOLAR, WEB OF SCIENCE, SCOPUS тощо.

М. М. Великанова провела вебінар на платформі Академія LIGA ZAKON: Нова редакція Цивільного кодексу України: яких змін очікувати? Як оновиться Книга перша Цивільного кодексу – від принципів цивільного законодавства до модернізації правил про договори, строки та термінологію. (м. Київ, 4 листопада 2025 року). <https://www.youtube.com/live/ddzHYFvxG94?si=vrHJWPeuR87hukZE>

С. О. Погрібний 14 листопада 2025 року виступив із доповіддю на тему: «Коли цифрові дані стають доказами у суді та як їх коректно відтворювати: практика Верховного Суду» на семінарі для суддів «Суд і цифрові докази в епоху дезінформації» (організатор – відділ підготовки суддів Національної школи суддів України).

О. С. Простибоженко був автор фабули для III Національних змагань з сімейного права (III National Family Law Moot Court Competition), організованих ELSA Україна (м. Київ, 18-19 жовтня 2025 року), а також один із суддів цих змагань.

Для популяризації наукової діяльності В. І. Шаkun підготував публікації:

1. Толерантне ставлення суспільства до злочинності – це, скоріше за все, прояв його небезпечної хвороби...» *Юридичний Вісник України*. ч. 1 №7 (1-15 квітня 2025 р.) С. 6-10.

2. Толерантне ставлення суспільства до злочинності – це, скоріше за все, прояв його небезпечної хвороби...» *Юридичний Вісник України*. ч. 2 №8. (16-30 квітня 2025 року) С. 6-10.

Л. Ф. Купіна надала коментар у виданні «Комерсант. Український» у публікації «Офіційно «невидимі» або чому держава не помічає 200 тисяч домашніх працівників» (<https://www.komersant.info/ofitsiyno-nevydymi-abo-chomu-derzhava-ne-pomichaie-200-tysiach-domashnikh-pratsivnykiv/>).

А. О. Монаєнко зробив низку науково-популярних публікацій про наукові розробки та досягнення:

1. стаття «Головна Роль практики Суду ЄС у наближенні законодавства до права ЄС» – у співавторстві (*Юридична Газета*, 20 січня 2025 р.).

2. стаття «Застосування принципу правової визначеності у практиці Суду ЄС» (*Юридична Газета*, 28 березня 2025 р.).

3. стаття «Наближення законодавства України до права ЄС щодо ПДВ: практика Суду ЄС» – у співавторстві (*Юридична Газета*, 21 квітня 2025 р.).

4. стаття «Податковий спір – «справа Apple»: нові роздуми для бізнесу» – у співавторстві (*Юридична Газета*, 12 травня 2025 р.).

А. О. Монаєнко виступив з доповіддю на тему: «Вітчизняна практика застосування E-receipt та практика Суду ЄС щодо ТЦУ та дотримання принципу належної обачності щодо ПДВ» на податковому форумі «Tax&Business Talks – 2025», організованому ВГО «Асоціація адвокатів України» 07.10.2025 р.

**Дані про заходи, які вживалися Інститутом у 2025 році
для популяризації наукової діяльності**

Офіційний вебсайт установи	https://lawmaking.academy/ Регулярне оновлення новин на вебсайті
Соціальні мережі	Фейсбук
Науково-популярні публікації про наукові розробки та досягнення	<p>1. Законопроект №6013 прийнято. https://lawmaking.academy/zakonoprojekt-6013-prijnyato/</p> <p>2. Науковці Інституту взяли участь у круглому столі «Майно та майнові права інтелектуальної власності». https://lawmaking.academy/naukovtsi-institutu-vzaly-uchast-u-kruglomu-stoli-majno-ta-majnovi-prava-intelektualnoyi-vlasnosti/</p> <p>3. Костицького Михайла Васильовича обрано почесним академіком Національної академії педагогічних наук України. https://lawmaking.academy/vitayemo-kostytskogo-myhajla-vasylovycha-z-obranniam-pochesnym-akademikom-natsionalnoyi-akademiyi-pedagogichnyh-nauk-ukrayiny/</p> <p>4. Повідомлення про висунення роботи «Правове забезпечення повоєнного відродження України» на присудження національної премії України імені Бориса Патона за 2025 рік. https://lawmaking.academy/povidomlennya-pro-vysunennya-roboty-pravove-zabezpechennya-povoyennogo-vidrozhennya-ukrayiny-na-prysudzhennya-natsionalnoyi-premiyi-ukrayiny-imeni-borysa-patona-za-2025-rik/</p> <p>5. Експертне обговорення «Нові горизонти приватного права України». https://lawmaking.academy/ekspertne-obgovorennya-novi-goryzonty-pryvatnogo-prava-ukrayiny/</p> <p>6. Круглий стіл «Актуальні проблеми модернізації змісту функцій держави в умовах повоєнного розвитку України». https://lawmaking.academy/kruglyj-stil-aktualni-problemy-modernizatsiyi-zmistu-funksij-derzhavy-v-umovah-povoyennogo-rozvytku-ukrayiny/</p> <p>7. Підготовлено проекти законів щодо прав інтелектуальної власності на об'єкти, що створюються військовослужбовцями. https://lawmaking.academy/pidgotovleno-proyekty-zakoniv-shhodo-prav-intelektualnoyi-vlasnosti-na-ob-yekty-shho-stvoryuyutsya-vijskovosluzhbovtzyamy/</p> <p>8. Представники Інституту взяли участь у «Міхновських юридичних читаннях». https://lawmaking.academy/predstavnyky-institutu-vzaly-uchast-u-mihnovskyh-yurydychnyh-chytanniah/</p> <p>9. В Інституті правотворчості та науково-правових експертиз НАН України обговорили пріоритети розвитку правотворчої діяльності у контексті євроінтеграції. https://lawmaking.academy/v-institutu-pravotvorchosti-ta-naukovo-pravovyh-ekspertyz-nan-ukrayiny-obgovoryly-priorityety-rozvytku-pravotvorchoyi-diyalnosti-u-konteksti-yevrointegratsiyi/</p>

	<p>10. III Всеукраїнська науково-практична конференція до Дня науки «Актуальні питання юридичної науки в дослідженнях молодих вчених». https://lawmaking.academy/anonsiii-vseukrayinska-naukovo-praktychna-konferentsiya-do-dnya-nauky-aktualni-pytannya-yurydychnoyi-nauky-v-doslidzhennyah-molodyh-vchenyh/</p> <p>11. XIV Міжнародний цивілістичний форум: рекодифікація речового права та європейські перспективи розвитку цивільного законодавства. https://lawmaking.academy/xiv-mizhnarodnyj-tsyvilistychnyj-forum-rekodyfikatsiya-rechovogo-prava-ta-yevropejski-perspektyvy-rozvytku-tsyvilnogo-zakonodavstva/</p> <p>12. Розвиток законодавчого регулювання домашньої праці в Україні. https://lawmaking.academy/rozvytok-zakonodavchogo-regulyuvannya-domashnoyi-pratsi-v-ukrayini/</p> <p>13. Європеїзація українського корпоративного права: участь працівників Інституту у Міжнародній конференції Верховного Суду. https://lawmaking.academy/yevropeyzatsiya-ukrayinskogo-korporatyvnogo-prava-uchast-pratsivnykiv-instytutu-u-mizhnarodnij-konferentsiyi-verhovnogo-sudu/</p> <p>14. Адвокатура майбутнього: участь представників Інституту у фаховій дискусії. https://lawmaking.academy/advokatura-majbutnogo-uchast-predstavnykiv-instytutu-u-fahovij-dyskusiyi/</p> <p>15. Реформування адвокатури на шляху України до ЄС. https://lawmaking.academy/reformuvannya-advokatury-na-shlyahu-ukrayiny-do-yes/</p> <p>16. Презентація монографії «Правове забезпечення повоєнного відродження України». https://lawmaking.academy/prezentatsiya-monografiyi-pravove-zabezpechennya-povoyennogo-vidrozhennya-ukrayiny/</p> <p>17. Участь Інституту у першому засіданні Ради з відбудови України. https://lawmaking.academy/uchast-instytutu-u-pershomu-zasidanni-rady-z-vidbudovy-ukrayiny/</p> <p>18. Представники Інституту презентували результати наукової співпраці на міжнародній конференції з питань конституційної демократії та прав людини. https://lawmaking.academy/predstavnyku-instytutu-prezentuvaly-rezultaty-naukovoyi-spivpratsi-na-mizhnarodnij-konferentsiyi-z-pytan-konstytutsijnoyi-demokratiyi-ta-prav-lyudyny/</p> <p>19. Наукові видання Інституту передано до бібліотеки Верховного Суду. https://lawmaking.academy/naukovi-vydannya-instytutu-peredano-do-verhovnogo-sudu/</p> <p>20. Науковці Інституту серед новообраних академіків НАПрН України. https://lawmaking.academy/naukovtsi-instytutu-sered-novoobranjih-akademikiv-naprn-ukrayiny/</p> <p>21. Громадське обговорення роботи «Правове забезпечення повоєнного відродження України». https://lawmaking.academy/gromadske-obgovorennya-roboty-pravove-zabezpechennya-povoyennogo-vidrozhennya-ukrayiny/</p> <p>22. Інститут представив наукову роботу на здобуття Національної премії України імені Бориса Патона. https://lawmaking.academy/instytut-predstavyyv-naukovu-robotu-na-zdobuttya-natsionalnoyi-premiyi-ukrayiny-imeni-borysa-patona/</p> <p>23. Науковці Інституту взяли участь у підготовці законопроектів з оновлення ЦК України. https://lawmaking.academy/proyekty-onovlenyh-knyg-pershoyi-ta-drugoyi-tsk-vzhe-u-parlamenty/</p>
--	---

	<p>24. На засіданні Вченої ради привітали новообраного академіка НАПрН України. https://lawmaking.academy/na-zasidanni-vchenoyi-rady-pryvitaly-novogo-akademika-naprn-ukrayiny/</p> <p>25. Участь в черговому засіданні робочої групи з рекодифікації цивільного законодавства. https://lawmaking.academy/uchast-v-chergovomu-zasidanni-robochoyi-grupy-z-rekodyfikatsiyi-tsyvilnogo-zakonodavstva/</p> <p>26. Військове право у фокусі Інституту. https://lawmaking.academy/vijskove-pravo-u-fokusi-instytutu/</p> <p>27. Реформування права інтелектуальної власності в умовах рекодифікації цивільного законодавства України. https://lawmaking.academy/reformuvannya-prava-intelektualnoyi-vlasnosti-v-umovah-rekodyfikatsiyi-tsyvilnogo-zakonodavstva-ukrayiny/</p> <p>28. Науково-практична конференція «Адаптація законодавства України до положень права Європейського Союзу». https://lawmaking.academy/naukovo-praktychna-konferentsiya-adaptatsiya-zakonodavstva-ukrayiny-do-polozhen-prava-yevropejskogo-soyuzu/</p> <p>29. Інститут взяв участь у XIV Судовому форумі. https://lawmaking.academy/institut-vzyav-uchast-u-xiv-sudovomu-forumi/</p> <p>30. Наукова концепція розвитку законодавства України у фокусі наукового обговорення. https://lawmaking.academy/problemy-prognozuvannya-rozvytku-zakonodavstva-u-fokusi-naukovogo-obgovorennia/</p>
<p>Інтерв'ю, коментарі науковців у друкованих та інтернет-медіа</p>	<p>1. Мельник Я.Я. Аспекти звільнення: як Верховний Суд формує трудову практику. <i>Юридична практика</i>. 04.11.2025. https://pravo.ua/aspekty-zvylnennia-iak-verkhovnyi-sud-formuie-trudovu-praktyku/</p> <p>2. Мельник Я.Я. Деякі аспекти моніторингу соціального законодавства та узгодження його із документами ЄС. <i>Комітет трудового права. Національна асоціація адвокатів України</i>. 02.05.2025. https://unba.org.ua/publications/print/10232-deyaki-aspekty-monitoringu-social-nogo-zakonodavstva-ta-uzgodzhennya-jogo-iz-dokumentami-es.html</p> <p>3. Монаєнко А., Куц М., Атаманчук Н. Наближення законодавства України до права ЄС щодо ПДВ: практика суду ЄС. <i>Юридична газета онлайн</i>. 21 квітня 2025 р. (1 у.д.а.). https://yur-gazeta.com/publications/practice/sudova-praktika/nablizhennya-zakonodavstva-ukrayini-do-prava-es-shchodo-pdv-praktika-sudu-es.html</p> <p>4. Поділ «корпоративних прав» подружжя – адвокат Олег Простибоженко. Інформаційне агентство ADVOKAT POST. 11.03.2025 https://advokatpost.com/podil-korporatyvnykh-prav-podruzhhia-advokt-oleh-prostybozhenko</p> <p>5. Борги подружжя і поділ їх спільного майна: захід для адвокатів Тернопільської області. Інформаційне агентство ADVOKAT POST. 01.04.2025 https://advokatpost.com/vidbuvsia-zakhid-dlia-advokativ-ternopilskoi-oblasti-borhy-podruzhhia-i-podil-ikh-spilnoho-majna/</p> <p>6. Борги подружжя: у пошуках балансу інтересів – адвокат Олег Простибоженко. Інформаційне агентство ADVOKAT POST. 09.04.2025 https://advokatpost.com/borhy-podruzhhia-u-poshukakh-balansu-interesiv-advokat-oleh-prostybozhenko</p> <p>7. Як скасувати судовий наказ про стягнення аліментів? – підстави та порядок – адвокат Олег Простибоженко. Інформаційне агентство ADVOKAT POST. 30.05.2025 https://advokatpost.com/iak-skasuvaty-sudovyj-nakaz-pro-stiahnennia-alimentiv-pidstavy-ta-poriadok-advokat-oleh-prostybozhenko/</p>

	<p>8. Поділ земельної ділянки між подружжям адвокат Олег Простибоженко. Інформаційне агентство ADVOKAT POST. 16.09.2025 https://advokatpost.com/podil-zemelnoi-dilianky-mizh-podruzzhiam-advokat-oleh-prostybozhenko</p> <p>9. Від романтики до реальності. Коли шлюбний договір та його окремі положення можуть бути визнані недійсними? – адвокат Простибоженко. Інформаційне агентство ADVOKAT POST. 27.10.2025 https://advokatpost.com/vid-romantyky-do-realnosti-koly-shliubnyj-dohovir-ta-joho-okremi-polozhennia-mozhut-buty-vyznani-nedijsnymy-advokat-prostybozhenko</p> <p>10. Аліментні спори. Стратегія успіху: адвокат Олег Простибоженко. Інформаційне агентство ADVOKAT POST. 04.11.2025 https://advokatpost.com/alimentni-spory-stratehiia-uspikhu-advokat-oleh-prostybozhenko</p> <p>11. Розмови в комітетах. Олег Простибоженко: виклики цивільного процесу та роль НААУ https://www.youtube.com/watch?v=mwir8cykWQg</p>
<p>Інтерв'ю та інші виступи науковців на телебаченні</p>	<p>1. Простибоженко О. С. Інтерв'ю/коментар для телепередачі «Сніданок з 1+1» 03.06.2025 https://www.youtube.com/watch?v=uvZCqZnLzqU-</p>
<p>Інтерв'ю та інші виступи науковців на радіо</p>	<p>1. Простибоженко О. С. Які підводні камені можуть бути при зміні орендаря; як визначається ціна оренди землі; на які пункти договору між орендарем та орендаром треба звернути особливу увагу? Про права та можливості власників земельних паїв. Українське радіо. 23.03.2025 https://ukr.radio/schedule/play-archive.html?periodItemID=4294286-</p>
<p>Науково-просвітницькі проекти (музейні, виставкові, фестивалі, лекторії, наукові кафе), що залучають широку громадськість до досягнень науки</p>	<p>-</p>
<p>Спеціальні (тематичні) онлайн-проекти, проекти в соціальних мережах, підкасти, проекти блогерів</p>	<p>-</p>

XVII. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

Інститут правотворчості та науково-правових експертиз НАН України у 2025 році в цілому виконав передбачені планами наукової роботи завдання. Протягом звітнього періоду колективом Інституту було видано низку актуальних монографій та збірників наукових праць, підготовлено за запитами органів державної влади науково-експертні висновки та відповідні пропозиції, рекомендації, законопроекти.

Інститут спрямовує свою діяльність на практичне застосування отриманих результатів, оскільки зрозуміло, що на сучасному етапі цінність науки вимірюється ступенем застосування отриманих знань. Кожне без винятку дослідження повинно спрямовуватися на досягнення принаймні однієї з таких задач як удосконалення правового регулювання, в тому числі й підвищення ефективності правотворчої діяльності та якості законодавства України, яке посідає одне із центральних місць у вітчизняній правовій доктрині. Її аналіз і розв'язання має важливе значення для належного правового забезпечення сучасних суспільно-політичних процесів в Україні, ефективного регулювання суспільних відносин в умовах воєнного стану та післявоєнний період.

В умовах тривалого широкомасштабного вторгнення російської федерації перед Інститутом постає низка актуальних завдань:

у галузі наукових досліджень:

зосередження уваги на виконанні пріоритетних напрямів удосконалення теоретико-методологічних засад правотворчої діяльності в умовах євроінтеграції, зокрема щодо аналізу тенденцій правотворчої діяльності в умовах воєнного стану; існуючих потреб правової регламентації суспільних відносин у контексті сучасних реалій дії воєнного стану в Україні та в післявоєнний період; нормопроєктування як інструменту забезпечення системності законодавства; методологічних засад оптимізації стадій правотворчого процесу тощо;

продовження участі у законопроектній роботі, спрямованій на удосконалення та систематизацію законодавства України;

удосконалення діяльності Інституту в контексті подальшої оцінки ефективності його наукової та інноваційної діяльності;

розгляд можливостей Інституту брати активну участь у процесі входження України до Європейського дослідницького простору;

формування міждисциплінарних дослідницьких програм із правової аналітики та прогнозування розвитку законодавства;

розроблення моделей цифрової трансформації правової системи України;

вивчення впливу європейських правових доктрин на національну правотворчість;

поглиблення прикладних досліджень у сфері правового регулювання інновацій та інтелектуальної власності;

у галузі видавничої діяльності:

видання монографій, збірників наукових праць, практичних посібників, наукових концепцій розвитку законодавства за результатами проведених досліджень;

розроблення електронних аналітичних платформ для правотворців;

поширення методичних рекомендацій щодо правотворчої діяльності серед органів державної влади, органів місцевого самоврядування, наукових установ та закладів вищої освіти;

оприлюднення результатів наукових досліджень у вітчизняних і міжнародних фахових виданнях з метою підвищення наукового авторитету Інституту та України в цілому;

продовження регулярного видання наукового журналу «Нове українське право», підготовка доповідей і статей наукових співробітників Інституту, в яких систематично висвітлюються результати фундаментальних і прикладних наукових досліджень;

підвищення якості вебсайту Інституту, розширення переліку відомостей, що на ньому розміщуються, постійне оновлення інформаційних ресурсів та активізація роботи в соціальних мережах;

у галузі інтеграційних зв'язків:

розвиток партнерств з європейськими науковими центрами, правовими школами та експертними платформами;

участь у міжнародних проєктах із гармонізації законодавства України з правом Європейського Союзу;

впровадження спільних освітньо-наукових програм з європейськими закладами вищої освіти;

обмін досвідом у сфері законодавчого прогнозування та оцінки регуляторного впливу;

активізація обміну науковою інформацією з провідними науково-дослідними та освітніми закладами юридичного профілю держав – членів Європейського Союзу та інших країн світу;

у галузі організаційної роботи:

участь у робочих групах з розроблення нормативно-правових актів, що готуються органами виконавчої та законодавчої влади;

у галузі поліпшення кадрового складу:

підтримка молодих учених і залучення їх до стратегічних досліджень у сфері правотворчості;

забезпечення академічної мобільності наукових співробітників Інституту та сприяння активній участі в європейському науковому просторі;

організація обміну науковими співробітниками, у тому числі шляхом проведення стажувань, лекцій, спільного навчання тощо.